

దాశరథివిలాసము.

21
1911

ప్రథమభాగము.

ఇది

శ్రీమద్యోగిశ్వరచరణసేవానురక్తుండును,

శ్రీరాజారావు చెల్లయ్యమ్మారావు

బహద్దరు జమీందారిణీవారి

యాశ్రయము

హితాశ్రయమునకు చెందిరిగిగాను నివాసియునగు

శ్రోత్రపల్లి లక్ష్మయ్య కవిచే

రచియింపబడి

మంజువాణినుండి పునర్ముద్రితమయ్యెను.

(మొదటి కూర్పు)

మంజువాణి మద్రాసురకాల,

విలారు.

దీనివెల 12 అణాలు.

1911 సం॥

Printed by -

N. CHALAPATI ROW.

శ్రీ
దాశరథివిలాసము.

ప్రథమ భాగము.

ఇది

శ్రీమద్వేంకటేశ్వరచరణసేవానురక్తుండును,

శ్రీరాజారావు చెల్లయ్యమ్మారావు
బహద్దరు జమీందారిణీవారి

యాశ్రయండును

వీరికావురసమీప చెందుర్తిగామ నివాసియునగు

కొత్తపల్లి లచ్చయ్య కవిచే

రచియింపఁబడి

మంజువాణినుండి పునర్ముద్రితమయ్యెను.

(మొదటి కూర్పు)

మంజువాణి ముద్రాక్షరశాల,

విజాపూరు.

దీనివెల 12 అణాలు. 1911 సం॥

Printed by—N. Chalapati Row.

పి ర క .

ఈ కవి ధూమశకటము మనవైపులకు రాకతూర్వము 10 సంవత్సరములక్రిందట గాలినడకను బెద్దలిరుపలియాత్ర పెట్టి శ్రీమద్వేంకటేశ్వర స్వామివారిని దర్శించివచ్చి యాగ్రంథము నాస్వామివారికి గృతియిచ్చి రచియింపఁబ్రారంభించి ఎడతెగని కటుఁబనవ్వువచారములలోను, దేహమునఁగల జబ్బులోను మునిగి యుండుటచే మధ్యమధ్య నాగిపోవుచుండెను. మిత్రులపోతాహమున మరలమొదలుకెట్టుచు రచియించుచు రాగాఁ బదిసంవత్సరములకు గ్రంథము సమాప్తమైనది. ఈగ్రంథకర్త యేశాస్త్రియనుగాని, ఏభాషనుగాని, గురువులేయే 2 హుగ్రంథ పఠనమున కాస్త్రిజ్ఞత్వమును, భాషాజ్ఞత్వమును, గలపాదించుకొనెను. గ్రంథకర్త తనకాలముననున్న పండితకేవలములలో బ్ర|| ఆల్లూరురాజు గుఱువహ్యుక్తాకవిగారిని బ్ర|| దేవులపల్లి గుఱువారాయ కాస్త్రిగారిని, వీరితమ్ములను మాత్రమే ముఖపరిచయము గలిగియుండెనుగాని యిరులనెఱుంగఁగఁడు. స్వగ్రామముగు చెందుర్తిని విడిచి సమీపమునఁగల పితాపురము, కాకినాడ మొదలగు పట్టణములలో నొక్కదినముండుటగూడ గ్రంథకర్తకు ఆలవాటులేదు. ఈ చ శరధికిలానము నురచియించుటలో పొలములకెంబడిని ఊరిలోను తిరుగుచుండెయే పూర్ణతముగా నుంబడి యేబది పద్యములనఱకు అల్లికొనియుంచుకొని కొంచెము స్థిమితముగా నున్నప్పుడు, ఎవ్వరియింటనో కూర్చుండియుండి ఆచ్చటనే తాటియాకును గంటమును తెప్పించి యాపద్యముల నెక్కించి వారియింటనే యెచ్చటనో పెట్టి మరల కొన్నిదినములకు ఎక్కువస్థిమితమును జానుకొని వారివన్నిటినిజేర్చి యొకపెద్దతాటియాకు సంపుటమున వ్రాయుచు వచ్చుచుండెను. గ్రంథము ఇట్లే సమాప్తమైనది సమీపమున కాకితపుటుక్కుమీఁద సొంగముగా నెక్కించెను. గ్రంథకర్తమరణాంతము వరకును గ్రంథముండను కృతివాధునియందును నెక్కువ భక్తికీర్తనలతో నుండె

నడటకు గృతిక ర్తసోదరులకుఁ గాన్పించిన దృష్టాంతములు వెక్కు
లుకలవు. గ్రంథకర్తకు గ్రంథమును వ్రాయుటలోఁ జిక్కలు వచ్చి
యాతంతము కలిగినట్లే మాకును దీని ముద్రాపణమందుఁ జాలయగ్గం
కులు వచ్చినవి.

ఈగ్రంథము చాలపెద్దదియగుటచేత నొక్క సంపుటముగా నుండిన
వీలుగా నుండదని తెలిపబడియై దాశ్వాసమును గ్రంథము సంపుటముగాఁద
యారుచేపితిమి.

అతివిద్యాసము చాలపెద్దది యగుటచే దానిని వేరుగ సంపుట
ముచేయుటకు విడిచిపెట్టితిమి.

దుష్కరప్రాససూర్యశతకము, చెల్లయ్యమ్మ శతకము, ఈశాంధును
గూడ సీగ్రంథకర్తచేత ముద్రాపూర్వకముగు భక్తిచేత్రాయబడినట్లు చ
దువరులకుఁ దోచకపోదు.

చండిత్రుకాంధు లీ గ్రంథమును సాంగముగాఁ జదివి గుణమును గ్ర
హించి యానందించెదరుగాక.

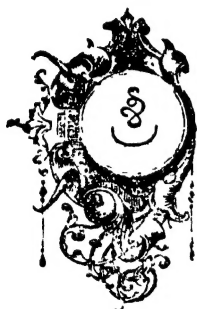
ఇట్లువిన్నవించు,

నందిరాజు చలపతిరావు.

కు శ కు భు.
అ వి ఘ్న మ గ్నీ.
శ్రీశారదాంబామైనమోసము.

దా శ ర థి వి లా స ము.

ప్ర థ మా శ్వా స ము.

మృతైరికభాతు వేష్టితమునై-జీమూతసంవాప్తమై।
రామంతైతనరారు వేంకటన గేం-ద్రంబున్మరిచా
వరో। ద్దామంతైప్పుగి నాభిలిప్తమగు ప-ద్మాదేవి
వత్సోజనుం। చామోదిరిచెడి వేంకటేశ్వరుఁడుమ-
మాస కిరణ్మీంచులిన్ ।

౧॥

ఉ మారుఁగుమారు గాఁగనిన-మాకొనయేసనిపలుఁగొమ్మయో।
వారిజహస్తనాయెదకు-వచ్చినదాశపునీవయంచుక్కీ।
జారుఁడువోరకొమ్మభిముఁజక్కనమర్చు నెపంబునందిడి।
యోగుకుచద్యయింబుడుక-నుబ్బెమలచ్చిపసిం చుమాకడన్ ॥ ౨॥

చ. శివుఁడనియెల్ల వారునుతి-నేయఁగ నగ్రతనీకుధర్తమా।
రవిశశివహ్నిబోచననా-రాయనశంకరిసన్వసుంగళా।
ప్రవిమలనామ్నివైతగు నె-భైరవినాఁజననీకునంచున।
స్ఫువిహితరానుఁడైయుమఁగి మంగొనుశంభుఁడుమమ్ముఁబ్రోవుతెన్

- చ. అనుపమబాహుశాఖలశి-ఖాద్రభ వారసుమంబులంగన |
 ద్వంజవిరోధినిర్గతసు-చారసపుష్పరసాక్షమాళికా |
 ఘనఘటపద్మలంబోజు-కామవిరోధశరీరకల్పకం |
 బువనశిసంగ తేనలత వోలెఁబెనంగొనుగౌరిగొల్పెనన్ || ౪ ||
- ఉ. నందకధారిపుత్రుఁడుస-నందముఖ్యులకల్లెదండ్రోగో |
 నందననాయక నుతుఁడె-నందయొప్పెడుమేటినిచ్చలా |
 నందమనసుఁడెదిభవ-నందనవిక్రిముఁడైనయాశతా |
 నందుఁడొసంగుఁగాపుత్రఘనంబుగమాకుఁజిరాయురున్నతుల్ || ౫ ||
- చ. వరచతురాస్యపుణ్యజన-వరచదీప్తితనత్యలోకమం |
 దిరమృదుహంసకస్ఫురిత-దివ్యసదాబ్రహ్మవాళహస్తవి |
 స్తరవిబుధాభినందితల-సస్పృహభారతభారతీనమా |
 ఖ్యరహిఁజెలంగుశారదవ-యాచుయతన్న నుఁజూచుఁగావుతన్ || ౬ ||
- చ. అధికమతీకృజింతుఁగలు-హేత్రమహాబలునన్మహాబలుం |
 గ్రాధనధరావిక్రమహ-రన్తహితాంబకునాహితాంబకు |
 న్విధివిహితస్తుతత్రిదివ-వేత్తగణాధిపునాగణాధిపుం |
 బృగుభయదాంతిరాయభుజ-గేదవినాయకునావినాయకున్ || ౭ ||
- చ. పటుతరహర్షపాదసశు-భస్మిగాంచిప్రపత్తిసత్ఫలా |
 త్రాటరసమానిరాఘవక-ధాఘనఘోషహవాసిఁగైకదుం |
 జోటజోటదేనియల్లరియు-సాంపునరామునిబలు, మన్నయ |
 వృటుమణినాంజనేయశుక-వర్ణమునాత్మదలంచిమృగకుండున్
- సీ. చక్రంబులెవనిచే సంతసంబుగమను,
 నెవనిచేఁజక్రంబు-లేపుఁజెందు |
 ఎసురాజులెవనిచే-సనుజేబముగాంతు,
 ఎవనిచేవసురాజు-లెసగుచుంగు |
 విబుధులెవ్వనిసే వింతులెవ్వనిసే,
 వింతులెవబుధులు-విమలబుద్ధ |

గగనధనీహంస-గ తిలబొల్పు నెవ్వఁడు,
హంసాఖ్య నెవఁడు బ్రశంసనోందు!

గీ. నరుణుడెవ్వనిసారథి-మైమెలంగు!
నెవ్వఁడిలంగుజాభిఖ్య-నెలమినోందు!
నట్టిక్రిలోక బాంసపు-డనుదినంబు!
గృహమొలకలెత్తెన్నుర-క్షించుఁగాత॥ ౯॥

చ వితతగుణాధివాగుఁబృథి-వీమహితాధునికాసనాతన!
స్తుతహిత గాధువేష్టితవి-శుచమనోమునియూగుసంతతే!
ధితఖిలతావిరోధుగురు-దివ్యవిర్మలబోధుసాధును!
న్నరకయశాసనాగుఁగురు-వాగుఁభజింతువభీష్టసిదిక్॥ ౧౦॥

సీ. పరుసఁబ్రహ్మదాది-పరమభాగవతుల,
వాగ్దశవాశ్రీకాది-వరనియములఁ
కౌతూహిలగాఁగి-ఘోషపుణ్యనదులను,
భూమ్యాదిపటుపంచ-భూతములను,
గరుడాదిహరిపార్శ్వ-చరులఁగుమాంధి,
క్షేలాసపర్వతా-గ్రప్రదరుల!
ద్యావకాదిత్యుల-పసువుల నెనమండ్ర,
గ్రహములనుత్తమ-బ్రహ్మాణాలను!

గీ. నమరనాయకపాపకా-ర్హిప్రదిక్పి!
భులనరుంధతిమొదలై-పుణ్యసతులఁ!
చోతవమనన్నయాదిక-పూర్వకపుల,
మతియుఁదక్కనపుణ్యుల-మదిభజింతు॥ ౧౧॥

గీ. అజ్ఞులగుచుష్టికపులనే-లాహసింపఁ!
బ్రహ్మలగుసత్కపులనే-ప్రస్తుతింప!
దుష్టులనివారిహాసింప-దుష్టుడయగఁ!
బ్రస్తుతికిసంతసింప-ప్రబలకపుల॥ ౧౨॥

క. కృతినుతునివేంకటేశునిఁ

గృతిపాథునిఁగానొనర్చి కృపపుట్టెను|

స్ఫుటిగావిం చెదమఱిస|

త్కృతియంతటికన్న గలఁడె-యెన్ని విధములన్॥

౧౩॥

క. అనిమ స్సనోభీష్టమహాదిష్టదిష్టపరిపార్థనంబును సత్సంభావనంబును
సంతోషపరూపంబుగానడిపియ స్తదన్వంశానుకీర్తనంబు గావించెద.

వంశావళి.

క. ధన్యుఁడువినమితముఁము|

రన్యుఁడుసంక్రతకళావ-దాన్యుఁడభిలస|

స్తాన్యుఁడుసౌజన్యుఁడుకాం|

డిన్యుఁడుతెలయుండుపరిప-టిమనధికుండై॥

౧॥

గీ. అన్నియమిగోతరత్నాక-రాజుఁడగుచు|

వేదవేదాంతవిద్యాప్ర-వీణుఁడగుచు|

గోత్రసంతయుఁబోగఁదొండె-గ్రాత్రపల్లి|

సారసింహమనీషిమా-న్యమతపోషి॥

౨॥

క. సరసిహిత్యముభక్తా|

దరణత్వముఁగలిగియెట్లు-తానెనయగున|

న్నరసింహుఁడువిబుధాదర|

సారహితుఁడైత్రాత్రపల్లి-సరసింహునకున్॥

౩॥

క. అయ్యనలుమొగములుగల|

జియ్యనదల్పుదొలిచదువు-చేననఁదగువాఁ|

డోయ్యనమైలకరపుభో|

గయ్యనెనరుఁగుఁటె-యెత్తియెత్తువేదకున్॥

౪॥

ఉ. శక్తిపరాశరుంగనిన-చాట్టువవేంకమయందుఁగాంచెవి!
 ధన్య క్షవిధానధుర్యునివి-హోరగబంధనమంత్రతంత్రసం!
 యుక్తసుచగ్యునిహిమన-గోపమధైర్యునిభూరిమూరిసం!
 సక్తసభాసభావితయు-శస్థగితాశునివేంకటేశునిక॥ ౫౧

ఉ. కన్నకుమారతోటివతి-గౌరవమొప్పుఁగ నాదరించుదాఁ!
 గన్నకుమారులట్లకడ-కన్నరినేయఁగవచ్చుగంగముం!
 గన్నకుమారుమారునవ కంబునమీటునుగ్రోత్రపల్లివెం!
 కన్నకుమారులేరనిమ-హామహులెన్నఁబ్రసిద్ధి నొందుచుక॥ ౫౨

సీ. ఒకముఖంబున నేర్చె నోనాల్గుబేదంబు,
 లలిబ్రహ్మఁగాదను-నాగమోక్తి!
 వేదాంతయుక్తులు-వినినేర్చికొన్నవాఁ,
 డనిశుకుమెచ్చుఁడ-ధ్యాత్వవిద్య!
 భర్తశాస్త్రంబున-రంభెఱుంగఁడువ్యాసుఁ,
 డనిపఠపించుస్త్రు-త్యధిగమమునఁ!
 దనవారికుపదేశ-మొనరించెనాయని,
 ప్రహ్లాదునవ్యుక్తి-పతిసుభక్తిఁ!

గీ. దయొడుటనురువటముద-గంబొనర్చెఁ!
 దక్షకుండనికశ్యపుఁ-దతిమిపలుఁ!
 గుర్పముఖవిషమంత్రప్ర-శక్తియుక్తి!
 నతిఁదుగేమఁడేవేంక-నాథ్యుమారి॥ ౫౩

సీ. అఘోరియైమాయించి-కరుదేశఁజాలదే,
 యీతండుపాపంబు-లింకిపోవఁ!
 జెలఁగిమాయూరవ-సింఛినఁజాలదే,
 యీతండుమిగులఁబ్ర-ఖ్యాతిగాఁగి!
 శీతండుమాకుఁజ-న్విచ్చినఁజాలదే,
 సకలకాస్త్రాస్త్రము-ల్బంధగ్రహింప!

వేడుక నొక్కమా-టాడినఁజాలదే,

మాతోడనితఁడుజ-న్దసఫలముగ |

గీ ననుచునూరిజనులను-వినుతి నేయ,
వసుధగీర్తివహించెన-ద్వైతతోపి |
యమలభాషినిరోషిద-యావిభూషి |
ఘననిగమపర వేషి వేం-కవమనీషి ||

౮-||

ఉ. ఆతఁడు మొక్క-రాలవిను-లాన్వయచుగపయోధిచింద్రుఁడౌ |
నీతఁడనంగ సంస్తుతివ-హించినయర్కయ పెద్దకూఁతువి |
ఖ్యాతచరిత్రభర్తనిభ-గాత్రలసచ్చతపత్ర సేత్రనం |
బాతిరుణీపవిత్రనుతి-పాత్రనుబ్రహ్మమగోత్రఁబెండ్లియై ||

ఆ అనఘశీలసాధ్వీ-యైసతత్సతియందుఁ |
గాంచెరామగోత్రుఁగ లిత గాత్రు |
ననఘమిత్రుఁజాత్రు-నమితివోషలతాల |
విత్రునుభయకులప-విత్రుఁబుత్రు ||

క. ఆరాముఁడుపితృభక్తికి |
వారాముఁడుజూచివారి-కారాముఁడునా |
త్రారాముఁడుగుణనికరపి |
కారాముఁడువిప్రమాత్రుఁ-డాతలపోయి ||

సీ. అనఘవర్తనరాము-నట్టివాఁడౌగదా,
యచలసంధాప్రాధి-నట్టివాఁడ |
యాచారమునభీష్టు-నట్టివాఁడౌగదా,
యమితశాంతిస్ఫూర్తి-నట్టివాఁడ |
యాడితప్పమిఁబలి-యట్టివాఁడౌగదా,
యాదార్యశీలత-నట్టివాఁడ |
మాకిభక్తిఁబ్రహ్మదు-నట్టివాఁడౌగదా,
యఖిలసమానత-నట్టివాఁడ |

గీ. యనుచుఁబోగఁజొందిఖరదూష-ణాపహృతిః।

మహిభరతలక్ష్మణాగ్రజ-న్తత్వమునను।

వాసిమీతినశివధర్మ-వర్ధనమున।

రాను నామంబుఁదనకుసా-ర్థక మొనర్చె॥

౧౨॥

సీ. ఒగులలేమికిఁజింత-నొందునింతియకాని,

కలవారిసీరికివె-క్క-సములేదు।

ఆత్మసంస్తుతికల-నైన నేయఁడుగదా,

పరనిందవిసుటకొ-ప్పుడుమనమున।

లవమిచ్చిరేమే-రువుగాఁగ భావించు,

నీయనివారిపై-నీగ్యలేదు।

అధికదుష్కర్తు-యందైన సుగుణంబు,

నైకంబుగనివాని-సంస్తుతింతు।

గీ. మాప్రతిగ్రహరాహిత్య-మానిగర్వ।

మాప్రమాదనిమగ్నత-యాప్రశాంత।

మానిభృతిరామనకుకృతి-యందకాక।

తిరిగిచూచినమఱికల-దేరులకు॥

౧౩॥

ఉ. తానమరేంద్రసుసిరప-దంబునహింపఁగ రావుసూర్యరా।

జ్ఞానవనాధమాళిమణి-మానః కోరియొసంగినన్మమా।

ధామునాగమోదితవి ధానముఁ గాంచినసన్యగర్భభూ।

దానమురామనార్యుఁడుము-దంబునగాంచెనయాచితంబుగక॥౧౪

వ. ఏవంవిధమహాసుగుణగరిష్ఠండగునమ్మహీసురిశ్రేష్ఠుండు. ౧౫॥

ఆ. పరమపావనుండు-బ్రాహ్మణప్రవరుండు।

నమలవిష్ణువర్ణు-బాన్వయుండు।

ఘనవిహారితివి-కారిసుబ్రహ్మణ్య।

సూరిపరకుమారి-సుగుణహారి॥

౧౬॥

వేడుక నొక్కమా-టాడినఁజాలదే,

మాతోడనితఁడుజ-న్వసఫలముగ।

గీ ననుచునూరిజనుల్దను-వినుతిసేయ,

వసుధగీర్తివహించెన-ద్వైతతోషి।

యమలభాషినిరోషించ-యావిభూషి।

ఘననిగమపరవేషివేం-కనమనీషి॥

౨॥

ఉ. ఆతఁడు మొక్క-రాలవిను-లాన్వయదుగపయోధిచంద్రుడౌ,

నీతఁడనంగ సంస్తుతివ-హించెయర్కయ పెద్దకూతువి।

ఖ్యాతచరిత్రభర్తనిభ-గాత్రలసచ్ఛతపత్త్రసేత్రనం।

బాతిరుణీపవిత్రసుతి-పాత్రసుబ్రహ్మమగోత్రఁబెండ్లియై॥

౩॥

ఆ అనఘశీలసాధ్వీ-యైసతత్పరియందుఁ,

గాంచెరామగోత్రుఁ-గలిగెగాత్రు।

ననఘమిత్రుఁజాత్రు-నమితిదోషలతాల।

విత్తుసుభయకులప-విత్తుఁబుత్తు॥

౧౦॥

క. ఆరాముఁడుపితృభక్తికి

వారాముఁడుజామివారి-కారాముఁడునా।

త్వారాముఁడుగుణనికరపి।

కారాముఁడువిప్రమాత్రుఁ-డాతలపోయె॥

౧౧॥

సీ. అనఘవర్తనరాము-నట్టివాఁడౌగదా,

యచలసంధాప్రాధి-నట్టివాఁడ!

యాచారమునభీష్మ-నట్టివాఁడౌగదా,

యమితశాంతిస్ఫూర్తి-నట్టివాఁడ!

యాడితప్పమిఁబలి-యట్టివాఁడౌగదా,

యాదార్యశీలత-నట్టివాఁడ!

మాకిభక్తిఁబ్రహ్మదు-నట్టివాఁడౌగదా,

యభిలసమానత-నట్టివాఁడ!

గీ. యనుచుఁబొగఁజొందిఖరదూష-ణాపహృతిఁ

మహిభరతలక్ష్మణాగ్రజ-స్తవ్యమునను.

వాసిమీఱినశివధర్మ-వర్ధనమునఁ.

రామనామంబుఁదనకుసా-రకమొనర్చె॥

౧౨॥

సీ. ఒగులలేమికిఁజింత-నొందునింతియకాని,

కలవారిసిరికివె-క్క-సములేదు!

ఆత్మసంస్తుతికల-నైనసేయఁడుగదా,

పరనిందవిసుటకొ-ప్పుడుమనమున!

లవమిచ్చిరేమే-రువుగాఁగ భావించు,

నీయనివారిపై-నీగ్యలేదు!

అధికదుష్కర్తుచి-యందైనసుగుణంబు,

నైకంబుగనివాని-సంస్తుతిండు!

గీ. ప్రతిగ్రహరాహిత్య-మానిగర్వ!

మాప్రమోదనిమగ్నత-యాప్రశాంత!

మానిభృతిరామనసుకృతి-యందకాక!

తిరిగిచూచినమఱికల-దేవులకు॥

౧౩॥

ఉ. తానమరేంద్రసుసింహ-దంబునహింపఁగ రావుసూర్యరా!

జ్ఞానవనాధమాశ్రిమిణి-మానకకోరియొసంగింస్సమా!

ధామమునాగమోదితవి ధానముఁ గాంచినసస్యగర్భభూ!

దానమురామనార్యఃకుము-దింబునగాంచెనయాచితంబుగన్॥౧౪

వ. ఏవంవిధమహాసుగుణగరిష్ఠుండగునమృతహీనురశ్శేష్ఠుండు. ౧౫॥

ఆ. పరమపావనుండు-బ్రాహ్మణప్రవరుండు!

నమలవిష్ణుపర్ణు-బాన్వయనుండు!

ఘోరవిహారితివి-కారిసుబ్రహ్మణ్య!

మూరివరకుమూరి-సుగుణహారి॥

౧౬॥

క. అంబికకుసాటియగున్పు.

బృంధికధర్మవిధిఁబెండ్లిఁయైనిజదాంప.

త్యోబభివర్ణించెడుసుజ.

నంబుఁగనిపొంగు రామ-సవనీషికడున్॥

౧౭॥

కీ. కన్నతండ్రికిఁగీడు-గమలంగకుండిన,

దాతాయటిదేవి తనకుసాటి.

యత్తమామలసప-ర్యసదాఁయ్యెన్పున,

జనకధూపతిసుత-తనకుసాటి.

ప్రజలభరింపజో-పకబ్రహ్మలోనైన,

విసపింపకున్నను-ర్వితనసాటి.

తాఁటిచనుచునం-దటినోళ్ళబడకున్న,

ననఘాతకారద-తనకుసాటి.

గీ కానిపెజవారుతనసాటి-గానివారుఁ

గాపురంధ్రజువినుతి-ఘనతిఁగాంచె.

నమలతరవర్తినద-యానువర్తి.

దుర్మతిసపత్ని రామన-ధర్మప్రసాద॥

౧౮॥

క. అలకయనుపేరయెఱుంగదు.

కలహముఁగొండియమునీసుఁ-గతినవచనము.

ల్కలనైననెఱుంగదుత.

త్కులపతిసుబ్బాంబకీడ-తోజిసుగసతుల్॥

౧౯॥

కీ. ప్రాద్దునలేచియి-ప్పణ్యాత్తురాలిమొ,

గంబుఁజూచినఁజాలుఁ-గలుషమడఁగ.

నీసాధ్యయాత్రల-నెదురైనఁజాలును,

సర్వకార్యంబులు-సఫలతగనఁ.

బలిమాలికొనియైన-బసుపింఠియాకాంత,

కిడినచోఁజాలుజ-క్కినులుదనియ.

నీయమకునమస్క-రించివఁజాలుస.

మగ్రసౌభాగ్యసం-పదమహింప.

గీ. వేదగ్రాసీసతిగుణములు-విన్నఁజాలు!

వసుమతిఁబతివ్రతలలోన-వన్నెగొనఁగ!

ననిసమస్తజనంబుల-వినుతిఁగాంచె!

సుగుణమృదువచనకదంబు-సుబ్బమాంబు॥

౨౦॥

గీ. పతిహితంబుతనకుఁ-బరమవ్రతంబును!

బతిమనంబుతనకు-బహుధనంబు!

కానివేఱసామ్రుఁగలితవ్రతంబును!

లేదుసుబ్బమకును-లేశమయిన॥

౨౧॥

గీ. అట్టిదగుసుబ్బమపురంధ్రి-యందురామ!

శావనీసురకులముఖ్యుఁడవృత్తుత్తర!

బహుధనంబన్నయట్టులఁబడసెవసుస!

దృశులఁబుత్తులసెనమండ్ర-నిదయకుల॥

౨౨॥

క. అందఱుసర్వజనప్రియ!

లందఱునుందరులుసాధు-లందఱుమఱివా!

రందఱుసత్యవచనుల!

య్యందఱుదృఢమతులువారి-కందరువేల్పులొ॥

౨౩॥

క. వీరికిఁదోఁబుట్టువలె!

శారీమౌళిమణియైన-నరసమయ్యఁబురఁ!

ధీరత్నముబ్రహ్మమయము!

జారుమఱిసుమతులనఁబ్రశస్తిఁగనిరిలకొ॥

౨౪॥

ప అట్టివిశాలయశస్సంతానపరిసగితదిశాదశకంబగురామనసంతానద

శకంబునకునగ్రజాండ్రై॥

౨౫॥

క. ఘనవిద్యాయోగతమహి!

తనయాంచితపాలనాము-దంబునశివధ!

ర్షనిరూఢి నెల్లగుణముల,

జనకునిగతిగంగనకృతి-జగతినుతిగము॥

౨౬॥

సీ. అష్టదశపురాణ-తుష్టినూతుఁడుసాటి,

క్రొధకాంతికిఁగుళి-కుండుసాటి

యతిధిపూజారతి-నలముద్గుఁడుసాటి

నిండుమతికిఁగుచ్చే-లుండుసాటి

యదైవతమతసిద్ధి-కవనివ్యాఘ్రుఁడుసాటి

పటుజోస్యమనశారద్య-భటుఁడుసాటి

మృదువచోరచనకు-విదురుండుదనసాటి,

గురుమనీషాస్ఫూర్తి-గురుఁడుసాటి

గీ. శ్రుతిహితాచారమునఁబ్రవ-రుండుసాటి

కాస్త్రధర్మములకుఁబరా-శరుఁడుసాటి

గానిపెలువాకుదనసాటి-గారంగ

నలరుహితవేషిగంగనా-హ్వయమవీషి॥

౨౭॥

క. సోదరులుపుత్తులనృకృ

శోదరలుసహోదరలుస, హోదరలుసుత

ల్పాదరముమేదురంబర

గాఁదరమేయిట్టిదనుచు-గంగనసుకృతి॥

౨౮॥

ఉ. తత్సహోదరుండై.

౨౯॥

పీ. తనపితృభక్తిసం-ధారూఢిభార్గవ,

రామునామోదవా-కాశితైవ

దనబలేభువనిచి-త్రముచిత్రగుప్తున,

కత్యంతవిస్తయం-బావహింప

దనమూన్యతోక్తిసం-జాతిమజాతకా,

త్రపుగురుమోదవ-రహిముఁగూర్ప

దనసౌకుమార్యభా వసభావజన్తున,
కతనుత్వసంతోష-మాచరింపఁ

గీ. బ్రబలైదైక లోకిక-సతతివినుతి।
బాంధవాద్యతినిష్పక్ష-పాతవిహృతి।
ననఘమతిఘననియతిస-త్యగతినిరతి।
నతిసుక్తితిదుష్టనిక్తివెం-కన్న సుక్తితి॥ 30॥

వ. తత్సహజన్తుండై. 31॥

చ సముచిత వాదిసర్వజన-సత్తుతచాతువివోదిమర్దల।
ప్రముఖసువాద్యమోదిహరి-భక్తికినాదిపరప్రమాదిసః।
శమితనిజాగ్రజానుజవి-హానిజనేంగితవేదివీతభే।
దిమధురవాదిసుబ్బునసు-ధీనగభేదికదున్విరాజిలు॥ 32॥

బ. ఆతనితత్తుండై 33॥

క. రామానుజ సత్రసుమి।
త్రాహోదకస్పృశినగ్ర-జామజభక్తి।
ప్రేమాధికతనంతక।
కామతిలక్షణుడయనగ-లచ్చనరున్॥ 34॥

వ. తదనుజుండై. 35॥

సీ. అన్నలకొకయదు-గైవదాటఁడుతమ్ము,
లనుగన్నులనుగప్పి-కొనెడునీతఁ।
డేసీమలోనియే-యేకార్యములనైన,
దృష్టిమాత్రమునగ్ర-హించునితఁడు।
చింతిచేమునిఁగిక్య శింపవారలనైన,
మృదువచోరచనన-బ్ధించునితఁడు।
భూతచేతాశ్రయ-భూతపన్నగదుష్ట,
మృగవృక్కివిభీతి-నెఱుంగఁడితఁడు।

గీ. సకలజనులకుఁబరమహ-ర్షనిధియితఁడు!

ముఖ్య వేదాంతచర్యకు-మూలమితఁడ!

నల్పచిత్రకళాపరి-కల్పఁడితఁడ!

నంగనర్కన వెలుఁగొందు-నవనియందు॥

3౬॥

ప. తత్సోదరుండై.

3౭॥

సీ. పుష్కరాక్షవిహీన-ముఁబొరయకుండినఁ,

దగునలభర్తకొం తతులవచ్చు!

తెఱయూరఁగోపత-బిట్టగీడ్వడకున్న,

మాద్రితొల్పాలింత-మాద్రివచ్చు!

వనవాసనియతివి-వర్తిగాకుండిన,

సువసంతుఁడొకసుంత-సవతువచ్చు!

నిజపాదపరి నాక-ముజనింపకుండినఁ,

గమలవైతిరవంత-సమమువచ్చు!

గీ. గానిత్ర్యంబకుచేతను-గరిమ తెడిన!

పంచపాయకుఁడెబ్బంగి-బ్రతిమవచ్చు!

ధరణికుభలక్షణాంగక-స్ఫురణితని!

కవఁగక్రిమార్యరావుపు-ణ్యనిధివెలయు॥

3౮॥

క. కడుభక్తిరతుఁడునుజనను!

తుఁడుబహుభౌషారతుఁడుహి-తుఁడుమహితుఁడుశాం!

తుఁడునూన్యతప్రతుఁడునియ!

తుఁడునాఁగసుమార్యరావు-స్తుతచరితుఁడురుకొ॥

3౯॥

ప. తదనుజన్తుండై

౪౦॥

కా. కామశ్రోధవికారదూరిలలితాంగ-శ్రీసమంచత్ప్రభా!

కామశ్రోధవికారకారిమృదువా-శ్ర్యవైరిసత్సర్వభా!

షామైదాక్షరగుంభనాపటిమభా-షామానినీహరియా!

ప్రీతుత్సుందిరనూరినూరిపరిష-తేవృత్తుండుబొచ్చంగడుకొ॥ ౪౧॥

వ. ఆతని తోడంబుట్టవై॥

౪౨౬

ఉ. ఆనఁడుమున్నయంబువిన-యంబుమితప్రియవాక్యయొక్తివి
జ్ఞానమునూత్తముద్దిసద-సత్పరిభావనవిష్ణుభక్తిసం
ధానముఁజారుగానమువి-ధానమునీక్రియ నెట్టివారికిం
గానమువేంకి శ్రేష్ఠరుఁడగణ్యుఁడునాఁబొగడొందునెంతయు॥

సీ ఏతల్లిగన్నదో-యీసుకుమారుల,
ననిచూచువారుప్ర-త్యభిమతింపఁ
సాయమృతసంతాన-మందఱునందఱే,
యనిసర్వజనములు-వినితి నేయఁ
గన్నవారలనోచి-కొన్ననోముఫలంబు,
వశమెవర్థింపనె-వ్యరికిననఁగఁ
దండ్రెయట్టులకాక-తనయలవృత్తివే,
తొందు నేయనిబంధు-బృందమలర॥

గీ. వీరలెదినిమదికంద-నీరసంగఁ
వీరుకలనైనఁగల్గులు-వినరంగఁ
వీరుసునవలదేపది-వేలకనఁగఁ
నలరుదురుజగిమరులురా-మునకొమరులు॥

౪౪॥

సీ. బీదలనదలసాదుల-రోగులఁ,
గనుఁగొన్నయంతన-కవికరింతు॥
రట్లుప్రేమించితా-రమ్ముడువడియైఁ
నర్థవ్యయమొనర్చి-యాడరింతు॥
రొకరుగానవిప్రయం బొకరు నేయరుచేసి,
తేనియడేమని-యొన్నఁడడుగఁ
రడుగకున్ననుడా-కంతయువినిపింతు,
రట్లుచెప్పినవిని-హర్షులగుదు॥

- గీ. రహహయీసోదరులప్రసాదాభిముఖి!
మరవాంఛావిరాహిత్య-మైకమత్య!
మమితసజ్జసాంగత్య-మధికసత్య!
మరయపాండుతనూజుల-క్షనగలదె॥ ౪౫॥
- క. మాయూరికిరావలదే!
మాయంటవసింపవలదే-మమగనవలదే!
మాయొద్దబలుకవలదే!
యాయన్నయదమ్మలుననియొంతురుజనమల్॥ ౪౬॥
- వ. అట్టి మహామహానీయాభివర్ణనీయ సుగుణసంతానరబును, సంశ్రిత
దీపసంతానసంతానంబునగు రామన పుణ్యసంతానంబునం జతుర
పుత్రుండవగునేను. ౪౭॥
- గీ. పరమభక్తినిదుష్కర-ప్రాసకంద!
నూర్యశతకంబువించించి-నూర్యదేవ!
తాళిమణికర్పించి-తద్దయావి!
శేషమాధుర్యక సుధాప్రసిదిమతియై॥ ౪౮॥

షష్ఠ్యంతములు.

- క. త్యాగిదిమునిమనోబా!
వాసునకుందాసలోక-హంధితఘటనో!
ల్లాసునకుద్రుజుజన!
త్రాసునకుంబృథుమనోహరవిలాసునకు॥ ౧॥
- క. అక్షింతరాక్షసోత్కర!
శిక్షునకసదృక్షునకుఁబ్రసిదతితిక్షా!
శేక్షునకుఁదక్షునకుఁబ్రా!
ద్దక్షునకు నేక్షంకటాక్ష.తాదృక్షునకుకా॥ ౨॥

క. చిత్రచరిత్రునకుజగఁ

న్చిత్రోత్పలమిత్రమహిత-నేత్రునక సదృశఁ

గ్గత్రునకుఁబవిత్రునకరి

జైత్రునకున్భక్తపీకల-సచ్చైత్రునకుఁ

3॥

క. భక్తజనవిసరపోషణఁ

సక్తమనఃపద్మనకుఁబ్ర-సన్నత సంపఁ

ద్యుక్తచలసద్గుణకఁ

రిక్తకకుద్గుణసంహ-రితచద్గుణకుఁ

౪॥

క. శీలునకుంజలధిసుతాఁ

లోలునకుందుష్టధీవి-లోలునకుఁబ్రభాఁ

జాలునకున్నతలోచనఁ

ఫాలునకున్సర్వలోక-పరిపాలునకుఁ

౫॥

ఉ. హరికిరీటచారుమణి-హరికిసన్నివహరికిల్పిమాఁ

హరికిదుష్టసర్పఫణి-హరికినాశితఘోరుషప్రతిఁ

హరికివేంకటాచలవి-హరికిహర్దిసుతాసతీమనోఁ

హరికిభక్తదోషపరి-హరికివాస్యసరోరుహరికిఁ

౬॥

మ. పరిసమర్పణరలుగా నారచింపందొరకొనిన దాశరథివిలాసంబను
మహాప్రబంధ కథాప్రారంభం బెట్టిదనిన॥

౭॥

అ. వెలయునజానికరుణ-విమలరామకథాప్ర

పంచమెల్లఁగానఁబడినవేదకఁ

బ్రచురభంగిఁజెప్పఁ-బ్రాచేతసుండుకుఁ

భక్తమంబుగాను-పక్రమించి॥

౮॥

కథాపారంభము అయోధ్యానగర వర్ణనము.

- కా. సాకేతాహ్వయరాజధానిజనతా-సంస్తుత్యమైనిమ్మటాః
 నేకానోకనాసత్ఫలామృతరసా-పేక్షాధిక్షిభూతచే।
 తఃకాతూహలతాసమాగతపత-ద్రావ్యారవప్రచ్ఛలాః
 స్తాకాభివృతదీపతానికరమై-శోభిల్లుభూభూషయై॥ ౧॥
- గీ. గురువిబుధరాజనందన-ధరితమగుట।
 శుభ్రకురగాభ్రమాతంగ-శోభియగుట।
 విమలభాసురవాహినీ-భిర్తియగుట।
 సరయగధరామరావతి-యగునయోధ్య॥ ౨॥
- గీ. చంపకౌత్సలమాలికా-సహితమగుచు।
 వాటమగువాట వెలదుల-లేటగీత।
 మూలమహాత్మాహమత్రైభ-ములనయోధ్య।
 కృతియుఁబోలెమనోహరా-కృతిఁదవచ్చె॥ ౩॥
- మ. తలపందతురరాజసౌధములుబ్రో-ద్యత్పర్వతోత్సేధము।
 ల్లజాతాప్తపథావరోధములుగో-సంబాధముల్సంతతా।
 కలితానర్మమణీసనాథములున-గ్రప్రస్ఫుటాలేఖితా।
 భిలగంశావరోధముల్వృశబృహ-లేయోదకాగాధముల్॥ ౪॥
- ఉ. అప్పురసౌధవర్తులగు-నబ్జముభీముఖసౌప్తపథం।
 దప్పకకాంచిలేనెలము-దంబునసామ్యమునొందఁగోరిసాం।
 పొప్పఁగనంతపోడకక-శోజ్జ్వలాఁడయ్యునుదమ్మఖప్రభం।
 పొప్పడలేకసిగ్గునఁగృ-కుంభగుచుండుఁగ్రమక్రమంబున॥ ౫॥
- క. సగరులతారలచేతఁబో।
 సఁగియొరుచేపడకభంగ-సంగతిలేమిం।
 దగుపరిఘఁబోల్పవచ్చునె।
 యుగస్త్వచేపడిసభంగ-మగుసాగరము॥ ౬॥

మ. సరియానిష్ఠరివియ్యమం దెనభవి-వ్యతా-లమందంచును!
 ర్వరతచ్ఛోభనవీక్షణోల్లసితయై-రానమృహదేవిసం!
 భరియింపంగులపర్యతాభిదిగిభ-ప్రవాతంబురాఁబోలుఁగా!
 కరదంబుద్విరదంబులే పురమునం-దారీతిఁగన్నట్టెడున్ ॥ 2॥

వ. మఱియును. ౩॥

మ. వరదంతద్యుతివిద్యుతిప్రచయము-ల్భాంకారగర్భాధ్వని!
 స్ఫురితంబుల్నిరతప్రవృద్ధజలం-బుల్బుర్యతోత్తుంగసుం!
 దరసీలద్యుతినన్దతిప్రకరవి-ప్తారంబునంబొల్పిసిం!
 ధురసంతానములభ్రముల్దలఁచిసం-తోషింపఁగానప్పరిన్ ॥ ౪॥

సీ. ఆవిదితవిగ్రహం-డైబయల్జరియించు,
 వానివాహ్యములజ-వంబ దెంత!
 జడధిలోఁబ్రభవిం-చి-స్వర్గమందచరించు,
 హరిహయహయసద్ర-యంబ దెంత!
 ఘనతఁగాంచియుఁజని-చనిహీనతవహించు,
 జలదావిలంబిత-చత్యయెంత!
 చక్షుశ్రవాసహ్య-చారియైమీఱున,
 నూరుతమ్మునిత్వరా-నూనమెంత!

గీ. యనుచురణవిదితులకువా-హ్యంబులగుచు!
 జడతవుట్టకదశదిశ-ల్పంచరించు!
 చునుగడుంజనిహీనతఁ-గనకఁగనఁగ!
 వినఁగయోగ్యతఁగొలును-వీటిహరులు॥ ౧౦॥

క. పరుండయ్యెనేనినీలాం!
 బరునైనన్విజితభూమి-పకుతారాడం!
 బరునైనంగడిమిదిగం!
 బరునైనంజెనకువీర-భటులవీటన్ ॥ ౧౧॥

క. చతురానుగ్రులు వాగీకులు!

నతిశయపద్మానంద్ర-సక్తకులవనీ!

నీతికాధారులుసత్యా!

శ్రీకులప్పరివిప్రులవ్య-రించిసమానులో॥

౧౨॥

చ. మహితలలాటలోచనులు-మారజితాత్ములుసర్వమంగళా!

వహులుశివాంకులున్నవ-వరనులుకొఘువుప్పధారులు!

ద్విపితమహాభ్రకేకులుచ-భీములుఁగాంచనశైలధర్మలే!

రహివిహరింతురప్సరవ-రంబున నెంతయురాజకేళురులో॥ ౧౩॥

మ. తలఁపందొమ్మిదిపెన్నిధులోగలిగిమిత్రక్షుద్రతవ్వాన్వలే!

డలయజ్ఞేశుఁడుచూడఁజడధివా-నాంచన్నిధిప్రాప్తుడై!

పాలుపుంజెందియనప్పలంగలఁగమం-జోయంచువీటివే!

శుక్లుమాసింతురులెక్కిలేనినిధులకొ-శుంభద్దుఱోజ్జ్వలభక్తో॥

క. భద్రులునిరతాపాస్త!

క్షుద్రులుభూదేవనికర-శుభశుకూమా!

న్నిద్రులునిరుప్రదులుడై!

ర్యాద్రులునయగుణసమద్రు-లప్పరిశూద్రులో॥

౧౪॥

పీ. రంభమత్స్రబలోరు-రామణీయతఁగాంచి,

యోడినిస్సారతి-నొందవలదె!

శశిరేఖమన్మథ-సౌకుమార్యముఁగాంచి,

కృశతనానాటికి-నిపురవలదె!

హేమాభిధానమ-ద్రామాంగరుచిఁగాంచి,

నిశ్చేప్తయగుచువహ్ని-జ్వలవలదె!

హరిణీసమాఖ్యమ-దాలోకినములుగ,

న్గొనిచిక్కి-కనవేటి-తినఁగవలదె!

గీ. యమరుసౌదామినిమదీయ-మైనసోయా!

గింబుఁగనిడాఁగిచలనంబు-గాంచవలదె!

యనుచువిహరింతురప్పురి-వతిచలితఃసు !

ధీజనములగు వార నా-రీజనములు॥

౧౬॥

సీ. ననఁచోటినినుమెత్తి-కొనఁగ నాకిష్టంబు,

ద్రవిణసంపత్తియిం-తటికిమాల!

మలివేణివలపులు-సిలికడునీకొమ్మ,

తేనుమధ్యసుమనస-త్తవంబుకలిమి!

రమణిగన్గొనఁగ నా-కుముదంబుదనరారె,

గరమనురాగంబు-గాఁగఁగొనుము!

పున్నాగములనేల-పొగడవున్నదువాణి,

యేటికిఁబొగడరం-జిల్లుమండ!

గీ. నాలికుచగుచ్చములనేల-యంటనీయ!

వేలయంటెనుచొక-గా-నీననంగ!

ననుచునర్తోక్తులాడుచు-ననుపు కాండ్రుఁ,

బువ్వులమ్మరిమణులున-ప్పురిఁబోలుతురు॥

౧౭॥

గీ. ఉరురతిశ్రాంతపౌరప-యోజముఖుల!

చెమటలార్పంగఁబోయివ-చ్చెడుకతమనఁ!

గరువలితదంగపరిమళ-కలితుడగుట!

గంధవహుడయ్యెదొల్లిని-ర్గంధుడయ్యె॥

౧౮॥

వ మఱియు ననంతకల్యాణంబై భోగవతీపురంబును, ద్విజరాజమ
నోహరంబై హరజటాజాటంబును, కారదారామంబై సత్యలో
కంబును, కైత్యకరంబై చంద్రమండలంబును, రాజకుమారాక్ష
సరంబై కైలాసంబును, సుధర్మాన్వితంబై నాకలోకంబును, బద్ధా
నుకూలంబై కమలాకరంబును, గమలాకరంబై విష్ణువత్ససలంబు
నుంబోలి, పుణ్యజనసుప్రచేకంబయ్యెను బుణ్యజనసుప్రచేకంబు
గాక, ఆనవరతదానధారార్ద్రంబయ్యెను నవరతదానధారార్ద్రం
బైయొప్పు నన్నగరీవరంబునందు.

౧౯॥

క. అదిక్షత్త్రచరిత్రుఁడైజనులక-త్యానందసంధాత్యుండై
యాదిత్య! పభువైభవోజ్జ్వలుఁడునై-యాదిత్యవంశోత్తరుం!
డైదిత్యాత్మజవారఘోరతరబా-హవీర్యుఁడైఘామిదే!
వాదిస్తుత్యవిలాసుఁడైదశరథ-త్పాదీశుఁడేపారుచున్ || ౨౦ ||

సీ. ఇనగోత్రవసుఁడీతఁ-డనివచింపఁగ నేల,
ప్రబలప్రతాపవై-భవమతెలుపుఁ!
దగుపార్వభౌముఁడీ-తఁడనియాడఁగ నేల,
దానకంకణసుహ-స్తంబతెలుపుఁ!
దనరుమహాబలుం-డనిచెప్పఁగా నేల,
హరికృతనిరతిస-ఖ్యంబతెలుపు!
రాజశేఖరుఁడంచు-ఁచి నుతింపఁగ నేల,
ద్విజరాజసుమన-స్థితియతెలుపు ||

గీ. నితఁడుగువలయహితుఁడనియెన్న నేల!
డంబుమీటుకగ్రహ-ణంబతెలుపు!
ననఁగజొప్పెసఁగఁబలాయ-తాఖిలారి!
పత్తిగ్రరథుఁడగుచు-న్నయ-ప్పత్తిగ్రరథుఁడు || ౨౧ ||

గీ. నిక్కముగదస్యనిచయంబు-నుక్కడంచు!
నిక్కముగదస్యనిచయంబు-నుక్కడంచు!
వేడగ్గ-విబుధులపూజగా-వించిమతీయం!
వేడగ్గ-విబుధులబూజగా-వించునతఁడు || ౨౨ ||

క. త్సుద్రుఁడులేడొకఁడైనన్!
త్సుద్రుఁడులేడొక్కఁడైనఁ జాడంజూడన్!
త్సుద్రుఁడులేడొకఁడైనన్!
భద్రంబుగ నాతఁడేలు-పట్టణమందున్ || ౨౩ ||

ఉ. ధారణితోక మెల్లఁబ్రహ-దసితిఁదన్తొనియాడనీతిబా
ధారహితత్వ మొందియును-దిప్పవునోయివృష్టులెందునా!

- ధారములేమిశత్రువను-ధానయమానవశీక్షణంబునఁ
ధారలుగట్టియద్దశర-ధక్షిణినాయకురాజ్యసంపదక॥ ౨౪॥
- క. ఎంతయుసంతసమునమతి
మంతులుగొనియాడఁకు-మంతుప్రభపా
మంత్రశోంతలతాంతని
తాంతమహాజ్ఞలలసత్ప-దాంతికుండగుచుక॥ ౨౫॥
- చ. రమణవివాహమయ్యెనుచి-రప్రభఁగోసలరాజకన్యన
గ్రమహిషిఁగావరేంద్రుఁడుగ-రగ్రహణంబొసరించెదాగ్రమ
క్రమమునగేయ-త్తజన-గణ్యచరిత్రసుమిత్రమంబరా
క్రమవిధియైయరాతులనఁగన్వినఁగంబడకుండఁగందగక॥ ౨౬॥
- వ. ఇట్లుకౌసల్యాకైకాసుమిత్రలంబాణిగ్రహణంబొసరించి. ౨౭॥
- క. తద్దయువేడుకమువ్వరు
ముద్దియలంగూడిభోగ-ములుసల్పుచునొం
డెద్దియునుమరచియుండం
బెద్దయుఁగాలంబుచెనెని-మిషమాత్రంబై॥ ౨౮॥
- గీ. ఈతిరహితంబుగాఁగనీ-రీతిసంత
తక్షమాన్వితుఁడైనెర-తక్షమాను
పాలాంబునశత్రువి-ఫాలనముని
నొప్పినిస్సంతతికిఁగడు-నొప్పిగదుర॥ ౨౯॥
- క. సంతానముభిత్తవరులకు
సంతానముగాననాకు-సంతానములే
దంతయుఁబితృజేవులకుక॥
సంతోషముసేయలేని-జన్మభేద॥ ౩౦॥
- ఉ. దానములెన్నియేనియును-ధర్మములుందగునట్లుసల్పితిం
దానముదంబులేమిహి-తంబగుభోగములెన్నియేనిసం

తాననుభంబుతోలు నెఱుంగ నెఱుంగ నాకుఁదదాప్తివిప్రసం! ॥

తానసూర్యనాం చితవి-ధాము చేసగునంచు నెంచుచున్ ॥ 30

క. వెసనూహించిసుమంత్రా!

దిశుమంత్రులతోనరుంధ-తీప్రియుఁడుసదా!

భస్మసితామ్నయుఁడుగున!

వ్యస్మిన్మగురుఁజేరిమొక్కి-వాంఛితమారన్ ॥ 31

క. హితుఁడవుఁదిగాకపురో!

హితుఁడవునందద్దయాస-హితుఁడవుబాపా!

హితుఁడవుఁతిసుగుణగణమ!

హితుఁడవునీకీడుగలరె-యెందుమునీంనుగిల్ ॥ 32

క. మిత్రుఁడవునునీకరుణపం!

బాతుఁడనైయుండినల్ల-భస్మినినామం!

బుత్తరహితతిమిరవిహృతి!

చిత్రమునేయుంగదావ-సిద్ధమునీందాగ్ ॥ 33

చ. ఆనిన నభిల గుణగరఘ్నండును మునిశ్రేష్ఠుండునగు వసిష్ఠుండి

ట్లనియె ॥

34

ఉ. ఏధితకీర్తి నీకుఁదగు-నేయిటుదీనతఁగుందమత్తప!

సాధితశక్తిచేరిదైవ-సాధితసద్గుణభూషులన్తహా!

బాధితశత్రులస్మృతుల-భవ్యులగాంచిసుఖంతుమింకని!

త్వధితచిత్రవృత్తినొని-రింపుమధంగ తురంగ మేధమున్ ॥ 35

క. ఆనిపలుకఁదనమనంబున!

జనియించినతోరె-దియు-సమమైనమనం!

బునఁబొంగు మనెలమింద!

జననాయకుఁడశ్వమేధ-సవనోన్ముఖుడై ॥ 36

మ. సరముంబారఁగ మంత్రులారవినుండి-శాస్త్రప్రకారంబున!

స్వరియూఘ్రణ్యదీపమీపమువలెబ జ్ఞాపంతులైమారుభా!

స్వరయూపంబులునిల్చి కావలయునం భారంబులంగూర్చియో।
శరయూధాధికవిఘ్న మేమరకర-తాతత్పరత్వంబునా॥ ౩౮॥

ఆ మించియుజ్జవాట-మంచితంబుగనోని।
రించియుశ్వవరము-నెంచినంత్ర।
మించిసద్విధివిడి-పించిమానులవిలి।
పించియుండుఁడనివ-చించిన్నపుఁడు॥ ౩౯॥

ఉ. వేచని కాంచె గాంచుని-వేళవినుత్తు చిరత్న రత్న శో!|
భాచయరోచమామృదు-వస్త్రాఘ-సగిలేదకట్టిమాం।
తోచితసుసిరిద్విషభి-దోద్యమదత్తు సుతాప్తిహేతుధ।
ర్వాచరజైకయత్నలదు-రాత్న సపత్నులధర్మపత్నులక॥ ౪౦॥

గీ. కాంచియిట్లునుఁబుత్రులఁ-గాంచుకొలుకు।
నిష్ఠియునరింపఁదీక్షవ-హించివాఁడఁ।
గానమీరును వేడ్కదీ-క్షనువహించుపుఁ।
సనిసముదనుందిదీక్షిత-లైరివారు॥ ౪౧॥

గీ. కాంతలునుఁదానునిట్లులే-కాంతదీక్ష।
సంతసంబునఁదాల్చివ-సంతమునకు।
నెదురునూచునుండఁగ-టైదురభూమి।
కాంతునకునూతుఁడనియెనే-కాంతముగను॥ ౪౨॥

సీ. మహినాథవినుమవ-గ్రహశాధమునురోమ,
పాదుదేశంబునఁ-బాదుకొనిని।
నయ్యంగ పతిప్రజ-త్తయ్యంగఁగనుగొని,
హితమంత్రిజనపురో-హితులతోడ।
మనవివయమునకే-మననిట్టిదురవస్థ,
తాటిల్లెదీనినే-పాటలఁబాపి,
కొనవచ్చుఁజెప్పలే-గొనకొనిమిరిప్పు,
డనవుడువేగన-య్యవఁగుమతులు।

గీ. దమమనంబులనీతిజా-ధానిరాస।

కంబునేయంగజాలుమా-ర్గంబుజాలఁ

బోలనూహిం చియమ్మహీ-పాలవయ్యఁ

డెంతయునుసంతసింపఁగా-నిట్టులనిరి॥

౪౩॥

క. కళ్యణపాత్రుఁడుకివసా।

దృశ్యిండువిభాండకాత్త-జేహభవుండై।

వశ్యేంద్రియనిచయుండై।

ఋశ్యశృంగుండునాము-సింద్రుఁడువెలయున్॥

౪౪॥

క. వసపూర్ణమహాతేజాఁడు।

వినుసన్నార్గప్రచారి-విమలాత్తుండుం

ఘనుడభిలభూతహితుఁడా।

తనినిటరప్పింపుమువిబు-ధస్తుతవేద్యున్॥

౪౫॥

క. ఆతఁడిటకేగుదెంచిన।

నాతతవరములుఁగురియు-ననవుడువారిం

బ్రీతింగనుఁగొనియాతని।

వేతేదక్షులబలని-వినికతమునన్॥

౪౬॥

క. భూవరుఁడుబిలువవంపినఁ

గైవారమునేయుచుసము-ఖమునకుఁగన్నా।

కైవారస్త్రీవారము।

రావారలఁజూచియంగ-రాజిటనియెన్॥

౪౭॥

చ. ఆనఘుఁడుఋశ్యశృంగుండును-హామునిఘోరతపంబునేయుచు।

నవ్వునమునమన్నవాడతిఁడు-వారులతాంగులుపీరుపూరుషు

ల్వనమిదిపట్టణంబిదిధృ-వంబుగనంచునెఱుంగఁడమ్మహా

త్తునినిటఁదోడితేవలయు-మోదమెలర్పఁగమీరుసావుడున్॥ ౪౮॥

సీ. ముఖపంకజామోద-మునకుమూఁగుచునున్న,

భృమరకంబులుభృమ-రికములనఁగ।

నడఁగాంచియింఘ్రిల-వడిఁబెనంగొనుమాంస,
 కములువిస్ఫుటహంస-కములనంగ!
 శుకచంచుపుటనిక్క-త్తకమహీపతితప,
 ల్లవములుజారుప-ల్లవములనంగ!
 నటనశ్రమోద్భూత-పటుఘర్షించువి,
 సరములుముత్తైంపు సరములనంగ!

గీ జిమ్మిపట్టెడునెడఁబైటఁజిక్కుపూల!
 చెండ్లుసిద్దెపుగబ్బిచా-లిండ్లనంగ!
 నిట్లునేయనిశ్చం గార-మింపునేయ!
 మునివృషభుఁడేగసురభులై-ముదితలపుడు॥ ౪౯॥

గీ. దంతకుట్టలములుఁబృథు-స్తవగుళుచ్చ!
 ములునుఁగిరఁల్లనంబులుఁబొలుపుమీఱ!
 నీతనఖసుమంబులునుబాహు-లతలుఁజెలఁగఁ!
 గొమ్మలనబొప్పినడిచిర-క్కిమ్మలపుడు॥ ౫౦॥

మ పులిసక్రోములుఁజ క కాకకుచలు-త్ఫుల్లబృహత్త్రాసృలు!
 త్వలగంధుల్యరకంబుకంతలులస-త్పాశీదృజ్జాలరై!
 యెలమింగి శ్యపపాత్రుఁడుత్తమతపం-దేవేఁగావింపను!
 జ్వలమానవ్వనరాశికిన్నదులయో జంతేరిరబ్బమినుల్॥ ౫౧॥

క కీరంబులైలరేఁగికూయమునిసాం-కేతంబుమఁగూర్చివి!
 స్తానోదారకుచోల్లసత్క-చమహ-ద్భారాంతస్యాంగరై!
 యీరంబుల్యడిఁదూఱిదాగు మమ్మగా హీనధ్వనుల్వింతుశృం!
 గారంబొప్పవరాభిసారికలనం-గానేగిరచ్చైంతకు॥ ౫౨॥

క. శృంగారవతులువేడుక!
 సంగీతరవంబుసెలగఁజనికాంచిని!
 స్సంగుకభూతియౌతాంగుక!
 శృంగారానంగుముశ్య-శృంగునభంగుక॥ ౫౩॥

క. కనితాపసులతికోపను!

లనియునుఁగినిసివళపింతు-రినియు నెఱిఁగియు!

న్ననికడకునశంకితఁడె!

చివరబలబుదబుదప వధిక-సాహసలుగదా!

౫౪॥

ఉ. ఈగతినేగుఁడెంచినము-నీశ్వరుఁడెంతయుసంతసించుచు!

నానగమృతంబునందనిపి-వారికినర్ఘ్యముఁబాద్యమున్లుస!

దేవగముగానొసంగికడు-వింతతపస్సులటంచువారితో!

నాగుణకాలిబల్కవి-యంబునయంబుభయంబుమీఱఁగన్॥౫౫॥

క. శక్కిడివారలుమారీ!

చక్కటికేతెంచుటంబ్ర-శక్తుడనైతి!

స్నిగ్ధమునామతిమీదై!

జిక్కస్తోడఁగూడి-చేయువఖిలమున్॥

౫౬॥

చ. అనుచుఁగుచంబులంటుఁబొగ-రారువిషాదములం మఁగామినీ!

జవతనుమధ్యమబ్బులుకు-సన్నములం మఁదదాస్యగంధమిం!

పునెఱయఁగొలునెంతయునపూర్వమటంచునుమించుఁగ్రొమ్మడు

ల్లాసునతివంతలం మఁజటి-బుండుగి డుంజతురుండపోలుచున్॥౫౭॥

సీ. ఉన్నంతవతితో-నన్నెలంతలుము,

నాథమాపుణ్యపానంబునకును!

జనుఁడెంత గాకనీ-వనిమఱియునుఁగొను,

మనియాతనికిమనో-పారముదై!

అంబరంబునాకుధ-త్యంబులులేపఁ,

ములువొసంగినఁగొని-మనివరుండు!

నిట్టివల్క-ములు-నిట్టిఫలంబులు,

నిట్టివిధూలియు-నెన్నఁడెఱుఁగ!

అ. ననుచువిస్తయాత్మ-దైవమువృత్తంబుగఁ

జేరవరిగివార-నాకులపుడు!

పలసివచ్చినట్టి-వనదేవతలనంగః

బలిసిభూషణప్రసంభలమెలంగ॥

౫౫-||

చ శుచములురంబునంగదీయఁ-గ్రుమ్మికవులిటఁజేర్చిమోహపాః

శచయోమవోనివేణులభ్య-శంబుగఁజాట్టుమఁగల్గవోల్లస.

ద్రుచిరుచిరాధరంబుగఁగ-తోయజముల్లగసాచిమట్టుమః

న్విచలితధైర్యఁజేసిరర-విందనిభాననలీకమంబునక॥ ౫౬-||

ప. అంతం దమయందు బదానురాగుండగుట యుపలక్షించి యచ్చం

చూక్షులు మబ్బుంజొచ్చుమించుంబోలె పంచవండొలంగించి

చనుటయు.

౫౭

ఉ. ఎప్పుడువత్తురోయశుమ-సెంతయువారలుసన్నమార్గముంః

దప్పనిచూట్టి-జూచుటిడి-తప్పనియెంచకయగ్నికార్యముంః

దప్పనియమ్మహోత్తుఁడుము-దంబునదద్దుణ్ణీర్తనంబులంః

దప్పనితఃపరంబుమడి-దార్పకయుండెససంభ్రమంబునక॥ ౫౮-||

క. ఆత్మభవసదృశుడమ్మని

యాత్మభవవికారరహితుడయ్యుండెయుండా

నాత్మభవార్తిపభాండకు

నాత్మభవుడనుపైవెచలి-తాత్తుండగుటక॥

౫౯-||

క. మరునాఁగుచెలఁగుచునుగో

మరునాడుచుమానికడకు-మఁపలుత్వరతో

నరుడెంచిరియరుడెంచిట

యరుడెంచుటవిమలఖరక-రాన్వయముఖ్యా॥

౬౦-||

ప. ఇట్లుపచ్చుటయు.

౬౧-||

క. నిధిగన్నపేదవోలెం

బుధసుతుడన్నియమివారి-బొడగాంచియుం

ర్బుధతేజాడిట్టులనుడ

ద్విధితమనోగ్రంథియగుచు-దైన్యమదోపక॥

౬౨-||

చ. ననువిడ నాడ న్నాయుమగు-నామియునమ్మికవాడనోచుఁబు
 ల్కననగుఁగాక రమ్మనుచు-లేమలుజల్గునుబంజరముఁజే।
 ర్విసక్రియవత్తుచోమహాఁబ-సిద్ధగుణాస్పదిరోమపాదకుం।
 భినిపతిపట్టణోత్తమస-మీపకునోపవనోపకంఠము॥ ౨౨॥

క. హర్షముగఁజేర్వనత్తు।
 త్కర్షముగానెల్లమొడలఁగరకాయతమె।
 వగ్గంబుదేవతాసుమ।
 వర్షముతోనె-సికురినె వసుమతియలర॥ ౨౩॥

ఁ. అంతరోమపాదుఁ-డాప్తమంత్రిపురోహి।
 తాదిసుజనసహితుఁ-డగుచుభక్తి।
 నెదురుసనివిధిగువి-హితపూజలొనరించి।
 నేమకలరఁబురికిఁ-దోడితెచ్చి॥ ౨౪॥

అ. సంతసమునవిప్ర-సంతర్పణమొనర్చి।
 వరిపురముననుత్స-వంబుచాటి।
 వారముఖ్యులకున-పారివిధూషణాం।
 బరములొసఁగివిషయ-భరితుఁడగుచు॥ ౨౫॥

క. మునిపతికిఁబెండ్లిసేసెం।
 దవరఁగసద్గుణనితాంతఁ-దనసుతకాంతం।
 దసుగంధజలతాంతం।
 జననివచాభినుతమహిత-కాంతపావంత॥ ౨౬॥

వ ఇట్లుపరిణయమహోత్సవంబు నిర్వర్తించి జామాతందన యింటను
 నిలిచి నియనావృష్ట్యాది భయంబులు నిజరాష్ట్రంబునకుం గాక
 యుండ రోమపాదుండు సంతోషితుండై యుండెననిచెప్పి మా
 తుండునెండియె॥ ౨౭॥

ఉ. స్వేచ్ఛగుణాకరుండగువ-సిఘ్రదుతోనరుదేరనంతయుం।
 ప్రేమముగాఁగఁబొందురవ-రిగయతోనిధిముఖశశంగుబం।

హింసముగానుతించితగ-నిక్కడకుండొడితెచ్చిపెచ్చినా
ధిక్తముగాఁగఁదద్దయవి-ధిందనయేప్రియొనర్చిచెచ్చెరక॥ 22॥

గీ. ఆత్మజాతులనలుపుర-నతులబాఁలు
నిర్జితా రాతులంగని-యూర్జితముగ
నలరదవనిసనత్సుకా-తాగ్రజాతుఁ
డనియొననిచెప్పటయునక-స్యందనుండు॥ 23॥

గీ. నూతువాక్యామృతముదన-క్రతుతిపుటములఁ
దనివిసనకనరేంద్రుఁడెంతయునుఁగోల
వృద్ధయకుహరంబునిండిపై-కగయుచున్న
వరసుధాధారలనఁబాష్ప-యుగిదనర్చ॥ 24॥

సీ. హితమంత్రిజనపురో-హితసహితంబుగాఁ
బటుతరోద్భటపీఠ-భటులుగొలువ
మంగళరవముపె-లంగమత్తుంగతు,
రంగతిరంగమ-తంగజాంగ
మకరవికరభీక-రకరాసిదర్శక,
రసుభేటమతవి-భ్రాజితంబు
తైనతాహినులుద-న్నసుసంపరపాధి,
వాధుండునంగీత-వాదములన॥

గీ. గణ్యపుణ్యాగ్రజస్తాగ్ర-గణ్యవిహిత
సాదరాశీర్వాదము-త్రేదురముగ
రోమపాదధరాధీశ్వ-రనిపురంబుఁ
తేరనయ్యంగపతిసవి-శేషభక్తి॥ 25॥

క. మన్నించమీరువచ్చుట
మన్నిలయముపూజ్యమయ్యె-మహనీయుగుణా
ధ్యున్నిన్నాకాడఁగంటిఁగ
దున్నిర్మలమైతనర్చి-దున్నదివాకుక॥ 26॥

క. ఆగమచోదితధర్మమ।

రాగమమూలామకూల-యత్నిధర్మసుమ।

గ్లాగమనోమోదముభవ।

దాగమనంబునకుమూల-మదియెఱుఱుదియో॥

22॥

క. ఆనతియిందా కార్యము।

నానతిపులొకదశర-ధాధీశ్వరస।

నానతితోనొడఁగూర్తు।

నానకయదియెంతయగుట-మానంబైనక॥

23॥

క. నావుడుసత్యవ్రతవిను।

మీవంగిటివాఁడవగుట యేపెఱిఁగియకా।

దేవద్వితివినిపించెద।

నావచ్చినకార్యసరణి-నరసుతచరితా॥

24॥

ఉ. భీర్మణదావపావకుఁడు-వేదవిధిజ్ఞుఁడుసాధివేదవి।

ద్యాత్మటితాజవంజపుడ-హంకృతిదూఁగునిర్మలాత్మఁడు॥

ధాత్మనిభుండుగళ్యపవి-ధాత్మసుతాత్మభవుండునీకుజా।

మాత్మఁడుబుశ్యత్సంగుడస-మానుఁడుమానవమౌదీపకా॥ ౨౦౬

క. ఆతనిఁగొనిపోవుటకై।

యేతెంచితిసమ్మహాత్ము-నెలమిందారా।

నీవుతునిఁగాఁమత్పురమున।

కాతతగుణసమపుమిదిప్రి-యంబగునాకుక॥

౨౦౭॥

చ. ఆనవుఁడుసంతసించితన-యల్లునిఁగన్గొనిభక్తిదద్విధం।

బునుడివియాతఁడియ్యకొన-భూవరుఁడెంతయుసన్నుతింపన।

య్యనఘనఁబుశ్యత్సంగునిని-రంతరవర్షసమార్ద్రభూమిపం।

కనిరసనారమంపెనన-గానకఁడంపెజగదితంబుగక॥

౨౦౮॥

మృద్యుటపంపుటయూ.

౨౦౯॥

క. శాంతాత్మయుక్త్యశ్శృంగుని

శాంతాసహితముగఁ దెచ్చి-జననాయకుఁడా

శాంతాపూరితయఁ డెఁడుని

శాంతముసాత్తెంచెసకల జనములువొగడక॥

౮౪॥

గీ. శాంతనంతఃపురముఁ గు-గుంతసముని

ననుపఁమునిపత్నిక-య్యధిపతు

లెదురుసనిమొక్కి-యయ్యమ-కిప్తిమెసఁగ

భక్తిసేయంగమందెన-ప్పరమసాధ్య॥

౮౫॥

చ. దశరథుండును ఋత్యశ్శృంగసందర్శన-సంభాషణంబుల సంభావి-
తుండైయుండ॥

౮౬॥

ఉ. చాలముచింబుసేసెనువి-శాలరసాలకిపాలబాల్పె

కాలమువల్లరిసమధు-పాలిభరానమిబోల్లెనల్లతా

జాలముసౌఖ్యమాలమును-సౌరభసంయుతమందమందవా

తూలముబ్రాసకూలమును-తుల్లానుమాధమృగలమంతటకా॥ ౮౭॥

నీ. మాధవురాకమ-మానితామోదయై,

నవవలక్ష్మిజీ-ర్ణచ్చపములు

తగవెనున్నచ్చ-దములోలిధిరియించి

హస్తముల్నాచిర-మృషమఁబిచ్చి

చున్నదోయనసుగం-ధోద్భాసియైపండు,

టాకబూడిచిరలి-రాకులెలమి

దనరచికాళిబృం-దంబులందందవా,

నందంబువొందిధ్వా-నములుసేయ

గీ. నొనరమణియునుదత్సంగ-ఘనసుఖముఁ

నొదట్రుము-లదానినా-నొప్పమీశె

నమలనిజదుచిరితనీ-హారకేద

తాదకముఁగనభినయ-కొంకములు॥

౮౮॥

వ. తత్సమ జంబువ.

౮౯॥

గీ. క్యామయస్పృతరుస్కంధ-పాత్రమణము!

గాదనుచువేడ్కఁగునతరు-స్కంధమెం మి!

ననఁగవల్పతరుస్కంధ-పాత్రమణము!

గాదనుచుక్యామయనతరు-స్కంధమూనె!

౯౦॥

క. కమ్మనితె మైరలుంజాఁ.

జాన్మనుకు మైదలుస్ఫుటవి-శుద్ధతరమనో!

జమ్మలగుగుమమ్ముగడు!

సెమ్మెలుగులుకఁగి కసంత మిమ్మెయిదనరకా!

౯౧॥

వ. దశరథుండు సంప్రాప్తమనోరథుండై ఋష్యశృంగునకిట్లనియె.

ఉ. ఆయతకీర్తికాలిముద-మారవసంతముడానియొప్పెయ!

జ్ఞాతులంబునన్నకిల-కూయితమయ్యెమునీంద్రులెల్ల!

స్వామిత సంఖ్యతైశ్చదుర్ధ-యంబునవచ్చిరాజకోటిసే!

నాయిత మైక్రతూత్సవఘ-నంబుఁగనంబురినిండెఁగావు॥౯౩॥

క. నాయజ్ఞము నెఱవేర్చుము!

నాయజ్ఞానమునహించి-నలువొందుదయ!

నాయజ్ఞమునీశ్వరప్రభు!

నాయజ్ఞమాతులెల్ల-నవహితబుదికా॥

౯౪॥

క. నీపంపు నీనిమెలఁగఁగ,

నేపారవనీపమునియు-నీరలుండగుబు!

త్రతపాదనహయమేధ!

త్యాపారమునందుమెలఁగ-వలయునటంచుకా॥

౯౫॥

క. మునిపతివసిష్ఠగుణధా!

మునిపతిలేంద్రియవికారు-ముఖుచిజితసో!

మునిపతితాదిదపకా!

మునిపతియిట్లనుచుబలిక-మోదమెల్పకా॥

ఉ. మేధ్యమాగాఁగనన్న హయ-మేధ మొనర్పఁగఁబంచికాత్రవా!
సాధ్యులసంతతప్రణత-సాధ్యులఁబుత్తులనిదనద్దజా!
రాధ్యులగాఁ మనట్లుగ వ-రంబుఁగరంబునొసంగుమంచుసా!
న్నిధ్యమునందు వేఁడుధర-ణీపతిఁగాంచివసిమ్మఁడాదృతిఁ ॥ ౯౩॥

క. కాకుత్స్థాన్వయదీపక!
నీకింతవిచారమేల-నేఁగఁబఁగఁగను!
శ్లోకులఁబుత్తులఁబడసెదు!
ప్రాకటసరయూనదీప-రతటంబునకు ॥ ౯౪॥

క. వినునీవునీదుభార్యల!
జననాయకమంత్రిపౌర-జానపదులస!
జ్ఞులమునులవిప్రులదో!
ద్రోనిచనుమేఘుశ్యశృంగుఁ-గొనియేలేంతు ॥ ౯౫॥

ప. అని పలుకటయు. ౧౦౦॥

గీ. రహిశీలీముఖచక్రవి-భ్రాజితంబు!
నైసమర్యాదగుల్మస-మావృతంబు!
నైవారిస్ఫురితంబునై-యలనుచుండి!
నసరయూవాహినింజేరి-నరవిభుండు, ౧౦౧॥

ప. విబుధపరివృతుండై మహేంద్రవిభవంబున విశిష్టగుణగరిష్ఠుండగు
వసేష్ఠుండును, మంగళగుణామంగుండగు ఋశ్యశృంగుండును,
హస్తలగు మహర్షులును, దపోనూనులగు మానులును, మహానుభా
వులగు మహీదేవులును, సర్వజ్ఞులగు దైవజ్ఞులును, పారులగు పౌ
రులును, జ్ఞానవిదులగు జానపదులును, నిర్విరితరాజ్యతంత్రులగు
సుమంత్రాదిమంత్రులును, కాంతలగు బుణ్యకాంతలును, సుప్ర
తేకయత్నిలగు ధర్మపత్నులును, విశయనిధులగు వండిమాగధు
లును, శృంగారాధారలగు వారనారులుండోడరా ననురూపరూ
పయాపప్రపాసుందరంబును, స్పష్టాష్టపదేష్టికావిరచితవేదికా

కుండమండితంబును, ప్రసిద్ధక్రతుత్సవాలోకనాగత చాతుర్వర్ణ
తత్తదుచితనికాయ్య నికాయ కాయమాన సమాప్యతంబును, కుం
బామనోహరంబును, ధనధాన్యకాలి తిండులఘుతలైలగుడనూప
కాక తృణకావ్యజలప్రభూతవస్తుప్రళస్తంబును, విమలసరయూక
మూలానుకూల కూల లతాసాలజాల నూః సుగంధవహ గంధవా
నా సుప్రవేశంబును, దక్షిణానీత ఘనాపీననైచికిమణిగణసంభ
రితంబునునై విచిత్రంబులగు ధవిత్రంబులును, పవిత్రంబులగు సు
వర్ణపాత్రంబులును, నవంబులగు స్పృక్కువంబులును, మంజులో
ల్బుణ రత్నకంబళపుంజంబులును, మఱియుం దక్కినవివిధోపకర
ణంబులునుంగలిగియున్న నభివ సవన భవనంబుఁ బ్రవేశించి ధ
ర్మపత్ని సహితుండై॥

౧౦౨॥

గీ. శుభముహూర్తంబుననువసి-మృదువ ఋశ్యి।

శృంగుఁడునుమునివరులును-సెలవొసంగ।

నగ్నిముఖులగ్నిముఖమున-నలరనప్ప।

డగ్నిముఖమొనరించెఁగ్ర-త్వాదియందు॥

౧౦౩॥

వ తదనంతరంబున.

౧౦౪॥

కా. ధాయ్యవర్ధితజాత వేదహితమ-ధ్యప్రస్థితాపూతసా।

న్నాయ్యప్రాహుతినిర్గమత్ప్రబలనా-నావర్ణధూమాభసా।

హాయ్యంబొప్పశతక్రతుండుగ్రతుభా-గార్థంబు రాదక్షిణా।

సాయ్యద్యగ్నులయాగ్నికోత్తములుఁచు-దక్షిణవర్ణానులక॥

గీ. సముచితంబుగ వేల్చిన-శ్వముఖులనదు।

పాశ్చతశమనమొప్పవ-పాప్రహూమ।

విధులవిందాగ్రులైనది-విజవరులకుఁ।

దృప్తియొనరించెనజ్జగ-తీవిభుండు॥

౧౦౫॥

మీ ఈక్రమంబుననుస-ర్వక్రియాసంపూర్ణ,

మైవివిధాన్నపా.నాదితర్పి।

తాభిలలోః మై-యనవద్యదక్షిణా,
 భూమమైవృతవపా-భూమమైవ
 రంబయివిఘ్నదూ-గంబయిఖచరభా,
 వ్యంబయిద్విషదస-హ్యంబునైస
 భాసదాహ్లాదమై-బహుశసంస్తావపూ,
 తంబయిపాపకా-దంబినీప్ర

గీ భంజనంబయివాద్యసం-భరితమైధా
 రామరాశీర్ని నాదవీణానకూల
 నాదపుణ్యాంగనాగాన-వాదఘూర్ణ
 మానమైయశ్వమేధమ-నూనమయి॥

౧౦౭॥

చ. పుడమివిభుండుఁ దాపసవి-భుండువిభాండకునాత్తజాన్మతిం
 పుడమితహర్షఁడైకరుణఁ-బుత్రక కామవరేష్టినేయన
 ప్పడమితభాషితిస్తునిప్ర-భూతహితాహుతులొప్పవేల్చెన్
 ప్పడమిజంబులెల్లఁగడుఁ-బొంగికనుంగొనుచుండసద్విధి॥
 మంగళమహాశ్రీవృత్తము.

ఆసమయమందుగమ-లాసనునిగన్గొనఁగ-వాసవపురస్సరముగాసం
 తామ్రసులగుమంద్రిదివ-వాసులొగిడాసినుతి-చేసివదయామ
 యుండునావా

ణీసతినిఁగూడిదర-హాసముముఖంబునవి-కాసమమరన్సరలతోను
 గ్లాసమొదవంగరుణజేసిపలుకున్వెత్తలబ్రాసిముదమందుచువింగన్

క. ఈకడకుమీరువచ్చిన్
 యీకార్యముఁదీర్చుదత్తుఁ-డీక్షితిసరయ
 నైకుంతపురాధీశుఁడు
 నైకుంతుఁడుగాకయొరులు-వలకులెయనుచు॥

౧౧౦॥

గీ. వారిఁదోడ్కొనియప్పుడ-వారితముగ
 వారిజభవుండుపూర్వజే-వారియందు

వారినిధిగాంచియచటదేవారిహతుస।

వారిహితుఁగాంచిపొగఁడెన-వారిగాఁగ॥

౧౧౧॥

నీ. ఆమృతసంకర్ష-ణాదినామోత్కర్ష,
పాలితామృతతర్ష-పరమహర్ష।
భక్తనేత్రోదర్ష-బహుసద్గుణాకర్ష,
యమితప్రకర్షస-హస్రశీర్ష।
సుజననిరామర్ష-కుజనధురాధర్ష,
దానపసామర్ష-మూనితార్ష।
వరకృపామృతవర్ష-వాహనవిహగర్ష,
భఘనాఘమర్షసం-భరితవర్ష।

గీ. యాజ్ఞఘ్నీతరిపుశీర్ష-కామకర్ష।
సంతతానందయోగిస-త్సన్నికర్ష।
కరుణమామౌఽవివిచామృ-పరమపురుష।
యధికతరదుఃఖరాశీస-మాపకర్ష॥

౧౧౨॥

క. లోకంబులుగలిగింపను।
లోకంబులుమనుపసర్వ-లోకంబులువే।
జేకార్షవంబునేయఁగ।
నీకచమంగమలనాభ-నిరుపమశోభా॥

౧౧౩॥

క. లోకాధానండవభిల।
లోకాతీతుండవార్య-లోకహితదయా।
లోకుండవుననమానా।
లోకుండవుసోమలోక-లోచనసేత్రా॥

౧౧౪

క. అభవుండవయ్యొండియొదు।
వృథయంకరరాక్షసప్ర-ళమనంబునకై।
ప్రభవించెదవొక్కొకతఱి।
కుభచరితులయిండ్రభక్త-సులభుండవగుటకై॥

౧౧౫॥

చ. అనఘత్వదీయదర్శకుల-యత్వవిహీనతశస్త్రలైజయం!

దునువిజయం దులొకముగ-దుంభయమందగ జైతులైజనిం!

చిననువరాహరూపమునఁ-జెన్ను వహించిహిరణ్యనేత్రినిం!

దునిమిన్యసింహవిస్ఫురణ-ద్రుంచితవగ్రజాహేమకశ్యపుఁ॥

క. ఆదనుజాధములభిలస!

రాదులుఘటకర్ణరావ-ణాహ్వయములచే!

మేదినిజనించిదికా!

లాదులభర్జింపుచుండి-రతిబలులగుటకా॥

౧౧౭॥

సీ. నిమిషసుస్థితేదు-నిర్జరవరులకు,

నభిలదిక్పతులుని-రాకులైరి!

పాతాళమునకునై-పాటిరిభుజగులు,

గిన్నరులుపాలడా-గిరిభయమున!

గ్రహములునిర్వక్ర-గతిదనర్చుటలేదు,

పాఘ్యులకధికవి-చారమయ్యె!

బ్రాహ్మణోత్తములకు-రాగహీనతేఘన,

తరులకామలపాటు-పరిధవిల్లె!

గీ. వరమఖంబులుగడుదుర్ల-భంబులయ్యె!

మునులగర్వసమ్మద్ధిని-ర్మూలమయ్యె!

ఖచరకాంత్రమణిమహో-త్కంఠుండైన!

పక్షి-కంఠుండుసేయను-పద్రవమున॥

౧౧౮॥

క. హేమనఁగళరాసనునగ!

మేమనఁగలదతఁడులీల-నెత్తివచోనిం!

కేమనఁగనెంతనిలిచెద!

మేమనఁగలమేసురారి-మీడికిఁజనినకా॥

౧౧౯॥

క. రావణుసనుస్తలోకవి!

రావణుఁబరిమార్చిచెచ్చె-రందదనుజానిం!

గావరమారించిముముం॥

గావరమాధీశనీవ-కలవనియిటకుకొ॥

౧౨౦॥

వ. చనుదెంచినవారమని పలికివెండియు॥

౧౨౧॥

క. భవదారితనామమనో॥

భవదాహకమిత్రహితవి-భవదాయకధీ॥

భవదాలోకముగుంతీ॥

భవదాశరలోకమగున-భవదాంతసుతా॥

౧౨౨॥

క. అకమలాసనముఖ్యులు॥

వినుతింపఁగ సంతసించి-విశ్వకుయ్యుఁడుచ॥

య్యనఁబ్రత్యంక్షంబయ్యె॥

స్వనజోచరుఁడెత్తుడుభక్త-వత్సలుఁడుగదా॥

౧౨౩॥

పీ. కాదలవినీసమా-ద్గమములైచంచల,

త్వంబునొందనిచంచ-లంబులొక్కొక్క॥

శ్వేతమోడశకకా-శ్చంగారయుగపత్నీ॥

దీప్యత్యహస్రేందు-దీప్తులొక్కొక్క॥

యవనీభరవహశే-షాద్యశేషవిశేష,

ఫణిఫణామణిఘ్రిణి-ప్రచయమొక్కొక్క॥

యత్యయద్వాదకా-దిత్యసంస్తుత్యఘ్రి,

నాత్యంతిరుచిరతీ-ప్రవాంకులొక్కొక్క॥

గీ. యనఁగజాద్గుణమిటుమిట్లు-గొనఁగఁజల్లఁ

దనముమీఱఁగనధికచి-త్రంబుగాన॥

సహనదుస్సహముగనొప్పు-మహితదేహ॥

కాంతులెల్లడఁబర్వసా-క్షాశ్కరింప॥

౧౨౪॥

క. చతురాననుండునిజఘ్రి॥

చతురాననులనువిష్ణు-జనవరిష్ణుం॥

జతు రాగమములఁబొగడెను।

జతురతయొప్పుంగ సంత-సమునిండారక॥

౧౨౫॥

గీ. అపుడుతద్దినమూర్తితే-జోనలొక।

నంబుసేయఁగనధికము-దంబుగదుర।

నలశతక్రతుఁడురుసహ-సాక్షుడయ్యె।

నమరతరులెల్లననిమిషు-లైరిమిటి॥

౧౨౬॥

సీ. అశ్వమేధశతఫ-లావాప్తిగోత్రభే,

దికిసర్విభక్షకు-నకుకుచిత్వ।

మురుదండధరునకు-గురుధర్మజేవత్వ,

మలరాక్షసునకుఁబు-ణ్యజనఘనత।

జడపతికిఁబ్రచేత-సత్వంబులోకప్ర,

భంజనునకుజగ-త్ప్రాణమహిమ।

నరవాహనునకుధ-నదమహాభిఖ్యయ,

సర్వజితసుధర్మ-కాత్రవునకుఁ।

గీ. దనదుతేజోమయాత్మద-శకామకతనఁ।

గలుఁగఁజేయుచునందఱఁ-గలహఁజూచి।

మేఘగంధీరములునున-మోఘములును,

మధురములునైనవాక్కుల-మధుహరుండు॥

౧౨౭॥

ఉ. భానుకులాగ్రగణ్యుడగు-పత్ని-రథాత్మసతీత్రయంబునం।

దేనుజతుర్వరాక్యతుల-సెంతయువేడ్ర-జనించిరావణు।

స్తానమదాతిరేకములు-మాన్వియమాత్యసహౌదరాప్తసం।

తానముమున్నుగాయమిప-దంబునకంపెదఁజింతయేటికి॥ ౧౨౮॥

క. మీవలనియనుగ్రహమున।

మీవలనికవచ్చితినిట-మీఁదనరుడనై।

మీవలసినటులమెలఁగెద।

రావణుమాత్రములుమీకు-రావణుబాధలో॥

౧౨౯॥

అ. ఆజానివరములడుగు-నప్పుడువరవాస!

రాళిఁజావకుండ-నడుగఁడకేఁడి!

గాన నేనుమర్త్య-యోనిజనించెదఁ!

బుడమిఁబ్రవగులగు మఁ-బుట్టుఁడీయ॥

౧౩౦॥

వ. ఆనియానతియొనంగి.

౧౩౧॥

క. రోహితనిధిశయనుఁడుపటు!

రోహితకరమహితదీప్తి-రుచియఁడుసురపా!

రోహితశోటిధిషణుఁడౌ!

రోహితఖగ నాథుఁడైతి-రోహితుఁడైనకౌ॥

౧౩౨॥

క. వనజబాఁడుశోఁబవంతుని!

సునయులుహరిహరులు వారి-ఁగుగ్రీవులన!

శ్వినులల మొందద్విబదుల!

ఘనభల్లుక కేశపతుల-గలిగించిరొగిలకౌ॥

౧౩౩॥

క. ఆనలాత్మనశశమననం!

జనయమపాధ్వమతల్లి-సద్గర్భపయో!

బిఁదగఁగపికులచంద్రుఁడు!

హనుమతుండుదయమయ్యె-హరిదయమతీయకౌ॥

౧౩౪॥

క. తమతమయంశంబులను!

తమతమలవలీముఖులను-దలుచుగ సురస!

తములిలఁగలిగించిరిచి!

తమలావంధింపదైత్య-దర్పచ్యుతులకౌ॥

౧౩౫॥

వ. ఇట్లుగలిగించిన దేవాంశసంభూతులగు నాప్లవంగమపుంగవులు.

ఉ. కొందఱునీలనిన్న లుని-గొందఱుగొందఱుమిత్రసంభవుం!

గొందఱుగంధమాదసుని-గొందఱుమైందునిగొందఱుంగదం!

గొందఱుగేసరింగజాని-గొందఱుగొందఱువాయుపుత్రుగి!

యందఱునింద్రనందసున-హర్షితమంగొలువందనర్పచ్యుకౌ॥౧౩౬॥

- ఆ. పర్వతంబులెత్తి-బంతులాడుచుగండఁ
శిలలనుగ్గుగాఁగ-జేజులుచుచు!
ధరణిగ్రక్కదలఁగ-దాఁటుచునుండిరి!
ఋశ్యమూక ముఖి-రీంద్రములను॥ ౧౩౨॥
- క. అంతకమున్నక్కడసుర!
లెంతయుసంతసెలదశర-థేశ్వరుఁడఖిలా!
కాంతవ్యాపితధూమా!
త్యంతమనోహరసులేష్టి-యమరించునెడకొ॥ ౧౩౩॥
- తే. యజ్ఞకుండాంబునిధిఋగ్య-జాంగమాధ!
వాసుకాసనమునవిలు-ధాధిపుండు!
మంత్రమంథనగంబుచే-మధనవిధియొ!
నర్పనమృతంబుఁచుచుధ-న్వంతరియన॥ ౧౩౪॥
- ఉ. ఆయతయజ్ఞకుండమహి-తాంతరమున్వేసనిర్గమించికో!
భాయుతదివ్యమూర్తిరఘు-వంశసుదీపకుమారసంభవో!
పాయసపాయకుండయిన్ప-పాలకృతాహుతినద్విధానవి
స్ఫాయదనుగ్రహంబునవి-భావసుఁడాత్తనిజస్వరూపుడై॥ ౧౩౫॥
- క. ఆక్షణమునదనకుంబ్ర!
త్యక్షంబయ్యెననదివ్యుఁడగునొకపురుషుం!
డక్షిణప్రభనొప్పఁబ్ర!
దక్షిణమొనరించెవిభుఁడు-దయితాయుతుడై॥ ౧౩౬॥
- వ. ఇట్లు. ౧౩౭॥
- చ. తనకుంబ్రదక్షిణించియుచితంబగుభక్తిమగురించియు!
న్నవరవరేణ్యుఁగాంచిమహి-నాధతనూకాలునీకువల్వర!
త్యక్తుపమమూర్తులిద్దబలు-లర్కకులగ్రణులుద్భవించురీ!
ఘనతరపాయసంబుఁగుల-కాంతలకున్నెసవంగనిచ్చినకొ॥ ౧౩౮॥

క. అనిచెప్పిమనోరథసి!

దినోసంగినభంగినపుడు-దివ్యపురుషుడో!

య్యనందత్పాయ సపాత్రం!

దినకరగోత్రునకొసంగియ-దృశ్యం దైవం॥

౧౪౫॥

క. పరమాత్మర్యయంతమహీ!

పరమాత్మరూపరుండు-బత్తి-రథుండు!

త్పరమాన్న పాత్రజేకొని!

పరమాహ్లాదముననపుడు-బట్టణమునకు॥

౧౪౬॥

సీ చనుదెంచియప్పాయ-సమురెంచునంతము,

ల్లావించియొక్క భాగంబు బెద్ద!

భార్యకు రెండవ భాగంబు రెండవ,

భార్యకొసంగిభూ-భర్తపిదప!

గాసల్య పాలిస-గంబునుగై భా,

గంబునసగమురా-గంబుమీఱ!

దెచ్చిసుమిత్రకం-దిచ్చెభాగములునా,

ల్లింటియారెండుక్రాంతిచిన్న!

ఆ. భార్యకయ్యెగడమ-భాగద్వయంబుభా!

ర్యాద్వయమునకయ్యె-నధికమైన!

ప్రేమపతికిఁజిన్న-పెండ్లామునందును!

దల్లికిగడగొట్టు-తనయునందు॥

౧౪౭॥

మ పరమాన్నానుభవంబుననపురుషులకు-భావింపఁ గావ్యద్ధిగాం!

చెరహింగోరుకు-లునాస్య పాండిమములు-శృంగారవత్సోజభూ!

ధరముల్లిట్టుయాలపులింతలఱుమ-ధ్యంబుబుద్ధంబుల్వీశే!

పరుచుల్తున్న గమందిమయ్యెనది-నన్నదృష్టాపేక్షలు॥

క. కటికుచఃచిభారలకుం!

బటుతరమగుచున్న గగ్గ-భారంబులతో!

స్ఫుటభాగమరుచిరమహా!

తగ్గటరత్నభరణగణము-గడుభరమయ్యెన్ ||

౧౮౯||

గీ. అధికమధుపానము తత్త-నబ్జవాంఛ!

భ్రమరకంబుఁజక్రవా-కఁముఁమీఁద!

వ్రాలెననఁ గాంతలకులిప్త-వరకుచాగ్ర!

నీలిమదనచ్చనత్తోలి-చూలువేళ!

౧౯౦||

సీ. ప్రియపుత్రిదర్శన-స్పృహమించెన్ పతికిఁ,

గంబుకంతులకుశ్ర-మంబుమించె!

నాఱనికుతుకంబు-మీఁతినరేంద్రున,

కంబుజాస్యలకునూ-గాగుమీఁతె!

బటుతరంబుఁ మేను పాటకరించెమహీవి,

భునకంగనలవకు ల్పాటకరించె!

దెలిసవ్వుమొలకరె-త్తెనిలాపతికిఁజంద్ర,

ముఖులగుఁ దెలిఁదాలు-మొలకరెత్తె!

గీ. మానిసత్తమవిధితకు-మారకామ!

సప్తతంతుప్రభవపురు-షప్రవరస!

మాత్తమాధుర్యపాయుసా-హారకలనఁ!

బ్రాకటంబగుదౌహృద-శ్రీకతమున!

౧౯౧||

ఆ. సకలజనులకుఁబరమహ-ర్షంబునిండ!

దేవతాస్తుతీరవముల-దివమునిండఁ!

గలితశీవితకాలంబ-గులకునిండ!

నెలఁదిలకునంతఁబండ్రెండ్రు-నెలలునిండ||

౧౯౨||

మ మధుమాసాగతశుదశుదఃపమి-మధ్యాహ్న కాలంబునన్!

బుధవారాదితితారఁగర్కటకస-త్పుణ్యోరులగ్నంబున!

న్విధుదేవేభ్యాలుగూడఁ గావిధిముఖు-దేవేష్కంబ్రశంసేంపజ!

క్రథరార్థంబగునొక్క-పుత్రుఁగనియెం-గౌసల్యసాఫల్యయై|| ౧౯౩

సీ. ఘనతరుల్పుమనోవి-కాసతఁజెన్నొంద,
 భువనముల్గల్గవం-బులదొంగఁగ।
 విభులధర్మములభి-వృద్ధిసొందఁగఁగళా,
 మృగార్థిసంతసమువి-బుధులకొదవ।
 సప్తాగ్రసహితరా-జప్రపరనముఁగా,
 ద్విజకులంబురుభూ-ప్తినిరహింపఁ
 గువలయామోదంబు-గుమ్మరింపఁగఁబుణ్య।
 జనజాతమునకువ-రనముగాఁగఁగఁ

గీ. బర్వదినకార్యరీవాధ-గర్వనిర్వ।
 పణముఖుండుధరిత్రీసు-పర్వవరసు।
 పర్వసుముఖుండులోచన-పర్వయశము।
 బర్వసృపునగ్రసతికీసం-ప్రభవమయ్యె॥

౧౫౪॥

గీ. విబుధహర్షంబుగువలయ-వికసనంబు।
 పుణ్యసుచికొరలోచనా-పూణకాసంత।
 సప్రవృద్ధియుఁబటుతమ-శ్శాంతియయ్యె।
 ననఘమతిరామచంద్రుని-జననజేళ॥

౧౫౫॥

క. గ్రహబాధలాతనియను।
 గ్రహమాత్రంబునన-పాయఁగలవనెడిసువి।
 గ్రహజన్మలగ్నమహిత।
 గ్రహలగ్నమువంతగాదు-రహినుహింపక॥

౧౫౬॥

క. సంతానమధిపుఁడొందఁగ।
 సంతానముగురిసెవిరుల-సంతానంబు।
 ల్వంతలుదొంగిరిమరులా।
 వంతలులేకుండసార-వంతాత్మకులై॥

౧౫౭॥

క. ఆగ్రసతీమణినలనని।
 జాగ్రసుతోర్పత్తివినివ-పాగ్రణిగధుఁబ్ర

త్యగ్రాగ్రహారములనుది।

గగ్రగ్రహణయశుఁడైద్వి-జావలికొసఁగెన్॥

౧౫౮॥

సీ. విమలనూనిహృదబ్జ-పుత్రికినూతికా,

గృహవృత్తిమనమున-కక్కఁబోలు।

నభవాభ్యభిష్టుతుం-డైయొప్పప్రభునకుఁ

బుట్టువుపైనిచ్చు-వుట్టఁబోలు।

దుగాబినోలాడు-వారకుఁగౌసల్యాకు,

చోరుదుగాపేక్ష-యొదవఁబోలు।

నాగదుమహాతీస్వ-నముమెచ్చుమేటికం,

గనలబోలలభమ-గలుగఁబోలు।

గీ. శేషుపైఁబండునట్టివి-శేషమతికిఁ

దూలతల్పంబులధికి మై-తోఁపఁబోలు।

ననఁగనిందీవరశ్యాముఁ-డనువిరాముఁ

డమితగుణధామ-దుద్దామ-డవతరించె॥

౧౫౯॥

క. దశదిగ్విశదముగవిప।

ద్దశదిగ్విభులెల్లఁబాయఁ-దగుమీనమునం।

దశమీగురువారమునం।

దశరథుసత్తికైకగనియె-దనియుఁగున్యాయుఁ॥

౧౬౦॥

మ. కవిచారోరగతారఁగర్కటకల-గ్నప్రాకమైకాదశిం

గవిచారాభినుతుల్యెలంగజగజ్జీ-కొకవిఖ్యాతులన్॥

సువివేకాత్ములనిర్వరంగనియెన-త్తుచోరుచారిత్రబాం

ధవనంస్తోత్రసుమిత్రమిత్రజంబృం-దంబాత్తహర్షింపఁగెన్॥

మ. ఇట్లు.

౧౬౧॥

క నలగురురూపశాఙ్గధ్యులు।

నలుగురుసురులుద్భవంప-నలావుగవిరివా।

నలుగురియన్వేల్పంజా।

నలుగురుతర నాట్యములనో-నర్చిరిమింటన్ ॥

౧౬౩॥

క. పాపంబులుభక్తమన।

స్తాపంబులుఁ బాపనోపు-తద్బాబురస।

ప్రూపంబులుపురిటిండ్లకు।

దీపంబులుగాఁజెల్లంగ-ఁదీపితభంగిన్ ॥

౧౬౪॥

క. పురుషోత్తములగుపుత్రులఁ।

బురుషార్థచతుష్టయంబుఁ-బోలెంగనికా।

పురుషమిత్రజనమదం।

బురుషసహితముగన్పుడు-బ్రుంగునువలచెన్ ॥

౧౬౫॥

వ తదవంతరంబున.

౧౬౬॥

నీ. పుణ్యాహవాచన-పూర్వకజాతక,

ర్తానంతరంబున-మానవేంద్రుఁ।

దతిభక్తిఁగులగురుం-డగువసిష్ఠునిఁగాంచి।

నతుఁడయిసుకులకు-నామకరణ।

మొరింపుఁడనుఁడున-యోగిముఖ్యుండుఁగో।

సలరాజకన్యకా-సత్పుతునకుఁ।

గైకపుత్రునకమా-గధరాజపుత్రికా,

పుత్రులకునుగ్రమం-బుననొనర్చె।

గీ. రాముఁడనిరాముఁడనుమధ-రతుఁడుగాన।

భరతుఁడనిలక్ష్మణుఁడుగాన-బరంగలక్ష్మ।

ణుండటంచునుశత్రుఘ్నుఁడంద్రుగాన।

మహిమశత్రుఘ్నుఁడనుచునా-మంబులపుడు॥

౧౬౭॥

చి. క్రమమున నాద్యుత్తమిహి-కాకిరహోయకభోషమానులైః

సుమవిభిఖావరీణపటు-సుందరులైవినుతాంబుజాసశా।

ద్యమరులువైనరేశ్వరుఁడు-నాబలుసంతసమందమిత్రగో।

క్రమమెఱంగంగరాసులు-తద్దయునొప్పిరినాఁడునాటికిన్ ॥

గీ. తల్లిదండ్రులసంతోష-వల్లబాగ్రాహకఁ

బాగ్రాహక నేర్పరిచిలుకల-పలుకులెలమిఁ

బలుక నేర్పరిధర్మము-ల్పబలిఁడువఁ

నడువ నేర్పరివెడవెడ-నడకలపుడు॥

౧౬౯.

మ. కనిమోదించిరితల్లిదండ్రులుజగ-త్కళ్యాణచారితులఁ

న్వనకాతాయత నేతులన్విదులశో-భాగాతులంబారలఁ

చననీరేయమామితులన్దధురభా-మచితులన్నిత్రకా

ననసమైతులఁగూఢజితులనునా-నాస్తోతులంబుతులన్॥

ప. అని మనోజ్ఞాసంబుగానుపన్యసించి॥

౧౭౦॥

క. భండనరిపుఖండనఖలఁ

దండనగుణమండనాని-తాంతప్రణతా

ఖండలమణికుండలరూ॥

మండలధరవిభుది నేశ-మండలనేత్రా॥

౧౭౧॥

శా. జంభా రాత్యభియాతిఖండనపటి వృహస్పతితడవో

స్తంభాభిష్టుతిభూరిభూరిమణిదృ-భద్రస్ఫుటోద్దామదా

మాంభోద్యాత్తభవాసమాశ్రితసువ-త్సేదీనరత్నాంచితా

రంభాదంభమహాభిలాషుజగదా-రాధ్యాంఘ్రిపద్మద్వయా॥ ౧౭౨॥

లయగ్రాహి.

సారఘనసారసువిసారసుమవారపటుహీరవరక్షీరధృతసీరసితతారో

దారఘనసారదపటీరహితకారదనికారమణికారదశరీరమృదుముక్తా

హారమధుపూరసురవారణమీరణకుమారవరహారవరహారవిలసద్ధిం

దీరబహుతారకతుషారకలికారిమణికైరవమహారగపచారుతరక్షీరీ

గద్యః ఇది శ్రీనివార్యనారాయణ పదాబ్జధ్యానపరాయణ భూమధైర్య

విషయ రామనార్యతనయ పండితసేవాసముచ్చయ శాస్త్రపల్ల

లచ్చయవ్రణీతంబైన దాశరథివిలాసంబను మహాప్రబం

ధంబు నందే కాశ్వాసము.

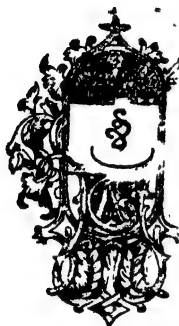

కు శ మ స్తు.
అవిఘ్న మస్తు.

శ్రీశారదాంబాయైనమోనమః,

దాశరథివిలాసము,

ద్వితీయాశ్వాసము.

మహనీయవదనవధ!

రామాజనమదనకుంద-రదనరి పుమహా!

భీమకదవరుచిరసుప!

ద్వామేయచ్చదనవేంక-టాచలసదనా॥

౧॥

బ. ఆటధర్మిత్తమనంతర కథావిధానంబు భగవంతుండగు పల్కిబ్బ
వుండిట్లని చెప్పందొడంగె. ౧॥

క. తమతలిదండ్రులకానం!

దమధికమగుచుండ రాజ-తనయులువిప్రా!

త్తమకృతదీపసులైయె!

త్తమప్రత్తము పొరులమము-దంబొనరింపక॥

౨॥

గీ. రామలక్ష్మణులుమనోభి-రామలీల!

భరతశత్రుఘ్నులురుకుభ-భరితలీలఁ

(7)

* గవలుగూడిరిజక్కవ-కవలఁటఁడు!

వేలుపులకూడుఁగూడున-వివభముగాఁగఁ

౪॥

కా. విద్యాభ్యాసీవస్థిఘనోద్దవసుజా-స్వీతంబుగానెంతయు!

న్విద్యాభ్యాసమొనర్చిరాముఁడుమహా-వేదేదవేదాంగము!

ల్విద్యాసాధునియట్లనేర్చిమఱియ-వీక్షకుండుఁడోద్యదను!

ర్విద్యాపారఁగుడయ్యెట్టితివమితో-ర్వీశాయతల్లందఁగఁ ౫॥

చ. గజవిజలేకపీఠకదుర-గంబులనెక్కిరణిబోనర్చుట!

ల్లజమలనెక్కిపోరుటలి-లాస్థితిజన్యమునేయటల్పతాం!

గజలదయుక్తిఁగాండపటు-కాండపరంపరఁజాపుటల్పరాం!

గజనిభమూర్తిరాముఁడధి-కంబుగనేర్చసహూదరాత్తుండై ౬॥

వ. అంత.

౭॥

క. దారకులన్వందితబృం!

దారకులందువృజవని-శారకులఘనో!

దారకకుజావిశేషుల!

దారకరాజనిభముఖులఁ-దారకనఖులఁ

౮॥

మ. కనిరాజన్యఁడుబుర్రరత్నమలకుం-గర్వాణముల్నేయఁజ!

క్కినిరాజన్యఁకుకన్యలన్వదకుచో-గాధేయుఁదామర్షో!

కవిరాక్షసఁడేకుఁడెంచుటయువే-గంబొప్పువస్తావిరా!

కనిజాధీశునకేర్పరించిభటుల్-గాతూహలొపేతులై ౯॥

క. భటులిటులెఱిఁగించినను!

ద్భటసంతోషముననెదురు-పలుతెంచుభా!

ర్భటులెసఁగఁదోడితెచ్చెఁ

భటునిక్రియస్తవీతవివఱు-భయభక్తుండై ౧౦॥

౧౦॥

వ. ఇవ్విధంబునం జలేంద్రియామిత్రుండగు విశ్వామిత్రుం డోడి

తెచ్చి సుఖాసనంబున వాసీనుండేవీ॥

౧౧॥

క. మునికాశకుండగుగౌళిక।

మునికర్ష్యముఁబాద్యమొసఁగి-ముదమునరవిధా।
మునిపాదకౌచవరజల।

మునిజగిరంబునవహించి-బుధులునుతింపన్॥

౧౨॥

గీ. కాయముఁబవిత్రమయ్యెద్య-దీయపూజ।

నమునయున్నత్పదాబ్జ-జమునగృహము।

నమితతోధనములకిర-తయ్యెడివిధి।

కోటికినిమీకుఁగుళలమే-కుళికపంక॥

౧౩॥

క. ప్రాణతనుత్రాణధను।

ర్పణకృపాణంబులునుగృ-పాపరయస్స।

త్రాణపదప్రైణపదా।

క్షీణతలునునీయవియకు-ళికపంకమణి॥

౧౪॥

క. పాచ్చెంబుగ నాడుటగా।

దచ్చెరువుగనివుడమీర-లందఱుఁజూడం।

జిచ్చుఁజొరుమన్నఁజొచ్చెద।

వచ్చినపనియానతీయ-వయ్యమహార్త॥

౧౫॥

చ. అనియిట్లు శుస్తకస్యస్తపాస్తుండైయున్న దళరథునకు విశ్వామి
త్రుండెట్లనియె.

౧౬॥

క. సత్యాధారకులార్తము।

సత్యసహధారరాజ-సత్తిశుభాషె।

సత్యాశ్రయదిత్తమహా।

సత్యాంచితరూపవినుద-ళరథమహిషా॥

౧౭॥

చ. కుళలమతివ్యసుంధరర-ఘక్షితిపాలునియట్టులన్నిరం।

కుళగతిరక్షనల్పదన-ఘుండవుధర్మమతింద్విషడ్గళం।

కుళయకుళాంకుమంకవృప-కుంజరకావునమాకుసర్వమం।

గుళలమయంతుసాధుసము-ఖుండుడపోమహితుండువెండియొన్॥

క. ద్రోహులుగాఢానోయ్యి.

న్నహులపందేహులతిని-షిఘ్రాసమిళి.

ద్వేహులుఖలమారీచసు.

బాహులుచండతరదీర్ఘ-బాహులుపెలుచక్ష॥

౧౯॥

శ. తివీరిమఖంబునేయుటకు-దీక్షవహించితినేనివాతునీ.

తివిడిచియజ్ఞవస్తువిత-తింబలుమాటునురక్తవర్షము.

ల్దివివసించిమించిపటు-తీవ్రగతింగురియింపుమంచుర.

ద్దివిజవిరోధులధ్వరము-దీర్ఘతఃపూర్ణముగాకయుండఁగన్॥ ౨౦॥

ఉ. వారిరుహప్రపంశజన-వల్లభవారిటులెన్నిచేసిన.

స్వారిశపించుటందపమ-వశ్యములొపమునొందుఁగానదే.

వారివిభేదనక్రమము-నాత్మఁగడుందలపోసిసత్కృపా.

పారిధివైననీకడకు-వచ్చితిమెచ్చితిసీదుభక్తికిన్॥ ౨౧॥

౯. అపాపాత్ములసంహరింపఁగమదీ-యందైనజన్మంబునెం.

తేఘ్రార్థంబుగనిర్వహించివిలస-త్కిర్తింబ్రతిష్ఠింపఁగా.

నీపుత్తున్రఘురాముఁబంపుమితఁడా-నీరేజపత్నేక్షుణం.

దీపృథ్విన్నయఁడైజనించెఖలకి-క్షేచ్ఛకధరిత్రీశ్వరా॥ ౨౨॥

ఉ. శుభఁడుసర్వలోకగురు-దీతఁడుదానవలోకభీకరుం.

దీతఁడుమాధత్రుండుమఱి-ఋతఁడుమాధవభావభావితుం.

దీతఁడుసర్వభూతహితుఁ-దీతఁడుభూతలధారిగావునం.

భీతియుకింతయేనిమహి-భృద్వరపొందకుపంపుమింపునన్॥ ౨౩॥

వ. అవిపల్కి శ్రీరామునుద్దేశించి.

౨౪॥

గీ. దానవారితలీలని-దానవారి.

దానవారిగజంబుచం-దానవారి.

మాఖకమలములువిజశిలీ-ముఖకరహతి.

వ్రచ్చుఁగళ్యాణయుక్తుడై-వచ్చుచుఱల॥ ౨౫॥

గీ. అనుడున వ్యాకృతములువిష-మగుచుఁగర్జి
రంద్రములఁబడిహృదయాంత-రంబుఁండఁ
బ్రజ్జ చెడెనవలగ్నంబు-భగ్నమయ్యె
మేనుమానయ్యెఁ బ్రాణంబు-రీణమయ్యె॥

౨౬॥

క డల్లముజల్లుమనఁగమో
మెల్లనువెల్లఁదనమాన-నింద్రసఖుఁడుభూం
వల్లభుఁడల్లవనమ్మని
తల్లజుఁబటకున్ననింబు-దల్లడపడఁగె॥

౨౭॥

క. తంద్రవినురాముఁడెక్క-క
గంద్రలురాక్షసులువారిఁ-గైకొనకకడుం
దీంద్రుఁచినిలుచుటెక్కడ
వేంద్రములీమాటలుడిగి-వినునాపలుకులే॥

౨౮॥

సీ ముఖపద్మసౌరభో-స్త్వముఖురీతిశీ,
ముఖవిముఖుండురా-ముందుగఁబహు
ముఖమునఁబూర్వాగ్ని-ముఖశీలీముఖపరా,
బ్రుఖుండగుహరిదేవ-ముఖసూరప్ర
ముఖులుపల్కెఁబుఁగూడి-మొనయలేరాదుర్వు,
ఖులరామోదెససుము-ఖుండపుగమ్మ
ముఖవిలోచనచిత్ర-ర్ముఖసతీసాహస్ర,
ముఖయశస్సతితది-బ్రుఖమునీంద్ర॥

గీ. ముఖ్యదంతబ్రునీదగో-ముఖయటంచుఁ
గరముఖరకరవంశశే-ఖరుఁడుధైర్య
ధనముఖుడితమగుడుఁజి-త్తముగలరగ
ముఖముచిగ్నచెమోనిస-మ్ముఖమునందు॥

౨౯॥

చ. ఇటులనభోముఖుండయిద-శేంద్రియవృత్తులుమానిమానియై
కటకటలాడికొంతవడి-కిన్నొగమెత్తినశేంద్రచంద్రుఁడ

జటిలునితోడ నిట్లనియె-బానుగ నేవట కేగు దెంచిది।

క్రట సుతకీర్తి నెఱుఁగఁ-గాచెదనే చెద చైతన్య పర్ణము॥ 308

క. పేర్చిబలుంబుల వేసము।

కూర్చి కొని మహాత్మ మిమ్ము-గూర్చి ఖలవనిం।

గార్చిచ్చేర్చు పగిది-బో।

కార్చి వనము నెఱ వేర్చి-యరు దెంతుననక॥ 309

క. మునిసింహుఁడు వృషభుంజరుఁ।

గనుఁగొని పటలనిగుడంగ-గనఱుగ దురది।

గ్గనగద్దియ దిగ్గ సుతికి।

చనఁబోగిం చియద్ద-శరభునితోడక॥ 310

మ. విసవర్షంబులుగానివాక్యములవీ-వేళంబ్రళంపించినా।

విసవంశంబునఁబుట్టి నూన్పుతవచో-హీనాంతరంగుండజె।

విసయంబున్న యముక భయంబనయము-నిర్వర్ణస్వయంతేనీతి।

విసవర్షుల్ని మఱోలబొంకఁగలవా-రపాత కాభీరుతై॥ 311

క. జానంబు విడిచి నూన్పుత।

హీనమునకొర్చినాడ-మితియచాలుం।

గానిముఱోయి వచ్చెదఁ।

బోనిమునువంకలోన-ధూపతితోడక॥ 312

చ. కడఁగి వసింపుఁడిట్లనియె-గంజునాతాన్వయమొనిపాదముల।

గడిగి వివేచ భక్తికొక-గద్దియనుంచి మునీంద్రచంద్రని।

కడిగిన తెల్లని క్షునని-యా యనఁబట్కి-నూరుఁగోరని।

కడఁగి నిజంబుఁదప్పటను-కాత్య మెఱెత్తురెడిని మత్తు ములో॥ 313

ఉ. దాఁపనునై వస్తువులు-దాత్తతనిచ్చెదనంబుఁబల్కియెఱుం।

దాపన నాధవృత్తియొచి-తంజెగుమారుఁగుమారి ధీరునిం।

దాపన నాగుఁజెట నుచి-తనీతిఁబంపు మితండు ధాత్రికిం।

దాపన మానుఁడితనిని-ధంజెఱుగంగ నకక్యమెరికిక॥ 314

- క. ఈమనితజ్ఞానికినుతు!
 నీమనితనమంటిమేని-యితఁడల్లిననో!
 నీమనికెఁజెల్లనిచ్చునె!
 యీమునికింజోడుగలరె-పృథ్వీనాథా॥ 32॥
- వ. అనిచెప్పినదిని. 33॥
- క. గురునిభుండగుగురునాజ్ఞా!
 గురుతరమనితలధరించి-గురువార్షమునఁ!
 గురుఁడాడుచున్నతననలు!
 గురుబుత్తులఁగాంచికృపయి-గురువెట్టంగఁక॥ 34॥
- క. బాలకులనహితగజజం!
 బాలకులవినీలనీల-పరిహారశోలం!
 బాలకులనగ్నసేయఁగ!
 బాలకమలమఖులనపుడు-బనుచుటయుఁదగఁక॥ 35॥
- ఉ. తజగదీకునాజ్ఞ ముది-తల్పుదితాత్మకలైరయంబునం!
 గొజ్జఁగలేటనీటన్యప-కుంజరపుత్తులమంగ్రమంబున!
 న్నజ్జమాచరించివద-నంబులఁగన్దురిరేఖలుంచుచుం!
 గజ్జలమంచిరాసుతుల-కన్నులఁగన్నులపండువైచవన్॥ 36॥
- నీ. అబ్బాస్యయొకతెకు-భ్రాంతుకంబులొసంగె,
 బుష్పంబులొకతీవఁ-చోటియొసంగె!
 నొకకైలకుచుబంగ-రుకటకంబులొసంగె,
 గంధంబొకస్తరాకు-గనిభయొసంగె!
 ఘనశోణియొకతెము-కానకులొసంగెభూ,
 కటియొద్దురత్నకం-కణములొసంగె!
 నొకఘనరసవతి-యూర్తికలొసంగెరం,
 భోరువొకతెచంద్ర-హారములనొ॥

గీ. పంగనబ్బలరకుసాంపె-సంగుచుండ

నిల్లుగై నేయఁదల్లుల-కలమి మొక్కి.

రాజహంపలగ తులనా-రాజసుతులఁ

రాజహంపలగతులవి-రాజాలగు మ॥

౪౨॥

గీ. తమమందహాసశోభాన్నాపూరమచటిచం,

తోరిపలంబులనీర-మూరఁజేయఁ

దమక-తమేచక-తమమ్మభిక్తికలయు,

త్తిమహీరమలనునీ-లమ్ములఁజేయఁ

దమపదపల్లతో-దమశోణమచటఁగూ,

ర్విశకంపులజిగితో-జెలిమిసేయఁ

దమవిలోకవసుధా-ధానశ్రమచటిగృ,

హములకుఁదగువితో-వములుసేయఁ

గీ. ధనుతకూస్వర్ణరుచులవి-స్థారమచటి

సకలజనులకుఁబరమహ-ర్షంబుసేయఁ

దచ్చిమొక్కిరిమ్మదుతనూ-వల్లులకును

దల్లులకుసద్గణపతీమ-తల్లులకును॥

౪౩॥

క. మొక్కినదీవనలెసఁగఁగఁ

నక్కొడుకులనెత్తిముద్దు-లాడుచునెంతే

మక్కువఁజాబుకిములంటుచు

గ్రక్కుననారాజవర్య-కడకనుచుటయు॥

౪౪॥

చ. నలువజ్జీరితవచ్చిముని-శాధులకున్నరలోకభర్తకు

న్నలువురుమొక్కినిల్చిఁజను-సంబుగదీవనలిచ్చిరంతన

న్నలువురలోననగ్రజాను-శాఘనరామువిరామఁగాంచియ

న్నలువకుఁదుల్యదున్నియమి-శాఘఁడునైనవసిస్థఁడిట్లును॥

చ. రవినిభజాలమేలమన-రాముపలక్షణుఁజేసితాపన

ప్రవరుసిజెంటుపుముకు-భంబగునీకుమనీదుశాత్తసం

- భవులకునం చుఁబలుకుటయుఁ-బాధివుఁడున్నదమలదిబాధతా॥
 నివిహితపాణిహంసులనో-నర్చితనర్చితపుత్రిమాహమాణాః॥ ౪౬॥
- క. ఒక్కొక్కతేపునకుదిగఁ|
 ద్రొక్కియతీశ్వరుఁగాంచి-తోడ్పొనిచనుమి॥
 చక్కనిబాలురననిధృతి॥
 నెక్కినఁగామఱియునమ్మ-నీశ్వరుతోడ॥ ౪౭॥
- క. కంటిబహుకాలమునకీ॥
 గంటిన్నిమువంటివారి-కార్యారముమి॥
 కంటెఁగ్గుపాపరులెవ్వరు॥
 కంటికిఁబుప్పవలెనుటలఁ-గాపాదవలె॥ ౪౮॥
- చ. అనిచెప్పి యాక్షణంబున నక్షోణీపతి యక్షీణక్షణంబునఁ గృత
 లక్షణులును, సకలకళావిచక్షణులును, గిల్పిమరణాశుశుక్షణు
 లును, శిష్టసంరక్షణులును, దుష్టజనశిక్షణులును, ధర్మాన్వీక్షణు
 లును, విమలలలాటేక్షణులును, బద్ధసత్రేక్షణులును, సమాచరి
 తగురుప్రదక్షణులును, లక్షణులునగు రామలక్షణుల సమర్పించు
 టయు నవిశ్వామిత్రుండు॥ ౪౯॥
- ఉ. అదెదురామలక్షణుల-నాదరపూర్వముగాఁగఁజూచికొం|
 దాదెదురాజాఁజూచియుటు-లాడకుభీతిని నేనువీరిఁగా॥
 పాదెదురాఁడ నేధరణి-సంతయుదుదకాశనొందకుండఁగా॥
 పాదెదువారువీరుదును-మాడెదెదుఘటనన్నికృష్టులకొ॥ ౫౦॥
- చ. అని యూరడిల్లంబలికి॥ ౫౧॥
- చు. వెనకయ్యన్మరణస్తుఁగూడినుహిమ-నేయించేయుశంభువ్యలె॥
 న్వైసుకయ్యన్నయూడెమ్ముకుంగొలువఁగా-వేంచేసెనమ్మానిపా॥
 పనభూతిర్లలితొంగముంభువజటా-బంధంబులన్నాకథూ॥
 పనభూజాతిసుమంబులొలిఁగురియకొ-భావంబునంబొంగునుకొ॥ ౫౨॥
- క. కామక్రోధరహితుల॥
 భీములుధర్మావనులుఁగృ-హీటజనేతు॥

రాశ్చ మనఃగరణమభంబులి

తో మునిపతి వింబదేశర-భువిమృతులయిగ కా॥

౫౩॥

క. చల్లనిగాడుపుగడువెద।

చల్లనికటఘాదహమల-సత్సానంబు।

జల్లనిసేసలగుచుదై।

జల్లనిరాలంగ సంత-సమానఃపాదలంబుకా॥

౫౪॥

మ. గణపాతీరలసద్గుణాగ్రణులరంగ-గత్కాంచికాకంక్షిణీ।

కన్యపానీచనకొరువిగ్రహులుతో-కాలాకధైర్యుల్సుగ్ధి।

జనదూరారులు రామలక్ష్మణులుభా-స్వదీప్తికణుల్సార్థయా।

జనదూరంబుపయోజనాంధవృథియా-జన్మించునమ్మనీతోకా॥ ౫౫॥

క. మదినానందించుచునె।

మృదిసీగతి నేగి ఘేన-మహిమన్నగుచు।

స్మృతివోలెఁబాలుచుసరయూ।

నదిఁగాంచిరి రామలక్ష్మ-ణకుమారులటకా॥

౫౬॥

నీ. పిలుచులకెవయగుఁ-బృథువులికంబులు,

చాలపామృతగుళై-చాలములుము।

స్తనసదృశంబులొ-జక్రివాకములునీ,

త్రమలకీడగుళకు-లమలగములు।

కాచులవంటివో-భవతిసంబులుభ్రమ,

రకసదృశములైన-భ్రమరకములు।

హనకళోభాస-మానాంబుజంబులు,

చెక్కులరీతిభా-నిల్లుకుత్తు।

గీ. లమరుపాకి-శృంగోలిస-యట్టిసుక్కు।

చతులకెనయగువీచికా-చతులగలిగి।

వారిలీలాసమాసక్త-వారిజాన।

నారుదిలవోలెదిఁగులంద-నర్చుపాని॥

౫౭॥

మ. సరయూశైవలీనీలమంగనివి-శ్యామిక్రూడాశామనో!
 ఉరహింబులు-గుమరయిత్రటినిజా-దంబుకజామోదయై!
 వరమాకంకణహంసకోరికసుశో-భాయాకయైకామినీ!
 స్ఫురణంబెంపువహించెజా-చితివెయం-మందర్శమీపంబునన్ ||

క. వనజాతలటమనోహర!
 వనజాతసుమప్రభూత-వరగంధములొ!
 గొనికీతవారపోతము!
 గొనియాడంగ నిట్టులభమి-కొనినవలరున్ || ౫౯ ||

అ. విశ్రమించిరామ-విభురామవిభుఁ గాంచి!
 ఇత్సయ్యాజలముల-వార్చిరమ్మ!
 సకలభయనివార-ణకరమావిద్యోప!
 దేశమొసంగువాడె-దెలియవనిన || ౬౦ ||

మ. తనపాదోద్భవయైనగంగమహిమం-ద్రోలోక్యలోకాశీజా!
 వనముండేయమనుండదాసుసరయూ-వాహరభూతాత్మజై!
 మునిసంఘంబుబదన్ను వార్చిఘనలై-మోదించుతుండంగన!
 మునియాజ్ఞాన్యసవార్చిరామండనజ-స్తుగూర్తిభక్త్యమ్మగిన్ || ౬౧ ||

క. కరములుజోడించిజగ!
 ద్గురుఁడుఁగి శాయతాఁడుఁగొ-శి-కునిగురుఁడనుఘం!
 గరమువినుతించెవిద్యా!
 ఫరిగ్రహముఁ గోరినియ్యమి-భాగ్యంబునన్ || ౬౨ ||

క. ఈపగిదివిభృతుఁడైనను!
 హీపకుమార్తణిసరియ-మిశ్వరుఁడభయ!
 హీపకబలాదిబలి!
 ద్యాభిషేకంబేసితులీయం-వమ్మరిపలుకున్ || ౬౩ ||

చ. సుకకసందనప్రమాణ-సన్తుకులీమహనీయభిద్యులం!
 కనదుభిక్తురభ్యమాల-దానవదాళలుజ్ఞానసీమధి ||

- ల్లనుక వ్రుతుల్ని పాసలును-దార్కొన వెంతయు సంతసంబను।
న్విసున్న పయగ సువిద్యలను-వేడ్క భజించినయంత చేసనన్॥ ౨౪॥
- క. కొనియాడుచువిద్యలుచే।
కొనియాడుచుననుజుఁగూడి-కొనిహర్షించె॥
దిననాధుడై స్థిరివొ॥
దిననాధరణీశుతులు-దృణతల్పములన్॥ ౨౫॥
- క. ఆర్కాశినిద్రఁజెందిరి।
యా రాత్సరయూతరంగ-జానిల మొలయ।
న్వారిరుహాయత సేతులు।
వారిరువురు వేడ్క మాని-చర్య సహితులై॥ ౨౬॥
- చ. ఇట్లునిద్రించివిశ్వామిత్రప్రబోధితులై కాలోచితకృత్యంబులు ని
ర్వర్తించి. ౨౭॥
- క. వేగంగమనోముదమున।
వేగంగమనోస్తుఖులయి-విద్విషులుమది।
వేగంగమానియుతులై।
యేగంగబవిత్రయగుమ-వేగంగదగున్॥ ౨౮॥
- గీ. అట్టిజాహ్ను విగనిద్యుమ-ణ్యవృషాయ।
మణులురమణీరమణులుల త్తణులురామ।
లత్తణులుసంతసమున నే-లాలుతాను।
మాలమాలంబునంత్రయి-క్కుచునుజేరి॥ ౨౯॥
- చి. లలితతరంగరంగమున-లాస్యముసల్పుచునున్న రాజహం।
సలుజలపానిలోలుపల-సద్విపయూధపహస్త్రి-మేఘమం।
డలములటంచుభీతిగ-నంబునకు న్వసఁజాతిజూతులై।
యలరెడుకార వాక్రముల-యట్టులఁజాతః భీతిసేయుదున్॥ ౩౦॥
- చ. కమలవనీవిహారమునఁ-గొనుమరణ సమామరజ్జమె।
యమరఁగ నుంకినంగమధు-పొలినువర్జితగాంచయింకన్॥

ట్రిమలిమలైనఁజేరినఘటింప దయోగ్యతయం మిఁగొళికుం!
దుమటియైనన్న దీవరమి-నోజ్జమహోత్త్యమఁదెల్పు-మండఁగఁక॥

క. అంగములువొంగరంగ!

ద్భంగముమజ్జజ్జనాఘ-భంగముజలమా!
తంగరధాంగముసరయూ!

సంగముఁదటమానికుప్ర-సంగమునెదురఁక॥

29॥

ప. కమంగొవిరంతందత్సమీప ప్రదేశంబున.

23॥

సీ. తాలహింతాలర-సాలసాలతమాల,

కృతమాలప్రభుసాల-వితతిభువము!

శుపకంతసీలకం-తోతిగ్రంతకలకంత

కలకంతరుతమనో-జ్జప్రదంబు!

సారవిసారవి-ప్తారసారససార,

సాధారకాసార-కాన్వితంబు!

రంగమృదుంగాభి-షంగభృంగాంగనా,

భంగసంగీతకో-భాయితంబు!

గీ. గండభేరుండసమదవే-దండకాండ!

గండకోద్దండపుండరీ-కప్రచండ!

జీవజాలావనముముని-జీవనంబు!

బావనంబుగునొక్కత-పోవనంబు॥

24॥

క. కనిరాముఁడెవరియాశ్రమ!

మనిమునిపతినడుగ నాతఁ-డాదరమునని!

ట్లనియెఘనాఘుగర్జన!

ధ్వనిదళదిగ్విళదదళన-ధవలిహమెఱయఁక॥

25॥

క. వినుకామాశ్రమమిదిరా!

మన్యపాలకతొల్లిమూతిక-మంతుండైపా!

వననిద్రంగందద్వందు!

ఘనతిపమైనది-చెనిరిదు-గరళగళుండుక॥

26॥

చ పరమేశ్వరమహార్యగవి-ధర్మకయ్యముతోడిపాత్తుఁడు
 తురహినటంచుదేవదిత-తుల్యులుకుల్లుటియింపజేగిచె
 ప్పురహరుచిత్తముంగలఁగఁ-జేసినపాతఁడెఱింగిమాదుధి
 కరనయవాగ్నిదగ్గరకుఁ-గానోరించెనిమేమమాత్రలోకా॥ 22॥

ఉ. కాముఁడెఱుంగునేయచితి-కాలగతుల్లకునిట్లుభీముఁడై
 భీముఁడుచూడదగుఁడయిప్పద్విచలింపఁగవ్రాలిని
 న్నామితదంగసంగముని-రాజువిద్విషయంబునంగనం
 భానుహిమంబువొందెని-గాధిసుతుం డెఱిగించెఁడియొకా

క. వినిదిన్య పాలయభయం
 రిన్నధర్మముఘనకలుషప-రిక్షయమిచ్చి
 టన్నవమీచినశేషం
 బున్నతరయియునుఁగడపి-పొద్దువొడిచినా॥ 2౩॥

క. పూతస్నాతులమైతగు
 పోతమధిష్ఠించిడచి-పోవుదమింగం
 గాతోయమునకుచున్నది
 చేతోమదమొదవన్నపతి-సింహునితోడికి॥ 24॥

చ. ఆనునెడఁగొళికాగమన-మచ్చిటిహానివశేష్యులాలకిం
 చివిభ్యతిజేగుదెంచినుని-సింహుఁకున్నకులాచరించిమిం
 చివత్సరసర్వపాద్యముల-చేవరించినురించియంతటం
 ఘనులగురింపులక్షణుల-గాంచిమాడంబునభారమిచ్చి॥ 25॥

చ. తడవంతరంబునంబరమతః పాథేయంధఁగు గాధేయండు వి
 నతఁ ధిభేయంబున శిష్యులొసంగు వారిభేయంబుండ్రీకుండైత
 రాహులుండై సహజవిరోధభాధారహితమృగయాభసపాథం
 బునుహోమధూమక్యామలశోమలక్యాది లతామనోభికానుంబును
 మనోహరాదమేదురతేదపాదభరితంబునునర స్రవకు స్రవభరితంబును
 ముషమాసుషిరాలతావిసారత నిశేత వాటికన ధిల్లికుషీరవాహను
 కారిల్లికుషీరవాహనుస్వరితంబును సశేతరతఫలదశేకునుమనినర

విస్మయరశిఖరి శిఖరముఖరితుకపికముఖ ఖగముఖనిర్దలితభేరంత
ర్గత రసానార సంభూతాల్పసరిదంతికాద్వలప్రదేశవిహరమాణ
హరిణమాణవకచంక్రముఖచక్రయోగపదావన్నయూతగరుడరచిత
మరుదాలోల లతాలతోంభదోలికాసంస్థిత మిళిందబృంద సము
ద్గీర్ణిత యుంకారసంగీతరీతిసమానందిత ఫణిఫణామణిఘృణ్య ల్పక
శంకాభయకంపితాచ్చ భల్లావరణేందీవరకృత కైరవశోనదశశో
వర విరాజితంబును, కాకరీశోకిలకూజితంబును, జఘన్మణిభావాల
పీజితంబును, వికాలపర్వకాలాచాలానుకూలంబును, ధున్యనికృష్ట ని
కాచరప్రసికూలంబును, గుసుమితనీపంబును, సరయూగంగా
సమీపంబును, చరంతరశీతలచ్చాయాక్షీణీకృత పథిజనతాత్ర
మంబగు నమ్మనలయాత్రమంబుబ్రవేశించి యగణ్య పుణ్యకథా
వివోదంబులం బ్రొద్దువుచ్చి రాత్రియగుటయుం గృతకాల్యకరణీ
యురై యుండువారి విశ్వామిత్రుననుమతంబున రాముండు.

క. తనుమానులుగొనియాడన!

తనుచేతోమోదభరిత-తనుసానుకాండై!

తనుహరినీలలసద్గుణి!

తృణతల్పమానావరింప-ధృతిశయనించెకా॥

౮-3॥

ఉ. తిమ్మడుదామనిట్టులుచి-తమ్మగువర నలంబ్రసన్నచి!

తమ్మలగుంతయున్నమాచి-తమ్మగుచోశయనించివేసభా!

తిమ్మనవృష్టచిత్తుడయి-తమ్మమనీంద్రుడుమేలుకొల్పభూ!

తమ్మలనేత్రపర్యవహగ-దమ్మలవిందుదయాదిహిదికా॥

౮-౪॥

క. చేరకమునుమేల్చి-నిమం!

చీరకటకంజనీచి-శేషములమరకా!

మారకమనీయతనులరి!

మారకునిమరకాలపురాకు-మారకులంతకా॥

౮-౫॥

క. సంధ్యాకాలికవిధులన!

శంధ్యగతిందీర్చిజ్ఞాన-పారికనిజచి!

తైంధ్యలగువారుకొకిను।

వింధ్యచలధైర్యఁగాఁచి-విసమితులగుడుకొ॥

౮౬౪

ఉత్సాహ. వారిజాదరించిమాని-వల్లభుండుజాన్నానీ।

వారివేదరించిపోవ-వాంఛజేసిపూజల।

వ్వారిగాఘంటించిమొక్కి-వచ్చుమానివయ్యల।

వ్వారియాశ్రమములనుంచి-భావమంచితంబుగకొ॥ ౮౭౫

క. తరణియొదయుత్రుమండగఁ।

దరణికులాభరణులన్న-దమ్ములుగొలువం।

దరణింభవభయసాగర।

తరణింజాన్నానిదరింపఁ-వానుద్యతుడై॥

౮౮౧

గీ. యానపాత్రమహామను-ధ్యానిమాని।

యానపాత్రమధిష్ఠించి-యరుగుచుండ।

నదిగరమునొంగెనారిజగ-న్నాధుఁదాల్చు।

కతనభువనప్రసిదిగాంచితింటంబు॥

౮౯౫

గీ నావనావసుధేశ్వరందనులురాము।

లక్ష్మణులులక్ష్మణులుబుణ్య-లహరిగడచు।

నెడల నెడలనిరవముల-నెలమిసాల।

కించికించిజ్ఞమాయన-క్షీణపుణ్య॥

౯౦౧

ఉ. కాశికుఁజూచిమానిజవ-కాశియిచ్చుధురారవంబులి।

క్లాగుగతిన్విసంబడియె-నాకుగవృత్తివశంబునందయా।

వేశితచిత్తవృత్తివతి-వేడినద్రవమహాభ్రహూషణీ।

కాశఘనోక్తులందలియఁ-గానెలవిమ్మిదియెందుఁబుట్టెనో॥

౯౧౧

చ. అనుబయం.

౯౨౧

క. సరయూగంగాసంగమ।

తరంగసంఘర్షణాద్భు-తప్రభవమహా॥

త్తరనివదములివిమ్మి-క్కుడుఁడు।

తరమువిసితులంబు-ఫాలఘటితాంజలుతై।

౯౩౧

వ. అని యానతిచ్చుటయు. ౯౪॥

క. వలరాజుసోయగముఁగ।

ల్వల నేలన్నులునుగలక-వలవారపుడ।

వ్వలనుగ నుంగొని మొక్కుచు।

వలసినయవియెల్లమాని-వలనఁ దెలియుచున్॥ ౯౫॥

క. కలమాదిసస్యములువిచి।

కలమాలూరాదిలతలు-త్వజాతంబు।

ల్లలమానితతీరంబునఁ।

గలమరాసుతులుడిగిరి-కాశికయుతులై॥ ౯౬॥

క. వలిగాదుపెదిరికొనని।

వ్వలియొడ్డుననిట్లునావ-వదలియురుగుచు।

న్వలిముఖులులాయశరభౌ।

వలిఘోరవఘోరతరర-వలిగలదానిన్॥ ౯౭॥

గీ. భీకరంబగుదానిశ-మీకతింత్రి।

ణీకశమ్యాకపటుతిక్త-కాకకాక।

పీలుకాళోకవితత్త-ఫాలికామ।

ధూకబంధూకవటముఖా-నోకహములు॥ ౯౮॥

క. కలిగితమోదూషితమై।

ఖలుచిత్తమువోలెదురవ-గాహంబైకా।

కులపెనుమూఁకలచేసం।

కులమగుదానివొకపెద్ద-కొనంగనియెన్॥ ౯౯॥

చ. కనుఁగొనియొయ్యగమ్యుచుగు-కాననమెవ్వరిదోమునీంద్రచం।

ద్రసుడువుచుం మవేడినన-తందుమహాదరణంబుమీఱరా।

మనగవిభేదివృత్తుఁబరి-మార్చినభాప్తానాహత్యజాటుము।

జ్ఞినఁదగఁబట్టి నాకముఘ-టింపఁదలంపమునీంద్రబృందముల్॥

- ఉ. మానులఁగూడి పావనక-మండలశీతలవారి నేచనా।
 నూనవిధానముల్పులుప-నాత్కటమామలదుమ్మ-రూశము।
 ల్లానవసాధపుత్త్రవిను-మానగ భేదితనుచ్యుతంబులై।
 మానుగనియ్యడంబడెన-మర్త్యులుమానులుసంతసింపఁగన్ ॥౧౦౧॥
- క. ఇదరణిపయింబడిన।
 స్వేదప్రళయఁడంతటంబ్ర-హ్మహ్మత్తుండై।
 శుద్ధతనుఁడయ్యెఁబిదపఁబ్ర।
 సిద్ధముగానులకరూశ-చిహ్నితమగుటన్ ॥ ౧౦౨॥
- క. మలదకరూశమలనుచువి।
 మలదయనావములువెట్టి-మానితదేశం।
 బులుధనధాన్యసమృద్ధం।
 బులురెండొనరించెసురలు-మునులుంబొగడన్ ॥ ౧౦౩॥
- ఉ. ఇందునిభౌస్యరామవిను-మొగతినాంపెసలారుచున్ననం।
 క్రందననిర్మితంబులుపు-రంబులుచేరిదయావిహీనయై।
 సుందునిభౌర్యకౌర్యముని-శోషిణితాటకచాలసార్తులై।
 యందలిమానపుల్వేగఁడ-నందటమింగఁగఁగ్రమక్రమంబునన్ ॥౧౦౪॥
- క. మందునిసిరివలెనునుజాల।
 మందువకుశ్లేకయుండు-మదమునఁదిసేనె।
 మందునశశ్వరపరలే।
 మందునుమాడంగఁజలస-మగుఁడులేమిన్ ॥ ౧౦౫॥
- క. తనకంఠెందలితనయుఁడు।
 తనతనయుఁడుకూరుఁడగుచు-దత్పరులమింగె।
 గనలకయమ్మరీమిని।
 జననియునధ్వములఁజంపు-జననియుతములన్ ॥ ౧౦౬॥
- క. అప్పటినుండియురాఘవె।
 యప్పట్టణయుగముకూనయ్య-మయియుండుటచే॥

నిష్పగిదిమార్గములుకడు!

నిష్పకదుర్గమములగు మ-మందుననయిముక్

౧౦౭॥

మ ఇటకాతాటకయరయోజనమున-స్వేచ్ఛావిహారంబునం!

దిటమొప్పన్ని వసిం-మదానికెదురై-చేవేకుండుంబోవలే!

డటుగానన్వేసదానిజంపియశమ-త్యంతంబుఁజేకొంటక!

చ్చొటకుంబోవఁగ నీకుదక్కవశమే-తోటిశయెవ్వారికిన్.

వ. అనిమతీయుండజ్జన్మలపరాక్రమప్రకారంబులుపశ్యసిం-చుచుడం

బాటితపవనాటిక యగు తాటకయాన్న వంబున కభిముఖులై

చనిచని.

౧౦౮॥

చ. మునివరు నాజ్ఞదుప్తమృగ-ములైగడొందఁగ సన్ననీళ్వరు!

ల్వినిముదమొందరాముడర-విందదళాత్ముడుదత్తుడైకరం!

బునవిలుసుందరంబెసఁగఁ-బూనిభుజాజలసూచకంబుఁగా!

నిమకులనూతిమార్పిమొర-యించెదిగంతరదంతురంబుగన్॥౧౧౦

గీ. అమృతాధ్వనినిజహృద-యమ్ముగలఁపఁ!

బోతరముననుకేతుని-మాఁతురంత!

నభిలజనములులెగడంగ-నార్చికొనుమఁ!

బండ్లుగొలుకుదుఁద్రుట్టిపైఁ-బాటుదేర॥

౧౧౧॥

క. కినిరతివికాలకుఁగీ!

స్తనజామిషభక్షియనిసు-పర్వవిపక్షిన్.

ఘంసవనకరేణునిబ!

ర్హణగుణపార్యక్షిలోహి-తాక్షిన్యక్షిన్॥

౧౧౨॥

వ కనుంగొనిరాసమయంబువం బవిత్రచరిత్రుండగు దిశ్వామిత్రుం

డు దశరథాగ్రపుత్రునికట్లనియె.

౧౧౩॥

క. మానినియనుననుమానము!

మానినియమిఘాతిదీని-మృడియింపుమురా!

మానినయశంబువొందెడు!

మానియమితప్వత్తినీకు-మానితముగదా॥

౧౧౮॥

సీ. ఆనుచుమహాప్రేమ-సారామునకుమాని,

యానతియిచ్చుచో-నన్నికాటి

కడురజఃకలితన-స్కరణిసమువ్వర,

మించిరజోవృష్టి-ముంచిముంచి

దూషితంబగుతమో-రూషితననితెల్పు,

మాడ్కినిమాయాత-మంబువన్ని

హెచ్చుసత్వముపోట్ట-వచ్చినలేదుక,

నుంగొనుడినుభంగి-నోరుదెలుచి

గీ చిత్తముశిలామయంబని-చెప్పునట్లు

పరుషపాషణవిసరము-ల్యుఱిపిపఱిపి

వారిజాప్తేనలేజుల-వారిమింగె

దాయజనుదెంచె-గాలంబు-దాయుకతన॥

౧౧౯॥

వ. వెండియున్న కంచరి.

౧౧౭॥

ఉ మానకపైపయిన్వివిధ-మాయలువన్నచుదుష్టకేవ్రన

మూనవనాధనందనుల-మూనవమాత్రులగాదలంచిదు

ర్మానమదాతిరేకమున-మానసమంతకునంతకుబ్బన

మూనవమాంసభోజియను-మానముమానిపరాక్రమించినకో॥ ౧౧౭॥

క. కనిరాముడుతన్నాయా

వినివర్తితశరముహుఁపి-వితతకృపందీ

నినిజంపుటయెట్లులుమా

నినిజంపుటదోషమండ్రు-నిగమవిచారలో॥

౧౧౮॥

చ. ఆనిదయాస్వరూపిగాభ్రవంబాపి నక్కామరూపి విరూపింజేయ

నిరూపించుసమయంబున సమీపించి విశ్వామిత్రుండు. ౧౧౯॥

ఉత్సాహ. రామసద్గుణాభిరామ-రామయంబుగ్రవ్యభు

గ్రామనిపుచింపకుండ-రాదువిస్తుతోల్లిసు

త్రామవందితుండుచక్ర-ధరుఁడుభృగునిభామను।

ద్దామదుష్టకామఁజంపి-దానదోష మొంద నే॥ ౧౨౦॥

వ. కాపున.

౧౨౧॥

నీ. తాటకనువధించి-తపసులమెప్పించి,

గహనమివ్వనముని-ష్కంఠకంబు।

గావించిపుణ్యంబు-గట్టికొమ్మదియును,

గాకినుదాజని-క్కులుపరాశిఁ।

జంపిననీకుఁదో-షంబగుఁగానిదో,

షంబుగాదిదైవదో-షంబుదాయ।

జనుదంచెనేనిర-జనిచరులకుబలం,

బధికమాఁగాపునఁ-బధికులలర।

గీ. దృఢభవద్వా హుబలమాది-తేయులెల్ల।

వినుతీసేయంగరక్కసు-ర్వైరగునోండు।

దీనిఁబోనీకుమనుడున-ష్టానియాజ।

నంబుజాతేక్షణుఁడుసంశ-యంబుమాని॥

౧౨౨॥

ఉ. పైపయిఁబ్రస్తరంబులును-బాదపముల్ని గుడించిమించియే।

వైపునఁదానయైకడలు-ప్రయ్యఁగ నార్చెడుయక్షితుక్షీనా।

తేపితపక్షిరాజమనఁ-జెన్నగుచున్నపృథక్కమేయుడుక॥

నైపకతత్సహస్రగజ-సత్వమువస్తుయిహాలెసోలుమక॥ ౧౨౩॥

క. ఆరామయారంబునని।

ట్లారామశరంబుపటుత-రార్భటిదాఁకక॥

ఘోరంబగుతద్రాప్రము

నీరంబైతొరఁగఁదపసి-నికరంబలరక॥

౧౨౪॥

క. హాటకవర్ణుఁడురిపుకర।

హాటకకలహంసద్ధైర్య-హాటకగిరిని।

హృత్కటకుఁ డనుజఁ డుమేలన!

శాటకమునియొజ్ఞ వడుగు-దాటకకూల్పకమ్ ||

౧౨౫||

క. మునిపతికాశూహలమున!

మునిగిభుజాద్రవిణవిత్త-మునిసద్గుణధా!

మునిరామునినాతనితె!

మునికాత్రవజైత్రవిక్ర-మునినగ్గిం చెక్ ||

౧౨౬||

శ తత్సమయంబున.

౧౨౭||

క. రాముంబులుగుణాభిరాముభువన-తృప్తిజైకామున్నహా!

ద్దామన్విత్రహాకామఁకామటకుసు-తృప్తిమండుబృందాదక!

స్తోమంబులనుఁగొల్వఁగల్గుసుమపు-ష్టులున్న గావచ్చెఁజే!

తోమోదంబునఁగొళికుండుభయభ-క్తులీలునగ్గింపఁగక్ || ౧౨౮||

చ. వచ్చిన్పుష్కరత్రుం డమ్మవ్వర వభివందించి ధామనిభక్తవ్యతాయప
యోనిధి గుణధామండుగు రాముంగనుంగొని విశ్వామిత్రునకి
ట్లనియె.

౧౨౯||

క. ఆతృప్తిసంబునఁ దాటకన్విభిధమా-యాశాటకండుజైలో!

కతృప్తిజైపరాయణత్వమునలో-కాలోకైధర్మాధ్యుండీ!

పుతృప్తిగ్రేసరుఁడాదివిష్ణుఁడుకృపక-భూభారముందీర్పఁగా!

మితృభాన్యవృత్తాకాశిచంద్రుఁడయిజ-న్సిం చెన్నునీంఁత్రోత్తమా ||

ఆ. మఱియునితఁడుదువ్వ-మార్గులఖండించి!

శిష్టజనులఁబోగిది-సేయఁకొలుతు!

మహితకరుణతోడ-మానవాకారుఁడై!

యవనివతరించె-వసుచుఁబలికి ||

౧౩౦||

క. శస్త్రాస్త్రములీవృపపఁ!

చాన్దుసకీటిమ్ముక్షుత్రి-యతుమాదునకు!

వ్యస్తాభిధరణంబులుగఁడు!

శస్త్రాస్త్రములట్లసంత-సముగావనుచుక్ ||

౧౩౧||

క. భీకరతరకాళికనా।

నాకాళికమగుమాంబు-నన్నునివిమతుం।

దాకాళికువీడ్కొనిచ నె।

నాకాకసుల్లెఁగొలువ-నాకాళికుఁడుక॥

౧౩౩॥

మ. అకలంకంబగునన్నదస్వయసము-ద్రాబ్జుండురాముండుకా।

శికునెంటకాజనకాజ్ఞనేగియటజో-పింగూర్చఁద్రోతాకృతకం।

టకీయాజాటకఁడునైనంచుఁదెలియ-న్బాతాళలోకంబువా।

రికిఁదెల్పంజనుభంగినయ్యపరవా-ర్థింగుంకమిత్రుండుకొక॥

క. సమయకదంబకదంబక।

మమరంబుప్పించియతిశ-యంబగునాకా।

శమనెడుతటాకమునవో।

క్కమొగింబువురాల్సెనన్న-గతిసంజఁగూరక॥

౧౩౪॥

క. తిత్సమయోచితకృత్యము।

బుత్సహత్తరస్సరముగ-నొనరించెడు।

జ్వాత్సల్పల్యంబునవత్సల।

నుత్సంగముఁజేర్చిప్రీతి-నుపలాలించెక॥

౧౩౫॥

మ. ఉపలాలించి.

౧౩౬॥

క. పుణ్యజనరహితవింధ్యా।

రణ్యంబునరాజపుత్రి-రత్నంబులతోఁ।

బుణ్యస్థలముననుగుణా।

గణ్యుఁడునిద్రించెనగ్ర-గణ్యులువొగడక॥

౧౩౭॥

మ. గామిణివేదితుండుచతు-రత్విఘ్నసుండునిసాతిలేంద్రియ।

గామిఁడుగాధినందనుఁడు-కాశ్యపిపారథివేడ్కఁబూర్వది।

గామినలంకరించిటకుఁ-గాజనుదేరకమున్నభీమసుం।

గామిలరామలక్ష్మణుల-గాఢదయామతిమేలుకొల్పింక॥ ౧౩౮॥

క. లలిమేల్గ-నియాన్యసపు।

త్తులుకృతకృత్యులయి శర్మ-దుండగుమునియం।

ఘృలవ్రాల నెత్తి మదమున।

నలఘుఁడుదీపించి శిరము-లాఘ్రాణిం చెన్॥

౧౪౦॥

వ. ఇట్లు గాఢాలింగనపూర్వకంబుగా గారవించి చారుమేఘ శాన్తి
ముండగు రాముంగ నుంగొని కామరూపంబులగు శోపంబులొసం
గదంగొనుమని పరిహసితనిర్వక్ర హరిభుజాగండ చక్రంబగుదం
డాక్రంబును వివాశితనికాచరచక్రంబును పాలితధర్మచక్రంబున
గుధర్మచక్రంబును విపత్తుహృదయశూలంబగు శూలంబును నిరా
దృతకాలపాశంబగు కాలపాశంబును వివిధ మాయావంతంబగు
మాయా వంతంబును దృఢశక్తియుగుశక్తియు దుష్టసంవర్తంబగు
సంవర్తంబును బ్రహ్మస్త్రిబ్రహ్మ శిరోస్త్రినారాయణాస్త్రింబులును
నశనినిభంబులగు పద్మవాభమహానాభసువాభసర్వవాభంబులును
మఱియుం బేరుగలనానామఖంబులగు శిలీముఖంబులును సంప్ర
యోగోపసంహార క్రమపూర్వకంబుగా నొసంగుటయు కుచీర్ధూ
తుండై పరిగ్రహించి యత్పాణంబులునుద్దేశించి మిమ్ముండలంచిన
ప్పుడరావలయునని నిర్దేశించి యనుజనమేతుండై కాశికుసాలోకిం
చి పునఃపునఃప్రణామంబులాచరించి యవ్వలంజనుచుండి నిబిడీ
కృతప్రకాండ కాండంబగు నొక్కితరుషండంబుఁ గనుంగొనియి
వ్వనంబునఁ ఘనంబగుతపంబొనరించిన మహాత్ములెవ్వరగుటయు
నిదిత్రివిక్రమదేవు పూర్వాశ్రమంబు యెఱింగించి విశ్వామిత్రుం
డు వెండియునిట్లుయె

౧౪౧॥

చ. బలియనుచక్రవర్తిగురు-భార్గవశాసనతిర్తిలోకము

ల్కలియుండంగఁ బేర్చిసుర-పాలకునోర్చికడంక నిర్జరా।

వలి వెనుదోలి వారలని-వాసములోలిఁబడిగ్రహించిదై।

త్యులఁదగ నేలిజన్మముల-నూనముగావొనరింపుచుండఁగన్॥

క. నాకాకసులువనాకసు!

లైకదుదుర్దశలనొంద-నదితివితతతో!

కాకులితమానసాంబుజ!

యైకశ్యపుఁజేడినిభృత యైయిట్లనియెన్ ||

౧౪౩||

క. నాపుత్తులుదితిపుత్తులు!

రూపింపఁగ నీకునొక్క-రూపయైనస!

దావ్యపారులనేలుటదా!

ర్వావ్యపారులనాజ్ఞ సేత-న్యాయమకాదే||

౧౪౪||

ప. అనితన తనయులకుం దనసవతితనయులవలననైన యుపద్రవంబె
టింగించి సురలకుశుభాపాదకంబగు దానినానతీవేయంచు నుడు
గక వెడలునశ్రుకణంబుల నతనిపాదంబులభిషేకించుచున్నం గ
సుంగొని తపోవిశేషంబున సర్వంబునధిగతంబగుట నొక్కింతవి
చారించి కశ్యపుండ్రునియె. ౧౪౫||

మ. తరుణీయేటికిదుర్వివివేకగతిసం-తాపించెదుద్యద్దయా!

పరుసర్వేశ్వరునాశ్రితార్తిహరణ-ప్రాప్తివీఘ్నలక్ష్మీమనో!

హరుభూతాత్మకుఁబూజసేయనభిలా-రావాప్తిచేక్షాఱుశ్రీ!

హరిసేవించినవారికింగలవెదై-న్యక్షేశసంతాపముల్ || ౧౪౬||

చ. అనిప్రియమారఁబలుక్కు-చుఁబ్రి-యాసహితంబుగనివ్వనంబున!

న్విసుతతపంబానర్పఁగని-విశ్వమయండుజనార్దనుండుస!

జనసులభుండువారిదగు-కాంతతపోవిభవంబుమెచ్చిమీ!

తినయుండనైబలింజెఱచె-దస్సురలోకమువ్రజికిచ్చెదన్ || ౧౪౭||

క. అనియంతఁదిగోహితుఁడై!

చనియమ్మునదంపతులుభృ-శంబగుసంతో!

మనిమగ్నులుగావిష్టుఁడు!

బలియించెంగళ్యపాగ్ర-సరికినదితికిన్ ||

౧౪౮||

క. వామనమూర్తింగళ్యపు।

వామనయనకనినవిరుల-వాచలుగురిసెన్!

రామమహేశ్వరవినుమా।

వామననకునీకుభేద-భావముగలదే॥

౧౪౯॥

క. ఉపమాతీతుఁడుహరిక।

శ్యాపవనజాసనునకాత్త-సంభవుడైతా।

సుపనీతుఁడయ్యెదగనెటిఁ।

గిపతింపకపాఁదవేద-గీశ్వయమతనిన్॥

౧౫౦॥

ఉ. అతఁడుదల్లిపండులకు-చన్నలకుంబ్రియమాచరింపఁడై।

త్యాగతనైజగంధముల-యంబొనరింపఁదలంపుగల్గిని।

రూతదశేంద్రియండుగువి-రోచననందనుజేరియమ్మహా।

దాతకడంగికాస్త్రవిహి-తమ్మగునర్చనలెల్లజేయుచున్॥ ౧౫౧॥

మ. కులగోత్రంబులుచెప్పిఁమొక్కుటయుచ-క్కుబుండుదీవింబియి।

క్కులగోత్రాచలభైర్యుడైత్యుగనిర-తోనాథనిన్నెల్లది।

క్కులగోత్రామరులంబ్రవాతేవనుచుం-గొండాడఁగామాఁడెయి।

ధులగోత్రునువేడవచ్చితిమరు-ద్గోత్రాటవీపావకా॥ ౧౫౨॥

క. ఇమ్ముగనీనోపిననా।

కిమ్ముపదత్రయధరిత్రీ-నిదియిచ్చుటచే।

సమ్మతివడినీసర్వ।

స్వమ్మిచ్చినయింతసంత-సమునబొదలుదున్॥

౧౫౩॥

క. అనునెడభార్గవుఁడీవల।

దనినుడిగిననుడుగకయెప్రి-యముననొసగుడై।

త్యునిఁగొనియాడుచుదాఁ।

మ్మునుగొనియెంబిఁబడుదకి-పూర్వముగాఁగన్॥

౧౫౪॥

ప. ఇట్లు విశ్వంధరాదానాదానమాదానవపదాన్యచేతం బరిప్రాప్తం

మగుటయు సప్తనిద్రంబులు మహామహుండనియును, సర్వవ్యాప

కుండనియును, నాద్యంతరహితుండనియునుం బొగడు వచనంబులు నెగడింపం దలంచిన చందంబునం బ్రహ్మాండకరండంబు వగుల మిగులంబైరిగి యొక్కపాదంబున వసుంధరయు వేటొక్కపదంబున వియత్పదంబును సమాక్రమించి త్రివిక్రముడై యధికిబలు బల్పింధించి కగుణారసంబున రసాతలంబునకుంబుచ్చి విప్రపాగ్రగణ్యంబగు త్రివిప్రపంబు విష్ణుఃకౌసంగి కృతకృత్యుండయ్యెం బ్రసిద్ధంబగు నీసిద్ధాశ్రమంబున ననేకులు సిద్ధింబొందిరని చెప్పిన మహానందభరితుండై భరతాగ్రజుండు. ౧౫౫॥

క. కంటిమిపుణ్యాశ్రమములు!

వింటిమిసత్కథలుమిగుల-వేడుకమునుగెం!

గంటిమి^౪రంబులగడు!

మంటిమి^౪నీకరుణసుగుణ-మహితాభరణా॥

౧౫౬॥

క. అనిచాతుర్యంబుగఁబ!

ల్కినరామునిపల్కులాల-కించిమునిముదం!

బువఁబొంగి రామనీ వెఱుఁ!

గనియరముగలదెముజ్జ-గంబులయంచు॥

౧౫౭॥

వ. అని మఱియు నిట్లనియె.

౧౫౮॥

నీ. విత్రాసముగనీప-విత్రాశ్రమమ్మున,

సవనమునర్పిను-త్సవమువోడ!

దొరకొనమునులకు-దొరకునుగడుభీతి,

గలిగించికలఁగించి-కలయఁబన్ని!

మదమునఁధికస-మృదముననురురక్త,

పూరముల్పాషణ-పూర్వకముగఁ!

బూర్వనిర్జరుల్లిట్ల-పూర్వఘోరముగవ,

ర్షించిచిత్తిములహ-ర్షించివిఘ్న!

అ. మాచరించిపోదు-రట్టులుగాకుండ।

సహజబలవిరాజ-సహజఁగూడి।

రాక్షసులవధింపు-రక్షించిముహదధ్వ।

రంబువకునిరంత-రాయముగను॥

౧౫౯॥

క. ఆనిసవనోన్ముఖుఁడైప।

ల్కినరాముండిట్టులనియె-గృతపుణ్యుఁడవీ।

వొనరించెడువినుతాధ్వర।

మునకున్విఘ్నంబునేయఁ-బురహరువశమే॥

౧౬౦॥

క. నీకరుణగలిగెనేనియ।

నేకానీకములువచ్చె-నేనియువెసఁబో।

నీకవధింతుముయజ్ఞవి।

రాకరణులరక్కసులది-రంబగుశక్తి॥

౧౬౧॥

కా. అంచునాముఁడుసానుజుండయిమహా-హర్షంబునంబల్కుఁగా।

వించున్దంచునుమించిమిఁచుశశి-విందద్వినంబుంబ్రవే।

శించెన్సించితపుణ్యులందలిమును-లేచిచిపూజింపఁగాఁ।

జంచచ్చాపకళాచణుల్నృపసుతు-ల్సంప్రీతులైవెంబడె॥ ౧౬౨

వ. తదనంతరంబున.

౧౬౩॥

క. వృక్షలతాపక్షిరుతా।

నీవృక్షీతమగుతద్వనమున-విశ్వామిత్రుం।

డక్షిణక్షణమునఁగ్రతు।

దీక్షితుఁడైయొప్పెరామ-దేవునియాజ్ఞ॥

౧౬౪॥

వ. ఇట్లుదీక్షితుండుమరునాడరుణోదయంబున.

౧౬౫॥

చ. కృతకవిమారమానసుఁడ-కిల్బిఘఁడమ్మనిసత్వరంబునం।

గృతకరణీయఁడైగహుము-నీంద్రపురస్కృతుఁడైకడుంబరి।

స్మృతమగుభూతిధాత్రిపయి-గేవలమానితనగ్నికార్యముం।

గృతమతినాచరింపఁదొడఁ-గందతధూమచయాఖిలాశుఁడై॥

ఆ. అంతరాజపుత్రు-లాటుదినంబుల

దీక్షయనుచుమునులు-దెలుపఁదెలిసి

సవనవిఘ్నకరల-సమయించికొశికు

నిష్ఠమెల్లదీర్ప-నిచ్చసేసి॥

౧౬౭॥

ఉ. చాపములెక్కువెట్టియురు-చాపలులాపలలాదులెప్పుడే

వైపుననుండివచ్చినను-వ్రచ్చెదమంబుగడంగిధీరులై

చూపులద్రిప్పకేదిశలు-నూచుచునిద్దలునేకచిత్తులై

యోపికనట్లుకాచికొని-యొండెరిదక్షతరామలక్ష్మణుల్॥ ౧౬౮॥

ఆ. అట్టులయిదుదినము-లెననాటవదివ

సముననమితసంత-సమునమాని

ప్రేల్పుహూమధూమ-వితతియభ్రంబున

నభ్రసమితియట్టు-లావరించె॥

౧౬౯॥

ఉ. మేచికహోమధూమమతి-మేదురమైగగనంబుముట్టినం

జూచినికాచరుల్కనద-నూయులుధర్మవివర్జితక్రియా

నీచులుతన్మఖంబుమహ-నీయతబూర్ణముగాకయుండునా

లోచనచేసిరెందునుఖ-లుల్వరధర్మవివాశమెంతుచే॥ ౧౭౦॥

కా. మారీచాదులుమానుషాదులతిదు-ర్మార్గస్వభావంబుల

స్తారీతుల్లలపోయకీతఁడనుమా-నంబున్విసర్జించియి

ట్లారూఢింగడునాచరించుసవన-వ్యాపారమంతాడఁగా

సైరింపంబనిలేదటంచుగురియ-న్సాగించిరప్రాశ్నముల్॥ ౧౭౧॥

గీ. విబుధహితమగుధర్మంబు-విపులమగుచు

బుణ్యజనులకుసమృతం-బుగనెసంగు

విబుధహితమగుధర్మంబు-విపులమయ్యు

బుణ్యజనులకుసమృతం-బుగనెసంగు॥

౧౭౨॥

ఉ. ఆగతియజ్ఞవిఘ్నకృతి-కాగతిమైననుబాహుముఖ్యర

క్షోగణవీక్షణంబధిక-కోపమొనర్పఁగసానుజుండుచై

ర్యాగము రామభద్రుఁడు శుభాయతలోచనపుండరీకము।
 లాగముఁ జెంద వారలశి-రంబులిలంబడనేయ నెంచుచున్ ॥౧౭౩॥

క. సవ్యకరంబునననుపమ।

దివ్యంబగుధనుతమర్చి-ర్చ్యశక్తిన్వాఁ
 యవ్యాస్త్రముసంధించిర।
 జావ్యాహతరీతిఁదాట-కాత్తగానేయన్ ॥ ౧౭౪॥

క. ఆశరమారుతముకువడి।

నాశరుమారీచునెత్తి-యత్క్షణముపయో।
 రాశిఁబడవైచెమచ్చియుం।
 దాశరథిగఁడంగిభీష-ణంబగుదానిన్ ॥ ౧౭౫॥

క. దమునోస్త్రముతమునాచం।

దమునంభంగింపనాత్మ-దలఁచిమహామో।
 దమునఁజెలంగుసుభాహును।
 దమునఁజలంబియద్భు-తమునవిసరుడున్ ॥ ౧౭౬॥

ఉ. సాహసవృత్తినిగతిని-శాచరులక్ష్యముగానొలర్చినా।

సాహసితేవచంపకుఁడు-సారబలుండుమహీమహోజ్జ్వల।
 ద్బాహుజవంశ్యవర్యుఁడును-బాహుఁడువైచినరోపముగ్రతం।
 బాహుజవంబురూపఁడు-బాహునిగూల్చెనిమేషమాత్రలోన్ ॥

గీ. ఆశుగతివంతవిహితాశు-గాశుగమునఁ।

దక్కిననిశాచరులనెల్ల-దక్కనీక।
 యక్కజంబుగనొక్కట-నుక్కడంచెఁ।
 దమ్ముఁడునుమునిపతులుము-దమ్మునొంద ॥ ౧౭౭॥

ఉత్సాహము. అంతరాయమొండకుండ-యజ్ఞపూర్తియైననో।

నంతరామమూర్తిఁగాంచి-యమ్మునిండ్రుండనియైన।
 తస్యంతరాగరసముమీల-నభిలసమయములనునీ।
 వంతరాత్తవఁగనెగడుదవనియందుబుధులచేన్ ॥౧౭౮॥

గీ. మటియునమ్మనిరామల-త్తణులఁ గాఁగి।
లించినా వెంటఁజంటనే-తెంచితాట।
కాదులవధించిజన్మంబు-నరసిపోచి।
ధరణిఁగృతకృత్యులైతిరి-తమ్ములార॥ ౧౮౦॥

క. చెనకవశముగానిమహీ।
జనకతినులరక్కసులను-సాధించిరిమీ।
జనకునిదేశంబుననిక।
జనకునిదేశంబునకును-జనఁగావలయున్॥ ౧౮౧॥

క. తద్విషయముబావనమే।
తద్విషయమువినుఁడు-జనకధరిణీవిభుఁడం।
చద్విధిసవనార్థముబల।
వద్వృత్తిభయంగంబుయుగము-బంధించికడున్॥ ౧౮౨॥

క. పూతమగుచున్నహలమున।
భూతలముందున్నచున్న-భూతసమునకున్॥
భూతధృతికిస్తీతాసం।
భూతంబగుమంచసంబు-పొడఁగనవచ్చెన్॥ ౧౮౩॥

వ ఇట్లు వెక్క-సంబుగ నొక్క-బొక్క-సంబు దోఁచుటయు॥ ౧౮౪॥

గీ. రత్నగర్భప్రయత్నపూ-ర్వకముగాఁజి।
రత్నరత్నములిటసుసి-రంబుగాఁగఁ।
బదిలపటిచెనొకాకనా-పాలిలక్షి।
ననుగృతారునిఁజేయదీ-ననుగలుఁగునొ॥ ౧౮౫॥

క... అనితత్సహాపమునకుం।
జనిమనముననమితిసంతి-సముపొంగారన్॥
మునిజనులమితమునజనక।
మునియిందువ వె-చిదాని-మూతఁజెలుచున్॥ ౧౮౬॥

చ. చలువునిశీప్రయాణమును-సంతతరాహువిరోధమున ॥
 హలగళుడగ్నిలోచనుడు-వాజగ రావృతుడైఃభీము పెం!
 దలసునివాసముంగనిసు-ధానిధిపైఁపకేయీట్టులాంటివి!
 ర్షలుడయిడాఁగెనోయనిన-మాడ్చి ముఖంబు వెలుంగుచుండఁగ ॥

సీ. మెఱుఁగదీవలలోని-మెఱుంగునేరిచితెచ్చి,
 నవక మైతగుగుండ-నంబుఁ దెచ్చి,
 పుష్పసంపదలోని-పాలుపునంతయుఁ దెచ్చి,
 వెన్నెలలోనీటు-వెదకితెచ్చి,
 కాయంబుగానబ-గర్భుండుసవరింప,
 వలయులేకున్న నీ-తశతశయును!
 వరమిమ్మదుత్వవై-భవమునుసౌరభం,
 బీప్రసన్నతధర-నెందుఁగలుఁగ!

గీ. దనుచునుతియింపనువగు-తనువుతోడ!
 నక్క-జంబుగ నుదయించె-నొక్క-బాల!
 జనక భూపాలుఁడానంద-జలధిఁ దేల!
 నీలవాలమనోజులీ-లాలవాల॥ ౧౮౮॥

వ. ఇవ్విధంబుననుదయించి. ౧౮౯॥

క. సన్ననియవలగ్నంబును!
 సన్ననిసుస్వరముఁగడుఁబ్ర-సన్ననిటలముం!
 జిన్నతవంబునుఁగలిగియుం!
 గన్నులుబెద్దవయియుంట-కరమరుదుగదా॥ ౧౯౦॥

గీ. ప్రమదలమదంబడఁపఁగోక-పద్మభవుఁడు!
 పరమశృంగారములనేర్చి-భామగూర్చి!
 వసుధలజ్జావతులుతల-ల్యంతురనిత!
 లంచిపెట్టియఁబెట్టిదా-పించబోలు॥ ౧౯౧॥

చ అనికొనియాడఁ బాత్రమగు-నట్టికుమారిక నార్యమంత్రినః
జ్వగుడుసమృతంబునను- సమృదమిమ్మడియైతనర్పదః
జ్వకుఁడుబ్రీతి నెత్తికొని-చయ్యన నాత్మపురంబు సేరిపా
రనికర మెల్లఁ జూచియువు-రాయనిసంతసమందు మండఁగెన్॥

క. అంగిపురమునకుఁజనితనః
యంతికిఁజూపుటయుశిశువు-నెత్తికొనికడుక్
సంతోషించెడునామెకుః
వంతగ బారెంతరాలి-విధములుదోచెన్॥ ౧౯౩॥

ఆ. పురమువారునంతి-పురమువారునుహర్షః
జలధిఁదేలుమిండఁజ్వకుధర్ష
పత్ని పుత్రిఁగాఁగ-భావించెంచఁగఁ
బెరిగెఁదండ్రీవేడ్క-పెరుగుచుండఁ ౧౯౪॥

క. పేనకుపనుపాత్రమునుమః
హాదాతకుఁబాత్రమడవి-కలవైత్రముసం
పాదితమగుచందంబునః
నాదంపతులకుఁగుమారి-యట్టులుకల్గెన్॥ ౧౯౫॥

క. సీతయవహలపథమునకుః
ఖ్యాతిగ నామంబుగలదు-కావునముదః
జాతయగుటసీతయనుప్రః
తీతాహ్వయమభ్యవేషి-తివిరియినచ్చెన్॥ ౧౯౬॥

పు. మఱియును,
పు. జనకునిచేతఁబెంపఁబడి-జానకి నాగబ్రసిద్ధయైమహీ
జననముఁ గాంచిమించిమహి-జాతయనంబొగదొందికామినీ
జనమణియైనసీతయెల-జవ్వనియైతనరారెఁగుందనం
బునకును సౌరభంబుజత-వొందినయట్లుక్రమక్రమంబునన్॥ ౧౯౭॥

వ. ఇట్లుసంపాప్తయ్యావనయగు తనయంగమంగొని తనయంతరంగం
బునజనకుండగుజనకుండు! ౧౯౨॥

నీ. పృథుకుసుమామోది-నీలతాతన్వినే,
ఘనతరునకుఁగూర్చి-ఘనతఁగాంతా!
వాభాశ్చిదేవత-నీభవ్యపద్మహ,
స్తనిక నేపురుషోత్త-మునకొసఁగుదు!
నీసత్వమంగళ-యాసితీతిలకనే,
సర్వజ్ఞునకుబెండ్లి-సటుపఁగందు!
మృదువాణినీమనో-హృతిహంసయాననే,
లోకేశునకునింక-లోనుపబతు!

గీ. హంసకమహోర్ధికాకంక-జాభిరామ!
ఽమణినీఘనవేణినే-రసనిధికివో!
సంగువాడనొయనుచున-జనవిభుండు!
ప్రమదముననుండితావోక-ప్రతిపజేసె! ౧౯౩॥

క. తమమందిరమునజిరకా!
లమునుండియుబూజ్యమగుచు-లలినొప్పెడును!
త్తమసత్వంబగుంగో!
త్తమాంగుచాపంబునిధిక-తరరూపంబుకా॥ ౨౦౦॥

ఉ. ఎవ్వగుబాహుసత్వమున-నెక్కిడనోపుదురట్టివారికి!
జవ్వనిఁ బెండ్లి నేతునని-సర్వజనంబులెఱుంగఁబల్కుఁగా!
నివ్వసుమత్యశీశ్వరుల-నేకులుతన్నహనీయచాపముకా!
దవ్వులగాంచిభీతిలిమ-దంబటిపాటుదురేమిచెప్పుదుకా.. ౨౦౧॥

వ. అనిపలికిరాముంగమంగొని. ౨౦౨॥

ఉ. ఆవసుధేశుఁడిప్పడుమ-హాధ్వరకర్తరుఁడైమునీంద్రుల!
శ్వావిరీచిల్వఁగాఁబసిచి-వాడటఁగావునసత్వరంబునం!

. బోవుదమస్తుభోత్తమవి-భూతిఁగ నుంగొనఁగార్తుకాగ్రమున్ |
తేవదలిర్పఁ నెక్కిడిక-డిందినుగంటిమిఁజూపుమేపురన్ || ౨౦౩ ||

గీ. కార్తుకగ్రావుచుజ్వల-త్కార్తుకంబుఁ |
బృథివి నేక్షత్రయులు నెక్కు-వెట్టలేరు |
దిట్టతనముననీ వెక్కు-వెట్టనేరు |
వాయనకునీకు భేదమిం-తైరలేమి || ౨౦౪ ||

క. హరువిల్లెక్కిడిజగదీ |
శ్వరులెల్లనుసంతసించు-పరణిన్నీతా |
తరుణింబరిణయమైమీ |
పురికరిగెనుగాకయనిరఁబొంగు మనతఁడున్ || ౨౦౫ ||

క. శిష్యులముయ్యుదంఘ్రిశు |
జిష్యులముభవద్దయావి-శేషముకతనన్ |
దూష్యచరిత్రులనాకవి |
శిష్యులనువధించితిమిప్ర-సిద్ధముగాఁగన్ || ౨౦౬ ||

మ. భవదీయంబగునాజ్ఞ సేయుటమహా-భద్రంబుతన్నేది నీ |
ధవుఁడక్షీణశమక్షమానిరతుఁడం-చత్రప్రియ న్నేయునా |
శివభర్తంబునుమత్సరోగపలలా శిస్తామభీమంబునా |
శివభర్తంబునుకాండయ్యెడకువేం-చేయంగనిష్టంబనన్ || ౨౦౭ ||

క. మునిరాజయ్యుద్దఱువెను |
కొనిరాజకకావనీప-కునిభర్తముఁగ |
న్గొనిరాజనునప్పడెది |
గొన్నిరాజితీలీలవిన్ను-కొడుకలరింపన్ || ౨౦౮ ||

సీ. కుశనాభుఁడనురాజ-ముసిచరిత్రంబును,
కార్తికేయునిజన్మ-కారణంబు |
గంగామహత్త్వంబు-గంగానతిరణంబు,
గంగజాహ్నువిమౌన-సంగతియును |

- క్షీరాబ్ధిమధనంబు-క్షేత్రభాభిహరణంబు,
సమృతసంభవముదే-వాసురాజి।
స్తమారుతముల-సంభవక్రమమును,
పరవికాలాపురీ-వర్ణనంబు।
- గీ. గాధినందనుడత్యంత-గౌరవమునఁ,
దలియఁజెప్పెడినుడువులఁ దృప్తులగుచుఁ।
గతిపయదినంబులకురాజ-సుతులునేరీ।
రుచితపవనముమిగిలాపు-రోపవనము॥ ౨౦౯॥
- వ. ఇట్లుచేరి. ౨౧౦॥
- క కలకలముగఁబలికెడుచిలు।
కలవిచికలకుసుమవాటి-కలజింకలమూ।
కలకలపూఁదేనియవా।
కలకటఁగలసకలకారి-కలఁగలయంగఁ॥ ౨౧౧॥
- వ. కనుంగొని ఘనంబగు విస్తయంబు మనంబునఁబెనంగొన. ౨౧౨॥
- చ. ఘనతరచార్వసంగతవి-తాసముమోములఁదోపసింహసం।
హనసులురామలక్ష్మణుల-హర్షతేజలుమానియుక్తులై।
చనిచనినాగరంగవట-సాలరసాలవికాలసాలచం।
దనపటుసుందరంబుఁబ్రత-నంబగువొక్కతపోవన్మాగ్యముఁ॥ ౨౧౩॥
- వ సందర్శించి ౨౧౪॥
- కా తన్నేదిశ్శమునంజరించు నెడఁజి-త్రన్మాస్మర్తిరామోల్లాస।
తన్నీరెజరజోలవంబొకమహా-పాషాణమున్నొకవి।
ద్యవ్వాధుండరుదందతాయివనితా-త్వంబుండగంజెందిసం।
పన్నారీమణికోదలట్లనిలిచెం-భర్తప్రతీతాంగియై॥ ౨౧౫॥
- చ. కమలనరాస్యముంబులిస-కమ్రవికాలకటిప్రదేశముం।
గుముదగుగంధముంజలజ-కుట్టలయుగ్మనిభస్తనంబులు।
స్సముచితమీననేత్రములు-తైవలవేణియుఁఫేనమందహా।

- సముద్రగుకంబుకంఠముఁబో-సంగినయాసరసీలలామతో॥
- ప. రామగుండ్రుండిట్లనియె, . ౨౧౭॥
- సీ. పుండరీకంబుల-గండడంపగఁజాలి,
గండుమీలనగువా-ల్గన్నదోయి|
చక్రవాకంబుల-జతనమేలగఁజాలి,
జతనందమగువీగుఁ-జన్నదోయి|
తనగుబంధరముల-ఘాతడింపగఁజాలి,
ఘనతతినిరసిం-చ-చభరంబు|
మహనీయపేదికా-మహిమనొంపగఁజాలి,
మహిమాడ్కించగుకటిమండలంబు| .
- ఆ. కంబుసోయగంబుఁ-గలఁజాలికిరంబుఁ|
గలరవమునమిం-చ-గళముగలిగి|
యొప్పుభామనయ్యునిప్పాటతొయివై|
నవయనేమికార-ణంబుచెపుచు॥ ౨౧౮॥
- క. నవయావనాంగియాగతి|
నవయవములుగావరాక-యత్తాకృతీతో|
నవయంగనేమిదీనివి|
నవలయుమాకానతమ్ము-నవలాయనిన॥ ౨౧౯॥
- గీ. వృషభవాహనతుల్యుడు-ఋషివృషభుఁడు|
కలఁడొకద్విజోత్తముఁడుమహి-గౌతముండు|
ప్రియతమండుసచావివ-ర్జితవిశ్చలర|
జస్తముండువిఖండితాం-హస్తముండు॥ ౨౨౦॥
- మ. ప్రమదారత్నముగాఁబయోజభవుఁడో-ప్పన్నెన్నుసృష్టించిస|
ప్రమదస్వాంతముతోనహల్యయమచుం-బ్రఖ్యాతమానామధే|
యమునాకుంబొసరించిగౌతమునకీ-యన్ననియున్నేనును|
తైమలీలన్వికారింపుమండితిమిత-త్తత్సృణ్వశీలంబులకీ॥ ౨౨౧॥

ఉ. నీరసమీరభూపతిత-నీరసపత్నీములన్నజించి వి
 స్తారతుషార వార్షికని-దాఘదీంబులదీర్చి కాపయః।
 పూరశిలాతలోరుహుత-భుజ్జుఖమద్యములంద్రిలోకసం।
 చారులుదేవమానవభు-జంగమపుంగవులెల్లభీతిలక॥ ౨౨౨॥

క. గౌతముఁడొనరించెడువి।
 భ్యాతతపముఁగాంచియోర్వఁ-గాలేక సము।
 జ్ఞాతేర్ష్యం దైవజ్ఞివి।
 పూతంబొనరించికలఁపఁ-గానుద్యతుఁడై॥ ౨౨౩॥

చ. వడినిట కేగు దంచినను-వాంఛగనుంగొనిమారుబారిఁగీ।
 ద్వేషివివశాంతఁగంగతి-వాసపుఁడీలి నాక్షి నేమిక్షై।
 వడిరమియింపఁగాంతుమది-వతదొలంగఁగ సాకునిప్పడై।
 వ్యఁడిచటసీనిఁగూర్పఁగల-బంఘవటం మఁదలంచివంచనక॥

గీ. ఘనుఁడనియెఱింగిమునివరుఁ-గను మొలుంగి।
 కృతక గౌతమ వేషియై-శతమఖుండు।
 నన్ను బోడఁగాంచితిను దెల్పి-నావ్రతంబు।
 భంగ మొనరించెవిఁకబహు-భాష లేల॥ ౨౨౪॥

క. నావలససంతిసింపుమ।
 దేవేంద్రుడుసరభసమున-దృఢచిత్తముతో।
 నావలజనునప్పుడుముని।
 దేవేంద్రునిఁగాంచిమిగుల-భృతివిరహితుఁడై॥ ౨౨౫॥

చ. భయపరిభ్రాంతుండగు నాఖండలుంగనుంగొని తమఃపిహిత చం
 డభానుండునుంబోలె సతా సమావగుదుండును సమదతపోబల
 ప్రసిదుండును గ్రుదుండునగు గౌతమః 'దాసహ్యకారశరీరుండవు
 గమనశపియించిన.' ౨౨౬॥

మత్తశ్లోకం.

వహ్యమెట్లునసహ్యమీక్రియ-నెట్టులుందుసురల్లును।
 ల్బహ్యుఁజేయనియట్లుజూడగ్గ-పామయ్యనిశోకదం।
 దహ్యమానహృదబుద్ధైకదుఁదన్నువేఁడెడునంబుభృ।
 ద్వాహ్యుఁగన్గొనితాపసుండున-దాదయామతిగావున్॥ ౨౨౨ ॥

ఉ. భ్యాతిగనిట్లనున్వినుము-కాశికనీతనువావరించియీ।
 రీతినిదోచుచున్నవిను-రీతమునీకెసదానుభావ్యము।
 ద్యోతితపద్మనేత్రముల-యొప్పునఁజూచెడువారికిస్తనః।
 ప్రీతియొనర్చునింకవిల-పింపకుమేగుమునీదుపీటికిన్॥ ౨౨౩॥

క. అనికరుణింపునువిడువన।
 కుతాననుఁడగుచువిబుధ-వంశ్యుఁడుదివికిం।
 జనియెనొకప్పుడువిడనవ్య।
 సఃమత్సేందగునెదుర్వ్య-సనమెవ్వరిన్॥ ౨౨౪॥

వ. తదంతరంబున నమృహాన్విజుండలుకమై నన్నుంగనుంగొని.

క. గతమతిఁబరపూరుషసం।
 గతమతిపాపమనియెన్న-గాలేకపతి।
 వ్రతరహితవైతివిదెతీ।
 వ్రతరహిదలుగంగకాప-వహ్ని నేర్పల్తున్॥ ౨౨౫॥

పంచామరము.

శిలాస్వరూపధారివైవి-శేషదుర్వ్యధస్తహః।
 బలౌపహారివైలసత్ప్ర-భాకరాశితస్తవై।
 యిలాతలంబునంబ్రశస్త-మింతలేకయందుమీ।
 తలౌదరీయటంమనన్ను-దగ్రుఁడైశపిందున్॥ ౨౨౬॥

చ. అబలలునుందబులును-హాత్తయెఱుంగమిదప్పుచేసిన।
 వ్రబలశమాంతరంగులుద-పస్వులరల్లుటపాడిగాదున।

న్న బహులదుఃఖవారిధిము-నుంగంగఁజేయకుమంచువేడవే!
డబముగళాపమోక్షమగు-టన్వివరించెదనంచుకాంతుడై॥ ౨౩౪॥

ప. అహల్యాకౌసల్యానందసుండగు రామం డనుజసహితుండై విశ్వా
మిత్రు వెనువెంట నివ్వనంబునకు రాంగలం డమ్మహామహు నై
ర్మల్యాంఘ్రిఘాల్యావృతలై యతుల్య మాంగల్య నిజరూపంబుఁ
బ్రాపించి కల్యణాకల్యానందంబున నతనిం బూజించి శాపరుజా
క్రాంతవగు నీవు కల్యణై జన్మసాఫల్యంబునొందెదని వాత్సల్యం
బున నానతియిచ్చి చనుటయు నాటంగోలె నిమ్మహాటవీవాటం
బున నెన్నోటికిం బోవ వాటంబులేక పిప్పాట నవయుచున్న
నన్నుం గటాక్షించి శాపమోక్షంబుగావించి రక్షించుటకై ప్ర
త్యక్షంబుగఁ జను దెంచిన మిమ్ము వీక్షించి కృతార్థునైతి నని య
నంతరంబనంతసంతోషితస్వాంతంబునఁ దనయుదంతమాద్యంతం
బునుండెల్పి.

౨౩౫॥

క. మిత్రానందప్రదులన!

మిత్రమదప్రమదతిమిర-మిత్రులవిశ్వా!

మిత్రాశ్రితులనురామసు!

మిత్రాసుతులనునుతిం చె-మృదువాక్యములక॥

౨౩౬॥

క. గౌతముడయ్యెడకుంబటు!

కౌతూహలమెసంగవచ్చి-కమనీయగుణో!

వేతురఘురామఁదారా!

నీవుండైపూజచేసె-వివిధవిధులచేక॥

౨౩౭॥

గీ. చెలఁగియిగతి రాముఁబూ-జించిపాప!

రహితమహితచరితబలి-ప్రత్యయహల్య!

తోడరానమ్మునీంద్రచంద్రుండుగౌత!

ముందుసనియెవిశాలయ-శుండువేడగ్గి॥

౨౩౮॥

వ. తదనంతరంబునరామలక్ష్మణవిశ్వామిత్రుల మిథిలా పురోపవనే
కాన్యభాగంబునకుంజేరి. ౨౩

మ. కనిరమ్మభ్యుగపానామధూమవితితా-కాకావకాశంబుకౌ।
చనిధిబాగ్దాణమానినాధసునివే-శంబున్ననగ్గోల్లస।
ద్భునవేదీజ్వలితాగ్నిహేతినిచయో-ద్దామప్రకాశంబువి।
ఘ్ననిరాసంబువిదేహభూరమణుజ-న్నంపుంబదేశంబాగిన్॥ ౨౪౦

వ. ఇట్లు. ౨౪౧॥

క. ఘనజాతరూపయూపా।
దగ్ధసపమమగుజనకన్యపతి-యజ్ఞాలయముం।
గనుగొనియమ్మువ్వురువే।
డ్రునుగొనియాడుచుదదంతి-కమునకుసరగన్॥ ౨౪౨॥

క. నిత్యసమాచరితాద్యా।
హుత్యభినందితులుహుతవ-హులులేతాగున్।
ల్పత్యక్షమాన్వితునకుం।
బ్రత్యక్షంబైనయట్టి-భంగిజనంగన్॥ ౨౪౩॥

చ. మితహితభాధులన్ గుణస-మృదులఁజారుచిరత్నరత్నని।
ర్మితసువిభూషణోజ్జ్వలుల-హృష్టమనసుల-బాబురందర।
స్థితజితశీతభానులను-మిత్రకులీనులఁగాంచిచాలవి।
స్థితమతులైనభాసదులు-చిత్తములన్వినుతించిరయ్యెడన్॥ ౨౪౪॥

సీ. ఆనందమునహ-ల్యానందమందుశ,
తానందుడర్ఘ్యపా-ద్యములుగొనుచుం।

దోనరుదేశ-తానందనిభుండుశ,

తానందుడమ్మిథి-లాధినాథుం।

డకలంకభక్తిఁగా-శికునకునెదురేగి,

కాస్తోత్రపదిప్రపూ-జావిధాన।

ములనలరించియి-మ్ములనలమువ్వురిం,

దోడైచ్చిమిగులసం-తోషుడగుచు।

- గీ. సముచితాసనములనుంచి-సమితిమాని,
 సమితివెసమితిలేనియా-శ్చర్యమందు!
 చుండఁ బ్రాప్తృట్టయోదగఁజ్జోపమారు!
 వాక్యములనిట్టులనియెభూ-వల్లభుండు॥ ౨౪౫॥
- క. దూరీకృతాభువారస!
 దూరీకృతవేదసార-యూచితవిచారా!
 నీరాకమాకుఁగరుణా!
 నీరాకరకుభమాలాసఁగు-నిజమెబ్బంగి॥ ౨౪౬॥
- ఉ. రాజగులప్రమాతయతి రాజశిరోమణిగాధిపుత్రిగో!
 రాజవిహారిధిరులిభ-రాజమానోహరియాసులజ్జిని!
 రాజులసత్త్వితాపులరి-రాజసమిత్తిత్వరాజులీమహా!
 రాజగుమారులెవ్వరుప-రాజితరాజగుమారసుండగుల్॥ ౨౪౭॥
- క. మారులురూపంబునసుకు!
 మారులువిక్రమమునంగు-మారులురెవ్వో!
 మారులుఘనలీరాజకు!
 మారులెవరువిజితమార్గ-మారులుతలఁపవో॥ ౨౪౮॥
- సీ. ఆనివవిశ్వామిత్రుఁడెప్పునీశ్వరునకు,
 సేవితయువేమికి-నిట్టులనియె!
 భానుకులప్రదీ-పకుండవసలసిన,
 పత్తికధార్తనంభపుచవీరు!
 తండ్రియాజ్ఞజగత్థి-తంబుగనావెంటఁ,
 జనుదెచ్చితాటక-సంహరించి!
 మారీమగర్వంబు-మాయించిసజ్జన,
 దోహదుబాహునిఁద్రుంచివైచి!
- గీ. గౌరవాంగనకాపంబుఁగ్రన్తజించి!
 భివుచాపొత్తినుముభవభు-వనీమ

- సుండుటయ్యపు లెక్కిడ-నోపమియును |
 వినిక నుంగొనవచ్చిన-ఘనులుమతియు || ౨౪౯ ||
- చ. రహినహికంకణోత్తమశ-రాసనమెక్కిడుట్టివారికిన్ |
 మహిమహితానురాగమున-మానితశీలసమేతశ్రీతనా |
 దుహితహితంబుగ్గఘనమ-తుల్యసుఖంపగఁబెండ్లి నేయుడం |
 చహిమహినాంతుపావతులు-పాక్షిగనోపుప్రసాద సేయుటన్ || ౨౫౦ ||
- క. వినితచ్చాపోత్తమముం |
 గనియొక్కడుచావుతిమకుఁగలదనియేతెగ |
 చినచారలీకుమారికు |
 లనదయ్యురామలత్త-దాహ్నియులనుచున్ || ౨౫౧ ||
- క. మునివిశ్వామి, తుండుడు |
 ల్పినదద్వితమెల్లఁజెలిసి-ప్రీతాత్మంధై
 జనకుండబ్రాహ్మరబ |
 ద్వినిభౌతులనాదరించె-దవశసరమున్ || ౨౫౨ ||
- కా. పాపానాకృతిభర్తృకాపశిఖినిం-ప్రాప్తోష్టసంతిస్తయే |
 యోహరత్నమహల్యకాఱుడివి-ట్లుండంగటాక్షించుసం |
 తోషస్వాంతిముతోడనంఘ్రికమలో-మృగోల్లసదూశిచే |
 బాహుత్వముమాన్విమనైసనివి-కావమిత్రుండవ్వానితోన్ || ౨౫౩ ||
- క. పలికిననలుకులుమేనం |
 బులకలెగయఁదనదకన్ద-మలనమ్మతంబుం |
 జలికెనక్రియవినికూటము |
 తలిదండ్రులకొదవెనికె-తానంపఁడనున్ || ౨౫౪ ||
- క. స్వస్థితేమింగతినా |
 వస్థుహిందొంగియున్న-చిత్రాక్షుకుని |
 క్లాసఁగొనితెచ్చివికల |
 హస్తేయ్యలరాజనుతుల-నకిర్రటికమునన్ || ౨౫౫ ||
- వ ఆరిశుభయు విశ్వానిమం ౧౦ సింది ౧౧

క. కటికితనంబునమునియి।

కట్టికంబొకయింతలేక-కనలిశపింపం।

గటకటపాపాణితనె।

కట్టివయుచున్నయింతి-కిలువమడంపక॥ ౨౫౨॥

కా. విశ్వామిత్రునివెంటసానుజుడవై-విచ్చేసియున్నట్టిపూ,

ర్ణశ్వేతాంకుయశోవిశాలునదద-భ్రపాభవోపేతుని।

న్విశ్వాత్స్వనకాదిభావితపదు-న్విశ్వంభరాధారుని।

రైశ్వర్యర్యాస్వితుభక్తియుక్తిమతిసే-యస్తాకుసామాన్యమే॥ ౨౫౩॥

గీ. రామరామాభిరామభ-రామరామ।

రామలాసందమునిపి కా-రామఖలవి।

రామప్రావృడ్డలదనిభ-రామశంక।

రామరజ్యేష్ఠసుతసుంద-రా! నుహతే॥ ౨౫౪॥

మ. ఆవిరామన్విసుతించికొశకునియామ్యాఖండలుంజూపిరా।

మునితోనీమునితోయజాతభవసామ్యుండం దుండజన్మనతి।

ద్భుతవైచిత్ర్యతపఃప్రభావసుమహ-త్వింబుల్యతానందండిం।

పునఃగిక్రింపంగ నాలకించికడును-మోదనిబునంబొందుక॥

చ. అనుజసమేతుడదశర-భాత్రజుడమ్మనిసాధువాక్యము।

న్వినితగుభక్తిగౌళికము-ప్రవర్తింపకావనీశ్వరుక॥

భునుండగుగౌతమాత్మజునగణ్యతపోధమలంబియంబున।

న్వినుతియొనర్చెబ్రాతర-విందదళితోడ సేకభంగులక॥

క. బోధాత్మడుగాధేయుని।

గాభవ్యమూనులధిక-కాతుకమతులై।

రాధివ్యాధిహరుడుదివి।

నాధుండస్తానిజేర-నిడిచెనరుణుడై॥ ౨౫౫॥

చ. ఆవిచరమాద్రిమూతెవెలు-గాతెలుగాలిరవంబుమీతెలు।

క్కువకవర్తదగూతెలు-కిప్రకరంబొగెనూరుతేరెను।

- క్కువనుజకోరముల్ జతలు-గోరెలసద్విమలాబ్జినీమహా!
తృప్తములుసారెసాచెకును-జాతెడమంబునుభేరెభోరునక॥
- వ. తదనంతరంబున. ౨౬౪॥
- క. సులలితనిష్కృటములగుట!
మలఖగములగములగొదలు-మునుకొనిగ్రామ!
ములమిక్కుటముగఁగుక్కుట!
ములరవములు నెసఁగెదిశలు-మోదంబుదెక॥ ౨౬౫॥
- వ. అంత. ౨౬౬॥
- క. అస్తద్వంశభవుఁడుపుర!
ఘస్తరువిల్లునిమిసీతిఁ-గైకొనుటకడు!
స్వేస్తయముచూతుననుచుది!
తస్తయుఁడరుచెనఁగఁ-దరణియుఁదోచెక॥ ౨౬౭॥
- వ. ఇట్లు నిర్వృతిత సర్వజగత్కార్యండును విరజితాయండు నగు
నూత్యండుడనించుటయు. ౨౬౮॥
- క. కృతకృత్యులైయారా!
సుతులనులక్ష్మీసుతజిత-సుందరులదృఢ!
వ్రతుఁడగుకాశికునిసనుం!
చితముగజనకుండుపూజ-చేసినయంతెక॥ ౨౬౯॥
- గీ. ఆహితరణభీమునకలగు-జాభిరామ!
రివిశతాం చిత్రధామశ్రీ-రాముఁజూపి!
కౌకికమునీంద్రుఁడజ్జన-కిక్షీతీతు!
తోవనిట్లుపల్కె-నం-తోషియగుచు॥ ౨౭౦॥
- క. ఎసుధేశ్వరవినుభినదా!
వసధంబునఁగలపురారి-వరచాముని!
వృసుధామాన్వయునికుఁబూ!
ర్వసుధానభయదుంతున-వశ్యముగాఁగెక॥ ౨౭౧॥

- క చూపుముదచ్చాపముఘన!
 రూపమువెస నెక్కువెట్టి-రోపముగూర్చుం!
 బాపుమునీశ్వరులితనిప్ర!
 తాపముగొనియాడనత్యు-దగ్రస్ఫరణి॥ ౨౭౨॥
- చ. అనిన సదర్శవర్తియగు జనకచక్రవర్తియిట్లనియె. ౨౭౩॥
- క. మారమదహరుడుహరుడును!
 మారమణుడునైత్రిపుర-మర్దిమండుముచి!
 మారమదన్వయపతికింగు!
 మారమహాశక్తికిన్మరచితమతికి॥ ౨౭౪॥
- గీ. జేవరా-తునకొసగె-దద్వివ్రమగుశ!
 గాసనమునాటగోలెను-దన్వయమున!
 నమితపూతమిగులబూ జ్యముగనున్న!
 బూజసేయుదునేను నె-ప్పుడునుదాని॥ ౨౭౫॥
- ఉ. తదనువెక్కువెట్టిము-దిముననానుతనిత్తునంచునే!
 తద్దరణీతలాధిపవి-తానమెఱుంగగగజాటబంపగా!
 నిదబలుల్పీధవుల-నేకులనేకచమూసమేత్తు॥
 యుద్ధతినేగుదెంచిరివ-హోజ్వలదోర్ధ్రవిదాసమానులై॥ ౨౭౬॥
- చ. ఇట్లువచ్చి. ౨౭౭॥
- క. కదలిమృదురువుగొనువీ!
 కదలిర్భంగనేగుదెంచు-ఘనకార్తముం!
 గదలింపలేకభీతిం!
 గదలిచనిరిరాజవరులు-గతమత్సరులై॥ ౨౭౮॥
- క. పరులెవరునోపరుపరా!
 త్వరుచాపమునెక్కువెట్టి-బాలుండితరై!
 స్పరుసునెక్కిడుజూపణి!
 కరుదొప్పగసన్నతించునట్లుమునీరిదా॥ ౨౭౯॥
- చ. అనిపలికి విజ్ఞానజనకుండగు జనకుండు హాతీయును. ౨౮౦॥

ఉ. బాలకులంచువీరిసుల భంబుగఁజూచుట పాడిగాదులో!
 లాలక జాలక ప్రవిమ-లానమలంచితదీ ర బాహుళో!
 భాలలితుల్పమస్సమవి భ క్తశరీరులుధీగులు న్నహా!
 శాలివిశాలవత్సలిన-చంద్రసదృశులుదత్తు లెంతయున్ || ౨౮౧ ||

చ. ఆదియును గాక తాటక స-మాప్తత కూటక సంహరించుట!
 న్నదపడితతు-మారకుసు-బాహునిగూల్చితదగ్రజన్తుదు!
 న్నదమడఁగించిగౌతముని-మానినిశాపముగ్రమ్మజించుట!
 న్నదిదలపోయవీరలస-మానభుజాబలులమ్ముగావున్ || ౨౮౨ ||

క. ఈయశీల సమేతుల!
 కాయత సత్త్వమయమగుశ-రాసనముగ నం!
 జేయుట యుచితమయని గా!
 ధేయునితో బలి-యమ్మి-ధిలపతియంతిన్ || ౨౮౩ ||

క. పవనాశనధూపణుఁడున్!
 భవనాశనుఁడైనయభవు-బాణా స-ము!
 స్వపనాశనవినుత సభా!
 భవనమునకుఁ జేర్పఁబనిచె-భటునివహములన్ || ౨౮౪ ||

చ. పరిచిన నేగితద్భటులు-భాతిగఁజేర్చిరితిత్సమీషము!
 స్వరజభవాన్యశేషసుర-పండితిరూపము దైత్యలోకదు!
 ర్జనపరితాపమున్విమత-హైన్యమదప్రతపాగ్రదీపమున్!
 జనకన్యపాలకాచరిత-సౌరభధూపమునీశుచాపమున్ || ౨౮౫ ||

క. తెచ్చినధక్షుర్లలామము!
 నచ్చెరువడిసభికులెల్ల నాలోకింపన్!
 హెచ్చిమునమునమునితా!
 దెచ్చినస్వపనుతులఁగాంచి-ధృతినిట్లనియెన్ || ౨౮౬ ||

గీ. రామలక్ష్మణులార సంత-గ్రామభీము!
 లారివిక్రమభద్రుల్పలు-లారిమాను!

తారయనసీత్యణప్రాయ-మైనవిల్లు।

నెక్కు-వెట్టుడుసన్నుతి-కెక్కు-నట్లు।

౨౮౭॥

ప. అనిపలికి రామచంద్రునుద్దేశించి విశ్వామిత్రుండువెండియు,

ఉ. ఈధనువెక్కు-వెట్టుమును-హీధవులెవ్వగునిన్నుఁబోలెను।

త్వాధికులాశ్రితార్యబహు-శార్తిహకుండవునీవువావుడుకా॥

గాధితనూజాఁడెంతయువి-కాసమునొందఁదనుండుగదప।

స్వాధనులంతనంతనుతి-సల్పనసల్పకళావిలాసుఁడై॥ ౨౮౯॥

క. దండఁగలనియమిపతులకు।

దండములర్పించియద్భుతంబొప్పభుజాః

దండంబుసాచియొక్కె।

దండమువేదండమిచ్చు-దండమువోలెకా॥

౨౯౦॥

ప. వామకరంబునందిగిచి.

౨౯౧॥

క. మేధ్యమతిరాముఁడమితా।

సాధ్యుఁడుదగ నెక్కు-వెట్టు-సవరింపధను।

ర్షధ్యమునవిటిగఁదత్సా।

న్నిధ్యంబునవారలెల్ల-నివ్వెఱపడఁగకా॥

౨౯౨॥

క. హరుచాపములువిటిగిన।

హరుచాపమువిటిగినట్లు-హరిదంతరముల్।

గిరిగొనియొక్కమహాధ్వని।

గిరిగుహలంబ్రతిరవమ్ము-గీల్కొట్టుటయుకా॥

౨౯౩॥

ఉ. ఆధ్వనిసీతకంతయుఁబ్ర-యంబయితోఁచెనభాసహరికి।

స్వాధ్వసమయ్యెసప్తకుల-తైలసరిజ్వలరాశ్యవేతమై।

పుష్పిచలిం చెభూజములు-పెల్లగిలెగ్రహతారకంబులు।

ద్వంద్వధ్వములయ్యెనజ్జనకుఁడబ్బుతమం దెసమిత్రబంధుఁడై॥

క. తదనంతరంబరామునిఁ

దడనుజానింజాపిజనక-ధరణిపుదుముద।

మైదవఁగఁగౌశికునత్యం।

తదమోయతుఁగాంచికడుహి-తంబుగననియె॥

౨౯౫॥

క. పుణ్యజనపోషణులుఖల।

పుణ్యజనద్యేషణులుసు-భూషణులుగడుం।

బుణ్యాత్ములుబుణ్యాత్ముల।

గణ్యాత్ములుబూరుషాగ్ర-గణ్యాలుమతియు॥

౨౯౬॥

క. ద్విజరాజావనులులస।

ద్విజరాజావనులుద్రవిణ-విజితమహూద్య।

ద్విజరాజులుకుందలస।

ద్విజరాజులువీరిసన్న-తిరపఁగవశమే॥

౨౯౭॥

సీ. అనుపమశక్తిస-మన్వితలగునీకు,

మారులుదలఁపఁగూ-మారసములు।

భాసురసత్కౌశా-పరిపూర్ణలీమహా,

రాజులాలోకింప-రాజనిభులు।

చక్రసంరక్షణ-సన్తాపనలీజగ,

ద్వంధులుఘనజగ-ద్వంధుతులున్ద్ర।

లధికమహాబల-ప్రథితకులీసదా,

గతులుగర్హింససదా-గతిసద్భకులు।

గీ. పాదకటకాభిరాములై-పరఁగునీధ।

రాధిపులుసన్నతింపధ-రాధిపులుని।

జమ్మగతటంమరామల-క్షణులగుణవి

చక్షణులలక్షణులనుతి-సర్పిమతియు॥

౨౯౮॥

ఉ. పెద్దలుమీరుమీకరుణ-వెంపునరామునకీయఁగంటిన్ద।

ముద్దులమాటవంటిసుత-మున్నటువంటిమహాబలాధ్యులం।

బెద్దలచేతఁజింటిమెకు-భృన్నిభధీరులఁగంటికన్నులం
దద్దయువేడ్కమంటినిఁకఁ-దఁగటిజంటివిధంబుకొరుకుల్॥

వ. అనియంతెనిలువక.

300॥

కా. అత్యంతోత్కలికామిశ్చదృవయపు-జ్ఞాంభోజఁడైయమహీ!
పత్యభ్యక్షుండురామచంద్రునకును-భ్రఖ్యాతికిన్నుతా!
సత్యాధఃకృతసుందరాత్మనకున-స్తత్పత్తికిన్సీతసం!
సుత్యప్రక్రియతోవివాహమొనరిం-తున్నత్యవాక్యండ్లనె॥ 301॥

కా. ఉత్సాహంబభివృద్ధినొందఁగఁగుమా-రోద్వాహముంజేయవి!
దృత్వామంతపురోహితాప్తసచివ-వ్రాతాద్విజోపేతుఁడై!
సత్సంగత్యరతుండుపక్షిరఁగుఁడా-సాకేతవాఘండుసం!
పత్సఖునిండిటువచ్చుట్లుగుణా-మాత్యావలింబుచ్చెదన్॥

వ. అనిపలికి విశ్వామిత్రుననుమతంబువడసి.

303॥

ఉ. రాముఁడులక్ష్మణుండుయతి-రాజగుగాధితనూజానాజ్ఞబూ!
ర్వామరసంఘముంజిదిమి-యన్నియమిప్రభునధ్వరంబును!
ద్దామతనొందఁగాచిప్రమ-దంబునతాతనిగోతిఁజేయఁగా!
మామిథిలావురోపవన-మార్గమునంజనుదెంచిరోప్పగన్॥ 304॥

గీ. ఇట్లులేతెంచియెలమిమా-యింటసార్వ!

కాలమునుబూజితింబగు-కాలకాలు!

చాపరాజంబుఁగాలస-రోప్సమంబు!

నేపుమిఱంగ మేమంతఁజూపుటయును॥

305॥

ఉ. మత్పురవాసులిదమతి-మత్పురుషాగ్రణులున్మహాయశ!
స్తత్పురుఁడైలక్ష్మణుండు-దాపసశాధవరణ్యలేనుసం!
చిత్పితమానురాగమున-నిన్నుతినేయఁగరామభద్రుఁడు!
ద్యుత్పరివైరికార్తము-నశ్రముఁడైతగనెక్కువెట్టఁగన్॥ 306॥

క. సవరింపవంతుటయువా!

సవదుర్భరమయివిల్లు-సవమునవిరిగెన్!

సవియమత్తనయసుహా।

సవరింపంగనింకరామ-చంద్రునకతగున్॥

302॥

ప. కావున.

303॥

శా. తద్వైవాహికముంగనుంగొనఁగను-ద్యవైభవంబొప్పఁగా।

విద్యన్తంత్రిసుహృద్భటార్యసచివా-న్వీతుండనైరమ్మస।

ప్రదీపాంతరపూరితామలయశో-ధావళ్యసంగ్రామశా।

మృదైవ్విరివజగంధపక్షి-రథని-త్యస్తాయమానప్రభా॥ 304॥

క. అనిమద్వచనంబులుగ్గి।

జనవిభుండగుపక్షి-రథుని-సముఖమునఁదగ।

న్వీఁపించితోడితెండని।

తనమంత్రులనిచిసమ్మ-దంబునంతన్॥

305॥

చ. అనఘులఁబంకజాప్తకుశి-కాన్వయముఖ్యసుజన్మరామల।

క్షణమునినాథులన్సుగుణ-జాలసనాథులవొక్కమందిరం।

బుననివసింపఁజేసెకడు-మోదమొనర్చుచుఁబంధురాజులం।

జనకుఁడువిల్వఁబంచెమభ్య-శంబుగజాంఘికసాంఘికంబులన్॥

క. ముదమొప్పవెండివిప్రస।

ముదయమునుంబిల్వసుభట-ముఖ్యులననిచెం।

దదనంతరంబపౌరులు।

దదనుమతింబడసివింత-దళుకొత్తంగన్॥

306॥

సీ. కస్తూరినీటిచేఁగలయంపిజల్లించి,

ముత్తియంబులఁగ్రొత్త-ముగ్గువెట్టి।

విస్తారముగనురంభాస్తంభములునిల్పి,

విపణిమార్గంబులు-విశదపఱచి।

గుమగుమవలచుసం-కుమదంబువెదచల్లి,

తఱుచుగోడలకుఁజం-దనముఁబూసి।

గోపురమ్ములకాత-కుంభకుంభములుంచి,

రమణఁబచ్చలతోర-ణములుగట్టి।

- గీ. చంద్రరాజార్హధూపము-ల్పంఘటించి
ప్రతిగృహంబులరత్నదీ-పములుచెక్కి-
యధికతరకింబళొదుల-నంతిపురముఁ
బురముఁగై నేసిరంతన-బురముగాఁగ॥ 3౧౩॥
- క. నీతాకల్యాణముసం
జాతప్రేమమునఁజూడ-సర్వామయలం
బ్రీతిబురలత్తీపిలిచెడు
రీతినివ్వర-చించిరప్పు-రిం గేతనముల్॥ 3౧౪॥
- క. తనయావివాహవేశం
దనయుల్లునిపాదపద్మ-ధావశక్తమే
దినియిడుటతనపుష్కలైర
మఁగఁగాఁగల్యాణపేడి-నమరించిరొగిన్॥ 3౧౫॥
- ప. ఇట్లు సకలసంపద్యతంబగు నిజపురంబుగనుంగొని జవహండు హ
నోత్కృష్టంబై వివాహోపకరణ మంగళద్రవ్యంబులు సంఘటించి
మహాధుండును సఫలమనోరథుండునగు నద్దశస్యందనురాక కడు
రుసామగుండెనంతందనచే నామంత్రతులగుమంత్రులు. 3౧౬॥
- కా తూర్ణప్రయచేగు నెంచికనిర-స్తోకాశ్వమత్తద్విహా
దీర్ఘరామపటచ్చూసపతిహూ-దీప్యన్విటంకాంబుజా
క్షీర్ణాక్షపరిపూర్ణపుణ్యసరసీ-క్రీడాచలాంచత్రపా
నిర్ణిధ్యజసాధిగోపురగథా-నీవితంబుసాకేతముల్॥ 3౧౭॥
- గీ. ఇట్లుగనుంగొనితత్పురా-హీనవైభ
వంబునకుసంతసింపుదు-వచ్చితమట
సమయమగుటయుదశరథ-త్తోతలేశ్వ
రుండుకొలుపుండుకడకేగి-నిండువేడన్॥ 3౧౮॥
- సీ. ఇట్టనిపల్కియ-నీవీశ్వరమీపెద్ద,
పట్టిలత్తులువెంటఁ-బట్టిగాధి

పట్టితోనంపన-ప్పట్టున నెట్టనఁ,
 బెట్టతాటకమన్ని-పట్టుఁజేరి।
 దిట్టయైదానిఁగ-న్నట్టిగట్టిఁజల,
 పట్టియిట్టటుసుఁ-గొట్టిబిట్టలు।
 పొట్టప్రయ్యఁగజేసి-కట్టిఁజిమారీడు,
 రట్టమానిచివారి-నట్టనడుములు॥

గీ. బెట్టియంతసుతాహుని-దొట్టిసోఁకు।

తిట్టలనుజిట్టలుగనరి-కట్టికాలు।
 పట్టణపుఁద్రోవవెనఁబట్ట-నట్టమట్టి।
 మట్టిమునిజన్నముందూది-ముట్టఁజేసి॥

3౧౯॥

గీ. హేళికులమాలివినుపద-ధూళిజేసి।

హేళినొకతాతిఁగచవిజి-తాలిఁజేసి।
 కేళిమిథిలకువచ్చిలు-ధూళివినుత।
 పాలిదంభోళిసమిందు-హాళిధనువు॥

3౨౦॥

క. వెననెక్కువెట్టదివిన।

జనచెడితత్కర్తృకంబుఁ-బరికింపనిలిం।
 పసభాసదులదరిపడం।

బ్రసభంబునలస్తకమున-భగ్నంబయ్యె॥

3౨౧॥

గీ. రాజులేరికెనెక్కిడ-రానికార్డు।

కంబువిటిచితరాముని-కడిఁదినచ్చి।
 నాకుమారికసీతఘ-నంబుఁజావి।

వాహమొనరింపఁజాలను-త్సాహమొదతె॥

3౨౨॥

కా. తద్వేవాహికముంగసుంగొనఁగను-ద్యద్వేవభవంబొప్పఁగా।

విద్యన్తంత్రిపురోహితాశ్రీతజనా-న్వీతుండవైరముస।
 ప్రదీప్తపాంతరపూరితామలయశో-దావళ్యసంశ్యామృశా।
 మృద్వేరిప్రజగభిధపజ్జి-రథనిత్యన్తాయమానప్రభా॥

3౨3॥

క. అనిజనకుండాడినవిధి!

మనిదశరథుతోడవార-లనుటయు దెలియ!

న్వనియన్నరపతియంతిం!

తనిచెప్పగ రానిసమ్మ-దంబునమునిఁగెన్ ||

౨౨౪||

వ. మతియును.

౨౨౫||

చ. అమృతముఁద్రావునప్పుడుబ-లారియునయ్య మృతంబుఁ దెచ్చుచో

నమృతమరీచిదీప్తివిహ-గాధిపుఁడున్నదిసంతసించిన!

ట్లమృతమయంబులైనసచి-వావళివాక్యములాలకించితా!

నమితముదంబునొందెమహి-తాత్పుఁడుబజ్జిఁగఁగఁగుండుదత్సభన్ ||

క. మతిహీనులైనతనయుల!

మతిమునకకరంబునలరు-మహిదండ్రుడిసుప!

మృతిసుతులభినుతులైన!

నతిజనకుఁడుసమ్మదాభి-మగ్నుఁడుగాడే ||

౩౨౭||

వ. తదనంతరంబున.

౩౨౮||

క. కాంతలకున్తణిమండన!

కాంతలకుఁగ్రధితచంద్ర-కాంతోజ్జ్వలకు!

దాంతలకుందచ్చభవ్న!

తొంతంబెఱిగించిగాఢ-తరహర్షమునన్ ||

౩౨౯||

ఉ. తచ్చభవార్తనెంతయును-దంబునఁజాటఁగఁబంపిపట్నము!

స్వచ్ఛగుళుచ్చపూర్ణకల-శక్రకరధ్వజసాంభంజికో!

ద్యచ్ఛవిమత్పూదులభ-టాలియలంకరణంబుసేయనూ!

త్వచ్ఛదభూషణాదులఘ-నంబుగఁదాసునలంకృతాంగుడై || ౩౩౦||

సీ. శిష్టచరతులువ-సిహాదిమువివరు,

ల్లహిమసుమంతాది-మంత్రవరులుఁ!

బ్రకటవైభవవైభ-వికవికరంబులు,

పందిమాగధభట-బృందములును!

బుణ్యకాంతాజన-మృణువిబుధోత్తము,
 లాప్తలాశ్రితులమ-హత్తకులును।
 బృథునైంధవములుగఁ-భీరవేదిసులక్ష,
 తాంచితప్రోత్త-హస్తికములుఁ।

గీ. గొడుకులునుఁదోడరాఁబెద్ద-కొడుకుపెండ్ల।
 కొడుకుగాఁగలఁడనుచునె-క్కుడుకుశూహ।
 లమశవారాంగ నానట-నములునెలఁగ।
 రుచిరతుంగోల్లసద్రధా-రూఢుండగుచు॥ 33౧॥

క. ఘనఘనపటహపటహపటు।
 పనవోర్వకర్పుర రాంకన్య-బంధురభేరీ।
 ధ్వనులవియత్నదమవియత్న।
 ఘనుండవియన్వయఁడుమంద-గమనముపేర్తిక॥ 33౨॥

ఉ. బాహుజవంశ్యులెల్లడలఁబ్రస్తుతిసేయఁపాగ్రగణ్యుడు।
 త్సహతసేగికాంచెవిల-సత్పరిజాహవివాహవస్తునిం।
 దోహవిశేషనిఘ్నటమ-నోహరపుష్పరసప్రవాహని।
 ర్వాహహసువర్ణరత్నభరి-తోజ్వలగేహవిదేహనంతట॥ 333॥

క. కనితత్వరంబుఁజేరం।
 జనునెడహర్షించిజనిక-జననాధుండెదు।
 గొనితూర్యధ్వనులులియఁగఁ।
 గొనియాడుచుఁబురికిఁజోడి-కొనిపోయివెనక॥ 33౪॥

మ. ఉపకంతంబునమాగధుల్వాగడఁగా-మత్కంతదీపింపన।
 స్పృహకంతీరపునిట్లులెచ్చిమహితో-న్నిదోపచారంబుల।
 త్యుతకారంబులునాచరించిమణిఘ్నణ్యజ్జంభితైషామా।
 శుపకార్యంబుననుంచియుల్లసితచి-తోత్ఫుల్లనీరేజుడై॥ 33౫॥

తే. బంధురక్షణవిరుజగ-ద్బంధువంశ।
 బంధురంబగునీదుసం-బంధమస్త।

- దక్షయ్యాభిజిజ్ఞోద-యంబుకరణిః |
దేంపుఁదావిం చెజనులును-తింపుచుండ || 33౬ ||
- అ. అనినుతించిజనకుఁ-దాచరించెడుసప |
ర్యావిశేషములకు-సాత్తనలరి |
యాప్తమంత్రబాధ-వాత్తజోపేతుఁడి |
టనియొడెలియందశర-భాధిత్తుండు || 33౭ ||
- క. యత్నంబులుభయదప్రతి |
యత్నంబులుమానితిరుగు-నట్టితపస్వీ |
రత్నంబులుమీచెలిమికి |
యత్నము సేయుదురుపాగడ-నలవియొమ్మున్ || 33౮ ||
- తే. అట్టివీరలు వేడ్కమా-యట్టిశారి |
బాధనముఁ గొనియాడుట-బ్రంబుగాదె |
నాకుమారకుపూర్వజ-న్నసుకృతంబుఁ |
పాగడవశమెహరస్వయం-భివులక్షణ || 33౯ ||
- ప. అని యిట్లొకనొకరు చతురవచనంబుల నగ్గిదుచ్చ సమ
యంబున. 3౪౦ ||
- క. రామునిలక్ష్మణుఁగొనివి |
శ్యామిత్రుం డేగుదెంచి-వాసవహితుఁడ |
బుద్ధమివిభుఁడుదశరథుఁడెం |
తేనొనముతోడత్రైక-దీవనలెసఁగెన్ || 3౪౧ ||
- క. నాకాపాసులుపాగడఁగ |
నాకార్యమువిర్వహించి-నాకార్యజనా |
నీకస్తుతులుఘటించిపి |
నాకశరాసనుశరాస-నమువిటిచితగ్గెన్ || 3౪౨ ||
- క. భూతనయన్ భూతనయ |
స్మితస్వరీయింపఁగోరు-శీతాంశుముఖ |

నీతనయారాముననుజా!

నీవుతుంజూదేముమహాదీనీతుంబ్రీతుకా॥

383॥

క. అనిమునివలికినపలుకుటా!

తనచెవులకు నెలమినమ్మత-ధారలువోలెం!

దనుకుటయు మొక్కినిలిచిన!

తనయులదీచించివులకి-తళరీయందై॥

384॥

ఉ. భూమివిభండుమోహమునఁ-బుత్తులఁగొంగిటఁజేర్చివారిసే!

మోములమోమునిల్పికిర-మల్లడుమూర్కొనిచెక్కుటద్దము!

త్రేమయెసంగముద్దుఁగొని-పెద్దయుఁబొద్దునుతోపగూహనో!

చ్చామగుఱాతిదిక్కుడయి-తాపగువయ్యనితోడనిట్లుకా॥ 385॥

క. మునుగుఱాహీనులుగుణావం!

తునిసుంగతిగలిగినుద్దుఁబులగుదురుగదా!

మునుగుఱాహీనులువినుశా!

తనయలుగుణావంతులైరి-తగునీకరుణకా॥

386॥

చ. అనిమతేయననేకచందంబుల వభివందించి నందనసందిర్శనంబునం

దవినినొందనిపురందరవిభవుడగు దళరభునికడకుజనక నిమంత్రి

తుండగు నొక్కమంత్రిపుంగవుండు ములునాడరుడంచి మిమ్ముని

జనభౌళవనంబునకుఁ దోడ్కొనిరానమ్మఁ బనిచెననిచెప్పటయు

నాకుఁబ.

387॥

నీ. పురుషోత్తమునిచతు-గృహములునానుకు,

బ్రహ్మసేవికపవిద్యమ్మతుండం!

ఘనుఁడువసేఘండు-గనుఁగొనితనకును,

త్రమములాంగికమంగ-శములఁదెలుపఁ!

బుణ్యకాంతౌజనం-బులుపేసలాలుకంగ,

బ్రాహ్మణోత్తములదీ-వనలుసెలఁగ!

కాలంబును శుభాస్తువిస్తుప్రకృతంబును నకలజనముచేత భారానంబు
నగు జనకమునిచక్రవర్తిసభామండలపంబుదరియింజొచ్చు నవస
రమున. 3౬౧॥

ఆ ఎదురులేనికడిమి-తెనెగుపజ్జిరభక్తి.

తీంద్రుజనకుడప్పు-దెదురుకొనియె.

తావురెల్లఁగొలి-తగురీతివలిగాలి.

దేలమిమిఱమున్న-యెదురుకొనఁగ॥

3౬౨॥

వ. ఇట్లెదిర్కొని.

3౬౩॥

ఉ. వేడుకగౌరవించిపృథి-వీవిభుఁబజ్జిరభు న్నవారధుం.

దోడుకవచ్చిరామునివ-భూజనశామునిఁగీర్తికామునిం.

తాడఁగఁజేగునేయుపది-కుదమనోరమశాయగేవలసా.

మాత్రధికోపలక్షణుఁగు-రప్రతిపక్షభిదాదితక్షణుకా॥ 3౬౪॥

క. నముచితరోపకమనసమా.

నముచితరూపప్రదీప్తు-సామిత్రిఁబరా.

క్రమనిధులభరతశత్రు.

ఘ్నమహూర్తమలబాగదుయఁ-గదుహర్షముకా॥ 3౬౫॥

క. ఇద్రికులీమలఁతిద్రా.

ర్యాద్రులకాఘభులకాత్ర-శాద్రికులీమలకుం.

భద్రత్నభద్రపముచిత.

భద్రాపవనాలవహింపఁ-బంచముదయనకా॥

3౬౬॥

క. భూవరుఁడినంతరంబున.

ధీవరుఁడనడగువరుంధ-తీవరువాగ్ద.

వీవరుకుభాగ్యవనీమృదు.

వేవర్తిపూరుఁబరమ-ధృతిసయముకా॥

3౬౭॥

గీ. శాసవిరహితునుచితచి-తాప్రసమునఁ.

గున్నుతింపుదువరనిని-బల్లంజేడి.

17. ముజసవిధేయః గాధేయః-సతులభః కి।
విహితమగుచోటఁదగ నుప-విష్టుడేసి॥ 320॥
- ప. మతియొం దగినవారినుదితా సహాసీనులందేసి బాహుంబగివయొడ
సుఖోపవిష్టుండై సర్వజనమునఁప్రమోదంబుగా శూన్యసంగంబు
సేయుచుండి జనమంతటకర్తృధవకట్టునియె. 321॥
- క. జాతొనందంబువధూ।
జాత సాక్షియనకుండదను-జాతస్య ముఖా।
బ్రాత వృత్తిజ-జాతః।
జాతొపమ సేత్రమదన-పాచుక-సాత్రక॥ 320॥
- గీ. లలితపరిమళనూర్తళ-లక్ష్మణునకు।
నో సంగదనటంచుమిగులసోంపెసంగఁబలికి।
మతియొనిట్లునుదశరథ-త్వతిలేంద్రుఁ।
వగ్గలందైసంతోషి-యైచెరింపక॥ 321॥
- క. అపహోపఘ్ను లకుస్తవి।
జనక ప్రభుఁడు లకుఁభ్రత తత్రఘ్ను లకుక॥
భువనానందోగదహి-కులభు।
నవలన మదనమనా విధనములునులభుతనయలక॥ 322॥
- ప. అనియెట్లు బాహులక్ష్యంబులరతకునఘ్నులకు త్రుతికీర్తులను భూమి
సుతోర్తిభావంబుననుత్రుతికీర్తులనొసంగి వివాహంబులు సేయువాఁ
డుగా నిశ్చయించి సలికినవస్తువీచిభుండు మహానందంబునొండెం
దక్కినసభాసదులును పక్షపంబునందేలి యాముయం జనమంద్రు
లంబిందరశక్తివపరంబువ॥ 323॥
- క. పరశ్రుమునీశ్వరచేత।
స్వరోజవాసియగు రామావృద్ధునికతఁక॥
గర మొప్పెందర్సభహీను।
శక్తోదయావసరదుగ-కంభిరభమునక॥ 324॥

మ. కృత్తోర్నామకదైయోదయో వంశజనమృత్యుగుణలవర్ణకలం
దేయంబునానృపకులనియోగించుట యువవనిబంధదీసికొనియె-2॥

క. అమానినులిట్లనిరో!
యత్నవిశేషతెండ్లియాడు-వతఁడుఘనముఁజూరఁ
వత్సవిద్యులతికా!
సత్సనితదేహసుగుణ-సహిత స్నేహా॥

క. అనిపలుకుటయునజా!
వనకాననయైసీత-వజ్రాతనిల్లా!
శీవజాతసామ్యగొనిను!
జ్వాలాకునేగియుచిత-సంభ్రమలిల్లా॥

ఉ. ముద్దులగుమ్మలందియల-మౌళితలెస్సంగఁగఁదాసిగ్రద్దం!
దద్దయువేడ్కరత్నఖచితంబగునొక్కపసిండిగద్దియ!
మద్దియనుంచియాఘనను-నోవారలోచకపద్దనాస్తతో!
మద్దియటంచునంతఁదను-యల్లములెంతయుఁబలవింపఁగన్॥

గీ. కమ్మనూనియ-దలయంటి-యెమ్మగులుకఁ!
గడిగియుద్వర్తవమువర్ణ-కమునఁజేసి!
మజనంబుఘటించిరి-మనములలరఁ!
బుష్కరాననలనునోజ-భ్రష్కరముల॥

మ. ఇవ్విధంబునంబెండ్లిపాటలు పాడుచు మంగళస్మృతింబు సమా-
చరించి. 3౯-౨॥

క. ధారాధరములుఘనముల!
పౌషపామములువయ్యఁ-ట్రతినీధయగునీ!
యారామకురులకనుచును!
నీరారిచెనొక్కసతివీ-నీలరయొప్పున్॥

క. అభ్రావలగ్నయునువిను!
అభ్రావలగ్నయైసీత-కాశీందమహా॥

ద్విభ్రాటితముగఁగట్టెను!

శుభ్రాంతుకముభయొకదుఁ-శుభ్రాంతుకముల్ ||

36౪౫

సీ. నిర్జలస్ఫటికవినిర్జితఫలకభా,

స్వస్తధ్వసముదిత-చ్ఛాయయశఁగ!

సమృతకళాపూరి-తాంతరిక్షుండగు,

శిఖిలోనమిఁచులాం-ధమనంగు

దుహినపాహోదయో-త్ఫుల్లమనోహరి,

పద్మాంతరసఖం-భరతుంగ!

బ్రకటసమృద్ధిత-ముకుందంబాంతర,

నిహితనుండరహరి-నీలమనఁ

గీ. నలకములుబాహుఁగాఁద్రోచి-యలికిభాగ!

ఫలకమునఁగమ్మతొవులు-జిలుకసమ్మ!

దంబుననుసర్వజనులచి-త్తంబులలరఁ

దిలకముండించెనొకసతి-తిలకగులుక ||

36౪౬

గీ. బ్రకటసోమపాలభంజితలలోన!

మెలఁగుజనకతనూజాత-కలియరాద!

టంమి నొకసతియానకా-లుంచెనఁగఁ

జెక్కుటద్దలబువిందొక్క-చుక్కఁబెట్టె ||

36౪౭

ఉ. నాటలసమ్మతోపియోను బాటలకంధయునైననీరకు!

స్నాటివిధూటిలేననుచు-నాటివచించెదవంచుమిందులు!

న్నీటఁగుకేకయంబులక-నీటగుకన్నులుదోమిచాలుమా!

కాటుకఁబెట్టెనొక్కసతి-కాటుకపట్టలగోచినేయఁగఁ || 36౪౮ ||

క. సారమితిమితిఘనఘన!

సారమితిగంధగంధ-సారంబునవి!

స్తారానందంబుననొక!

సారసలోచనయొనర్చు-భర్మమహిజకు ||

36౪౯

సీ. పువ్వుఁబోడికిమల్లె-పువ్వులుదంతము.

బ్రవ్వనివానిక-సువ్వులుపువ్వు.

తావిసంపెంగపువ్వు-తనువుదికెపువ్వు.

మానసిమధ్యంబు-మఱిపువ్వు.

పల్లవాధరవపువ్వు-తెల్లనిపువ్వులు,

పొలుపాడుపొక్కిలి-పొన్నపువ్వు.

మోముతామరపువ్వు-మోవిమంకెనపువ్వు,

కన్నులునల్లని-కల్పపువ్వు.

గీ. తేలసిపువ్వులింకవని-హేలనొక్క.

కాంతకరివీరమందార-కర్ణికార:

మాలతీచారుజాతీసు-మావసులనొ.

సంగసీతకుంగడుసాంపె-సంగుచుండ॥

౩౯౯॥

వ. ఇవిధింబున మార్చిమాండవీశ్రుతికీర్తులకు ననుపమశృంగారంబు
లొనరించియున్నంతవక్కడ.

౪౦౦॥

ఉ. అంగవలంగజన్మండని-యంగవిలాసమునమ్మతింపఁబు.

కాంగవిలాసపు-కాదుచుట్రి-యంబునరామునభంగమంగళా.

భ్యంగవమాచరించిన్పద-యంగమవాక్యలలంకరించును.

హ్వింగుచుభూరికాంచినవి-భూషణముల్బ్రతితోషణంబునక॥

గీ. తనకుకన్మరిభోట్టులాం-ఛనమాగాంగ.

మందహాసంబుచంద్రికా-మహిమహిర:

సరసవాక్యములమ్మతర-సంబుగాంగ.

జంద్రుకైవడిశ్రీరామ-చంద్రుడొప్పె॥

౪౦౧॥

క. లలింగంతుజయంతవసం.

తలలితులననొప్పులక్ష్య-ణభరతశత్రు:

ఘ్నులశత్రుఘ్నులగామిను.

లలంతిరించిరివిభూష-కాంబరపటలిక॥

౪౦౨॥

వ తదనంతరంబున.

రంర॥

క. నయలస్స వికయలంబరి।

నయయోగ్యలంబ ద్దపత్ర-నయకలసమా।

నయశోధనయల వాత్సలి।

నయలంగ నిజనకుడెతిఁగు-నంబగు వేడ్క॥

రం౪౪

చ. చెలఁగిముహూర్తనిశ్చయముఁ-జేసివిదేహమహిభవుండమా।

త్యులఁబిలిపించియద్రశర-ధున్సుతబంధుసమేతుఁబంకజా।

ప్రలలితవంశ్యుడొడ్కినిము-దమ్మనరండనవారలమ్మహూ।

జ్వలికడకేగియిల్లనిర-వార్యులు వాక్చతురత్వమేర్పడె॥ రం౪౫

మ. అవసీనాధభవత్రమాజులకుఁగ-త్యాణంబులన్నేయనీ।

దివసంబుత్తమమంచుఁ దెల్పుఁడనివై-దేహుండుమమ్మంపినాఁ।

డవనీజేవసమాప్యతుండవయిర-మ్మలస్యమింకేలబాం।

ధవులెల్లంగొనియాడఁబుత్తహితభృ-త్యక్తేజితోనొప్పగె॥

గీ. అనినముదమందియొసఁగెన-య్యంబరమణి।

వంశమణివారిలకుంన-వన్దిమణులు।

నమితతాంబూలజాంబూరి-దాంబరాది।

మహితబహుమానములుబహు-మానముగను॥

రం౪౬

వ ఇట్లొనంగి.

రం౪౭

చ. దశరథుడంతలబ్రాహ్మణవి-తానసమార్చనమాచరించిస।

త్వశరధులైనమానులుము-దంబునఁద్రోయదేరశత్రుడు।

రవ్యశరఫసామజ్యభట-వర్గసమేతిముగానరేవ్యుఁ।

ల్యకులఁగొల్వఁబొరజన-వారముసంతసమందిమాడె॥

క. రాజముఖులసేనలునీ।

రాజనములుఁగొనుచునుచిత-రాజపథమునె॥

రాజవిభవముననఖిలధ।

రాజనులునుతింపబంధు-రాజసహితుడై॥

రం౪౮

వ చ నువవసరమ్ముని॥

రంగ॥

చ. తెలియవుకామి నీజనుల-తేటలుపాటలు వేసుకాదము!

దైలియవుదల్లు నీసలును-దేవతలొల్లె-డుఁబువ్వువర్షము!

దైలియవుపంకజా-ప్తకర-దీధితులు న్నణిదూపణాంకులం!

గలసిమెలంగుటంధరిణి-కాంతుఁడుపెండ్లికిదగ్గుమండగల్॥రంగ॥

క. ఆమరధునీవిమలాంభః!

కమలననీవిహరణంబు-గాంచిమలయభూ!

ధృమగుత్కి-శోరమభ్య!

శ్రమజనితనిదాఘబిందు-సంచియముడుపల్॥

రంగ॥

వ. దశస్యందమందు పురందరు చందంబునం బురంబువారబ్బరిం
బంద వరదశులం బురుషవృషభులం బురస్కరించికొని యమంద
మహానందకిందకిందలితిహృదయారవిందుఁడై మందమందగమనం
బున వందిమాగధులుసందడింప జిందింబుల రొవలు గ్రందుకొం
దరణికిరణంబులకుం దెఱపియూని గొడుగులం దనివినోందుచుం
దం కెలంకుల నందలుచుండుటం దగురీతి వడువం దలుమిగ
నుందరమకరందవిందువులు జిందు మందారసుమనందోహంబులు
బృంగారకబృందంబు లందందగురియింప ధరణీబృందారకు లా
శీర్షిదంబం గొండులు మందగులు గ్రంతెలుగొని మందలు నడువ
వందిమ్మలగు నందలులడుగుం దమ్ములందొడిగి చందనంబులంది యం
దిందిరంబులం దెగడి సంక్రందం నీలంబులం గ్రిందుపహమ ము
లుం. దోవలందరస్కరించు కందోవలబొందికలుం, గందుకంబు
లంబ్రిష్టు కుచద్వంద్యంబులుం, నుందనంబుడంబు డిందుపహపం
దిగు తనుచ్చాయలుం, దలిరాకుమోవులుం, దలిచెక్కులుం, దిర
స్థితంబులుం, నుందరదనంబులుంగలిగి యువజనంబుల దేధదం
బులు గొందలంబందఁజేయుచుం దం మోసలం దంపిలాసభాది
వివిధవిధానంబులం దాండవంబులును నెందోతని పడుపుం ది

అవలరుగం జలదనోదకంబునందడిసి గందివడినందంబగు రాజమం
దిరంబుగవతియింజోమ్మి నవసరమున నహల్యానందమండగు శతా
నంబునభుండు శతానందమందుతోడరా జనకుండెదర్కొని తో
డ్కొనిచని॥ ర౧౫॥

౧. సముచితముగవర్త్యముఁబా
ద్యమునొసఁగియింతిరముముదంబుఁమణిపి
శములిడిజనకుండుపూజిం॥
చెమహరిభువనకరభువన సిద్ధులముమలకొ॥ ర౧౬॥
౨. ఇట్లుపూజించి సమస్తజనమునిజన కిదిశబాసంబు జనకింబు లగు
వచనంబుల దశరథునకల్గియె- ర౧౭॥
౩. లుకజనమాన్యపట్టిరథ-భూమతికీర్తికిరామమూర్తికి
స్తభిరవితోధలత్సనకు-మారుఁకుకొ భరతాభిధానమా॥
గదతనయామమారులకుఁ-గావలయుండవలెవివాహమా॥
అప్పుఁటికిఁకుభస్యకీర్తుమి-పెద్దలకుఁ శ్రీమలాలకింపమే॥ ర౧౮॥
౪. అనుటయునుచోనందిమగ్నుండగు దశరథుండు॥ ర౧౯॥
౫. తదవసరింబుననుకులకు॥
సదమలకునిలంపురకుఁబ్ర శస్త్రంబగున॥
భువ్విదయారమధిపుఁడొసఁగె॥
స్తోదలన్విప్రులకుఁబాడి-మొదపులఁబొదలకొ॥ ర౨౦॥
౬. విశిష్టంకంబుగ జనకుండు॥
మిశ్రలానాయకుఁడువిష్ణు-మిత్రసహితుఁడై॥
మధుపర్కంబులునీసెను॥
మధుపసమానలకులకు మనుషంకులకుకొ॥ ర౨౧॥
౭. తదనంతరింబున॥ ర౨౨॥
౮. కలధోతేధ తేనుందర॥
కలశోదకమాత్మపన్ని-గ్రహింయొసఁగె॥

- న్మలకులికజలజరేఖా।
 శిలితస్పృహకుమారపదయు-గములుగడుగుచున్॥ ర.౨౩॥
- క. అన్యములగుదాసమ్మలు!
 కన్యాదావసదృశములు-గావనియొసఁగెం।
 గన్యాదాసంబులుమా।
 ర్థమ్యలకున్వేసదశరథ-రాజగుఁకులకున్॥ ర.౨౪॥
- వ. అంత॥ ర.౨౫॥
- చ. చెలఁగియుంధతీపతిని-స్థిఁడురాముకరంబుఁబూనిని।
 ర్థవరత్నగుంభవని-రాజితదివ్యవివాహవేదికా।
 జ్వలకనికాసంబువని-వల్లునిజేసినువానినీజని।
 స్థులనియుమించెనింతెనయు-భూతవయందగఁదోడితేరఁగన్॥
- క. నీరపథజాతకుంబ్రతి।
 నీరనుఁబుఁగువెట్టిస్ఫుటకు-శేత్రయముఖలా।
 తీర్థప్రలుఁపెలఁగనువా।
 వీరవిభుఁడురామవంద్రు-చెంతనునిచినన్॥ ర.౨౬॥
- క. ఒకరిచోకరుచూచెడువే।
 దుకలుకడున్మలకలెత్తు-దువధావరదృ।
 క్రృకరముగదిరినదగియని।
 నిశయమావానిమలవాహి-నీధంగమనన్॥ ర.౨౭॥
- వ. అంత॥ ర.౨౮॥
- అ. తెలువిలుచితరీతిఁ-చెరవలువచురల్ప।
 జనకభాగ్యరాశి-జనకతనయ।
 కలుఁగుతేవిచారి-తరగలనుదయించు।
 సిరివిధమునఁజేదా-సిరివహించె॥ ర.౩౦॥
- గీ లలితమాలామనోహర-గళయగుచుఁద।
 మాలసాలంబుసరసనే-తాలతయన।

- నీలమేఘంబుచెంతశం-పాలతయనఁ |
బాలదనరారరామన్వే-పాలప్రమోల || ౪౩౧ ||
- ఉ. సీతకటాక్షవీక్షణము-శ్రీరఘరాముముఖప్రభాతకం |
జాతవిచిత్రచిత్రకీత-సారకురంగమదింబుఁగాసము |
ద్యోతితమయ్యోరాఘవను-హూజ్వలదృగ్నికరంబుమీతైథూ |
జాతకుఁగజ్జలంబునబొ-నంగనొనరిచ్చినచెక్కుమక్క-గణ || ౪౩౨ ||
- ఎ. తిదనంతరంబున. ౪౩౩ ||
- మ. కులకాంతాతిలకావలీవలయిత-క్షోణీకుమారీపవి |
త్రతలసచ్చిర్రమునిస్తునీంద్రజనమం-దారుంకురామండుతాఁ |
దలఁబ్రాణ్డోయిటబట్టివేడుకభుజ-ద్వంద్వంబుతైకత్తియం |
చెలతాగ్రంబునఁబుష్పసచ్చమందం-తెల్లంగులాచారిత || ౪౩౪ ||
- ఉ. మోమువికాశమందభుజ-మూలరుచిల్యోగంబందఁగఁకణ |
స్తోమరుణంఝణంకృతులు-సాంపెనఁగింజెటుంపునపుచ్చుచుం |
దామరిసాక్షులెంతయును-దంబుఁదోడయిహెచ్చరింపఁగా |
రాముశిరంబుమీదఁచెలఁ-బ్రాలునిచెందగభూమిజాతయొక్క || ౪౩౫ ||
- ఆ. మఱియువేష్కచేత-మహిజాతతాశ్వత |
మాక్తికములురాము-మస్తకమున |
మమపఁబూనిహస్త-యొగముగదున్నీతై |
జూచావారికల్ల-శుక్తియనఁగ || ౪౩౬ ||
- ప. తన్నహోక్త్యప సమయంబున ౪౩౭ ||
- క. జనరాజిదశంబునఁదను |
చినరామియొటింగియంచిత-జాలపథములం |
జనిరామునిసరిణయమున |
జనరాజితిలమెలఁగ-శ్వసనాఁకురముల || ౪౩౮ ||
- క. గళదురుగఁడకలించి |
రగభేరిధ్వనులరిపులు-గలవనమందం |

గళముఃఖంగారపుమం:

గళి నూత్రము రాఘవృండు-గల్పెనుహిజకుకా॥ ౪౩౯॥

ఉ. భూజశల్కృమూజాఃపజ-పుత్రైతనూజాఃకురాముఃపరిచితం।

భోజదళోక్షుఃడిదవిధి-భూమిజఃకుడిమహామదంబునకా।

లాజలవాజ్యధారలద-శంబుఃదృపుఃగానోగ్యున।

వ్యాజగుప్రసాదునినా-తాగునాగునిజాత వేదునికా॥ ౪౪౦॥

అ. సర్వసాక్షి కర్త-సాక్షివంశజాఃపక్షి।

సాక్షి కముగ సీత-పారిసాక్షి।

సఖిలలోక సంత-సాక్షిణలావణ్యం।

బ్రీతితోదవిల్లు-బెండ్లియాడి॥ ౪౪౧॥

కా. శోభాగాత్రకరుంధతీసతికి-క్షుద్రోచుచారిత్రకుం।

బ్రాభాతామలపద్మశత్రుకుసలీ-వారాంచితస్థాత్రికుం।

న్యభాగ్యంబభివృద్ధి నోదరఘువం-శత్రువామిరాముడునీ।

తాభామాసహితంబు-గానెరఁగఁ-త్కంఠంబునంబుగాక॥

క. జనలకరుంధతిమృతిదలం।

చినమాత్రంకల్లాసర్వ సిద్ధులుదత్తా।

నినిబ్రతిత్తుము బూజం।

చినతస్సభాగ్యసిద్ధి-చేకులుటగుదే॥ ౪౪౨॥

ఎ. మలీయం బంచమహాశబ్దంబులుం బ్రాప్తాణాశీర్వాద నాదంబు

లు ననూపపుణ్యాంగనా గాననాదంబులు నిగిముట్టం తెలంకు

మండ వసీష్ఠండు లక్ష్మణధరతశత్రుఘ్నలకు మూర్తిభామండప

శ్రుతికీర్తుల బాణి గ్రహణంబులు గ్రహణంబు వడివీ నిల్పిదమ్ము

లు నిలుపుకునేక కాలంబుం గృహోద్వాహాలయ వధూసహితం

బుగా జాత వేదుని వసుస్కరించి ధిపిష్ఠ విశ్వామిత్ర శతానంద

ప్రముఖసిఖిల మునిప్రకరంబునకును దశరథజాత భూమిధ పుల

కుం బ్రణమిల్లి స్వస్తివచనంబులు పరిగ్రహించియున్నంతి॥ ౪౪౩॥

క. దానోత్తమమగుభోజన!

దానంబుశజనులందనిపె-దజ్జవకుండుం!

దానంబులనురుభక్తివి!

ధానంబులద్విజులందనిపె-దజ్జవకుండుం!

౪౪౫॥

వ. అంత.

౪౪౬॥

గీ. గంధసింధురజవనకం-ఖాణమభట!

రత్న ధేనుసువర్ణవ-స్రృప్రశస్త!

దాసదాసీవిశేషశ-య్యాసంబు!

లరణములొసంగవేత్పొజ-నల్లారకును॥

౪౪౭॥

క. విశ్వానందప్రదస!

ప్రాశ్నకులులయచితపరిణ-యంబులుగనియె!

రీప్రశ్నబుద్ధివిపుచున!

విశ్వామిత్రుండభీష్ట-వృత్తింజనుడుం॥

౪౪౮॥

ఉ. కూతులందజేరఁబిల్చిజన-కుండునుహోదరణంబుమీఱవి!

ఖ్యాతపతివ్రతత్వవిధి-తాంచితశీలములెల్లవారికిం!

బ్రీతినుపవ్యసించియల-రించివిశేషవిభూషణాంబర!

చాతనువర్ణరత్నవిక-రంబులొసంగమనోముదంబుగం॥ ౪౪౯॥

క. హరియునుసిరియునుమానవ!

శరీరములుదాల్చినట్టి-చందమునవధూ!

వరులీసీతారములు!

గరమొప్పిరటంచుజనుల-కలకలమెసఁగెం॥

౪౫౦॥

క. అధికతరానందుడుదశ!

రథధరణీవిభుడువత్స-రంబుననుహిత!

ప్రథంగొన్నిదివంబులుజన!

విధరాధిపమాన్యుఁడైత-గన్వసియించెం॥

౪౫౧॥

వ. ఇట్లుండి యొక్క శుభదినంబున జనకుశనుమతంబువడసి యపరిమితపరిచారి కావృత్తలగు వధూరత్నంబులును మహానందయుతులగు గుతులును సమిస్తబంధమిత్రామాత్యులును సమాచితవాహనంబులధిష్ఠించి యనుగమింపరధారాధుండై పుణ్యకామినీ జనమ్ములు సేనలు చిల్లవల్లవమిధిలాపురంబు వెలువడి తన్నునొపవచ్చు జగద్రక్రవర్తి నధికధర్మమూర్తి సపరివారంబుగా నెట్టకేలకునివర్తిం చియుచితయానంబున సౌకేతాభిముఖుండై॥ ౪౫౨॥

క. చారిత్రకాత్రవచయఁడు!

చాగుఁడుపజ్జిరిఘఁడేను-చారిభయదము!

చ్చారుతములుమారుతిములు!

చారుణముగ వీచెత్వ-దగ్ర స్ఫరణక॥

౪౫౩॥

గీ. ఇట్టిదుశ్శకుసంబుల-నెట్టిరట్లు!

పుట్టునోయనికులగురు-పునకు దెల్పి!

తద్విధంబెల్ల వాత్తబో-ధమునఁ దెలిసి!

యాతఁడాతనికిట్లను-నంతలోని॥

౪౫౪॥

సీ. క్షత్రియారణ్యాగ్ని-హూత్రమహోజ్వల,

తీలకుతారంబు-కేలఁగ్రాలఁ

గాంచ నాచిలకిట-కి విశాలవక్షుస,

లంబునఁజెలిజన్మి-దంబుమెఱయి!

నఖిలమానవనివ-హభయంకరములైన,

నృష్టులనంగార-వృష్టులొలుక!

నధికప్రతిఘదెల్ప-నరుణకాంతిపహింమ,

ముఖమునఁగ నుబొమ-ల్పుడివడంగ!

గీ. దశరథుండిచ్చపూజావి-ధానములఁబ

రిగ్రహింపకయాగ్రహో-దగ్రుడగుచు!

నిగ్రహానుగ్రహాసమగ్ర-నీరజాక్షుః।

రాముఁజేరంగఁజనిభృగు-రాముఁడలుక॥

౪౫౫॥

౪. వితానసితివిగతః।

క్షుత్రముగావించితొల్లి-కళ్యపునకుని,

దాత్రీసమస్తమునొసంగినః।

ధాత్రీసురముఖ్యుజాను-దశ్యునెఱుంగవే॥

౪౫౬॥

౫. హరుజీర్ణచాపమెక్కిడి।

పురుషోత్తముఁడకనుకొని-మఁబొంగుపురఘః।

స్వగుణాపనుచలమేనరః।

వసుఁడనినినుఁబొంగడిరల్ల-వాగునెఱుంగమిక్॥

౪౫౭॥

౬. వాచేతంబూజితమై।

వాచేతంబొచ్చుపద్మ-వాళుధనుమోగిః।

నీచేతసధిజ్యమగుడుం।

నీచేతలుచిత్రములని-నెఱినమనగుక్॥

౪౫౮॥

౭. భృతినాథను వెక్కిడినః।

స్తననినుభావింతుసత్త్వ-మహింతునఁగాఁగా।

కతిదుష్కరమేనియఁం।

దితరాజసతామసములు-నీకుంగవే॥

౪౫౯॥

౮. అనితనుజామచిగుప్తఁడని-యంబులువల్లి-నఁగార్తుఁముతో॥

ననితనసత్త్వముంగొనిఘ-నింబుగనెక్కిడిరామచంద్రుఁడా।

తనవపుణ్యలోకముపధింబులుగూర్చినుడంబడిచితఁం।

ప్రినినిబంధుకోటినిలరించెనింతఁఘజాబలాఘ్యఁడై॥౪౬౦॥

౯. రాములగొనిభాగ్యవ-రాముఁడలచుః।

హేంద్రపర్యతముఁకః-యెచ్చఁజనియె॥

రాముఁటుంబుచ్చుకరిధ-రాముఁడలచుః।

హేంద్రవిధవెంబుతోడండ్రి-కలమిమొక్కి॥

౪౬౧॥

క. రాజకులమూళిరాముప!

రాజయమునునిజజయంబు-రహి నెటిఁగింపన్!

రాజాననుడగునగ్రత!

నూజాన్సొందర్యజితము-నోచాంబోగడన్॥

౪౬౨॥

వ. ఇట్లుపోగిడి.

౪౬౩॥

క. తనరవసిన్మండెటిఁగిం!

చివరిధమునందొలుతభయము-జెందిజయముఁగ్గె!

కొనఁగల్గెననుచుదనమన!

మునగురులయమేయబోధ-మునకుంబొంగెన్॥

౪౬౪॥

వ. మఱియును రామభద్రు ధైర్యాహర్యకౌర్యాచార్య గాంభీర్య
స్త్రైర్యాది గుణంబులగ్గించుచు దమరాకకు నలంకృతంబగుసాకే
తంబుఁ గౌతుకంబునం గనుంగొని.

౪౬౫॥

క. పురజనమా లేదురుకొనరిధ!

కరితురగరథాపణమగు-ఘంటాపథముం!

దరిసించునెవసరమ్మున!

బురుషులుఁ దెలివలునురాముఁ-బొడఁగనితమలోన్॥

౪౬౬॥

వీ. జనకునియాజ్ఞ వి-శ్వామిత్రుతోనేగి,

తొలుదొల్లఁదాటక-దుస్తుటయును!

నీచుమారీచము-న్నీటముంచుటయును,

బిడపసుబాహుని-జదుపుటయును!

గౌళికుజన్నంబుఁ-గాపాడుటయునొక,

గానింబునంగనఁ-గానొనిర్పు!

టక్యపీటజాటుగా-న్నుకముద్రుంచుటయును,

భౌతికయుక్తముగావి-వాహమగుట!

గీ. తండ్రిమదిలోఁ భయమెల్లఁదలఁగఁబడుకు!

రాముమార్గొనియెత్తనిగ-ర్పింబడంచు!

- చెలంగిసాకేతమునకువి-చ్చేయుటయును।
 జెప్పికొనిచాలసంతసిం-చిరిమితీయును॥ ౪౭౭౧
౪. పురవరవర్ణమల్పివిధ-భూషణభూషితలైసువర్ణనూ।
 పురరవములైలంగఁగడు-బొంగడురాగరసంబుజేర్చిగో।
 పురవరసాధభాగములఁ-బొందుగనిల్పినరేగ్రదురానుగో।
 పురవరుసారకామినుల-పోతికఁజూచిరినేసలొల్కొనుట॥ ౪౭౭౨
౫. తత్సమముంబున ౪౭౭౩
- సీ. అగణితసాధయా-నిగమాంబురాశికి,
 రాణింబుదనరాక-రాకఁగఁగ।
 సమధికిభయదరా-క్షసచమూపతులకు,
 దనదర్శనమునుద-ర్శనముగాఁగఁగ।
 పితవిద్యేషులౌ విబుధనాయకులకు,
 దంచరిత్రములుచి-త్రములుగాఁగఁగ।
 సహితరాజన్యసైన్యములకుదనప్రతా,
 పంబుమిక్కుటపుఁదా-పంబుగాఁగఁగ।
- గీ. సత్యవర్తక్షమాదయా-శౌచరత్న।
 సమితికిఁదెవగుణములును-ణములుగాఁగఁగ।
 దమ్ములనుగూడిరామచం-ద్రీప్రభుండు।
 వేద్ర-విహరించెనప్పుర-వీధులందు॥ ౪౭౭౪
- న. ఇట్లఖిలజననియనోత్సవంబుగా విహరించి- ౪౭౭౫
- క. తిమ్మలుతిరుణీయుతులుచి।
 తిమ్మగఁదెనుఁగొలువఁదాను-దైత్రాయుతుఁడై।
 తిమ్మగనువేద్ర-సథిఃము।
 దిమ్మండునునున్నయట్టి-తిల్లులకెరఁగఁగ॥ ౪౭౭౬
- న. అంతఃపురమ్మునకుం జనునవసరమ్మున నవసరమ్ములురిమ్ములఁగిరిమ్ము
 మొఱయఁగిరిమ్ముల గంకిణానికరమును మొరయఁగుచుములొరయును

జతనమ్మగ రతనమ్ములుచెక్కిన పసిండిపల్లెరమ్ముల ననురూపమ్ముల
గు హిమవారుకా వీపమ్ముల దీప్తులు దమతలప్రదీప్తులమం దగ
వనిక్రిందుపఱచుట తగవనిన చందమ్ములం గొమ్ములు బాహుబిం
మ్ములుసాచి యొసంగు నీరాజనమ్ముల రాజిల్లుచు నెడ నెడ వి
నోదమ్ములగు వీణా నాదమ్ములకు మదమ్ము నొందుమ్ము జనయి
త్రుల పంపున నెదుర్కొని పుణ్యకామిని జనన్ములొసంగు ర
క్షాకరణమ్ములకు సమ్మతించుచు నుభయపార్శ్వమ్ములనుగడి యిభ
రాజగమనలు శుభాచారిలాజమ్ములుచెల్లుచు నా నేచనకమ్మునుజ
మాతీకా విరాసమ్ములలోకనమ్ముగావింప మనోహరరత్న సుంధి
విచిత్రభిల్లికానికాయ్యంబులవలనను లసమానాసయానకాయనా
నంబులవలనను నిరుపమానకూనినీబృందంబులవలనను రమణీయత
రపదారంబులవలనను గరంజొప్పు మాత్యగ్యహంబుఁడరియంజని.

ఉ తమ్ములనుండి రాఘవుఁడు-తెల్లులపాదతలమ్ములాత్తముఁ
రమ్ములసోక మ్రోక్కినము-దమ్ముదీమతిచ్చిగ్రచ్చిచ్చే
మమ్ముఁగొంగిలిచికోలి-మమ్మువలెక్కువలెతివర్పనా
యమ్ములుమాడ్చులాడిరిబ్ర-యమ్మునిద్రపుఁజెక్కుటద్దముల్ ॥ ౪౦౩॥

క. చమ్ములఁచుగింబులువా

ల్లమ్ములనానందబాష్ప-కణములుఁగలిగెం

గిన్నులనందివగుదునుతు

ల్పాబువురఁజూచుకెల్లు-లకుఁజీత్రముగి ॥

౪౦౪॥

ప తిదనంత్రగంబున ॥

౪౦౫॥

సీ. అంబులంబులమీఁద-యశులవిధమ్మున,

మోమునలకలు-మాసుగువడఁగ

నదులున్నచిత్ర-త్నదుభంగిఁగాంచికా,

కలకణ్ణకృణంము-ల్లికొనఁగ

నీలవేళువల-వేలమ్ములాదువి,

దమ్మునఁజికురబం-భమ్ములమరఁ
బదతలమ్ములకెంపు-లొదవినుధాధాత,
సౌపానములయణ-చ్చాయలొండఁ

గీ జీవికగవులొనములకుఁ-జెన్నొనర్ప
వినయములయూపములుదాల్చు-వనువుగాఁగఁ
నల్లనల్లనజనుదెంచి-యత్తలకును॥
మోదమునఁగ్రోత్తొడఁడ్రు-మ్రొమ్మటయును॥ రశి॥

క. శ్రీవనితాచతురాకృతుఁ
లీవనితిలటంచుఁబ్రీతి-నెత్తొనికడుం
దీవింపుచునెంతయునం
భావింపిరిమానసులు-ప్రమదంబందఁ॥ రశి॥

క. శ్రీకరిమూర్తులఁబుత్తులఁ
నాతోడఁద్రెఁగివియుద్బి-యూడివిమలా
ప్రాకచిరిత్రలుగొన
ల్యాకైకామగధతినియ-లానందమునఁ॥ రశి॥

క. వనితాయుతులన్పుతులం
గనిజననీజనకులమిత-కౌతుకమతులై
రనిచెప్పితనిమనంబున
ననుపమమగుహర్షమంత-కంతకుఁబెరుగఁ॥ రశి॥

చ పరమకృపారసానిలయ-భావితమానినుచిత్తసారసా
నిరుపమసాహసావిసుత-నీరజగర్భకృపీటరేతసా
గురుతరదేహసారపరి-కుంతితదుష్టనిక్రప్తరాక్షసా
భరితమహాప్రసాదహిత-భక్తజనావసక్తమానసా॥ రశి॥

క. శరణాగతజనశరణా
శరణారదీర్ఘస్వనిత-పంకాశరణా

స్ఫురణోక్తిమదాశరవా।

చతరా వేంకటమహార-పాథరశరణా॥

రహగ॥

మాలినీ. ప్రణమదఖిలమారీ-భక్తలొకొపకారీ।

ప్రణవఘువిహారీ-భాసురానందకారీ।

రణవిజితసురారీ-బ్రహ్మచంద్రానుకారీ।

క్షణికలుషవిదారీ-సర్వదానిర్వికారీ॥

రహ॥

గద్య. ఇది శ్రీనూర్మవారాయణ పదాబ్జధ్యానపరామణభూమధైర్య

విషయ రామనాచ్యతనయ పండిత సేవాసముచ్చయ శ్రోతృపల్లి

లచ్చయప్రణీతంబైన శాశరధివిలాసంబను మహాప్రబం

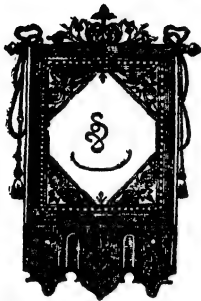
ధంబు శండు ద్వితీయాశ్వాసము.

శుభము.

అవిఘ్నము.

దాశరథివిలాసము.

తృతీయాశ్వాసము.

మద్వేంకట నామో!

ద్వామధ రాధామనుగుణ-ధామరవిసుధా!

ధామనయనవందితసు!

త్రామారిపుభీమనుండ-రవిజితకామా॥ ౧॥

ప. అవిధరింపుమనంతరకథావిధానంబుఁ బ్రచేతనుండగు ప్రాచేతసుం
డిట్లు చెప్పందొడంగ ఎట్లు సంప్రాప్తమనోరథుండగు దశరథుం
డొక్కనాఁడు నిందుఁ గొలుపుండి యమాత్యులం గలయం
గనుంగొని.

౨॥

ఉ. సంతతిలేదులేదనువి-చారముదూరముఁగాఁగఁబుత్తులన్

సంతసమందఁగాంచితివ-సాధ్యబలాధ్యులువారువారికి!

సంతతికీర్తికాలురక-సంగఁగసన్నతపుణ్యకామినీ!

సంతతులైనకన్తియలఁజక్కఁగఁబెండిలిచేసీతీగతిన్

౩॥

క. నాకులముగడువెలింగి!

న్నాకులసత్కీర్తియయ్యె-నాకులమొప్పె!

న్నాకులకాంతలమతులు!

నాకులములుగాఁదనర్చె-నాకులకరుణన్

౪॥

వ. అని పలికి పెండియు.

౫॥

క. బుద్ధివికలమగుదృష్టియు!

విదంబగుబలముచేడువి-వేకంబుడుగు!

స్వోద్ధతగఁగిరినజనునకు!

సిద్ధంబతఁడెంతయుంబ్ర సిద్ధుండైనన్॥

౬॥

ఉ. అర్హజనావంబువివి-ధాహితస్సెన్యమచాతిశక్తితా!

నిర్హరణంబునంచితమ-నీపయ్యురోషవిశేషదోషని!

స్వర్హణనంబురాజులకు-సమృతధర్మమలౌటఁజూడఁగా!

నిర్హుగగాగురాజ్యమున-కంఠులువృద్ధులుబుద్ధిహీనులున్॥ ౭॥

వ. అవియిట్లు తనకృతార్హత్వంబును, వృద్ధత్వంబును, రాజ్యపాలనా

సమరత్వంబును జేటవడంబలికి మఱియును.

౮॥

ఉ. నించెదఁగీర్తిదిక్కులన-నిందితధామునిరామునింబ్రతి!

ప్రించెదఁబుద్ధి రాజ్యమున-శిష్టజనానుమతుండనైయును!

ప్రించెదఁసద్వృతంబులువి-శేషధృతిన్మృకరంబుగానధి!

ప్రించెదఁసంతసంబనెడు-దివ్యసువర్ణాసువర్ణాహమన్యమున్॥ ౯॥

వ. అవినవినియద్దశరధునకుం దదీయ మంత్రిపుంగవులభిల జనానుమ

తంబునడసి యిట్లనితి-

౧౦॥

క. ధాతివువిద్యలకున్నాం!

ధాతవువిక్రమసమృద్ధి-ధాతవుకుభనం!

ధాతవుజనిములకివ్వసు!

ధాతలమేలితివిఁజొంటి-ధరణిపులక్రియన్॥

౧౧॥

వ. ఒక్కనాఁడు నీయందు గోరంతకొఱంతఁ గంటిమేయని పలికి

మఱియును.

౧౨॥

ఉ. నీవుమహానుభావుఁడవు-నీతివివేకవికారదుండవుం!

గావునఁటిసత్పురులఁ-గాంచిసుఖంపఁగఁగంటివీరలుం!

దేవసేనామలగ్రజాఁడు-దీర్ఘభుజాబలుఁడార్యలోక సం॥

భావితుఁడీకుమారకునిఁ-బట్టముఁగట్టచలంఘటొప్పగున్॥ ౧౩॥

ఆ. పట్టభద్రురామ-భద్రుఁగనుంగొని॥

యల్లసిల్లుదురుత-దుత్సవమున॥

కభిలజనులు సేము-సలరుదుమీవును॥

జ్వసంఁడవగుదువల్లు-చిలుపునునఖం॥ ౧౪॥

వ. అని తనమనంబుక సుకూలంబు గాఁబట్టటయు నమ్మహావిభుండు॥

గీ. చెలఁగిశ్రీరాము పట్టాభి-షేకమునకు॥

వలయు సంభారములు చెండు-వలను మెఱసి॥

యేతదుత్సవమెఱిఁగింపుఁ-డెల్లవార॥

లకునొనర్చుఁడుపురమున-లంకితముగ॥ ౧౫॥

వ. అనిచెప్పి యంతఃపురంబుకుంజనాటయు నమాత్యులు॥ ౧౬॥

కా. రంభాస్తంభములెల్లవోనధికచి-త్రస్సూర్తిఁగల్పించునా॥

త్నాంభోజోత్పలమాలికలైఱపివే-శ్యాలాస్యముల్లీఱఁబ్రో॥

జృంభశౌఁచనభద్రకుంభతితివ-క్షీణసిత్తిల్పిరా॥

జంభాచాతిపురావధీరణలస-త్సౌందర్యయుక్తంబుగ॥ ౧౭॥

వ- మఱియుం బరమశోభనంబుఁ గావించి రఘురసరంబు విమోచన
నికేతనకేతనంబై, పూతానీత పుణ్యనదీతోయానీవృతంబయి విసాల
కమలకమలాకిరి కమనీయ కమలాకిరంబై యనూనోద్యాన సనఖు
నోపవన పవన మనోభిరామంబై దేవమానవేతి సమానమానినీ మాని
తింబయి మధుర మాగధ గానంబులవలనను, మహోత్సవాలాకి
నాగిత జనవరస్పరాహ్వన భావనంబుల వలనను భేరిమృదంగాది
మంగళిన్వానంబులవలనను జృంభితమదకిరి బృంహిత భావనంబు
లవలనను బూర్ణిమాసుఖాపూర్ణ భానూదయ సనుయ ఘూర్ణా
మానాణావంబన నిణాఁయింపఁదగి యింపుదళుకొత్తుచుండె నం
త నొక్కశుభదినంబున.

గీ. గురునియానతిరఘువంశ్య-గురుఁడు కామః
చంద్రుఁడతి వేదగ్రాహకీ-సహితుఁడగుమః
నిలఘుతరమంద్రితృతాంబు-పులనుగ దుఁబ్రి
యంబుననుమంగళ స్నాన-మాచరించి॥ ౨౦॥

క. తానపుడువొలిచెమానిని
ధానుఁడుగృత పుణ్యతరవి-ధానుఁడుకుభనం
ధానుఁడుధౌతాంబరపరి
ధానుఁడుసౌమిత్రసన్ని-ధానుఁడుమిగులన్॥ ౨౧॥

ప. ఆయ్యవనరంబున మంధరయనుదాది తనదొరసానియగు కైకడ
కుంజని ససంభ్రమంబుగానిట్లయె, ౨౨॥

క. మఱి గార్యగతి నెఱుంగక
యతివాపతి నాకుఁగూర్చు నీచుచుమిగులన
మృతిపతిమతీహీనపువసు
మఱిసపతిసుతుండయేలు-మహిమోజ్జ్వలుఁడై॥ ౨౩॥

ప. అనిపల్కివెండియు॥ ౨౪॥

మ. పతిగౌరవఃకృతగూర్చితత్సతునకుం-బట్టంబుగట్టంగను
ద్యతుఁడైయుండులతెల్లమయ్యెనుసస-త్సృష్టివోద్యపుండుర్వరా
పతిగాఁజూచెడువంత పెద్దభరతుం-బట్టానకుంబాపిడు
సిరినొందించినగుండుపుత్రుఁగ మన-త్రీవ్రార్థికంబెంతెలి॥ ౨౫॥

చ. వరములుతొల్లినీకుఁజన-వల్లభుఁడిచ్చెనురెండువానిలో
భరతునిఁబూజ్య రాజ్యపద-బంధురుఁ జేయుటయొందుగాననో
ర్వరఁబడు నాలుగేండ్లజన-వల్గలముల్గరియించిజానకీ
శ్వరుఁడుచరించుటొండివిధు-వంబుగి వొందుదొఱంగి వేడుమీ॥

చ. అనవినికైకచిత్తమురి-యాడఁగనిట్లనుమంధరాధికా
వనము నకగ్రపుత్రికున-వశ్యముఁబూర్పకమాననేర్చునే॥

తృతీయాశ్వాసము.

- మనుజుగూడునీవనుక్ర-మంబున వేడుట నాకథ ర్తమై |
 ననుబడి జేరియివ్వధము-న నొగ మోడక మూదలించెదన్ || ౨౭౫
- ఎ. అనిపల్కి దైవ ప్రేరితయగుటంజేసి ధమకంబుదలంపక. ౨౮౦.
- నీ. ధవుఁజేరిమేదిని ధవభవదగ్రభ',
 ర్యాసుతుక్రిరాము-నడవిలోఁజి |
 తుర్దకాబ్దంబులు-దుర్దశనొందంగఁ,
 బంపినాపుత్రకు-భరణునిభిల |
 రాజ్యంబునకునిపు రమణునిగావింపు, *
 మీపురండువరంబు-లిచ్చినాఁడ |
 వెలుంగుమతొల్లినీ-విటుఁజల్పితగుకీర్తి, *
 వడసికృతిప్రతి-జ్ఞాఁడవుగము |
- ఆ. భానుకుటుంబరాజ్య-హీనంబునకు నైనఁ |
 దిరముగానియాప-దలకు నైనఁ |
 బ్రాణభయత మైన-ధనంబునకు నైన |
 వెలుపరస్పృతమునకు-వెరచింట్లు || ౨౮౧ ||
- వ. అని యడుగుటయు శస్పలుకులు ములుకులక్రియ నలకువవెట్టుటా
 యు నులికిపడి యన్తుహీవిభుండు. ౨౮౨.
- క. కైకవినుమురామునిలో |
 కైకవినుత నామునడవి-కనుపుమనుమనీ |
 కైకడఁగియొరులనెడనుడిఁ |
 గైకొనఁగాఁదగునెక్కుర-కర్తముగాడే | ౨౮౩ ||
- మ ధనముల్వేడిన వేడఁగాఁదగుసుతుక-ధాత్రీతలంబేలఁగో |
 రినఁగోరందగునీవునీకునవతుల్-బ్రీతిస్సనుల్వేయఁజూ |
 చినఁకూడందగుఁగాకవారిజముఖి-చిత్తంబుభగ్నంబుగా |
 మునివృత్తిస్వనవానిఁగాఁగరమురా-మున్వేడినికర్తమే ౨౮౪ ||

- క. ముఁ పృథ్విం గానలరా!
మునివర్తింపంగఁబనిగి-మునుకొనియింక నే!
మనియెదతా ల్నినిపియే!
మనియెద నేమనియెదనుర-మణిశోనిన్నున్ ॥ 33॥
- చ. అనుటయుచక్క-కియ రాజనందిన.
34॥
- క. సేర్పియకొక్క-సల్పకుఁ!
గూర్చునిపివనియెల్లు-కొంకికయిడఁగా!
నోర్చెదవనిఁ మ్మిమ్మన!
జర్పింపఁగ నైతియ నున్న-పావనసునిగాన్ ॥ 35॥
- ఉ. అక్కటఁగోసల త్తజను-వాపు-డ విమనుదుఁఖవారిలోఁ!
దొక్కఁడలంచుసాహసివి నోయజమిత్రులనుల్లీక్రియ!
న్నిక్కఁఁడపప్రదొక్కఁడవ నీశ్వరనీవొకరుండుదక్కఁ!
వెక్కఁడసత్యవాక్య నది యొక్కఁడబొంకితమానీప్రియా ॥ 36॥
- క. అగ్రసుతుఁడుమువిభవన!
మగ్రునిగావించిబ్రదుక-మనసయ్యోఁబ!
దగ్రసిగ్గోగ్రమహాహృద!
యగ్రంధివిరీకునిక్కు మదియింపగునే ॥ 37॥
- క. అనితమదూతైమిమనకులు!
తనువుఁడఁగుటయుచివయు-తంబఁపనిపువు!
ల్నినిచివఁజేడ్పడుగతిని!
మృతుజవిభుఁడుభాషలుడిగి మృదియింకడెన్ ॥ 38॥
- చ. అంతఁకొడ రామచంద్రుం గమంగొని వసిష్ఠుండు పట్టాభిషేక
సమయం బాస్పంబయ్యె దశరథుండేలతడసె నీవరిగి యతిఁ
దొడ్డొనిరమ్మనుటయు నతండు- 39॥
- ఉ. గారవమొప్పఁదండ్రీకర-గందదమజ్జఁబరిగిహింపశృం
గారరసంబుదేహమునఁ-గాఁవిచిత్రించునోహరా

- గారముఁ జేరియందొరఁ-గారతనంబులుగూర్చియున్నబం।
 గారపుగడ్డపైదనువు-గాటియవెట్టంగవందుభూపతికొ॥ రం॥
- క. కనుఁగొనిమఱి కైకంగనుఁ।
 గొనిజనయిత్రియిదేమి-ఘోరపుశోకం।
 బునభూపతిమునిగినవాఁ।
 డనియడిగినఁగైకనిర్దయామతియగుమిక్॥ రం॥
- క. మనముననించుకయేనియా।
 ననుమానముమానిపలిక-నవికారుడవై।
 వినుతనయావినుతనయా।
 వినిచెదనేతద్విధమున-విస్తరఘటికొ॥ రం॥
- అ. నాకుఁదొల్లిమీజ-నకుఁడిచ్చినవిరెండు।
 వరములంజుభూమి-భరముభరతుఁ।
 బూన్పుటొకటినివు-పూనిచతుర్దశా।
 బంబులడవిఁదిరిగి-వచ్చుటొకటి॥ రం॥
- క. సమయంబగుడువరద్విత।
 యమువేడిననితఁడుగపటి-యైయిక్కియమా।
 నముఁబూనియొన్నవాఁడని।
 దనుత్కృతియొసంగఁజెప్పి-చయ్యనమఱియొకొ॥ రం॥
- క. శ్రీదొరఁగియొకటవనముల।
 లోఁదిరుగుటనీకుఁదొలిగ-లుగుటన్ని నులు।
 త్రొడివిజాలవొగడఁగఁచి।
 తొగిదేశమునేయవలయు-నవికారుడవై॥ రం॥
- చ. అనవుడుఁగైఁజూచిపర-మాదరణంబునరామచంద్రుఁడి।
 ట్లునుజనయిత్రినాకుజన-కాజ్ఞయొనర్చుటమేలువాదుత।
 మునివసుధాభరంబునకు-ముఖ్యునిఁజేయుటయంతకంటెమే।
 లనయముఁగానసాంతరవి-హారముమూడవమేలుచూడఁగొ॥ రం॥

చ. అనిజనకు దెసంగ నుంగొని-

౪౭॥

చ. ఇతఁడు ప్రతిజ్ఞ దప్పి గమ-హీతల మెల్ల వడంక దేసరి।
 తృతిజలమింక జేగ తవి-భాసితిఁ బ్రాగ్వికఁబొద్దు గుంక జే।
 మలిన మమానమిం ముకయు-మానిచుతుడఁక తపఁచుల్యన।
 ధీతివిహరించిమించి కృత-కృత్యుడనయ్యెదఁబోయి వచ్చెదన్॥

చ. అనియంత నిలువక-

౪౮॥

చ. జనకుని పత్య వాక్యము ప్ర-సన్నతమయ్యెడు నందరత్న భూ।
 పణవసన స్రగాదికవి-సర్పితుఁడై యచనో త్తరీణము।
 ల్పనపడఁజేసియంగమున-భస్మముఁబూసి జటావిభాసియై।
 ఘనవనవాసి నేమమువి-కారముతో నీవమాన సంబుతోన్॥ ౪౯॥

అ. తాల్చికైకఁబిల్చి-తల్లియై బ్రవ్రచ।

రద్యవతంబు మెయిన-రణ్యభూమి।

సమయసమములొప్ప-జరియించి వచ్చెద।

చనుచుఁబలికి వెసద-దాజ్ఞ వడసి॥

౫౦॥

క. అంతక మునువంతన్వివ।

కాంతకరణుడగుజనకు-వంతిక మునకు।

స్సంత సమునఁజనియమ్మహి।

కాంతుని పీఠుకొని మొక్కి-కదలెడు నెడలన్॥

౫౧॥

క. రాముని ముని వేషముఁగని।

సౌమిత్రివిశేషరుట్క-షాయితముఖుడై।

భూమికు దెసకునడర।

|| నాముఁడుహరించియనుజ-నకునిట్లనియెన్॥

౫౨॥

చ. ఎటు తెగి కయ్యలక్షణయ-హీనుడనయ్యువిమోక్షులాడఁగా।

నిటుఁడగు నేక దాయసును-నెంతయు కాంతునిఁజేసి తమ్ముఁడా।

యటవిఁచి త్యాపదిప్త సమ-యాబ్దములంద్రుటికాలమట్లనె।

క్కుటివిహరించి వచ్చెదన-కంపిత నావునుఁగంపితాత్ముడై॥ ౫౩॥

క. అన్నా నాయనుగ మనం

బున్నీ వొడఁబడక రాకు-పొమ్మన్న విషం

బున్న మలివిడుతుఁ బ్రాణము

లెప్పు నతఁడుహృదయమాద-రార్ద్రంబగుడు

౫౫॥

గీ. రామచంద్రుఁడు సౌమిత్రి-రాక కట్ట

కేలకొడఁబడియాతని-కేలుగల

గీలుకొల్పిభయంబునీ-కేలనిన్ను

బాసిచరియింప నేర్తునే-భరితవినయ॥

౫౬॥

వ. అనియూఱిడిల్లంబలికిన నతండు సంతసిల్లె నయ్యవసరంబునఁడ
దృప్తాంతంబంతయు వినుటంజేసి.

౫౭॥

చ. నడుమసియాడ వేనలిఘ-నంబయి వీపునఁదూలియాడమో

ముడుపలిమేలమాడనధ-రోష్ఠముబింబముఁబంతమాడమో

చైదుగతిఁగర్ణికారుచివి-శేషముచెక్కులఁజిందులాడఁజే

రడకువవచ్చెఁజిత్తియిరి-యాడఁగ నీకమహీజచెచ్చెర

౫౮॥

వ. ఇట్లువచ్చిన ప్రేయసింగటాక్షించి.

౫౯॥

గీ. పితృ నానతిసెల్లింపగ

నతివావినుపదియు నాల్గు-నబ్బిబులుస

మృతివన వాసముదగ స

ల్పితిరిగిఁజేతెంచెదవిల-పింపకుమబలా॥

౬౦॥

చ. అనుటయునీతనీకుఁబితృ-నానతి సేతయునాకుభర్తృపా

దనలిన సేవయుంబరమ-భర్తములిట్లనరాదునీవునా

యనుగఘనంబొడఁబడని-యప్పడమ్మత్యువునొందియైననీ

యనుగమనంబుఁదప్పవిపు-లాదిక ఘాతగణంబుసాక్షిగ

౬౧॥

క. నాయనుగతికొడఁబడుమువి

ధేయనుగోపంబుఁదక్క-తెలియవిను తను

- చ్చాయనుబోతినజాయను।
 బాయనుధర్మంబెనీకుఁ-బరమవివేకా॥ ౬౨॥
- క. అనివెచ్చునూర్చిమంచువ।
 డినినెంతయుఁ దేజమేడి-డిందువడివప।
 ద్దనిభంబగుమోమునువా।
 డినమోవియుఁగల్గితల్ల-డించుచునుండె॥ ౬౩॥
- క. మగనికిడమెలఁగుమగువకు।
 నగపడవిలనెంతలేసి-యాపదగైవక।
 మగనింబాసినమగువకుఁ।
 దగుసౌఖ్యములేన్నియునువృ-ధాగతినుండుకొ॥ ౬౪॥
- వ. ఇవ్విధంబున.
 ౬౫॥
- ఉ. కన్నులతోకవేగమునఁ-గాలువగల్గెడుబాష్పధారలం।
 జన్నులకుంకుమందడపు-జానకిఁగల్గొనిమానవేంద్రుడో।
 యన్నులమిన్ననిన్నవిడ-నాడఁగనాడుటకాదుకాననా।
 పన్నతనొందఁజాలవని-పల్కితనింతులువంతకొర్తురే॥ ౬౬॥
- క. అనికలికిసీతరాకికు।
 ననుకూలతదోఁపఁబలికి-యరిగిగుమిత్ర।
 తనయజనకతనయాయుతుఁ।
 డనఘుఁడుశ్రీరాఘవుఁడుని-జాంబవలనికికొ॥ ౬౭॥
- ఉ. త్పత్రియమిత్రగోత్రుఁడుబ్ర-శస్తచరిత్రుఁడురామమూర్తిసా।
 మిత్రయుధాత్రిపుత్రియును-మేకానితాఁజనికాంచెనత్యుర।
 న్నాత్రికఁబ్రాణవాయుకృత-శుదయతోమగధావనీశస।
 త్పత్రికఁజేతనాత్తమణి-పుత్రికఁగోసలరాజపుత్రిక॥ ౬౮॥
- వ. కనుగొనినమనస్కరించి
 ౬౯॥
- చ. కరములుమోడ్చితల్లనిను-కైకకుఁదొల్లికరంబునెయ్యుండె।
 వరములురెండొసంగెజన-వల్లభుఁడాయమయిపువేడెకా।

- జ్యోరమదొరంగియేనడవి-చక్కటివర్తిలభూతధాత్రికిఁ
దొరయనఁగాబ్రభూతభర-తుంభరతున్నియమిమనఁటుగ్గఁ ॥ 20
- క. వేడినమ్మటలుచెవి
చూడినయట్లయినపుడు సుడివడియెడునా
శ్రేణుడాడినమాటకునీ
రేడేడులువనిఁదిరిగితి-రిగియేతెంతు ॥ 21॥
- క. అమ్మనెమ్మదినించుక
యుమ్మలికముమానిధైర్య-మూదుమనుడునా
లమ్మలగుమనవాఙ్మిచి
యమ్మలునాటుటయువివళ-యైయిట్లనియె ॥ 22॥
- ఉ. యోగ్యముగాఁగనీవుమహి-మోజ్ఞ్యలలీలఁగృతాభిషేకసా
భాగ్యమునొందఁగాంచుటకు-భాగ్యముగల్గెనటంచునున్నచో
యోగ్యసుకూలవర్తనకు-నోర్చివిశేషసుఖంబులెల్లవై
రాగ్యమువేర్చివీడినగ-రంబిటువెల్వడఁజూడఁగల్గెనే ॥ 23॥
- క. సమ్మతిదాపమ్మడిపిక
రమ్మలలాలించిసత్స-రణిమెలఁగినదో
షమైఱుఁగఁడనుచునెమ్మది
ననుంగారాదురాజ-నామమువాని ॥ 24॥
- వ. అని పలికి కరంబులు విదుర్పుచు నిట్టూర్పునిగిడించి కైకనుద్దేశించి.
క మలవిలసితవృత్తము.
అధిపతితనవకుఁడనితగునేని
న్నధిభయదమగు-నడవికింపం
బ్రభితయశముఁజెఱు-పఁదలఁచెనేడు
ర్విధివిలసితమెటు-వృధయగుచుత్తా ॥ 25॥
- సీ. భర్తనాశముఁగూర్చ-కర్తంబటంచుఁగొం,
కకనెటుపరములు-గకవేడె

- నాలిమాటలకులో-నైనీవు గాకకుఁ,
 బోవంగ నెట్లోర్చు భూవిభుండుఁ
 ఆడవికినినుబంపుట వ్యాయమనియొత్తి,
 చెప్పంగ లేడవ-సిన్ధుమాని!
 నకలసౌఖ్యమలకా-స్పదమైనలక్ష్మివి,
 సర్జింపనీకేల-నానాసంబు||
- గీ. అనుచువెచ్చునూర్చు-హాజునిపలవిందు!
 దైవమాయటంచుఁ-దల్లడించుఁ!
 గిరముఁగోపగించుఁ-గౌసల్యపుత్రివి!
 యోగ శోకమువకు-నోర్వలేక|| ౭౭౪
- వ. మఱియొంబేమ్రాతిలేకంబుఁగ గుమారుంగమంగొని. ౭౭౫
- క. రమ్మచేరంజూడఁగ!
 నిమ్ననెమ్మెముకైక-కిడిదోసమగుకొ||
 గామ్మనమ్మఁగవయ్యెడ!
 బొమ్మనియ నెనిన్ను భూవి భుండుకుమారా|| ౭౭౬
- ఉ. హారములాత్తికందుభవ-దంగములిప్పుచునిద్రలేకనా!
 హారముమానికాననవి-హారమొనర్చిన నెట్టులొర్చునా!
 హారమణిమణిగణమ-హారమణియవిలాసదైత్యసం!
 హారముఁగోరిపోయెదవ-హర్పతి తేజాఁడ-వేమిసేయుదుకొ|| ౭౭౭
- వ. అనిప్రలాపించుచు. ౭౭౮
- క. మొక్కినసలక్ష్యబుఁగ నుఁగొని!
 యొక్కునఁగదియించితముఁ-దాయవపులయం!
 దొక్కరుఁడుమెలఁగ లేడని!
 నిక్కముమియ్యుతోడ-నీవునరిగదే|| ౭౭౯
- క. లక్ష్మీవంతుఁడురాముఁడు!
 లక్ష్మీంబెడఁబాసికాక-లకునేగఁడుచో||

సూక్ష్మమతిసీపునేగుటఁ

లత్తుణియిదిభ్రాత్రివత్స-లత్వముగాదే॥

౨౩౪

చ. అను నెడసీత్రమొక్కి-విన-యంబునయంబుభయంబుమీఱనే!

నునుబతితోడనేగదన-నుజ్జయొసంగుమటంచువేడెనీ!

జనకుఁడుగూఁతురామునకు-సన్తుతిఁబెండిలిఁజేసినాఁడనే!

ననిముదమందుమీరుమును-లైయిటుఁబోవుటొంటిఁగడేకదా॥

ఉ. వహ్నిశిఖాసదృశృధుగ-భస్మిచయాన్వితుఁడైవిదానుమ!

ధ్యాన్నములంబుఁబాపము-హర్షతిజాపఁగఁజక్రవర్తిసీ!

చిన్నములింతలేకఁద్రుఱ-తేట్పడికంటకచక్రవర్తిసీ!

చిహ్నితమైనమేనునఁగృ-శించెదెనీపతినిన్నఁజూడఁగఁక॥ ౨౪౪॥

వ. అని ముతీయు ననేకవిధంబులం దల్లడించు కాసల్యం గనుంజూని

యుచితవచనంబుల మనస్తాపోపశమనంబుగావించి.

౨౬౬

క. తల్లడమేలవిధిక్యతికిఁ

దల్లిలలాచిత్రములుము-దంబులుననుచుం

దల్లినిటువీడుకొనిపిం

తల్లింగులకామినీమ-తల్లింగనియె॥

౨౭౬

వ. ఇవ్విధంబులం బ్రయాసజప్రియాసహృతుండై చని కాంచి నమ

స్కరించి రాజాజ్ఞయెఱింగించి కరకమలంబులు ముకుళించి

వెండియు.

౨౯౪

ఉ. మొక్కినరామచంద్రుగని-మోదమాదక్కి-సుమిత్రపుత్రునీ!

విక్కడఁబాసికారడవి-కేగినమూగినమూఱ్ఱుఁదల్లినీ!

దిక్కునైనశోకమునఁ-దీ-తనొండొక్కింపకున్నయే!

దిక్కునులేకదానపర-దిగ్విదితేందుసమంభితాననా॥

౩౦౪

వ. అని ముతీయును.

౩౦౬

సీ. కువలయంబుకార్తి-గూర్చుచునినువితో,

ధునిఁగభ్రావింపరా-జునకుఁడుగునె!

యాదుమాటలఁగంప-సుందిమహీభృద్వ,

రునకిలఁగదు చుల్కఁ దనముతగు నె!

ప్రజలలోనగ్రసం-భవుముఖ్యునిఁగ నెఱుం!

గకయున్నచాతకుఁ-గలదెకీర్తి!

దానపాదులమించు దానపకాతక,

తవ్వునువహించుటసార్వ-భౌమునకును!

గీ. దగునెయ్యాదుర్విచారంబుఁ-దలఁగఁడేని!

యాసునుంత్తుసునుంత్తకుఁ-డవఁగఁదగునె!

యీవుగుణరహితనియల్లు-నీసుమాలి!

యాకరణినిల్లువెడలుట-నీకుఁదగునె॥

F 11

వ. అనిపలికి యనంతరంబు లత్తేణుంగనుంగొని గాఢాలింగన పూ

ర్వకంబుగా నాశీర్వదించుచు॥

F 21

క. జనకసుతన్ని సఁగామి!

జనకుని గా రామభద్రు-సాకేతముగా!

వనమునుదలంపు మేగుము!

మనమునొక సంశయంబు-మానుము పుత్త్రా॥

F 31

కా. తుదాగ్రీలమృగారవంపుతముర-క్షోభీకృతంబాకుభు!

క్లిద్రాక్షీర్ణముఁజిర్ణపర్ణబలిభు-క్షేపంబరణ్యంబున!

న్నిద్రాహారవినర్జితండవగుచు-న్న వెల్లపొద్దున్నహా!

న్నిద్రారాధనతర్పిరుంగవగుమీ-నియన్న హృదింపఁగె॥

F 41

వ. అనిబోధించి శోడలిం గుసుమతోమలింగ నుంగొని.

F 51

క. దానవసంకులములంగజ!

దానవమధుపంకిలముల-దద్దహనములు!

ద్యానివంబులనులికెడు!

దానవెటులసంచరంచు-దానపుసాధ్వీ॥

F 61

క. విను మొకతటివసుహీనతఁ|

గవఁబడిగనుగువలయుంబుఁ-గారిం-చువిక|

ర్రనుఁడైతాపమునొందిం|

చిశ్చైవముగాఁగనినుఁభ-జింపఁగవలయున్||

F2||

వ. అనియుపదేశించికానన గమనోచ్చలులగు సీతారామలక్ష్మణులంగ
నుంగొని.

F౩||

క. ఇంపగురాజ్యసుఖంబులు|

సంపదలునువిడచియడవిఁ-జనియందివుగు|

ల్లుంపలుగాయలువాకులుఁ|

దెంసితినుండనుచునొసఁగి-తిస్సెలవకటా||

F౪|

వ. ఇట్లునెలవొసంగి వెచ్చనూడ్చ జనయిత్ర మిత్రివీడ్కొని చిత్ర
చిత్రయగు ధాత్రీపుత్రియు సామిత్రయందోడరా నమిత్రగో
త్ర లతాలవిత్తుండును, మిత్రగోత్ర పవిత్రుండును, గోత్రామర
సుత్రామాద్యమర సంస్తోత్రపాత్రుండును నగు దశరథు నగ్రపు
త్తుండు సుమంత్రసారథికంబగు రథం బధిష్ఠించి విత్రాసంబుగ
నరణ్యయాత్రగావింప నుద్ద్యోగించు వవసరమ్మనఁ బురమ్మనఁ గల
సమస్తజనమ్ములు నెట్టన నొక్కపెట్ట నతనిం జుట్టాముట్టి పెట్టిన
సాములుం గట్టినపుట్టములు నెఱుంగక బిట్టముార్చిల్లుచు, నాహా
యింతపుట్టునే యనువారును, నైక రట్టడికిట్టాడిఁ గట్టునే యను
వారును, రాజానీంతుకయేని నక్కటికంబు వలదే యనువారును,
నింతవంత గలదేయనువారును, రాముం డింత సాహసుం డగునే
యనువారును, వారింపక గురుం డుపేక్షింపఁ దగునేయనువారు
ను, మోమోడెడువారడుగాఁడు లక్ష్మణుండిట్లు పోవచ్చునేయను
వారును, భరతుం డెఱుంగఁ డెఱింగిన నింత రానిచ్చునే యను
వారును, నెఱుంగురాడి తెర వెఱుంగని యడవుల నిడుమలం బ
డుట యెంతయు మోసంబనువారును, మహానుభావుండితనికి వ

నవాసం బవాయాసంబనువారును, జానకీపాధుచరితం బింత యొ
ప్పునేయనువారును, దైవకృతంబు దప్పునే యనువారును, పీఠలం
గనుంగొన్నం బగవారికైన వగలు మిగులకున్నే యనువారును,
సుమంగళుం డీ దుర్బంత్రంబు వారింపమి చన్నే యనువారును,
దెలియదీతని యభిప్రాయం బనువారును, యశంబు శాశ్వతంబు
ప్రపాణంబు తృణప్రాయం బనువారును, ధరణీంబడి పొరలువా
రును, ధరణీశ్వరం గరలువారునునై యేమొ నీతోడివార మిదె
నిన్నుంగూడ నేలెంతుము గాకిప్పురంబున నుండు నేర్తుమే యని
యందరునేకనిశ్చయంబున దాశరథి వెంబడించిరయ్యవనరంబున.

చ. దశదిశలక్యశంబువిశ-దంబయిపర్యవసంబునంజతు|

ద్దశసమముల్యసింపఁబ్రియ-చారసహోదరసంయుతంబుగా|

దశరథనూనుఁడెంతయుము-దంబుఘటిల్లఁగఁజారులెల్లదు|

ద్దశదురట్టినిట్లుపుర-రాజమునల్లననిర్గమించుడున్ || ౧౦౧||

మ. దశరథుం డధర్మనిర్భీకం గైకం గనుంగొని. ౧౦౨||

ఉ. పాపముగట్టికొంటివిష్య-పాలశిఖామణిరామునిక్కడం|

బాపఁగనూహవేసితివి-భార్యవెమ్మత్యువవీపునాకునీ|

పాపఁడుగాఁడెయ్యతఁడుగృ-పాపరతంతుఁడుభక్తియుక్తుఁడుం

బాపవిదూరుఁడింకనగ-పాటుకరంబుధరంబుకూనినీ || ౧౦౩||

క. నముచిరిపుటొల్ల రాముచ|

నమునకుననిచితివియోది-నముమొదలుగమో|

నముఁజేసిననీడునివా|

సముచెంతకురానునేన-సముచితచరితా || ౧౦౪||

మ. అనితద్దేహమునగ్నిలగ్నమగుగే-హంబున్విసర్జించుభి|

రునిచందంబునఁబాసిహోసుతమహా-రోషంబునంజేసికా|

ననివాసంబుగఁజేసినన్నభికచిం-తాపాగరాంతర్నిచు|

గ్నునిఁగాజేసిలెనీసిలేదయశముం-గుప్పించితేదిక్కులన్ || ౧౦౫||

వ అలమటియు జోకోరలులగు విధంబులంబులందున్ || ౧౦౬

చ. దళరభుడెడ పురామనిర-ధస్తునిగొణ్ణొఁపుత్ర కామిని |
వకుడితఁడెండున్నెలు-వందగునైనను బాణిధారణా |
వశతఁగృళించుతండ్రెదిర్చి-వశ్యల కావగరాఁగ దయ్యాయు |
ర్విశకుదమాదిసద్గుణ-రిస్థితనీసరిరారుమాకులున్ || ౧౦౭

క. భీకరమమితవివస్థ |
భీకరముగరిందహస్త-భీకరమురుద |
రీతికరముగానవముపు |
త్రాకిరముమృగాకరముభి-రముచరియుండున్ || ౧౦౮
వ చుటియును, ౧౦౯

లహరి గాని.

ఘోకము సమధిక్రతు-ఘోకముభయంకరళ-
మోకమునునోద్యమద-శోకముజలన్ని ||
లోకము సమావృతన-లోకముబ్రహ్మతరుత-
కాకముద్వివిజ్రస-మోకముగరిందోగ్రి
దోకము పాయద్విషద-నికముభుజంగయ్యత-
లోకముఁబ్రచంఁకముణ-లోకమువిరి వాల్చ
లోకమురు కావనము-లోకముగఁ జేసియలుగు
లోకమునమరివిజన-లోకముగృకింపన్ || ౧౧౦

సీ కటకటాకంటకొ-త్కటకుటోత్కరములు,
పాదలునున్వంపులు-పాదలేనీకు
నన్లకరోన్లక-రోచ్చాదితాళ్ళము,
ల్పబుపైపలుపులే-పట్టినీకు
ననువొందమంగళ-హారతులాసంగడు,
గోరులేకోతులు-కుట్టినీకు

నుష్ట చేష్టాప్రతి-కృష్టాకరులతోడి,

గములునిడ్డపుటూడి-గము లేనీకుఁ!

గీ. బాయఁడులొలంగుడనిబరా-బరులు నేయుఁ!

బంట్లెకదుదుండగ పుట్టెల్లు-బంట్లునీకు!

డంబుమీఱినమణిఖచి-తంబులైన!

గృహము లేనిదితపుగొండ-గుహలునీకు॥

౧౧౧॥

క. వినుతగుణనీకుఁదళవే!

శ్చనివాసముగూర్చు-గడున-సాధ్యముగలదే!

వినుకర్కరమెసఁగినవో!

టనెచేదుభుజింపఁజేయు-టక్కరివిధికి॥

౧౧౨॥

నీ. భునశివాలాపము-ల్వినసంతసిలునీవు,

భునశివాలాపము-ల్వినయొడింక!

మావులనెక్కిత్రు-త్తురునీవుపండ్లక,

మావులనెక్కిత్రు-త్తురయొడింక!

గోవురంబులనీడఁ-గూడియుండెడినీవు,

గోవురంబులనీడఁ-గూడెడింక!

స్వస్థోటజంబులఁ-జరియింపఁడగునీవు,

స్వస్థోటజమాలసా-ల్పడియొడింక!

గీ. నాకులమొకిం-చుకయులేక-రాకుమారు!

లెలమి నేవింపఁబెంపువ-హించునీవు!

నాకులొగిరాలఁభయదప్ప-దాకువార!

మలమిఁగొనఁగంపమువహింతు-వనభుంబుక॥

౧౧౩॥

ఉ. నీముఖచంద్రమండలవి-నిర్లతసుస్థితకామదీరుచి!

స్తోమమునీమృదూక్తిపరి-శుద్ధతియొంభవదతిగకస్ఫుర!

చ్చామలమంద్వదీయాజల-జాతవిలొచకసౌష్ఠ్యవంబుక్రి!

రామమనంబుగొన్నముని-రాజియుమోహమునొందకుండుశే॥

- క. వాత్సర్యమహితనిశుసాం।
 వత్సరికులదొల్లిచక్ర-వర్తివగుడువా।
 వత్సమునివైచతురశః।
 వత్సరములందవీదియగ-వలసెననీకుకొ॥ ౧౧౫॥
- క. అన్న సూమిత్రాసుతమా।
 యన్నధరిత్రీసూతాస-హయతవనమం।
 దున్నయపుడేమటకఁగొలు।
 ఐన్నీవరిగదవుధైర్య-వంతుడవగుటకొ॥ ౧౧౬॥
- చ. అనిపలికి శోదలింజేర్కొని.
 ౧౧౭॥
- క. రాలచ్చివిదచియేడుగు।
 తాలవజీయందుగాలిల-తాలసునిప్పుః।
 లాలిసునిహరింపమజవ।
 రాలానీవేమివేద-రాలవెచెపుమా॥ ౧౧౮॥
- చ. అనిమతీయం బరిభ్రమితాంతరంగుండగు నమ్రహీకాంతుండు।
 ఉ. వేగముగాఁగ నేగురఘు-వీరునిలేగ పాటులేమిఁజెం।
 తాగిలితాంతరంగగతి-దద్రథకేతవదీప్తిఁగాంచుడ।
 చ్చీగవరామివేదనను-జెందితిదుదితధూలిఁగన్గొను।
 నాగిగముమీఱదద్రథప-రాగముగాఁగవంతఁజేడ్చుడుకొ॥ ౧౧౯॥
- గీ. సుతీయఁబెక్కుగుగతులన-మృదుజనాధుం।
 దగ్రభార్యావరసతీస-నాయకడగుమి।
 జిత్తమునసుత్తలముగదుఁ-గ్రొత్తనేయి।
 నుల్లముడుకఁబ్రాహ్మింమి-మండునంత॥ ౧౨౦॥
- చ. ఉడుగుం దేటికిఁబొరులారివనవా-సోద్యోగమం మంగమ।
 న్నుడువన్నానక వెంబడింపఁగ సుమం-త్రుంజెంతయొన్వంతఁజెం।
 పడరంజయ్యనఁదేరుదోలరఘువం-శ్యస్వామిక్రిరాముడ।
 ప్పడరణ్యంబునకేగసాను-జుడుధూ-పుత్రిసమేతంబుగకొ॥ ౧౨౧॥

చ చను నెడ సౌరభంబు వెడఁగల్గఁజల్లఁగలిగి దమ్మెడు!

రొంగొనఁగొనలేని హస్తమున-కున్నిలముంబును దానిమీనఁపా!

కెనఁబిడఁపుండరీకజల-కాకలూక సమీకఁ కంచరీ!

కనిపడఁకొకకొకద-కమ్రతరంబును దాని పెంతయున్ || ౧౨౩ ||

డి. కూపఁచారుజీవఁకు భంబును దాని సమస్తజంతునఁ!

జీవన మైన దానిముని-సేవిత మైతిమంబు దానిరా!

జీవఁట న్నధుఁవరచి-కేనిరుతాకవి నొల్లనద్రచ్చి!

చీపుతి మైన దానఁపరి-సీమణిఁతను సాతిరంగిణికొ || ౧౨౪ ||

ఈ. కనుంగొని తిత్తిర లతాకుంజపుంజంబు లవఁజకుం జూపుమి రా
మందు వెండియు.

సీ అమలకనియి నేయు-కువలయానఁదంబు,

లీవఁతను సాని-దీవఁములు!

చూడుట వారసం-కోభితింబులుదను,

సీవఁతను సాని-దీవఁములు!

గ నుఁగొని మెంతయుఁ-గ నులఁగునోజము,

లీవఁతను సాని-దీవఁములు!

సుంకఁబీక్షింపుమి-సుస్వాసఁఫలదంబు,

లీవఁతను సాని-దీవఁములు!

గీ గుసుమవృగు గాత్రవిపులసా-రసహితములు!

తలియొమిపఁతిమసాన దీవఁము!

లనాచు గాంతిమిఁదల్పుమి-నచటవిశ్ర!

మిఁచెఁచొరసునుత్రుతి సౌ మిత్రులలర || ౧౨౬ ||

వ అడతి || ౧౨౭ ||

ఆ. కాంతతోడ భయప కాంతమునిజా!

స్వయఁడుదిగుఁజూడఁ వచ్చు నెట్లు!

అనియదృక్కుడయ్యెనని గుంకెబుద్ధివీ

కారకుడెందుమాలి-కారతిమాలి॥

౧౨౧॥

౩. అట్టియొడదమమనంబుల

ముట్టికొకాంధకార-మునకు మోటుంగు

లెట్టితమమదరఁజీకటి

చెట్టులక్రియఁదోచెదరువి-శేషము లెల్లఁ

౧౨౨॥

ప ఇట్లు నికాసమయఁబగుటయ్యెం గృత్యంబులుదీర్చి తత్తరంగిణీప
యఃపానంబునం బహునందంబునొందుచు శ్మశనసంక్లితంబగు
పరపర్యంకంబు రాముండు బ్రహ్మసహితంబై సుఖవిడితుండ
గియ్యి సునాంతుండును తిక్కి-పారలోకంబును వృణపాషణ ప
గ్నజబాహుదండంబులు శయనోపధానంబులుగా శయనించుయొ
న్నత నంత గాత్రంబు నరేంద్రుండుమేల్కని సీతాలక్ష్మణసుమం
త్రులఁడబోధించి వారిలతో రహస్యవచనంబుల నిట్లవయ్యె॥

చ. మనముసరు ప్రపంచని-మాన్యుల మెయడవిస్వపించి:

ప్రముఖునొందుగాఁగనను-మాముఖొం చెడుఁగైక గానని

వ్వనమునవీరిడించిపెను-వంచన నేగున మొందుచోటుకీ

జవలునయొధ్యకేగుదురు-సత్వగులైమనచొప్పెటుంగి మిఁ

ప అనితనమనోనిశ్చయంబు వారలకెఱింగించియప్పడ. ౧౨౩॥

౩. శీఘ్రాదాదుల మౌనులు

గాఢతిరిగుఱుప్రీతిన్న-కాలమునరథ

యాధుఁడయి రాఘవుండుని

గుఢపీఠిన్గెంతె-గొలఁతటిలోనఁ

౧౨౪॥

చ. తొగరగుఁజేడుదమ్మలకుఁ-దోడునివంబులఁజోలు వాఁడుఁగం

దొగలకునూడుజక్క-వల-దోయికి నెఱియొవంత నెయ్యపు

బగలొనరిం మ వాఁడుగడు-బచ్చిని లేజాలవాఁడు నేడుకం

బగలొనరిం మ వాఁడుఁగఁ పట్టెనుతూయపు మెట్టపట్టుకఁ

చ. పురజనులంత మేలుకవి-భూతియొపతిలక్షణాగ్రణం
దరదముతోనునుంక్రియకుం-దైతమువంచవఁబానిసాపుడిం
బురపురఁబోకి-పక్షిరథ-పుట్టిఁదయొధ్యమఁబోయెనంచేతే
బురమునకేగుదెంచిప్రయాత-భువార్తరవంబులిచ్చుమఁక॥ ౧౩౫॥

క. విపరీతినితిమెలఁగఁ

నపగతిరోషుఁడయిప్రజల-నందఱఁబ్రజలం

గృహఁబోయిచక్రియఁజూచిన

స్వపతింబాఱుంగనేరు-రెల్లుజనంబుల్॥

౧౩౬॥

ఆ. ఇట్లువచ్చిమహిర-హీనాంబరముతోతి

రామరహితమగుత్ర-రంబుసొచ్చి

యేమిసేయొడింక-నవ్యమనఁకుది

కి-నుచువగచుమఱి-రంతించట॥

౧౩౭॥

మ. నిజమాచూచిహితాంతరిరగులగుచు-న్నిదాగ్రిమనానక్రిబో

రజనంబుల్యయించియొన్నతరిక్రి-రాముండుగోత్రాగ్రుతా

నుజసంయుక్తముగారథసుఁడయిమా-న్యండాసునుండుండుజా

యజవన్మూర్తిహయంబులందఱుమన-దయ్యగ్గిటవించోపుమఁక॥

ఉ. అంతటవంతుమరతునుద-యంబునసంతిమసంబద్ధుకన్యమై

సంతనమాచూచింపుప-చంద్రుఁడురాముఁడుచాడుసోరుభా

త్యంతలతాంతకాంతగమా-నాంతురదంతతానిసానికా

కాంతసరస్పరోజునిక-రంబులుచూచుచునేగియందఱుక॥ ౧౩౮॥

మ. ఆవిరాకంబులకుంబ్రియాంబెసఁగుగోష్ఠాభీరపల్లీకృపర

న్నవవల్లిగిరిపకి-ణంబులునర-ణ్యబుల్లమరగొంచునీ

తివిలాకింపుమునీవటంబువిలస-త్కించారసంజారమో

దవతిన్నేదవతింగనుంగోనియెను-తక్రంభంబకుంకంబుక॥ ౧౩౯॥

క. కనీశస్సప్రవంతిసత్రి

రవిదూఢలతంబతాంత-చిమనీయతను

స్తనమునఁబొందుచునటఁగడఁదే!

చనిసరయువుదాఁటిరామ-చంద్రుండఁజలకాఁ

౧౪౧॥

చ అభంగ రంగత్తరంగారంబగు గంగాతీరంబున విఖండిత దుష్ట
కృగాస్పృశ్యులంబగు నొక్కపక్కఁబలు గనుంగొని తిర్నవీరపం
బునకుంజని.

౧౪౨॥

క బహునియదూయాసవిహు!

స్తుహిర్దుహిర్దత్తముద్రశు-ముక్తానిపహుం!

గుహుఁగ నిరహ్చివి క మ

గుహుసద్గుణగణగుహు-ప్రభుప్రవిరులాగి॥

౧౪౩॥

చ ఇట్లు కనుంగొని రయ్యవసరంబున.

౧౪౪॥

చ రథసముత్తోనిమహపతి-రామునెనిర్కొనిసద్వినీధి!

క్తిభరితమా-సుండగు మఁదియ్యనిమాటల నాదరించిత్వ!

చ్చుభతిరవర్చనంబునవి కుడమనమ్ముడనైదిండుమి!

తథియొడగుంగవర్చనహి-తంబగు నాద్య మొసంగిజేతుకా॥

క. నీపదకాచజలమునకు!

నాపదలంబాపుచారజ-టంతరపదసం!

దీపితవర్తయైనను!

రాపగ కను నేలుగల దె-యొనితజ్జలముకా॥

౧౪౫॥

చ. శిరంబునంజల్లికొని కెండియె.

౧౪౬॥

చ. గుహుడునమస్కరించి-కుంజరకుంజరకుంజరమృతా!

గహనమాంబలియానుజాల-గైకొనియిట్లుచరింపఁగామహా!

మహుఁడవునీకుఁజన్మ గుణ-మతిదెన నాపుదువానిక్రిష్ణమా!

ద్యహుఁడునిజప్రవృత్తివిది-తక్షణగఁ దెల్పినసంతసింతుచుకా॥

తే. రామచంద్రునకాతఁడా-రాత్రిమధుర!

వివిధమధురసఫలముల-విందొర్ప!

- వరధనురతుఁడగు మహా-దయఁడుగోలువః
 సధిః కృపసేతవో నట-ధీనించి॥ ౧౪౯॥
- క. గుహుఁడును సుమంత్రుఁడునువను
 బహువిధ ముల్ గోలువఁబ్బ-పర్యంకమున॥
 ప్రహీనిదుర జెవిరాముఁడు
 మిహిరోదయమునకు మున్న మేల్, నిసరగ్గ॥ ౧౫౦॥
- చ. సగుయసముచితకృత్యంబులు నిర్వృతింపి నిజనేవాపరతఁబ్బు సు
 మంతుంగ నుంగిని. ౧౫౧॥
- క. సముచితము గాదు రథయా
 వముమాకిటమోదఁ గావు-నమలసాక్షి
 తనునికుఁగొనిచి మమోయర
 దమునీవనుటయొనతండు-దప్తహృదయఁడై॥ ౧౫౨॥
- చ. ఆటవినిమిస్తుడించి త్తరి-కారడికూన్యరథంబుతోడ తో
 నెటువలెఁబోవువాడనుకుఁతరనిపత్తి-రథుండుసా-తో
 త్కటహృదయంబుతో వయఁగఁ-దత్పతిశేమనితెల్పువాడనీ॥
 కిటువలెనాడధర్మమగు-నేవిడ నాడకుమిందయుండెదగ్గ॥ ౧౫౩॥
- చ. అనవుడురాఘవుండుభవ-గ్రగ్గుతుండుసతిసహజాదరు
 బ్ధుఁగోలువంగ నెంతయును-దంబునకీర్త్యుఁబోలెఁగననిం
 బుననొకయింతనింతయును బొందనిదెందముతోడహ్నువాఁ॥
 దతివిఁపించి మజ్జనకు-నార్తిహరింపఁగ నీవుపోవనా॥ ౧౫౪॥
- గీ. అనివనేమియుననుటకు-వనువులేమి
 నాసుమంత్రుఁడుశ్రీరాము-నవుడువీడు
 తొనియ్యయోధ్యకునేగ నె-క్కొనినదింత॥
 రథముతోడవిపలముతో-రథముతోడ॥ ౧౫౫॥
- చ. తదంతతంబు.

మ, విలసత్వేషులు వీరదోషులు జగ-ద్విజ్ఞేష విజ్ఞేషుల!
 చ్చలసంతోష విశేష భూషితమనీ-హక్లేషులనందభా!
 ఘటనిర్దోషులు ముఖ్య నత్వ గుణమం-జాఘట్టినీషుల్లి తై
 ఘటసత్వోషులు రామలక్ష్మణులగుం-స్తుత్యాభిలాషులకున్ || ౧౫౭ ||

వ. చనిచని, ౧౫౮||

మ, ఘనసౌగంధిక గంధ వాహచలిత-త్వాభ్యుతావాలము!
 వివిధతాభంగ తరంగ శికర సమా-విరూఢితైత్వోల్లస!
 స్తుంభంకల్పితపల్లవేత్త సవిధా-మోదైకార్థులముం!
 గవిరస్తోకవికాలము న్నహితగం-గాహృదినీకులమున్ || ౧౫౯ ||

క, కనిజనక గుతాయుతులై!
 చనిమధుకరమధురనినద-సంభృతవికచా!
 బసట న్నరాళ సితగరు!
 దనుపమధాతపరిధాన-యైతగుదానిన్ || ౧౬౦ ||

క, ఖ్యాతమగుదానిగంగా!
 ఖ్యాతంబగుదానింగుమద-ఘనకమలాసం!
 ఖ్యాతమగుదానిజనసౌ!
 ఖ్యాతతీతకీతలజలప్రి-యంబగుదానిన్ || ౧౬౧ ||

సీ, కలఁచినయంతమా-త్రజగజ్జనుమల,
 కానందసంధాయి-యైనదాని!
 బ్రహ్మహత్యాదిపాపంబులనైవ,
 స్తంబుగావించెడు-మహిమదాని!
 హరుజటానులినుండి-యవతరించినదాని,
 రమణీయబహుళతీ-రములదాని!
 గుగరవంకజాలబు-న్యగతికన్వినదాని,
 బరమపవిత్రనా-బరంగుదాని!

- గీ, సర్వతోముఖమనుటని-బలులు గాఁగఁ |
 నలికుల సమాప్త్యతమలగు-నలులుబలుఁ |
 లలకలమునుంగువడినిల-చునలికములుగఁ |
 నొప్పునలికకుకావచ్చువి-నొవరఁగాంచి | ౧౬౨॥
- జ, తత్సవిధవివిధవిశేషంబులకు సంతోషంబునొందుచున్న యాచన
 రంబున రాముంగఁబుంగొనిలక్షణుండు, ౧౬౩॥
- క, గంగాసరసివిరుంగని |
 యంగజశరకుముదభంగ-యైసుడివడఁజ |
 ల్లంగడఁగిరికిరితత్త |
 భృంగీకాంతిలుపరాగ-లేబువులనినక॥ ౧౬౪॥
- క, నిజభావంబునఁజొంగిను |
 మజనాయకుడపుడులత్త-బునకిట్లయిం |
 ద్రిజగత్సావరియినది |
 కుజనులకీచెంతనిలువఁ-గొలుగాడుసుమీ॥ ౧౬౫॥
- ప, అనిమతీయుని నేకవిధంబుల వన్నదీమచర్చికజర్పింపుమం జనక
 సుతాలత్తఁసహితుండై రఘునాయకుండు గుహుండు నావికిం
 దుగా నొడయొక్కి సితగతుద్గరుత్సంభవంబుగాంచి బంధురకమ
 లక్షరవసుగంధంబాస్వాదించి తుంగరంగభుట్టన నిండుఁబొదవి
 శీతలశీకరంబుల యూతఁగొని మండమంద గమనంబున నెడు
 రొగ్గను మెరుత్తి-కోరస్పర్శవంబునన్తువంబు నొందుచుండ నవి
 మాతని తనూఁపసంబు నశాంతరస్కురచాగ్రీవశోకవభేదనంబు
 అనిరీక్షించియుండనివి సనకతనూజెల్లయనంబులు గావించికొన్నవ
 దువుంగండుగండకంబుపిండుల మండితయగు భాగీరథినుత్తరిం
 చి పండుటాకులను శోకలునతిచికికేశారవహ్యానంబునంలిల్లు
 చున్న యవ్వలియొద్దనందరికినికొమ్మలను కొమ్మలుముప్పురమ్మ
 నింగుమ్మరించుసుమ్ములను నాచారబాజములకు సమిళించును

గుహానింబహూనానతూర్వకంబుగా వీడుకొని ఛాయామూలంబు
లునుఁ బుచ్చకలాటకంబులునెంతవత్త్రంబులును ముఖికోర
కంబులునుంగలిగి జంగమాకేంకుకంబులకంగ గనంబునంబూర్తై
పాటుకుకనికరంబులవాలోకించుచు విశిష్టజిగ్గపర్ణంబులనిందుకిం
చుకగ నుపిరిచు పామణంబులకును మలకలు వెట్టుకొనినిదురించు
కొండచిలువలకును విభేదంబుపరిశోధించుచు గుసుమితానేకా
శోకానోకనామండంబు దవనవనమావృతసంబుగా శంకించుచు
మొట్టమొదకులంబుట్టుబడిట్టుముగ దొట్టిసంబుట్టుపుట్టుంబులు చు
ట్టుగట్టికొన్నట్టుగన్నట్టుచీకుఁజెట్టులతిట్టులకడ నిలువఁ దుస్తరంబు
లగు కంటిఁబ్రస్తరంబులవలననంజూదసౌరభలతాంతల తావిత
వితానంబులవలంబు భయంకరపుండరీకభల్లూక సమీకంబులవలన
ను సారకృష్ణసారశిరోవారభసలకినలవిసరంబులవలనను మనో
భిరామభీమంబుగుగనానక దధ్యగిమవరికాంతయును నిజకాంత
నుద్దేశించి లక్ష్మణుంబుగనుంగొని.

౧౬౬॥

చ, అడవిభయంః శోరగసమావృతమేంతయునంటంబున।

య్యోడవిహరింపఁజాలవుచు-మీవలదంబుగదున్వదించునా।

నుడివిసకిందువచ్చియౌత-నుశ్రమపాల్పడికంఠికుండెనె।

న్నదివిధియొచ నేరికయి-నందలమేదలఁగందలంబుగన్ ॥ ౧౬౭॥

క, నడికడుఁజిత్తముతోనె।

న్నఁజెలుంగనియట్టియడవి-నడుమంద్వరతో।

నడువంజాలదుజానకి

నడుమల్పముగచభరంబ-శల్పంబుగుటన్ ॥

౧౬౮॥

క, పుణ్యబసేత్రపదమునె।

నల్లికొనినతీసలొప్పె-తనవచ్చుగుతమా।

నల్లికినోడికడుంబ్రణ।

మిలిపదద్యయమువట్టి మిడికెమకరణిన॥

౧౬౯॥

వ, అనిపల్కితుంటియు నమ్మహారణ్యమార్గంబునం జనువవసరంబున॥

సీ, క్రోడవిదారిత-తోణిరలుముగ్గనుం,

గొన్నవిషాదుల-దున్నిరనుచు।

శల్యకప్రఖనిత-స్థలములుగనుగొన్న,

మనుబుదుంపలుద్రవి-కొనిరటంచు।

ద్విరదవిపాతితో-ర్వీజముల్లసఁగొన్న,

మరుఫలభారత-నొరగవనుచు।

బొదలనిద్రించుబె-బ్బులులశరీరంబు,

లరసిబర్హి-బ-ర్హులులనుచు।

గీ. గలభములఁగన్నఁబెనుగండ-శిలలటంచు।

గుహలుగ నుఁగొనఁదపసుల-గృహములనుచు।

నెఱుంగ కుండవచించుఁదా-నెఱిఁగ నేని।

సీతభయమందుననియెడు-చింతితన॥

౧౭౧॥

వ. తదనంతరంబున నయ్యన్నదమ్ములు॥

౧౭౨॥

క. ఘనకలుషపికాచసుద।

రృణముసుదర్శనమనంబ్ర-శస్త్రుగుసుద।

రృణతీర్థముఁగనియచ్చట।

నివఘులునివసనమొనిర్చి-రాశేయిదగ్గ॥

౧౭౩॥

వ. ముఱునాఁడరుణోదయంబునం గృతకాల్యకరణీయలై సీతాసమే

తంబుగా నయ్యసహాయగురులు ధనుర్బాణంబులు సహాయంబు

లుగా నాఁడుమూడుఘోజులంబులరిగి॥

౧౭౪॥

క. పటువిషమసలభణుదా।

వటముఖపురసాలతాల-వటముఖతరుసం।

కటఘగుపట్టవింజనియు।

త్రిటమునలప్రయాగవటముఁగనిదాశరథు॥

౧౭౫॥

- ఉ. భూజనమద్యుదాపసవి-భుంజతు రానాసన్ని భుంధర।
 ద్వాజనిగంక్రితాంగణవి-వరితకల్పమహీజనిందిత।
 వ్యాజనిధిక్రైతేంద్రియరు-హరి సమాజానిభాస్మ-రోల్లస।
 త్రైజనిగాంచిచేరజను-దంచినుందినమస్కరించి ॥ ౧౭౬ ॥
- క. వారి వ్యాదరజుదివీణగభర-ద్వాజాండుమన్నించిత।
 దోతారణ్యపలుప్రవర్తకమహే-తుత్వంబునితాన్త్రేబో।
 ధారక్షుండుదవంతటంగవిసకూ-ధానార్జునపాద్యాదిస।
 త్కారంబుల్పచరించిమూలఫలకా-కింబుల్ సమర్పించుడు ॥ ౧౭౭ ॥
- క. అవియన్ని యునవియన్వయు।
 లవిరళసంతోషులగును-నిందికొనిమనో।
 జ్ఞాననోరచనలగడున।
 య్యవనీసురవద్యుబోగడి-య్యమ్మపుతతీ ॥ ౧౭౮ ॥
- క. తలగడలుగాగడమకర।
 తలములుగాంచియొందు-తలపుండిగిపెం।
 దలమగుదలకృతకయాన్త।
 తలములనిదురించిరోక్క-తలమునివోగడ ॥ ౧౭౯ ॥
- ప. అంత ॥ ౧౮౦ ॥
- క. మిహికానికాయముదుపును।
 మిహిరోదయముదియకలిరి-మెలయమునిస్తా।
 మిహితాతేశంబునన।
 ముహితాత్తకులరియరిగి-మార్గములో ॥ ౧౮౧ ॥
- చ. కనిరలచిత్రకూటము-గాధయురోధియపార్వ్యరోధరూ।
 ధనివిడవల్లరీపటవ-లస్తధులిన్నయగావభాసమా॥
 ననవలతావితానల-నాకృతిచారురిరోపగూహనో।
 జ్జనితినిరంతరప్రమద-సర్వటపత్రజచిత్రకూటము ॥ ౧౮౨ ॥

గీ. కాంచీయటపర్వకాలని ర్నిందిదిత్ర!

మాటమాటమహాత్మకట-మటనికటగు!

హగృహవిహారక్రిన్విరీ-హరితరతు!

గానివిహారవిమృశా-కర్ణులగుమా!

గూ३॥

చ. వలసేవకందమూలరస-వర్ణిలభ్యున్నలసత్ప్రవాళము!

ల్పాల్పపుగసంగ్రహించిమహి-పుత్రకౌసుమముత్తదంధ్రులం!

బులులమెదుర్వృకంబులను-బొప్పి మెకంబులఁదింగద్యవృలం!

బులుగులఁదోలు మున్నదముఁ-బొంచు మునించుననించెయొన్నదకౌ॥

క. రహితనయఁదొక్కదనుజఁడు!

మహితనయానయముఁగాంచి-మాకలివత్తువు!

స్వహియించినిజనికాతం!

భుజులగుచాంతిరముఁజీరఁ-గాముకన్యత్రిక॥

గూ४॥

గీ. జీవితేక్వరినిటుదిర-జీవినేయు!

దుండగింబులురామవి భుండుచూచి!

కపలిమంత్రించియొకయజ్ఞీ-కంబువైవ!

నిదిధయంకరతరళర-మగు మనిగిడి॥

గూ५॥

కా. మంటర్ మండుచువిస్ఫులింగములునొ-ద్దండక్కలంబంబువె!

వైటంగంటకరణ్యకూన్యమగుచు-న్విభాంకిచ్చాద్గ్రంథియై!

మింటంబుర్యలువాలుచుంగహాన-త్రికంబులండాగుమ!

స్తంభింజేరుమనొచ్చెనిట్లుకమగ్ర-మంజాకయోకాకయై॥

గూ६॥

క. దిక్కులునుదియనుగుమ్మరి!

దిక్కువృదులేక రామ-దేవునిపదము!

ద్రిక్కునుచూడఁదలచియాతని!

దిక్కుమొగింబగుచునేక-జ్యోతిఃపురబుడుకై॥

గూ७॥

క. ప్రేమనినిట్టులందిన!

హామసముం గాంచికన-పరదుఁడుర ముం!

- దామోదరద్యస్తయనమును |
తస్యాయకమునకౌ సంగమిద్విప్ర-కాంతమగునవశాత్ || ౧౮౯ ||
- గీ, నెమ్మనమ్మనహర్మ్యము-గ్రమ్మికొనఁగు |
నమ్మగానమ్మనకుంయన-శబ్దమసంగి |
యత్కర్మవిష్టంబునొందుచు-నతిగతయ్య |
తేజశ్శుభ్రపృథివీమంబు-తిష్ఠమాగమ | ౧౯౦ ||
- వ. తదవంతరంబును || ౧౯౧ ||
- క. చక్షుశ్రవణవాదసహ |
రక్షక్షహయవిపక్షయక్ష-రక్షోగణదు |
రక్షక్షశరవృక్షబుక్షత |
రక్షక్షభితమగునయ్య-రక్షక్షోజిత || ౧౯౨ ||
- వ. నీతారామలక్ష్యబలనివశించిరంతంకృద || ౧౯౩ ||
- ఈ దైత్యరసాక్రయోనమద-ధృత్యదునైసుమంతుఁడెంతయ్య |
కూన్యరథంబుఁగొంచుఁబురి-జొచ్చినవచ్చినవాఁడుతోకస |
వ్రాహ్మణుఁడురామదండ్రుడని-నాగరికులకుఁజాటుకుట్టిరా |
జన్మగతిమిఁగాంచిసవి-మోక్షమునొందునుడన్నదూఱుమిత్ ||
- క. మగళువరామనివార్తలు |
దిగినబ్రతుత్తరములు-దిగితేజవదిం |
దిగిచెక్కులుగన్నీటఁగ |
దిగిపారలెడురాజుఁగనిక-డిండియలంతిత్ || ౧౯౪ ||
- వ. దశరథమేదివీరమణ-తావశ్చత్తుల్లరామలక్షణ |
త్వికదమనస్కులైవివ వీధిధరాతనకాసహాయురై |
కుశలతనున్న వాద్యుప-కుంజరవారువనంబునంబతు |
దశసమయాష్టమూర్త్రుటిని-ధంబునఁబుత్తురువత్తురొప్పగన్ ||
- వ. వారిందలంచి విషాదంబునొందఁబనిలేదు సుఖంబున సున్న వారని
పర్తి- తెండియ || ౧౯౫ ||

క అతనికవిమమపదినా।

ల్లవదియొకయేటికడప-అన్నిజముగని।

న్నివలొకించెదమనుచునీః

లివనీయతమాజాలని-పల్కులువిడిచే॥ ౧౯౮౪

చ. అవపుడుగుండెజల్లుమక-వన్నరకాయకుడగ్రపుత్రుఁడే॥

ల్కొనితిరుణీసహూదరులఁగూడివసంబునునీబునకు॥

బనితలపోసితండ్రిమృతుఁడయ్యెడునాదసమోకచే॥

దవవనిచింతియపుగ-చాతగచాదయదావాంతకా॥ ౧౯౯॥

క వినుతనియమువినుతవియ॥

నినుఁగనుభాగ్యంబకాని-నిరతమునుడగ॥

న్నినుఁగనుభాగ్యమునోచను॥

మునుఁగనుపారైతిదుఃఖ-మునమునుఁగంగకా॥ ౨౦౦॥

చ. వనువిడవాడనీకుడగు-శాతగువాదగుకార్తిదీర్పనే॥

యనువుననెవిస్తుతన-యాతనమారయార్తకన్తుచే॥

తినణచుచుండ్రినేరుపస-చాపసదాపసదాసకొటల॥

వ్యనిగవలొడువీపుగుమ-నన్నుమనముమర్రవారివే॥ ౨౦౧॥

చ. అనిమతీయననీకవిధంబులంబులించిపెండియొకామలక్ష్యంబు

లండలంచి॥ ౨౦౨॥

చ. నిముసముతాళఁజాలఁగల-నేకలనేనియొకానరారుడై॥

నృమనవనింజరింపనవు-నానవుకానమలొమ్మదో॥

యిముదమొనర్పకున్నమెయి-నేమెయినేర్పరియొంతుఁబ్రాణిమో॥

కమలదళాక్షుజారమిడు-కన్దికందయకాదుమిడుకా॥ ౨౦౩॥

క. పాపాత్ముఁడనివక్తరులుఁడు॥

గాపురుషుడునుమనగుమొ-గంబులునాకుం॥

జాపరచూపఁచూపఁ॥

నాపదలకునోర్చియడవి-కకుగంజనునే॥ ౨౦౪॥

వ. తదనంతరంబునం గోడలిందలంచి. ౨౦౫

క. తరణికరత ప్రమగువన।

ధరణిన్న డువంగలేక-తాపముమిగులం।

దనుజీతరునీడలఁగా।

తరునింతియుఁబోలేమెలఁగ-దవెవిధిచెయిదిన్॥ ౨౦౬॥

వ. అవి పలవించినెండియు॥ ౨౦౭॥

ఉ. దామనురారి దేమి చెపు-దాయసుఁగావమెకాలుమీకుఁదో।

దాయసునొండ్లుమీకుఁబురు-దాయసునావెతఁదీర్చువాఁడులే॥

॥ దాయసురామనీకయిన-నక్కటికంబొకయింతలేదునూ।

దాయసుఁదమ్ముఁదాయసుమ-హటవికేగిలేబుత్రుఁదాయసున్॥

క. అనిమఱియుఁబెక్కు-భంగులం।

దనయులఁగోడలిందలంచి-దశరథుఁడతితో।

కనిమగ్నుఁడైనఁగనుఁగొని।

యనియెంగొసల్యతోక-సానుర్షమునన్॥ ౨౦౮॥

ఉ. నీకువిచారమేలఁధర-నీవతమేలతలంచివాఁడవ।

క్రైకమవంబునొచ్చుచుఁగన్గొననీవిపుడించువచ్చుట।

నీకువిచారమికరణి-నీరుగఁజేసెఁగులంబు నెల్లనా।

హా! కరుణంబుదక్కి-భవ-దగ్రసుతుంబెవఁబాయుటర్హమే॥ ౨౦౯॥

చ. కలహోదోచుసమస్తవస్తువులుని-క్రంబంమభావించుమొ।

క్రూరుచందంబునరాజ్యభోగములువేడగ-న్నమ్మినాపుత్రునీ।

కలుగంధర్వమెపుణ్యకర్తమెదురా-త్తాయీనఁగాగానీన।

క్రూలపాశ్చేనీవచందమయ్యేభవతా-జ్ఞాగౌరవందియ్యెడన్॥ ౨౧౦॥

వ. అను నప్పులుకులు ములుకులక్రియం బెవనూడుటయొ నప్పుడ

మిఁకేఁడు. ౨౧౧॥

క. నాకడఁబుత్రులుమెలఁగమి।

నాకడలువికేషముగుమ-నాటికొనియెనా।

హాకమలపత్ర శేత్రము!

హాకవృంపుత్రకోక-చునమునువివే||

౧౧౩||

ఉ. ఆనగుమోముసొంపుమెఱుఁ-గానెడుచెక్కులపెంపుగంపుఁదా!

లూనినమోవియింపుమధు-వొల్కెడుపల్కలతెంపుదీనసుం!

తానముపైఁదలంపుసుఖ-దంబులపైనిటులేవగింపుము!

తూనువియందకానిమఱి-చూడగనెయ్యెకనైకగల్గునే|| ౧౧౪||

క. ఓమగునయసుశ్యసనము!

నామేనవసింపఁజేయ-సోవశమగు!

నామదోహికఁబాణియె!

నోమనఁగానెట్లవచ్చు-దోయజవదనా||

౧౧౫||

గీ. హృదయముగలంగనాముఖ-మిపురఁజొచ్చె!

శయ్యదలపోయఁగానంప-శయ్యయయ్యె!

గాయమగ్గిఁబొరల్పిన-కరణియయ్యె!

నింతిబలవంతమగుపెయ-తంతకతన||

౧౧౬||

చ. అదియటులుండెవిస్తజల జానననాచిననాఁడువేద్యునే!

యదురితహేతుఘోరమృగ-యూవ్యసన్గ్రహనాత్మకుండనై!

సదమలచారురీతము-పానిదిచెంతనెసంగుకాననం,

బుదరిసియొక్క-రుండవత-మోనివహంబునకుందలంకక|| ౧౧౭||

ఉ. అంబుజపత్ర శేత్రశర-భాదిన్మృగంబులవేటలాడుకా!

లంబునమాటలాడకజ-లంబులకైయొకబాలకుండునే!

గంబునవచ్చికుండనుద-కంబులుముంపఁగళబ్జభేదిచా!

ణంబునఁదద్రణంబుఁగరి-నాధురణంబుపిఘాలనేసితిక|| ౧౧౮||

క. కటకటతలిదండ్రులవర!

కటనిడికొనిమోచితెచ్చి-కడునంధులకు!

త్కటముగవొదవినత్వచఁదీ!

రప్పటకచ్చటకరుగుదెంమ-చొప్పేనెఱుంగక||

౧౧౯||

- చ. ఇట్లువచ్చి మద్భాణవినిహతుండగుమునిసుతుండు|| ౨౩౦||
- గీ. బాణహతినిపు విడలుచు-త్ప్రణమలత||
 వగవగన్నులుగానక-వారకదళ||
 నున్నమీదగుబుర్రో-కోపహతిని||
 దలచిసొక్కచనోతలి-దండ్రులార|| ౨౩౧||
- క. అవివగ మమగూలినద||
 న్ననుజధ్వనికంతయు న్న-నింబవియంగనే||
 జనికాంచితిదత్తమున||
 మునిసుతుమద్భాణనిహతు-మోహవిరహితుఁ|| ౨౩౨||
- చ. కనిశీతలజలంబులందన్నయనమాఖ ప్రత్యక్షలబుగావించుటయు||
 చ. ననుగమవిచ్చిచూచినర-సాధయెఱుంగమిచ్చిచేసితి||
 ప్పనిమదిల్కగ్రహించినగృ-హారహితాత్మకులైయంబున||
 న్నిమఃఖాలియ న్నదీయజన-నీజవకుల్యపియింతురిప్పునే||
 ర్వునఁజనినీవుదేవుముత-హామహితవ్రతులైనవారలఁ|| ౨౩౩||
- చ. అనియిటు. ౨౩౪||
- క. తనతలిదండ్రులసంపా||
 రనమొనరింపుమనిచెప్పి-తత్తనయుఁడువే||
 దనువువిడచిచనియెఱువా||
 తనజన్మకృతంబులెట్లు-తప్పింపనగుఁ|| ౨౩౫||
- చ. అంత. ౨౩౬||
- క. వస్తుగునాదుభవస్తుధృ||
 వస్తునుపెనుచింతతోజ-వస్తునమద్భా||
 వస్తుననుడుకుమళికుకళ||
 వస్తునుగొనిపోవెబడర-వస్తువినివెనఁ|| ౨౩౭||
- క. అస్తునివృద్ధులుసుతుండని||
 నెస్తునములందలచిపుత్త-నీవిటుండవయ||

- గ్రమినవగ పెల్లవమీ!
యమృతము శేనుమధయంబు-నందితిమిగదా॥ ౨౨౯॥
- చ. కడుముడుసశ్యముంగ నులు-గావనివారమునైనమమ్ము!
య్యడవినిడించివిస్తుతన-యాసలిల్లార్థమువోయి తేంతయు॥
న్నడువగ తేనివారలవ-నంబుననొక్కటడించివచ్చితిం॥
దడయఁగ రాదటం మనును-నంబుచలింపక భ్రేర్యమొందెనే॥ ౨౩౦॥
- క. మాకన్నులుగర్లంబులు॥
మాకరచరణములుబుత్తి మాప్రాణంబు॥
ల్పాకుఁగలసమస్తమునీ॥
వేకదనీవిట్లుమసలు-దేవదురేయి॥ ౨౩౧॥
- ఉ. పాపఁడదాపవాపునుని-పల్కిననుల్కిదయాక్షులారమీ॥
పాపఁడగానుపాపితిగు-పక్షి-రఘుండనువేరిక్షుత్రగో॥
త్రాపకదుండదుచ్చిమృగ-యావ్యసనోగ్రుఁడదగుఁజేయుఁడీ॥
కాపకరాగ్నినీదృశది-కాపరిలచికిమీరలద్దురే॥ ౨౩౨॥
- క. తమతమపూర్వకృతములు॥
తమతమలకుమానపెట్లు-తమకులకుదుఁగున్॥
తమసానదియొద్దుఁసం॥
తమసంబువేటలాడు-తటిమీనుకుఁడున్॥ ౨౩౩॥
- గీ. దృఢవియమతారమితృష-దీర్చుటకును॥
గటికిచీకటి నెక్కటి-నిటకువచ్చి॥
యల్లనల్లనసంతస-మగ్గలింప॥
మొనసికలశంబునీరిలో-ముంచుటయును॥ ౨౩౪॥
- క. బుడబుడయనుచప్పుడుచి॥
ప్పుడువెడలినసామజమను-బుదింగరుణం॥
బుడిగిశరముఁదొడిగిపడఁ॥
గడువడిశేనీరినినియలి-గడువన్వళమే॥ ౨౩౫॥

- చ. ఆనియి దెమీకుమారశవ-మారయుఁడేసరాధివంమఁదె!
 ల్పినవదంబులెల్లివిల-పిం ముమహాసుతపల్కుమఁదెబు!
 క్రునిమృతదేహమంటికిని-తో చెకుశోకధరంబుకేర్తిఁజ!
 చ్ఛిఁక్రియమూర్ఘనొందికృ శించిఁదైర్యమునస్తునివ్రతుల్॥
- ఉ. ఎచ్చటికైనమోసికొని-యేగదునట్టిమారుఁడొక్కఁడుం!
 జచ్చిననట్లువారకద-శన్నయనంబులులేనివారికికా!
 హెచ్చుఁడశోకమాక్రియమ-హింబడికొందొకమూర్ఘదేతీ!
 నైచ్చకక్రొధశోకములు-మిక్కుటమైతముహెచ్చరింపఁగకా॥
- వ. ఎన్నుంగనుంగొని. ౨౩౨॥
- క. అపరాధరిహితుమత్సుకు!
 గృహంబంతయులేకనిట్లు-గీటడఁచితివి!
 య్యపరాధంబునకున్ని!
 న్నపగతజీవుఁగఁజేయుఁటర్హమయ్యెఁకా॥ ౨౩౩॥
- ఉ. కానమిచప్పుచేసితివి-కానమితింబగుకాపవన్నీకి!
 న్నానకాధయర్హుఁడవు-మానవనాథుల నేమిపాలము!
 ల్వానినొనర్చుఁగానియవా-హా! నిమఁకాడఁగరాదుపుత్రశ్రో!
 కానలతపులేవినుము-కానలదాపసులైనసాధువుల్॥ ౨౩౪॥
- క. అనికనిలిపుత్రశ్రోకా!
 మ్మునమృత్యువుఁజెందుమనుచుఁ-బొల్పఁగఁగఁపిం!
 చింతాంతపుత్రశ్రీవిరచా!
 మ్ముఁజచ్చిరివృద్ధమనియు-మునిమానినియుకా॥ ౨౩౫॥
- వ. ఇట్లుగఁపిం చెటయు. ౨౩౬॥
- చ. అవిశులకార్థిచంద్రులగు-నాత్మబాబుద్ధవమాదురింతచా!
 బువిధిదయాత్మఁడంచుమది-బోముదమందుచునుంటిఁగానిపు!
 క్రవిరచామూర్తిఁగూర్చుని-తత్సమయంబునఁబోపదయ్యెనిం!
 తివిషమహంమఁదోఁచి-బ-దంపడిపాణములపువీడ నే॥ ౨౩౭॥

వ. అని తనకుఁ బూర్వంబునం గల మునికాపరమైతెఁకఁ గలుగించి:

క. రామాభిరామభార్గవః

రామసుగమహవిరామ-రవివంశమహా

దానుసుగుణధామాశ్రీ

రామా రామా యటం దుః-ప్రాణము వీడె॥

౨౪౫॥

క. వసుధేశుఁకసుతని

ట్లసుతతివెడలుటయఁదన్ని-రాలాపతగాం

చినువరితకోసలాత్తజ

యుసుమిత్రయునిద్రగాగ-నూహించికడున్॥

౨౪౬॥

గీ. రామఁబుక్తులఁగోడలిఁదలఁచితలవి

నిందువేదఁగుత్తుక-లెడ నెడ్చి

యుల్లిములుదిల్లశించుమ-నుండఁపును

వెడ వెడసుపువ్వి నొందితి-వేడ్కదక్కి

౨౪౭॥

వ. అంత॥

౨౪౮॥

మ॥ కరవారంబులబుద్ధివీరమణికు-త్సంతంబుదీపింపఁచె

న్వరవారంగఁబుగొగిలించికొనిపు-ధీర్ధ్యాంతవిచ్చేదమై

పురివారిందగమేలుకొల్పికొనునుం-బూపోదయఁదైనవా

ర్రవారంభఃవీరిమాగధసుతా-కాసత్యలాక్ష్మ్యమృదీన॥ ౨౪౯॥

వ. ఇట్లు మహారోదవంబు గావించుచు॥

౨౫౦॥

ఉ. అంగవికారమారయఁచునంగననంతభయంతరంగతై

పొంగెడుపుత్రకోకమున-భూమివిభుండుకరీకవాయని

స్సంగతినిట్లువేవరి-బున్నివసత్వముగాంచెదుక్కుమా

కుంగలజేయటంచున్య-ప-కుంజమపైఁబడియాత్తనాదతై॥ ౨౫౧॥

చ. ఇటువినుముక్క-మింతవిప్రు-లేకృతపుత్రవియోగకోకము

త్కటమగుదుల శీరమాన-పాల్పపుష్పాగ్రములీపుమేమామి

క్రుత్తుమగుబుత్తకోకి మునఁ-గురియఁభర్తృవియోగ మొందియుం
బటుగతినున్న వారలము-పాపముయాపమ లొందెనోయనకొ॥

క. వసుధాసుధాశీనులుగొలఁ

వసుధర్తృసభానివాసి-వగువిబుధపనీ।

వసుధారణశక్తింగదం।

నసమర్థుడవైతివిట్టు-లాశ్చర్యముగొ॥

౨౫౩॥

వ. అన మతియుం బెమ్మ-భంగులవిలపించి రంగుఁగొనల్య౯ ౨౫౪॥

నీ. జనవాధనినుఁబరు-సంబులువలికిన,

ఫలమిప్పుడనుభవిం-పంగవలఁ

గతికన్పొతప్ర-ఘాతంబునదపించు,

జనునకుఁగొఱచిచూఁ-డివిధమునఁ,

బుత్తవియోగతఁ-బావయుచునుండఁగ,

భర్తృవియోగసం-పాప్రమయ్యె,

వసవాసమునకేగు-తనయునిఁగాంచిన,

మందభాగ్యవటంచు-మదిజనించుఁ

ఆ గోపమోమదీయ-పాపవిశేషమెఱి

యెట్టినోముఫలమొ-యే నెఱుంగ।

వాగుణంబుఁబిన్న-వాఁటనుండియనెఱింగ

గియునుబలుక వమి-కృపదలిర్ప॥

౨౫౫॥

వ. అనిమతియుంబరిచారి కానహస్రసంబులంజూనునది బలవించు నె

లుంగులునింగిమౌట్టె నయ్యవనరంజున॥

౨౫౬॥

ఆ. పుత్రుఁగతి విధూవి భుండులో కాంతక।

వాసియుగుటవినిసు-వాసినీత్య

హానికొర్వలేక-నడలుచుఁజనుదెంచె

భరితదురితజాత-భవతమాత॥

౨౫౭॥

- ఉ. నెవ్వగనిట్లువచ్చిథరణి-పతిఁగాంచిమనఁబునొవ్వఁగా!
నెవ్వరుదన్ను దూఱింసు-హించివివాహము నేయఁజొచ్చెనా!
జన్మనిహాది నేంద్రకుల సాగరచంద్రమహేంద్రకుల్యసీ!
కిన్విధివచ్చి ధాతలిఖి-యించె నె పాపపుఁజాపుచావఁగఁ ॥ ౨౫ ॥
- ఉ. శోరినశోర్కులెల్లనొన-నూర్చెదవిప్పుడుమాటలాడఁగాఁ!
గోరినూరకున్కిచ్చ-కుంజరధర్మపుగాదుకైక పా!
పోరుచరిత్ర గావఁగృప-యల్లముఁజరియింపదాపురొ!
వారలతోడ నైవగరు-వంబుగఁబల్కకయొండఁజెల్లునే ॥ ౨౬ ॥
- ప. అనియిట్లనేకవిధదీపాలాపంబుల శారాజశవంబుఁ గొగిలింపుకొ
ని దుఃఖించుచున్న యవసరంబున ॥ ౨౭ ॥
- క విప్రప్రతిమానుఁడువి!
ప్రప్రభుఁడప్రతిహతప్ర-ధావుఁడుప్రతియ!
త్నప్రచురవసానలుఁడుయ!
తప్రమదిప్రదుఁడరుంధ-తీప్రియుఁడంతి ॥ ౨౮ ॥
- ఉ. కాలవిధిజ్ఞత న్నృదయా-కింపమొకింతయు లేమిఁ బ్రేమ్మ-చం॥
దాలఁబరిభ్రమించుచు-దారలఁగాంచిగురుండువల్కుని!
ఘోరివిలాపముల్గులుపనిన్నరశాధునకీకమంబునం!
గాలవశంబునొందమును-గల్గినకర్తృఫలంబుదప్పు నే ॥ ౨౯ ॥
- గీ. జన్మములనేకములొనర్చి-నెత్తుకులను!
గన్న వాఁడురుకాలము-మన్న వాఁడు!
నహితరాజన్యప్రేయశ-శ్యాన్నిహోతుఁ!
డవు నెయితినిమృతికినిం-తవిలపింప ॥ ౩౦ ॥
- క. పగపకుఁడేలపగచెదరు!
పగచినమృతులైనవారు-పత్తురెయినుచుం!
దగుసంభవములన!
ముగువలనూరార్చి బోధ-మహితుఁడుమఱియొనె ॥ ౩౧ ॥

- గీ. తనయులీయ్యొడలేమిని-ధాత్రితనకుఁ
దహనకర్తమనిడుపుట-ధర్తమగుట
భరతశత్రుఘ్నులనుఁబిలు-వంగనిపుడఁ
బంపవలయునుజాంఘిక-ప్రవరభటుల॥ ౨౬౫॥
- వ. అనిపలికి సమస్తజనాను మతంబువదిసి దశరథుకేబరంబు దై
పక్వంబును సుగుప్తంబునుం గావించి॥ ౨౬౬॥
- సీ. పటుజవనత్వసం-పన్నులభటులఁగ,
జ్ఞానివసిష్ఠుండిట్టులనియొమిరు॥
కృతమతికేకయ-క్షితిపతిపురిసున్న,
భరతశత్రుఘ్నులఁ-భరితయకుల॥
గాంచిమిమ్మొకజుహా-కార్యంబుగల్గితో,
ద్యౌ-నికరడటంచుమీ-కులగురుండొ
మములం దెననివాసి-మామయానలినొంది,
వారునుమిరును-వడిగ నిటకు॥
- గీ. గదలిరండనిపలుక గా-క్షణమయవ్వు
సిన్ధుకుముక్తిక్రి-వీడ్కొని-చేరఁజనిరి
సప్తరాత్రంబులకు మద-క్షప్రధాని
రమణును దానిఁ గేకయ-రాజధాని॥ ౨౬౭॥
- క. ఈకరణి నేగిలోపలి
కోకము పెలిఁదోఁపనిక-సూయకోభనున
కేక్రకయభూపతిఁగనిమటి
కైకాసుతుసోదరయోధుల-గవనకులగుడున్॥ ౨౬౮॥
- క. చెడుకలలుగాంచిదిలెరి
చెడుభరతుఁడువారిముఖకు-కేకయములఁదోఁ
చెడుదైత్యుఁడగుగొనివె
చెడుచిత్తముతోడమిగులఁ-జిడిముడివడుదున్॥ ౨౬౯॥
- వ. ఉన్నంతశభటపుంగవుల॥ ౨౭౦॥

- ఉ. న్నాదయవికారములైలియ-నీయక నాతనిఁ గాంచిగూఢగా।
 ద్దది నెలుంగులూప్పునడఁ-గాధరణీకతనూజమీగుమం।
 డుదహసలేజాఁడాయ్యఁడుగ-దుస్వపఁదోడ్కొనిరందుకాత్రవో।
 న్నవహృదిచారుక్షీర్తిపరి-జాహరతుఁభరతుఁసోదరుక॥ ౨౧౦॥
- క. అనిచెప్పినాఁడుపనియిది।
 యనిచెప్పండవ్వసిమ్మఁ-డనినివినిభయం।
 బునరామునకెవ్వారె।
 గ్గొనిరించిరోతండ్రియెట్లు-లుండెనోయనుచుక॥ ౨౧౧॥
- ఉ. మేరువహంకసోదరస-మేతుఁగుకేకయరాజప్రత్తికా।
 నూనుఁడుదిగ్విధూజనక-చోపరిశోభితకీర్తిసూనుఁడా।
 స్థానముసొచ్చిమామఁగని-తద్వివమంతయుఁ దెల్పిబంధుసం।
 తానముసంధ్రమింపవిశ-దస్థితినిట్లనియెచ్చయంబుక॥ ౨౧౨॥
- క. నామనవి నాలకింపుము।
 నామనముగలంగెనీక్ష-ణంబయయోధాధి।
 నామనగరికేకకతగు।
 నామనజారలకుజూడ-వరిగెవనినఘా। ౨౧౩॥
- క. అనితనమామయుధాజె।
 జ్వననాయకువీడుకొనిల-సద్వసనసుప।
 స్తునికాయమాతఁడొసఁగించె।
 గొనిభరతుండనుజాఁగూడి-కొనిసరయముగక॥ ౨౧౪॥
- క. సముచితపరివారసమే।
 తయగ్గాసాకేతరాజ-ధావికిఁబురుషో।
 త్తముఁడబ్బరతుఁడుసవియెం।
 ప్రభుతనృదయఁడగుమవేగి-రపుబయనములక॥ ౨౧౫॥
- న. ఇట్లుచని.
- గీ రమణితేవిగృహమునంబ-రమణితేని।
 యనిమి కుంభమునిస్తేజ-మైనభంగిః

నున్న పురిఁగాంచివిపులవి-పణ్ణహృదయుఁ|

దగుచునిట్లనితలపోసె-నాత్మలోన||

౨౭౨||

చ. తనపతిలేనిమానినివి-ధంబునఁజాలకమంగళంబునొం|

దినయదిబు స్ఫురంబుగ డు-దీనమనస్కులపౌరు లెవ్వరిం|

గనిననుమేలువల్కరన-ఘంటగు వేదనివాదమింతయుః

న్వినఁబడఁజేమియొక్కొప్పధి-వీపతిమేనుఁదొఱంగ నేమొక్కొ||

వ అనివిత్కరించుచుం జనిచని.

౨౭౩||

కా. సత్రాసస్థితినాద్రిమూర్తినిధరించంబోలునానొప్పిదై|

గృత్రాత్రాశహృత్ప్రప్యన్తియయిదై-న్యస్తామసంస్థాయైమై|

శత్రుఘ్నుండుగులత్తుకానుజుఁడుప-శ్చాచ్ఛాద్యగ సంవర్తిగా|

మాత్రాగారముఁజేరిఁబోయిభరిత-త్వేపాలుఁడత్యదృశిక్||

ఉ. కేకయరాజనందనక-కృత్రిమభంగినమస్కరించియ|

కేకయరాజానేకుమేటిఁగించియొకిం మక తాల్చిలేమిన|

కాకరమూర్తికాకరము-గాఁగతమేమిపురంబునామదిక్|

కోకమునేయఁజొచ్చెఁగల-చొప్పు సమస్తమెఱుంగఁజెప్పుమా||

క. మనమునభయసంధ్రమములు|

బెంగొననిట్లడుగు మన్న-ప్రియనందనుమో|

మునఁజూడ్కినినిపి కేకయ|

తనూజయిల్లనియెఁగాఢ-ధైర్యహ్నుర్నిక్||

౨౭౪||

ఉ. విజయకుండుదొల్లినను, మెచ్చివరద్వితయంబొనంగఁబు|

త్రాజబల బానియగ్గి వని-తాసుతుఁడబ్దవతుర్దశంబున|

వాన్యజమునిస్థితిన్వనివి-హారమొనర్పఁగనీవుసర్వధా|

త్రీజనమాన్యఁడృసుమ-తీపరిపాలనమాచరింపగన్||

౨౭౫||

క. అగ్రసతీసుతుపిభవో|

దిగ్రునిఁగావింపనాత్మ-దలఁచుదురాశా|

ప్రగ్రహనిబడబుద్ధి|

పాగ్రణినిడిగితినియోగ్య-మగు సమయమునన్||

౨౭౬||

క. ఏవరించినవరయుగఁ

మీసగమరుడఁడనుమాన-వేంబ్రుండఁడనుమానం

బూనినదఁదాజ్ఞనలపం

బూనినదచెరామండదవి-పాలములఁదిరుగఁ

౨౮౬॥

చ తనప్రియపుత్రుఁడగ్రవని-తాభవుఁడాత్మసతీసహోదరు

త్వమకొనబ్రహ్మచర్యముని-పుత్రములూనిచతుర్దశాబ్దము

ల్యనినివనింపఁబోయినిభ-పజ్జనకుండిటఁదద్వియోగసం

జనితప్పగువ్యధాచ్యుతితన-వ్రహ్మదైవ్యుతినిందఁగావునఁ

క. విక్రమసుమృద్ధిభరణి

చక్రావతమాచరింప-జనకునిపితృలో

కక్రియలుపక్రమింపఁ

తక్రతునిభతేజసికుండగుపమలనినఁ

౨౮౭॥

వ. భరతుండు మహింబడిమూర్ఖులి కొండొకవడికించుకతెలిసి.

క. రామునిసద్గుణుతిము

త్రామునిలోకత్రయాభి-రామునినాత్మ

రామునివనములఁదిరుగఁ

నేమనిపొస్తుంటిబుద్ధిహీనితఁదల్లి

౨౮౮॥

క. ఖీతిపతిఁజంపితివివని

ఖీతిఁపితిసుతునిరాక్ష-సినిగాకయనిం

దితకేకయావ్యవాచో

దితయగుసతికింతదుర్త-తీర్తముగలజే

౨౮౯॥

కా. చేతోజాతసమానురామునవతా-సింజేయుదుల్పింతత్వ

చ్యోతోజాతమైరాక్షసీతుతితదా-సీజాతమోకాకతా

జేతాప్రేరితమౌదుయసుయతో-నిర్వాపణాయాతతౌ

మౌతమగ్నితృప్తాతువిదిసా-మాన్యంబుగాదారయఁ

సీ. నినురాజ్యకాంక్షిఁగాఁ-దనమనంబునవప్య

సియ్యుడుగడుమానా-నేయునొక్కొక్క

యతివనీగర్భమం-దావిర్భవిం చుట,

కకటశాపూర్వజ-స్త్యుతి ముక్కో॥

మధ్యఃకులం-రా-మనిముఖాంభోజంబుఁ,

గమగోచనాశింక-గజగదోక్కో॥

మాతనీకపటంబు-మనమువనిడికొని,

కాసల్యవసఃగని-కనలుకొక్కో॥

గీ. యొక్కయదుగునడుపు-వోపదుజానకి॥

యెట్లుండవిసంచ-రిం మనొక్కో॥

జనులుభరతుడమిత-సౌజన్యనిధియవి॥

చాగడుసుడువులింక-నెగడవొక్కో॥

౨౯౩॥

వ. అని పలికి కినుకనొడమి.

౨౯౪॥

ఆ. నిన్నుఁబాడరాదు-నీతోడభాషింపఁ

రాదునిన్నుఁజంప-రాదునాకు॥

నిచటనుండరాద-హీఁచాపమతీయ॥

టంచువెడలిభరతుఁ-డచుజాగూడి॥

౨౯౫॥

వ. అంత్యంత చింతాకాంతాంతఃకరణంబై దీనిమనస్కులగు కాస
ల్యాసుమిత్రాజేవుల కడకుంజని శుక్కురించి కన్నీరుమున్నీరు
గా నేడ్చుచున్నంగనుంగొని॥

౨౯౬॥

క. చిత్తంబులను తలములు॥

కొత్తలగుడున త్రరులులు-గొడుకులదుఃఖా॥

యత్తులనెత్తిపదంపడి॥

మొత్తంబుగ నేడ్చిరోక్క-నెంగింభమచ్రోవకా॥

౨౯౭॥

న. మణియునశేకవిధంబుఁ బలువిం మి నెడఁగొనన్య॥

౨౯౮॥

చ భరతుఁడరాముఁడుగ్రవన-వాసుమునెయఁగఁబోయెనద్యకో॥

భరతుఁడురాజుఁబుట్టఁడుభ-వజ్జనకుండమరత్నముండెడు॥

ర్భరతిరమ్రత్రకోకముఁ-బట్టణమా నెఱిరాజకంబునం॥

భరితమఃప్రమోదినిర పామితఁవాఙ్మయపూజ్యగాజ్యముకా॥

వ. అనుటయునహింపక॥

చ. చకితహృదజ్జుడైపునవ-సత్తమఃకథ్యరతుండువెచ్చనూ।
 ర్పికినుకడకిగ్గి-విస్తుతగఁ-జెప్పెదనామదిరాజ్యవాంఛలే।
 మికిఘనపంచభూతయలు-మిత్రశకాంకులుసాక్షులీవెలు॥
 గకిటువొవ్వఁబల్కెదను-కంపఁదలంపవుకోసలాత్మజా॥ 300॥

క. అనంతఁడురామభక్తుం।

డనూపుణ్యాత్మఁడు-డిచ్చువాత్తుడుభగతుం।
 డనినయదితిభక్తనునుచు॥

గనవాణివందించెదగ స-కలజనులువిం॥

301॥

వ. ఇట్లువచించుటయు నెల్లజనంబులు నచ్చెరువునొంది భరతుం బ్రీ
 శంసింపిరంత॥ 303॥

క. భింతునిఁగాధాదరత।

త్పరతంగౌసల్యమెడలు-వట్టుకొనివిశే।
 మరవంబునేచ్చెంద।

త్పరిచారికలధికి శోక-భరమున నేడ్వక॥

304॥

వ. తిదనంతరంబున భరతుండనుజసహితుండై తైలద్రోణినిమ్ముగానం
 గ్రహించియున్న పితృశవంబుఁగనుంగొని యల్లంబుజల్లనొల్లం
 బోయి తల్లడంబు నెల్లివిరియఁల్లఁ మృతుండగు నభూకల్లభితిల్ల
 జుంచేర్కొని॥ 305॥

క. పేరీమాస్పదవినుమామా।

తామమాపురిఁజూడఁజనిప-దంపడిరామా।

తోమాటలేడవేటికి।

రామద్రోహులముగాము-ర జవతంసా॥

306॥

క. పురిపాడరినయదిభవ।

త్పరిపాలఁతమిఁజేసి-పరిపంధితర॥

పరిపాటనపండితర।

త్పరిపారివశంశ మఖ్య-పక్షి-రథాఖ్యా॥

307॥

క ననుచుండవుకై కాసుతుఁ|

డనుతలపునఁజేసిఘోరముగుహార్థమువిం|

గినప్రియపుత్రమశత్రుఁ|

ఘ్నునిగాధావరత నెత్తి కొనవిదితగునే||

30౪||

ప అనిమఱియుండదీయగుణంబులగించి విలపించిసచివులూఁడించి
నఁదెలివిసొందక పితృమరణతోకానలసంతప్తచిత్తుండగు భరతుం
గనుంగొని సకలగుణోత్తమండగు గురుండిల్లనియె||

చ శతనరవాధులనిపులఁ జక్కఁడచెన్వివిధాగమారసం|

పతనఁబ్రశస్తుఁడాచరిత-బాంధవుశుంగధువృద్ధపుణ్యక|

ర్షతుఁడుమహీతలస్థుఁడుస-మస్త-ముఁదాల్చిభోగియైగతిం|

గతింపువేదవంబడుట-కార్యమియ్యెరవాధమాల్కికె| 305||

సీ. ఒకయిల్లువాసియొం-డొకయింటికేగిన,

వాసిజీర్ణములగు-పసనములను|

రోపిమాత్మచ్ఛదో-ద్యాపియైనట్టుఁ,

గాదెజేహంతర-గమనమాత్ము

నకుజరామరణాది-వికృతులొకనికేలే,

వమలుఁడక్షగుఁడున-నామయొండొ

కాశ్యతుండవనిరం-జనుఁడనవిలపిల్లు,

నింతయొలుంగక-నితరజనులు|

గీ పంచధూతాత్మికంబుదు-ర్భలమారక్త|

మాంసమేదోషిదమ్ము-మలిసమశ్వ.

గంబుఁగుమేచేటొన-కుంబొగలుట|

తలఁచిచూడవిచేకమ-తంబుగాను||

306||

క. బంధురముగుణావముసం|

బంధములేనిమనముఁ బ్రబ-బంధకమగును|

ద్బంధుమరణతోకాంధభ|

వాంధవుఁగూలుదుగుద్ధ-వంబుగజములో||

307||

క. స్రష్టయోనకాశ్వతుఁడుఁబోయి

తొప్ప ములగుబర్వత ములఁ దెగుఁ గాలగతిఁ

దృష్టంత ముగాదేయః

ద్వప్తంతన్నమమను-ధీమధుతోక్తుల్

3౧౩౪

చ. అనిపలికింకాంతవచనంబులనిండుఁ తేలివిజౌంచినయశశింగనలంగొని

అ. వశముగానిదైన-వశమునకీగతి

వగవనేలయిఁకథ-వజ్రనకున

కన్నికార్యమాహి-తాన్నికెఁజోలెవి

ధ్యుక్తముగనొనర్చు-మడుగుఁదక్కి

3౧౩5

చ. అ. పునుఁజెంతదక్కి-వసు-ధామరముఖ్యులారవ్వశిష్టఁడుఁ

దనసచివప్రజంబుఁజేస-తిమ్ముఁడుఁజౌరులుఁగూడఁజందనే

ధ-ఘృతముఖ్య సౌరభప-దార్ధచమంబులుగూర్చితండ్రెఁ

దంఁరఁగవన్నియిచ్చెవిది-తంబుగనభ్యరతుండుపద్విధి

3౧౩6

చ. ఇట్లుపితృమేధంబు యథావిధిఁక్రియాకలాపంబుగా నిర్వహించి

క. భూదాంబులుబహుక

వ్యాదానంబులునుగోస-హస్రంబులును

ర్యేదేవతలకుఁగడునే

కాదశదివసంబునందు-ఘనుఁడతఁడొసఁగెన్

3౧౩౭

చ. మఱియు నద్దశరథుక కమరలోకనివాసుఁప్రాక్తికరంబులం దమకు

నకుచిత్తవిరాసకంబులునగు క్రియాకలాపంబు లెన్నియో నడపి

సమస్తజనంబులు భోజనదానంబునం దృష్టులం గావించి సుహృ

త్వాంధవామాత్యుఁబాహుసౌరజన పదవికరవశ్యకుండను భర

తుంగమంగొని యరుంధతీప్రాణవల్లభుండొట్టుచొ

3౧౩౮

అ. సహయరతుఁడురామ-చంద్రుఁకిచ్చటలేమి

బూజ్య రాజ్యభరము-బూనుమింక

గువలయంబు నెడ్క-గూగునేరాజలే

కున్నభరతసూన్య-తోక్తినిరత

3౧౩౯

మ. అనుటయు సవిషదమనన్ముండై॥ ౩౨౧॥

క. నీవభిలమెఱింగియున!

నీ విధమునననుటయెల్ల-నే నెఱుంగుభుజు!

జ్ఞానమును సజనసం!

భావితముగనిప్పుడెఱుక-వతుటకుఁ గాదే॥

౩౨౨॥

మ. ఫలమూలాశమఁడైకుశాసనుఁడునై-పల్కోటజానానియై!

బలవద్దై నకుశాపనుండయిమహా-పాపాణపల్కంకవ!

ల్కలచేతాన్నితుఁడైమదగ్రజాఁడుబ-ల్కానందపంబూనను!

జ్వలభోగాస్పదపట్టణంబుననుని-ల్కన్నాకుసదర్శమే॥ ౩౨౩॥

మ. పలుకులు వేయు నేలమహి-పాలనమేనొనిరింపఁజాలఁజె!

స్తులుకులవొడఁజోతెఁబడఁమల్లగవిల్వపు నేలనామనం!

బులుకునుఁదత్తరించెడుద్వి-జోత్తనంపుడపోయి మేనఁగొం!

బులకలుగ్రమ్మదేరరఘు-పుంగవుఁజాడకయ్యంధశేర్తునే॥ ౩౨౪॥

క. అవనీరత్నకైరా!

ఘవునింకాశ్రీంతునతఁడు-గాదనునేని!

నైవివంకాచార్యమహా!

గ్రవనీవిహరణమువాకుఁ-గర్తవ్యమగుక॥

౩౨౫॥

మ. అనితవనిశ్చయంబుఁదగ-నందఱుకున్వినిఘించివారతె!

ల్లనుఁదనుఁజాఱిరానపుడ-లత్తణపూర్వజాడవృత్తిఁడుం!

జననలుమువురున్చిని-నత్తములున్వితులున్నహారే॥

భవిభిలసద్భటోద్భటజ-వప్రబలాశ్వములున్వసుంబడక॥ ౩౨౬॥

మ. నసోధరుండై యయోధ్య పురంబు నెలువధి వేగిరంపుఁబయనం

బులంబనిసెని॥

౩౨౭॥

క. సాధునికాయునేవృద్ధమ-సాధునికాయమువొంగఁగాంచితి!

ద్రోధవిభాస్వదాతపని-రోధవికాలరపాలభూరుహా!

తేనెధమువేడె-గూర్చున్నప-శేఖరుఁడార్ధరతుండుమానసి!

సాధినిరాసకంబులుద-దంబువులంగొనియాధి నొక్కిమక॥

క. అన్నది సదృశకృతముని

యన్న దినటంగడచిభరతుండతిరయమునఁదా

నన్నది శకుఁగురుతోఁదా

నన్నది మదినూఁదినడచె-ననుజసహితుడై

329॥

జ. ఇవ్విధగలునంజని యెడనెడ విశోదంబులగు నదీనదంబులు తుం
గంబులగు గిరిశృంగంబులు విశాలంబులగు సాలంబులు నాలో
కించుచు సరియూ గంగా సంగంబు నుత్తరించి గంగాతీరంబు
నకుంజని యందు. 330॥

ఉత్సాహవృత్తము.

సాధునీతిఁగ నియెరాజ-సత్తముండసత్తతా

కాధునీనిదా ఘనసము-తూలితాత్తకాదుని

స్వాధునిష్ఠఁదీనసత్ప్ర-సాధునిదసత్తనీ

షాధురంధరుంగుహున్ని-షాచునిర్విషాదుని

331॥

చ. ఇట్లు కాంచుటయు నగుచుండ నాదరపూర్వకంబుగా భరతున
కిట్లనియె. 332॥

క. ఇలువెలువరించిరాముని

కలిమింగొనియంతనిలువ-కకలుషమతివై

బలిమిమెయినతనిదలపడఁ

దలఁచియరిగెదిట్లుకుత్సి-తంపుదలఁపున

333॥

చ. అనంతఁడోనిషాదవిను-మట్టులుగాదుమనఁగజన్తు

జ్జుంకనుతాసమేతున్మృప-సత్తమురామునిలక్షణంజగ

జ్జననుతకీర్తివైద్యపద-సాధ్యకయోధ్యకుఁడోడిలేముదం

బుననిలువొకవీకగునె-చొకడహలింపల్కు-వల్కుఁగ

334॥

చ. అమటయు సంతసించియరి-దాతనికినిహితార్థపాద్యము

ల్పమపడఁగానొ సంగదగు-భంగిగఁగంగదరంగిణిమణి

బొంతఁగ నుత్తరించిగుహు-బోవివరించివిరించికృత్యమే

వ్వరికింపఁఘనయముని-పాత్యమునం ముదలంచుచు న్న

335॥

వ. భరవా జాత్రమంబునకుంజని॥ 33౬॥

క. అమునిపతికిననుస్కా॥

రమ్యునరించుటయునాద-రముననిటురా॥

రమ్యునిభరతునికరముఁగ॥

రమ్యుఁగిలించిమానిక-రమునురక్షి॥

33౭॥

క. మనమునవగదక్కుమునీ॥

జనకుఁడుమృతివొందెవిధివ-శముననిటురా॥

మానిఁగానఁబోవుటెంతయు॥

ననుకూలంబయినకార్య-మునిసెలవొసఁగఁక॥

33౮॥

క. మనోప్పురామాఁడరిగిన॥

వలనుభరద్వాజమాని-వలనఁడెలిసియు॥

ప్వలఁజనియెభరతుఁడెంతయు॥

వలనుదగుల్యడినపులుఁగు-వలెనతిభయుఁడై॥

33౯॥

వ. ఇట్లరిగి విద్రుతకూటంబగు చిత్రకూటంబు సమాపంబునకుం జను నవసరమున॥ ౩౪౦॥

ఉ. ఎప్పుడురానుచంద్రుముఖ-మేర్పడఁజూతుముకన్నారని॥

కెప్పుడురామాభాషణము-లింపుగవిందుమువీనులారదా॥

నెప్పుడయోధ్యకు న్నల-నేలఁగవచ్చునుమిత్రులారయ॥

చప్పుడువేడ్కఁబొరజను-లారనిరావమాలుప్పతిల్లఁగ॥ 3౪౧॥

క. పలికెడుపలుకులుతురగ॥

ములహేషులుమత్తవాగ-ములబృంహితము॥

ల్లలసిరులిసియక్కొనం॥

గలకకునంబులకభీతి-గలిగించుటయు॥

3౪౨॥

క. తద్రవముంబక్షిమృగో॥

పద్రవముస్థిమండు-పరికించియెద॥

గ్రద్రుమమునెక్కికనియె॥

భద్రంబుగవచ్చుచున్న-భరతునిసే॥

3౪3॥

వ కని ససంభ్రమండై రామంగనుంగొని.

3౪౪

క. రామవినుభరతుఁడేమిటి!

తోమనకడకిపుడువచ్చుచున్నాడనిన!

స్వామిత్రిమనలదోడ్కొని!

పోమనమునఁదలఁచిరాక-బుద్ధి నేటఁగుమి॥

3౪౫॥

ప. అనిపలికి నయ్యి పరి త్తేజంబున,

3౪౬॥

చ. సరభసవృత్తిమోములవీ-చారమువేడ్కి-యొడోపశిగీయె!

బృరతుఁడుఁదత్సహోదరుఁడు-బాగ్గెరిగఁగొంచిరిమానవేండుగ్రా!

న్నిరతకమాశ్రితైఃఫణి-నిర్వపణోగమహాభగేంద్రుని॥

చరమపవిత్రతాపసకృ-పారణసాంద్రునిరౌమోంద్రుని॥

ప. ఇవిధంబున సందర్శించి.

క. పారఁబోరిఁబులకాంతురములు!

శరీరమునఁగ్రమ్మదేర-సరిమొక్కిరిన!

తగ్గరచరణలలాటంబులు!

దరేనులుభుజములునుభూమి-తలమునఁబోరయి॥

3౪౭॥

మ. అటుకన్తోక్కినమొద్దుతమ్ములమన-మిగ్గిక్కిలిత్తమ్ములం!

బటుహస్తంబునరామచంద్రుఁడవనీ-పశ్చేష్ఠఁడాసక్తిఁగో॥

గీటనాశీర్వచసాలిప్తోర్వకముగో-గీలింఁచియొంద్రేమము!

తగ్గటమోచుండఁదదీయమస్తకముల-ప్రహాణింఁచిభావించియో॥

క. తనకరములఁదమ్ములమ్మడు!

తనువ్రలుచిమిరియొనతండ-తమవేసాదమునర!

దనియొడురామోడూభునచిం!

దచచర్చలుగావేసహజ-దర్శనములిల॥

3౪౮॥

ప. ఆయ్యి వనరలటన.

3౪౯॥

క. భూమాత్మతేజకునుఫణిపతి!

సౌమ్యుండగులక్ష్మణునకు-సముచితముగస!

తామృతమౌక్తికరామ!

స్వామ్య సుహృదులత్వజ్ఞాన-జన్మసహితుఁడై॥ 3౪౩॥

ప. ఇట్లు మౌక్తిక కుళాసనంబుల నాగీనులైయున్నయెడ రామఁడు.

చ. అనుజులఁ గొంచినేమిమోక్షదోషర సాధునకన్నెన్నెతో!

ననఘులు వారలొపితృద-యోమతిభూపతిదోషతివృధా!

జనితభవద్వియోగఘన-సాగరమీదఁగలేక వానిలో!

మునిఁగినహృదైవకృత-మున్నరువేర్వదొలంగెడ్రోయుతో॥

చ. పరమకృపాకరుండుగుణ-బంధుఁడగుమనోదీర్తి!

త్వరమతిమాన్యుతప్రతుఁడు-పారిజనీతివీకారదుండునం!

బరమజితేశ వారిహిమ-భాసుఁడుబాహుబలికుండుభూ!

వరమణియైఁ తండ్రీవిదు-వన్వలనెన్నెల న్నహీశ్వరా॥ 3౪౪॥

క. సమతమునకు రాజేయుం!

సమయింపఁగజాలుబరవ-సముగలపలిదా!

సమనె నీరలువెనహ!

సమునొందినయెడవెదివ-సముననుచోత్తా॥ 3౪౫॥

చ. అనుటయు వారిపట్కులుమ-హేశనికల్పములైనమూలక!

ర్తనవివిహితసాలముచి-ధరిబుననేలకువ్యాపిరాముఁడా!

తనిక్రియలత్వబుండువసు-ధంబడియెవ్వసుధాతనూజయనం!

తెనుపగువంతి నెంతయుఁద-పించుచుమూర్ఛమునింగనంతటక॥

ఈ. ఇంచుక నేడదీవనను-భేతుఁడురామవిభుడుచాలదుః!

భించెడుతమ్ములంగ నిప్ర-కృష్టతరంబగు నార్తికప్రుణ!

న్మొంచిననిరచుకేనియుమ-నోధృతిచాలమంద్రీనిగూర్చిపో!

కించెనుదండ్రీహృదయసంకృత్యరితాపమునెయకుండునె॥ 3౪౬॥

ఈ. వెండియరామలత్వబులు-వయవిధంబులఁదండ్రీనిగూర్చివా!

రాండకులేకహృదశర-ధప్రభుసత్తమరాజరాజవే!

దండకులుండదండధర-దండధరోపమకీర్తియంచునో!

త్యేంద్రఁగ నేడ్చిరంతయున-హీనజనంబులభంగి నార్తులై॥ 3౪౭॥

క. భీతాత్మమగుచుదనయురు!

చేతులుఁగఁడుఁచిసికికొనుచుఁ-జడిమదేవదును!

స్వీతవగఁచెదివిశేగితె!

ధాతృతురగచారుకీర్తి-ధామామామా॥

3౬౮॥

ప. అనిమతీయంబలవిం చునవసరమున

3౬౯॥

కా. కైకానందమఁడన్నదమ్మలనుభూ-కాంతానుతందాపకృ!

న్యోకాపాస్తపమర్థవాక్ప్రకరసం-కుద్ధార్థలోధాతికాం!

తాక్షిష్టాత్మలఁజేయుదున్దిహిరవిం-శ్యసామిరాముండుగం!

గాకూలంకషఁజేరియందునిగమా-క్షప్రక్రియంబయ్యక॥ 3౬౩॥

క. అనుజప్రియాసహితుడై!

మనుజప్రవరుఁడుదదంబు-మగ్నాత్మఁడై!

జనకువకుఁడిలోదకవిధు!

లోనరిఁదికృతకృత్యుఁడగుచు-నుటజమునేరెక॥

3౬౪॥

ఆ. ఇట్లువచ్చిరాముఁ-డెరియునునంబు!

నమజవరులఁబట్టి-కొననుమాకు!

గాకుగహతివ్రాలె-నాకుగహతిఁగూలం!

నగమునట్లపుణ్య-నగమునందు॥

3౬౫॥

ప. ఇవిధంబునం చిత్రమరణ శోక వ్యాకులిత మాఃసుందైన రామా

చంద్రు భరతుండూరాధ్యుచున్న యవసరంబు గురువుడు కాస

ల్యా కైకా సుమిత్రలం దోడ్కొనివచ్చి సముచితంబుగాఁ దర్శ

మాగమంబు నడపుటయు రాముండు సీతాలక్ష్మణ సమేతుండై క

న్నీరుయలఁ దదంఘ్రేత్రలోభాగంబులఁ బడుటయు నకాంత ల

క్కొడుకులం గోడలిందీనించుచు నక్కులం గదియించి వెక్కిరి

క్కియొక్క గ్రుక్క దిక్కులఁదిక్కుట్టిల్ల నేడ్చిరి. మతీయును.

ఉ. ఎల్లజనంబులున్వివేగ-నీల్లినపక్షిరభుంధలంచుచుం!

దల్లిలితోరునద్దగవి-తానమునప్పుడుజేరుకొంచునా!

తల్లులుమువ్వురున్ను తులు-దారుణశోక భరణబునొంది.పెరి.

కల్పదమందియేడ్చి విధి-ధంబదియొచ్చుట నైవఁగల్గునే॥ ౩౬౭॥

క. శ్రీతియకాంతలుకోసల!

పుత్రియోక్తైః యోనమగధ-పుత్రియోవగతోఽ।

బుత్తులధర్మముదాత్రి।

పుత్తీదనన్యంఃఋగాంచి-పాగిరిమిగులన్. 3౬౮"

వ. ఆపూడు. 3౭౯॥

ఉ. సూక్తులహోరి కేగిఁజ. వప్రభుమామఁ దలంచిచింతతో.

నాకులపాలికాతిలక-యోధ రాసుగయేడ్చే నేడ్వఁగా.

సాకులపాటుఁ జేం దెగును-నూ త్పులఁబుప్పర పాశులొల్కఁచు!

శ్రీకులతద్విలాపమన-మానముగా ధేనుదిండలంపఁగన్ ॥ ౩౭౦॥

ప. తిదింశరంబున వసివృథరథప్రయత్నంబునం గొంతవడికిం గాన
 ల్యానందమండంబు దెలివినొందుటయుం దక్కినవారు నుపకమిల్లి
 రంతంబొరజానపదబ్రాహ్మణగురుబంధుభృత్యామాత్యప్రియానుజ
 ప్రియాసమావేతుండైఫలిత్రసమస్థలగుఖాసీనుండైరాముండుచితవ
 చనంబుల నానందంబుగానిం మియనుండికొండొకవేపునకు భరతు
 నానందంబునం బ్రసాదమహితంబగు చూడ్కినిగిడించి పితృనిర్ది
 వ్విద్వింబివ్వింబుగ వనంబునంగడపి పురంబునకేనుగుడినచ్చునంత
 కుం గరుణగలిగి ప్రజాపతిపాలనంజొసర్ప నయోధ్య కర్తగుఱు
 న్నాయని సప్తేనుపాదర బహుళంబుగా నాడుటయు నతండువి
 హుతుంబునొందియ్యంగ నుంగొని॥ ౩౭౧॥

ఉ. భూతల నాధనాధరఘు-పుంగవశోధముదక్కినమ్మనీ!

శీతలద్యుష్టిః (జా)దునువ-చిం. చెద రాజ్య భరంబు సర్వము।

స్వార్థమునకు బలమును, పాపమునకు బలమును గాదునీవుధా।

తే॥ శ్రీ లక్ష్మీ వేదాంతావలన- దేశగమై నుతించు మండగం॥ 32-౨॥

క. ఇసున భ్యుదయంబునఁజె।

|| కనికాయము రాజకరుణఁ-గనికువలయము ||

జనవరపాలుపొందుంబ!

య్యవరాజ్యమానేయంబొంటె-నడుదెమ్మనమా॥

323॥

గీ. కేకయాత్తజనడపిన-కృత్రిమంబు!

నించుకయలు నెంచకుమొదల క-ద్వంద్వమందు!

నత్యమగ్రహమూర్తివీ-పభిలభూభ!

రమ్మనహిలంపరమ్మివ-రమ్మనియ్య॥

324॥

క. కర్మిత్యాద్యాక్రమాములు!

వర్ణాక్రమధర్మములును-వసమరుజనదు!

ర్విర్లనువర్ణములడఁగు!

న్వర్తితుండగురాజులేచి-వసుమతిలోనకా॥

325॥

ఉ. కావునవాడుప్రార్థనముఁ-గైకొనినీవుజగజ్జంబులం!

గావునరానిపక్కయలఁ-గావినభర్తృపుత్రోపమానముల్!

గావునరేంద్రధర్మములు-కారుణికత్వధురీణపేదనా!

గావనభూమినికుఁదిరు-గందగుశేమదిగుందనీక్రియకా॥

326॥

కా. తోడిభారమునిర్వహింప-హిత-తోభంబుఁ గావింప!

తీజానందముభూజనాళికొసఁగ-స్మిరామరమ్మివన!

తోడిన్నిల్చినరానుపొమ్మకుమనా-కున్నీవుదెల్పంగను!

త్రాప్తింబుల్విడువందలంబితిగుమి-ప్రప్రయోపవేశంబుఁకా॥

క. చాలన్వగభ్రువంబున!

శేలనివాసంబు శేలశేలప్రమ్మే!

శాలభూపాలనకునీ!

పాలనవనియింతువనన్బ-సాలకమాలీ॥

327॥

క. అనుటయారామండు మందనీత గుండర వదనారవిందుడై

ఉ. తమ్ముడవెట్టివాడవుగ-దాతెలసెన్బదియధేర్యమే!

నెత్తెయిరాజ్యపాలనకు-నియ్యకొనందగుడంద్రపంపుభా!

వమ్మననిల్చికావలన-వశ్యమగుమ్మటివత్తునీవుచా!

రమ్మనాచరింపుముప్ర-జాపరిపాలనకుప్రమాదికై॥

328॥

క. మనబోటివారజనకుని.

పశువునవర్తింపకునికి-పాడియొగుణహం

డెననీ వెఱుంగ వెధర్పువు.

నమఁగావొంపకుము రాజ-నం?నంతుంకఁ

3౨౧॥

క. వీర్యభక్తి నేమటకదా.

వతపూజాపరుఁడవిగుచు వసుమతీయలరం

ధృతిమంతుఁడవైవత్సర.

చితుర్దశముబోవుమీప్ర-జలఁబ్రజలక్రియఁ

3౨౨॥

చ. తనుటయు నేని యుందిగు-నాడకయబ్బరతుండి రానుచి

ద్రవిభిలభూభరంబుసుక-రంబుగ చాల్చుటయింక నాకుఁ

ప్పనిపనియేనినీచరణ-పాడుకలానతియిమ్మరమ్మఖం

బుమరురాజ్యతంత్రముప్ర-మోదమున స్వేయింతు నెంతయుఁ

క. అనితనుఁబ్రార్థించెదంతి.

మునకుంబాడుకలాసంగి-మోదంబునరా

మనరేంద్రుఁడుగొంగిటవిడి.

కొనిసంభావించెనతఁడు-గురుకమునొందక

3౨౩॥

గీ. భరతశత్రుఘ్నులంతసం-భరితసత్త్వి

హర్షమన్నాంగులగుచుఁద-దంఘ్రియంగము

మస్తకంబులసోఁకన-మస్కరించి

యపుడువీడ్కొనిరతని-సంతరమున॥

3౨౪॥

వ. శ్రీరాముండు దమ దిశకుమ్మలించు నమ్మవ్వరమ్మలగుం దాపోఁ

వణంబులగు భావణంబుల నానందంబునొందించి మొక్కి

దొక్కిల్పి పారబ్రాహ్మణ భృత్యామాత్యజనంబులకు నమ్రహస్ర

జామాదిరసంభావనా పూర్వకంబుగా నెలవొసంగి వసిష్ఠునిజ్ఞా

తుండై నీతాలక్షణసమేతుండై మగిడిపర్ణకాలకుంజహటయు॥ 3౨౫

గీ. పాడుకలుభద్రకుంభికుం-భస్మలమునఁ

బాడుకొల్పిముదంబున-భరితయకుఁ

భరతశత్రుఘ్ను లభయపాశశ్చ ములపిమలః

చామరచ్చత్రములువట్టి-చరితసరగ॥

3౨౭॥

ప. ఇచ్చిథంబున సమస్తబంధుజన పరిజనగురు పరివృతుండై చిత్రకూటంబువిడిచి భరద్వాజాశ్రమంబుగఁగిడిచి గంగాతీరంబునకుండచి రట్టియెడ.

3౨౮॥

క. తత్కూలలతా సాలసః

మత్కరకలికాసురభీష-ముత్కటసుమసం

పత్కలితమగుచుండమకః

త్యుత్కలికమరుత్క శోర-ముత్పాదంపకౌ॥

3౨౯॥

క. దర్శనమాత్రమునఁఘా

దర్శనమొనరింపఁజాలు-తన్నద్యుదకః

స్పర్శనగంగాపోషః

స్పర్శనమునఁబ్రీతులైన-సమయమునందుకో॥

3౩౦॥

గీ. ఎదురువచ్చిఁగుహించు నిష్టమొసఁగఁ

దామవోయినకార్యమంతయునువినిచి

యతనిదైన సహాయతి-నపుడుచాటి

రంగములువొంగఁడుంగత-రంగగంగ॥

3౩౧॥

ప. ఇట్లు సమస్తజనసమేతులై గంగాదీసమత్తరణంబాచరించి గుహండు వనుపహరిత పయంబులంజని తమసాస్రవంతింగిడిచి సాక్షేతసావీశ్యంబునకుంజని.

3౩౨॥

క. వెల్లివెరియుతల్లడమునః

దల్లులనరిదునిచియద్భు-తపుమాలబలం

బెల్లను గాపునిచినునం

బొల్లమినప్పరముఁజోరక-యొచితంపు మెయికో॥

3౩౩॥

క. స్వగ్రామమునాజ్ఞ్యలప

త్స్వగ్రామమువలకిడు-యశశఃపుంజంబుర్

దిగ్రామలగ పృగవం॥

దిగ్రామమునన్వసించి-నిష్ఠాపర్మలై॥ ౩౯౪॥

వ. ఉచితపరివారసమేతులైయొండి రంతనబ్బరతుండు॥ ౩౯౫॥

చ. సుఖమునధారుణీజనులు-సౌంపువహింపలస న్నఖక్రియో॥
 న్సుఖమునధారుణీసురస-మూహము పెంపుగలిర్పబానుకా॥
 మాఖమునరాజ్యకృత్యముప-మోదమునన్నడువంగరాజధ॥
 ర్నఖనియనన్వసించెమతి-మంతుడురామునిరాక వార్చుచుకొ॥

వ. ఇట్లయోధ్యాపురసమీపంబున నొక్క యలఁతిపల్లియ నుచిత శర్త
 నంబుల నుండెనని చెప్పి ప్రమదాతిలేకంబున. ౩౯౬॥

కా. దైతేయప్రకటాటవీధహంభ-క్తతాణపానీణసు॥
 జ్ఞాతానాగతవర్తమానగతదిష్టప్రక్రియాసన్నత॥
 ఖ్యాతాఖ్యాతికృపారస్ప్రవవికా-లాక్షితిసంభావితా॥
 బాతావాసమునీంద్రమానసనివా సాపీతవాసాంచితా॥ ౩౯౭॥

శి. పంకజలోచనమునజన॥
 పంకవిమోచనవిశేష-భానురక్తివ॥
 త్సాంకకరుణాంబునేచన॥
 పంకజభవకామినీప్ర-భావితవచనా॥ ౩౯౮॥

మత్తకోకిల.

పాలితాఖిలలోకనాయక-భక్తసౌఖ్యవిధాయకా॥
 కాలభీకరసాంపరాయక-కాలకాలసుసాయకా॥
 కాలనీరదకామనీయక-కాయజిత్సుమపాయకా॥
 శీలయుక్తఫలప్రదాయక-శీలవేంకటనాయకా॥ ౪౦౦॥

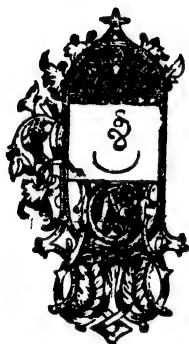
గద్య. ఇది శ్రీమూర్తినారాయణ పదాబ్జభాస్వన పరాయణ భూమ
 ధైర్యవినయ రామనార్యతనయ పండిత నేవాసమాచ్ఛయ క్రొ
 త్తపల్లి లచ్చయ ప్రణీతించె దాశరథివిలాసంబు మహా
 ప్రబంధంబునందు దృతీయాశ్వాసము.

కుర్చుకొట్టె

అవిఘ్నము.

దాశరథివిలాసము.

చతుర్థాశ్వాసము.

కాంతావరముఖనా!

శీకాంతరమహితపుష్ప-లిట్కృతపీఠా!

నాకావాసాసహనమ!

హరిహర్యక్షపేంక-టాద్ర్యధ్యక్షా॥

ప. దేవా తదనంతర కథావిధానంబవధరింపు మట్లుభరతుండు ధర్మ
నిరతుండై నందిగామింబున నివసించెనిచెప్పి యప్పుట్టపుట్టువు
దపపి వెండియునిట్లనియె. ౨॥

ఉ. తిమ్మనిగాంచి రాముడును ధారనితల్పములైవచ్చి కా
యమ్ములన్లువక్కుమన మన్యవనంబునకేగజీవికా!
లమ్మగుపర్లవేశమున-లక్ష్మణునిర్నిగమేనికాసమి!
పమ్మగుటాత్తనెంచినున-పజ్జకునబ్బరితుండుగ్రమ్మటకా॥ ౩॥

క. ఇచ్చిమఁబోవుమన్న!
స్వచ్ఛుశువిఘ్నంబునిహింసాసంబునకే!
నిచ్చుపడందెల్పితినిక!
నిచ్చోశుండజనదవలి కేగవయ్యున్పకా॥ ౪॥

వ- అనిపలికి నీ తాలక్ష్యము మేలుండై చిత్రకూటంబువనలి వనిముందలు.

పీ- ఘనలతాతన్వలు-గౌరీలింగితోనమి,

న్నగదియొప్పెడువిట-పావలియును।

బాహుకంటక-హుళంబులైకార,

శభయంకరములైన-వర్తనులును।

జీర్ణపర్ణములలో-జటచిటధ్వనులేతో,

గుమ్మ-బన్వలువాలు-గోధికలును।

దిరుకోటరాంతర-స్థానిభానుణి,

వ్రాతఘృణ్యుకా-జాతములును।

గే. సామజవ్యాఘ్రభల్లక-శరభములును।

గలిగిభీకరమగుదానిఁగ నె-సురక।

రిణ్యమగునొక్కదుర్గమా-రణ్యమంత।

నన్యజనమూర్తిరామరా-జన్యమూర్తి।

౨॥

వ. ఇట్లు కిగుంగొని.

౩॥

కా. వశ్యభోగ్రలులాయసింహశరభ-వ్యాఘ్రాచ్ఛభల్లాదికా।

ధ్వన్యాభీలమృగావలీభయదీప్య-ధ్వన్యాధికాకంపితా।

వన్యాత్తోద్భవసాధ్వసాపనియన-వ్యాసంగుడైయాత్తశిం।

జిన్యా రావముఁరెప్పరాముఁడుపలా-శస్త్రోమభీయంబుగక॥

౪॥

వ. నిజభవవృంతారఘోరంబున వనమృగంబులెవ్వయ్యుం దమ్ముజేర

క పాటునట్లుఁగామించుచు వివిధఫలమధుర నాధురసంబుల నవని

జకుండృప్తిసేయుచు నయ్యయిలతాకుంజపుంజంబులం జూపుమం

జనునవసరమ్మున లక్ష్యబుండన్నంగమంగొని॥

౫॥

ఉ. సారసులొననూఁదికొని-చంచలభావమొకింతలేకవి।

స్తారశిఫాచ్ఛటల్ జటల-చందమునొందఁగవల్-లంబులం।

జీరలుగాఁగ నాకులువి-శీర్ణతనొందఁగ రామచంద్రుడు।

ర్వారతపోభరంబిటుల-రణ్యమనీక్రియఁదాల్చెఁజూచితే॥

౬॥

వ అనుటయును హాసించంబు నొందుచుంజుచుని॥ ౧౧౫

పీ ఆఖుకాబకలేలి హాసనామాదీకా,

వర్తితపటుతర-గర్తములును!

వాతాయుమాణవ-ప్రాతఃసూరవాద్రు,

కులసమాకీర్తన-కుంజములును!

మృగరిత్రుప్రకరగం-ధగజేంద్రసరీసూత,

• దంతురితగిరిగు హంతరములు!

భీతికృదోతువా-రాతతకుకకాది,

కాటవంచితతరు-శోటరములు!

గీ. శ్రేష్ఠజాలకసౌతసం-క్రతిమహావి,

కాలమహనీయభార-సాలములును!

గిలిగివిదలితఘనపథి-కనియమిజన!

తాశ్రమంబుననొకతాప-సాశ్రమంబు॥

౧౨॥

వ కనుంగొని యప్పుణ్యాశ్రమంబుఁ బ్రవేశించియుండు॥ ౧౩॥

క. అననూయాహ్వానయేశ్వరు!

నననూయాహ్వానయకములు-శ్రీమునీంద్రుం!

గనితత్పరంబులకువం!

దనమొందిం మటయుండ్లు-తనమవమునక॥

౧౪॥

క. దీపించిరాముఁగనిముని!

భావంబలరారసర్ప-పాద్యంబులసం!

భావించియుంతిరయన!

భావభవనిభుష్యమిత్ర-పట్టిమిగులక॥

౧౫॥

వ. సమచితసత్కారంబుల మహాప్రీతుంబుగావించి రామలక్ష్మణులం

బవిత్రకుశాస్త్రణంబుల సాసీనులంజేసి కుకలంబడిగి తానునుసము

చితాసీనుండై నుభురసంభాషణములంజేల్చుమన్నయవనరంబున!

ను. అననూయాచరణారవిందములక-త్యగితానురాగంబుగాఁ

దాసీమంతగతోల్లపదుపుణము-చాకించేదోయినో!

- య్యనజోడించినమస్కరించుటయన-య్యాత్రేయధాత్రీసుతా।
 వజాతాయతనేత్రనెత్తికొనియె-నాత్వత్సల్యసంపూర్ణయై॥ ౧౭॥
- బ. ఇట్లాశీర్వచనపూర్వకంబుగా నెత్తికొని నిజవికాలపర్ణకాలామధ్యం
 బున సుఖానీం నిజ్జానకిమద్యేశించి॥ ౧౮॥
- చ. సుఖమలరోసికాననవ-సుంధరకుంభితృవాజ్ఞనేగుదే॥
 చిఖరకరాతపంబునఁగృ-శించెతుభర్తపీఠుదనివృన్ద।
 స్తుభుముదలిర్పమండదపు-ముక్తభయసేతివైపత్రివతా।
 త్వభునికానీవునీకుసరి-వత్తురయుత్తనుమత్తకాశిమర్॥ ౧౯॥
- వ. అనిమతీయు ననేకవిధంబులంబొగడి॥ ౨౦॥
- గీ ఆభిరామకముసుభగ-తాభివృద్ధి।
 యగునిదిధరించువారల కనిఁచించి।
 కంబుకఁతికికంగరా-గఁబొసంగె।
 నత్తపశ్వనియమరాగ-మతిశయిల్ల॥ ౨౧॥
- ఉ. ఈకఠనిస్సనీలద్రవసతి-యద్వికరంగగునంగరాగముం॥
 బ్రాకటలీలఁదాల్చికడుఁబ్రారసనేయఁగనామెతోడని।
 ర్భీకుఁడురామమూర్తిదను-బెండిలియైనచిత్రిమెల్లనీ।
 తాకులకామినీమణిముదంబునఁదెల్పియనంతరంబున॥ ౨౨॥
- సీ. అత్రిభార్యకువిం-యంబునఁబ్రణామిల్లి,
 కులసతీధర్తము-లోగర్కమిగుల।
 వింశాసచేసెద-వినిపింపుమనవుడు,
 నయ్యవనీజాత-కాదగమున।
 భర్తమాటకుమాటు-వల్కుటతలవాకి,
 టిమెలలిగుటయుఁబాయ-సమునొకర్తు।
 నేవిండుటయుమని పిదముల్భర్తకు,
 రూపియైఁవారివ్యవహారావఁగాగె॥
- గీ మదినిరూపింపమికడుదు-రార్తమగుదు।
 మాత్తరంబుగనాత్తభ-యాత్తయగుట।

యత్త్రబదహుటయశుచియైఁ యత్త్రపిల్లఁ

టయును కూడనికార్యముఁ లయనివినిచె

నత్తపన్నీనిసత్కృపాఁ యత్తయగును॥

౨౩॥

క. యాసురపూజావిషయా

నాసక్తకలగుటయొప్పుదనిమఱియోచుసా

ద్వీపాధుచరిత్రంబులు

భూసుతకాశీఁగించెత్తఁ పోహితకరుణా॥

౨౪॥

గీ. అట్లుదెల్పినవీతప్రవాదయయ్యె

నంతకిరీరామలతఁబులఁగిమాని

కథితపుణ్యకథాసమాకర్ణకమున

దృప్తులైమోదవారాశిఁదేలుచుండి॥

౨౫॥

ఉ. అత్రాపురాంతకప్రతిమఁదత్రిమనీశ్వరుఁడాదరింపనా

రాత్రివనించివేగిఁగఁరంబులుమోడ్చిచాజ్ఞానొందిసా

మిక్రిసమేతుఁడత్రసతిమెల్లవచిదోగ్రవచ్చియన్నయా

పుత్రినిగూడియేగన్యపపుంగవుఁడారఘరామఁడాదట॥ ౨౬

వ. చమనవసరమునలక్ష్మీబుండన్నంగసుంగొని

౨౭॥

చ ఒకగణికామతిల్లిసుమనోజ్జ్వలయైప్పుడుపల్లకాళిఁబా

యకవిటపోపగూహనకునైయిటసాగెదరామచూడుజూ

నొకగణికామతిల్లిసుమనోజ్జ్వలయైప్పుడుపల్లకాళిఁబా

యకవిటపోపగూహనకునైయిటుసాగుటయొక్కమేచుమో॥ ౨౮॥

వ. అనిపలుక॥

౨౯॥

క. ఆధరచీకడయందెఱుకాస

మాదరమునఁగాంచియెఱుకొనరిగిగియెఱుకొ

ర్వాదులమునివరులనప

ర్వాదయితోపమాలనయొక్కరవిజ్ఞానములిరుక

౩౦॥

క. కనివారియాశ్రమములకుఁ

జనివారలొసంగుఫలరసంబులకుఁజేర

ల్లానియమునీశ్వరులవీ!

ద్వోనిరాముఁడుదీపల్లి-కొనినవనమునకొ॥

371

వ. జానకీలక్ష్మణసమేతుండై పామాణకంటక సంస్పర్శితంబులై పా
దంబులుగఁడుమందొట్టువడ మందగమృతంబునం జనునెడ॥ 3౭॥

ఉ. నిక్షిప్తిరాధనామరజ నీచరుఁడొక్కఁడువచ్చి జానకిం॥

గ్రమ్మనఁబట్టిమాఁపుఁడ-గంగవహించివిశేషరోషుఁడై॥

మొక్కఁగఁగొంచుబోయినవ-మేయలూఢ్యుఁడురాముఁడంతఁజే
యకునవానికడ్డుపడె-నుదరుఁడైయనుజాండుదోడుగకొ॥ 3౭॥

వ. ఇట్లు రామలక్ష్మణులిరువురు నెదిరించి,

౩౮.

కా కొల్లితోఁద్రేకమనసుకులైరఘువరు-ల్లాగ్రాస్త్రజాలంబుల॥

నేర్పింపందశజాధముండలిమరా-నెకుండువిస్తారమా॥

యాధాశయఁడుపీఠిడించివెనతో-వారామునిల్లత్తులు॥

వ్యాధింపన్ముకట్టిపట్టుకొనియం-సద్వృంద్వముంజేర్చినకొ॥ 3౮॥

ఉ. వారలగాంచిసీతవగ-వంజనకాత్తజఁగాంచివారలు॥

వ్యాధనిదీతంబోరయ వాఁడురయంబునఁబోదలంబుదుకొ॥

ప్రీతిఘరాముఁడుంబును సింహఁడులక్ష్మణుడుంబునాశునే॥

పారఁగఁజాఁజనీకదిమి-పట్టికంతమురెండుప్రక్కలకొ॥ 3౯॥

ల. అదిమిపట్టికాని-నల్పసత్వతఁగనె॥

తీరిబుధులకంద-జీకిసీతంబు॥

దైనవాక్యయమల-నాఖలుబోధించి॥

మిమికమితరోష-వగులగును॥

3౯॥

వ. తులువధయతి రాస్త్రమలఁద్రుండుటయెంతయునొప్పఁగాకనీ॥

తులువలుకొగ నేలయని-దుర్భతనీతిచేతికిచ్చిగం॥

భూవునెపోకుపోకుమి-దాత్రిశృంగింజెదమంచువానిచే॥

తులువనిదాత్రిశృంగి-మొగి-దోయజమిత్రమల్పిదండములో॥

వ. తదివంశరంబున.

3౯॥

క. శంతముఁ దెగవలకుదూరి!

కుంతితుఁడైవాఁడువేలఁగూతడునెడిసో!

త్కంతులగుచునిలకుటికిది

కఁతీరవముల్లిండి-గనులుకుకరణీకొ॥

౪౦॥

ప. ఇట్లు లంఘించి జానకిభయంబువాపి యుల్లసిల్లిరంత!

౪౧॥

గీ. రామబాణనిహతిఁగంధ-రంబుదెప్పి

యక్షణమరామలక్ష్మణంబురపడ!

కాపమోక్షంబుఁగాంచిని-కాచురుండ!

గర్వవగుతుంబురాఖ్యగం-ధర్వవగుచు॥

౪౨॥

ఉ. చెంతకువచ్చిరామస్వ-శేఖరుఁగాంచినుతించుచున్నితో!

దంతమునంతయుండెలిపి-శతృత్తివీడ్కొనియాక్షణంబని!

శృంగితునస్కంధైఖచర-సింహుఁడువోయినమానజేంద్రుడె!

త్యంతసవిస్తయాత్తులగునట్టిధరాతమజానుకాతుఁడై॥

౪౩॥

క. అరిగిభయంకరమములఁ

దిరిగితిరిగియమితకీర్తిధిక్కృతగంగా!

శరభంగునిశరభంగుని!

శరభంగరహితుఁడారామ-చంద్రుఁడుగనియొకొ॥

౪౪॥

క. కనితచ్చరభంగపదా!

బుకటతలఘటితఫాల-భాగుండైయె!

మునిపతినుతంపవతిడె!

మమజేశ్వరునెత్తిమిగుల-మన్ననియొకొ॥

౪౫॥

ప. గాధాచరి పూర్వకంబుగాఁ గోగిలించికోని యనంతరంబ

మృక్తినిలిదియన్న ధరిత్రిత్రుమితాశ్రీ త్రులందగు భం

గిసంభావించి యాత్మహామదలులకు నరకపాద్యంబులొసంగి మధు

రింబులగు గండమాల్భలంబుల నాతధ్యంబునడిపి సుఖోపవిష్టుం

డగు శ్రీరాముంగనుంగొని శరభంగుండు.

౪౬॥

- చ. కనుబలభేదినాక భువ-శంబునకుంబిలువంగవచ్చిన।
 నివిసుమటునోకనిమ్మఁగను-వేడుకనిల్పితఁజూడఁగాంచితి
 న్నహజవరేణ్యనీవలర-హాపతిచార్యజనాదరుండవున్
 ఘనత నెసంగునీకరుణ-గాంచివ హరికిఁత్రాతె సౌఖ్యమల్ ॥౪౭॥
- క. త్రిదశజగన్ని వసుమజ।
 పదవాశంబునుద్వదీయ-పదదర్శనసం
 పదకుసదృశ్యంబులెతల।
 పదశరధతనూజధూమి-పదయామాత్రి॥ చర॥
- చ. అనమతీయంబ్రస్తుతిం చి॥
- క. అలరుండే నెలఫలముల।
 నెలరులనజినోత్తరీయ-కాదులశలకా।
 నలరుచిరములగుదలిరుల।
 నలరులసదృదయొడగుచు-నమ్మునియొసఁగె॥ చర॥
- చ. పరితుష్టండై యమ్మహాత్మవీడ్కొని,
 ౫౦౦
- క. సాలంబులునరుణరుచికి।
 సాలంబులుగీరసంత-సాలంబులుచా
 చాలమ్మలగునీకమ్మల।
 చాలమ్మలుగలిగి కడువి-కాలమ్మగుచుక॥ ౫౦౧
- పే. అలితాయణప్రవా-శలతాకదంబవి,
 స్తారమైహరికులా-ధారమగుచు।
 వరభూరిశ్వేంద్రై-యూరుచంద్రికిరణాను,
 కూలమైమహితవి-కాలమగుచు।
 మహనీయగండక-మదజలమాతంగ,
 భూమమైరాశీవ-ధామమగుచు।
 వసరాశికెనయగు-వసరాశిఁగనుఁగొని,
 రాఘవుండనుజగో-త్రాసుతాస।

గీ మేతుఁడైచనిసద్గుణో-నేతుఁగనియెఁ
 నయ్యరణ్యాంతరంబున-నిధికనిష్ఠఁ
 దపమొనర్చుచోత్తుకాం-తవిమలాత్మఁ
 దీక్షకరణోటిధామసు-తీర్థవామ॥ ౫౨॥

గీ కాంచియాతనిమన్న-ల్లాంచినన్నఁ
 తించియమ్మానియాజ్ఞ-వహించిమించి
 తన్ను-బ్రాహ్మిం-మునునలయు-త్రమతపోవ
 సంబులనుజూడఁబోయెన-యంబుమీఱ॥ ౫౩॥

వ ఆరిగి ప్రియామజ ప్రియాసహితుండగు నారాఘవుండు॥ ౫౪॥

సీ. మునికుమారులకుఁగ-మ్మనిఫలములు దెచ్చి,
 యొసఁగిలాలించుచు నొక్కచోటఁ
 పారి కాంక్షులతపో-భవనాంతికంబులఁ
 నుటజముల్గట్టుచు-నొక్కచోటఁ
 వాచంయమికధిత-వరపుణ్యకరకధ,
 లూఁకొనియలరుచు-నొక్కచోటఁ
 తాపసులకునుప-ద్రవములుగావించు,
 రక్కసులనుద్రుంచు-చొక్కచోటఁ

గీ. ఋషివరేణ్యులకజినోత్త-రీయకాదుఁ
 లాసఁగిదీవకలనుగొంచు-నొక్కచోటఁ
 నొప్పుమునిహన్ననలుగొంచు-నొక్కచోటఁ
 రాముఁడుచరించినగుణాభి-రతుఁడుమఱియ॥ ౫౫॥

క. మునిజనఘనహితవర్తనఁ
 మునఁగొన్నిదినంబులచట-మోదించుచురా
 మనరేంద్రుఁడువారలవీ
 డొలికిగుగతిమందికర్ణి ఘోరతపంబుక॥ ౫౬॥

వ కావించునప్పుణ్యాశ్రమ సమీపంబున వరుగునవసరమున॥ ౫౭॥

వీ. నీతపీతకాంతులఁ-జెన్నొందిపథివల,

కతిమాత్రకామోద-మావహింప!

కొకపైకాశ్రయ-కాఖానిరంతర,

చ్చాయమైవలపులు-సందడింప!

మృదుశిఖాకర్పర-మేచకకేకావి,

నీలపింఛంబయి-నెమ్మింప!

నిజరసోల్లాసిత ద్విజవిసరంబయి,

యింపుమీఁతెకురుమ-లెప్పొవరాము!

గీ. వామపార్శ్వంబుననుసుమా-వకుఁజేలు!

బాలసహకారపండంబు-పజ్జకేగుఁ!

గాఁతమామూరవరవాట-కింబుఁగాంచుఁ!

గొమ్మపండులుగోయను-కొన్నయందు॥

౫౮॥

వ. ఇన్విధంబున ముదంబునొందుచు, శ్రమంబున గుండుచు, తలం
కుమి పెడంకుమి పెడపెడ నడుగిడు పుడమిపట్టిం గనుంగొని
రాముండు.

౫౯॥

కి. యాసముఖతరువిసరమా!

యాసము రానేలవలవ-దడవికి నునుఁజా!

యాసముచిరియిగ మున్నద!

యాసమధికవృత్తిఁ దెల్ప-నదివినిపుకటా॥

౬౦॥

క. లాయమ్ములురిపుజనవిపు!

లాయమ్ములుసంతతవిపు-లాయమ్ములువా!

లాయమ్ములునునకిప్పుడులు!

లాయమ్ములుభయదఖగకు-లాయములయ్యెక్క॥

౬౧॥

క. కాంతారమ్ములనులికెదర!

కాంతారమ్ములఁజరింపఁ-గానోపుదెస!

తాంతారమ్ములనులికెదర!

కాంతారమ్ములునువిఘ్నం-గొంగింటఁజేర్చెక్క॥

౬౨॥

వ. ఇట్లు బహువిధోపలాలనంబుల వలన మమమందునంత నయ్యున్నద
ములు దుర్గమారణ్యమార్గంబుల వప్రమాదులై చని చని యొ
క్కశాఁడు.

౬౩

ఉ. రాసుతులర్కవంశవన-రాశిసుధాకరులెంతయేనినం.

త్రాసముఁర్కవంశవన-రాశిసుధాకరమైనకొనధా.

త్రీసుతఁగూడిచొచ్చివిహరించిరిరాముఁడులక్షణుండున.

బ్రాసఁకృత్యమేరితర-మానుగడంగిలొలంగఁబెట్టంగ॥ ౬౪॥

వ అది మఱియును బ్రవేదాశ్చంద్రప్రవృద్ధః పితృవటాశోక బాడిమీ
తిరుసంభృతంబును పారిజాతకామౌతః శ్లేష్మతకపిందీర విభీతక
కేరికీభల్లాతికీ జంబూ జంబీరౌదుంబరనింబభూనింబకదంబ కదం
బ ధూమిజంబుకావ్యడింబక కాశోదుంబరి కాంబుజధూమిజంబు
కామఖానోకచా సంకులంబును శిలిసారక హఠామారక కుమా
రక కలికారకవనమయూరకసాల రసాల తమాలకృతమాలతూల
తాలహింతాల నారికేలభండీలాంకొలకుద్దాలనక్తమాల సాలవి
కాలంబునుంగలిగి త్రివిష్టపంబు విధంబున రంభాసురశ్రేయ రావత
మందారేంద్ర సురసామృతాన్వితంబై ప్రధంధరాశ్రీనింబున
కుంభీసన్యందనవీరతరుధనుశ్చాణాంచితంబయి నిభోమాగణంబు
చందంబున తరణివసుమనోవారంబయి యధోభువనంబుకైవడిన
వంతాశ్రేయంబయి సత్యతోకంబుప్రకారంబునఁ బ్రహ్మణ్యకార
దాగాయత్రీసముపేతంబయి జటిసమాహంబునదూవునఁ జటికా
శికాండీల్యలోమకః పిలానుకూలంబయి కైలాసంబు పోలిక
పాకుపతస్త్రేసువతీ నివాధికింబయి, బలిసద్దంబునశువున, కిరవ
పలాశరాక్షసీ సరయోతంబయి యభయాధి కంబయ్యును గు
రుగ్రా లర్కభయానకంబయి ఋక్షపున్నాగ మయూరారి
ష్ట వ్యాఘ్రుఁఖ సమన్వితంబయ్యును ఋక్ష పున్నాగమయూరా
రిష్ట వ్యాఘ్రుఁఖ సమన్వితంబయి నాగవల్లీవల్లీతా బహుసుతా
త్రిపుతా ద్రాక్షాదీలతా బహులతాభి రామంబయి యొప్పుయ్య

రణ్యంబునందఱు ప్రవేశించి పెంటుల నెదుటఁబెట్టికొని మెట్టకొట్టగొనలం బురులువిప్పియోడునట్టి వట్టువపిట్టతిట్టలంశాంచి వాళ్లొక్కొక్కఁబునొందుచు నొక్కొక్కపట్టునం బుట్టలనిక్కినిక్కి దిక్కులుచూచు గౌఢేరంబులంబట్టికొన నుంకించు శబరకాబకులంబాట్టికొని పోవులైపోవుసారమేయంబులకు దూరంబుగాఁదొలంగుచు, బండిగురివిందతీవచప్పరంబులనీడలంజూడి విశ్రమించుచుం బండినకంటకఫలంబుల ఫలంబు బుఫయోగించుచు, స్కంధాగ్రంబులకు మున్నెగ నీతదనంతరంబున న్నిసువులకు నిజలాంగూలదండంబు లూతలుగానొసంగి యొక్కించుకొని కాఖాగ్రంబులం దుముకుకాఖామృగంబులసహాయంబవేక్షించుచు, నకులంబులు తేలివీసకుళంబుల విదళించు నేర్పునకుం బొంగుచు, భుజంగసమాతింగితమ్ములగు ద్రుమమ్ముల కొమ్ములు భుజంగాలింగిత లగు కొమ్ములంబోల్పుఁ బట్టుగు ప్రదేశంబులం దిరుగుచు, ననేక విధ మార్జాలజ్ఞాలంబుల నాలొకించుచు, సారంబులగు కృష్ణసారంబుల నారంబు లీరంబులం బాటు నారతంబు లాలించి, ఘోర క్రూర మృగంబులుగా శంకించి పరికించుచు, కమలాకర తీర మహీరూప్యశకున నిపతితంబులగుఫలంబులు జలంబుల బుడుంగుచునుచుం బడుచున్నట్లు మెప్పొదవి నాలకించుచు, నుత్తుంగంబులగు పర్వతశృంగంబులనుండి వెలువడి జలజలఁ బ్రవహించు నెలయేళ్ళనడుకించు పూదేనెవాకిల సమీపంబుల నిలచుచు, వింతలగుకన్తుతావులు వెదచల్లకపురంపుటనఁటి బోడియలనాకనీకొనిపోవుచు, రెపకడనమేల్కొని యెరలువెట్టి పిట్టలనెఱకలనిటికకొని యొదిగినిదురించు కారుకొడిపిట్టలం బిట్టులికించుచు, సర్పవృశ్చికలులకు వెలువక వెరవునవెలుతురునకై వత్తివోటంగలుచిపట్టికొని యల్పవికాలంబులగు గిరిబిల్వములందూఱి చనియొందునిదురించు నేడుపంధులం గడ కాళ్ళువట్టికొని వెలుకకేడ్చికొనివచ్చి నమెదుల సావాసంబున కచ్చెరువుకొందుమఁ, బథ

మృతదేహముగాంచి భూమిమ్రగ్మిణిని రయమునబారుతై పోలు
 శశికాది త్పద్రజంతునికరముఁగరముఁగనికరియ్యనంబోవినుమము
 మృగయాపరిక్షి ప్తవిమృక్తప్రపత్కంబులు మనుబోకుల (గుచ్చి
 కొనియొచ్చి చనినవేగంబునం గాడినవాడిన బోకలగుమావిమో
 కల నాలోకించి యాకులంబునొందుచు మఱియొఁగొన్ని సంక
 టసలంబులం బాదంబులందీవలలికొనినం బోజాలక మిట్టిమిట్టి
 పడుకలుకుల సమీపంబునకుంబోయి బంధమోక్షంబుగావించు
 చు నిశ్రమంబులగు తాపసాశ్రమంబులచెంతం గానారంబుల తీ
 రంబులం బర్హకాలలు వికాలంబులుగా నిర్మించికొని వశించుచు,
 వల్లికవిలంబులు వెలువడి దీర్ఘజీవాపల్లవంబులుపాచి చిటుచీను
 లంజవిచూచుచు నలుకునొడమింజాట్టజాట్టికొని వెలికింజిప్పల
 పొవువుగప్పట్టగొంతవడికి భయంబుదీసిన నెప్పటియట్లతిరుగ నా
 రంభించు నాలువలనాలోకించుచు, వివిధమధుమధుర ఫలపలం
 బులవాకలివుచ్చుచు, బువురాల్పితరుషండంబు తారకాహే
 తంబగు నాకాశంబుచందంబుగావితర్కించుచు గంఠీరవంబులకుఁ
 తిలోత్కంఠంబునఁగూంభికుంభస్థలంబులం వగులించిన వందలికొ
 మ్మలియంబులు రాలుటగా నెఱుంగ బదరీపుభ్రమ దట్టంబు లగు
 పత్రపుట్టికలంబెట్టుచు, కుటపాగ్రంబులసహంసములగు నెమ్ములగు
 నుంగొని చిటుతపులులల్పమ్మగంబులంబట్టి యచటఁబెట్టికొని భ
 క్తింబుటగా నూహించుచు దరుశిఖరకులాయంప నిక్షిప్తనిజాండ
 గ్రవనోదితకృష్ణనర్పసమాలోకనజనిత మహాకోకకోపమేగ పరిభ్ర
 మితపక్షికులార్తనాదంబులకుగనికరించుచు, మచ్చికలమ్మనాదంబె
 చ్చువెఱిగి పచ్చిపట్టులకువచ్చి మెచ్చివిచ్చలవిడి మేయంచు
 న్న పారంగంబు చరమాంగంబు లధిష్ఠించి తత్తుర పుర్యవం
 బునన్ది కెగయు శలభ విసరంబుల సరభసంబునం బట్టికొ
 ని మ్రుంగిక్రమణ నెప్పటియట్ల లేళ్ళ మూఁపులం బాగంబులు
 మోపి యల్లసెల్లు భరద్వాజంబుల నభివీక్షించుచు, నిలువెల్లం జ

లిచీమలుగఱవిపట్టినం చాళఁజాలక తరులతాగుల్తంబులు సాల్య
డంగొట్టికొను మెట్టపొట్టపింజుటల యుపద్రవంబులు దప్పించి
కొని పోవుచు వార్ద్రప్రదేశంబుల విహరించియుం బుద్ధురసం
బులు పుక్కిఁజులంబట్టియు వచ్చుచుఁబోవుచున్న జాంటిఁగలవెను
వెంటందప్పకచని తైద్రపటలనిమ్మహమ్మలగుననోకహమ్మలం గ
నుంగొనితన్ని మిత్తసమాయాతభల్లుకవాక్తంబులందోలి తద్గర్భము
లఁగరమ్మఁజొనుపుటకుఁ గరమ్మనిఱకటమై వశయ్యగాకున్నం గొన
గోళ్ళనవియించి కాలుమధుభారఁం దోయిఁజులంబట్టిఁజొలియుం
దనివిసనకఁజాతి నెఱియలం జేతులుపఱపిమధుకొళంబులుదీసియొసం
గినంబొట్లంబులుగట్టు నెడ నెఱుంగకచిన్ని పూఁదేనెపొరిలంబురువు
లతుట్టెలనిపారవైచుచిన్న వారలంజూచినగుమ మరలనేరించుచెం
చునాయకులవింతమాటలకుసంతోషంబునొందుచు ఫణిఫణామణి
తోరణ వికాలపాలసాధాంతరజ్యోతిరింగణదీపికాదీపితమృదుగు
శుచ్చ సుమలతాకాయమాన మధ్యప్రదేశ మకతండపరిత్యజిత శ
లాతలాసీనభిల్ల పల్లవాధరీ వినోదమధుర క్షేమవాదంబులకుఁగరం
గుచు నిజతంతుసంతానంబుల గుల్తాంతరమ్ములు నిరంతరమ్ములుగా
గర్వటాకారంబున నేర్పుననల్లివానిం దగుల్కొనిచిక్కినకీటకం
బుల దంశంబు లుపదంశంబులుగా భక్షించు నూర్ల వాభంబుల

యాలోచనంబులకుఁ దలలూచుచు జేతుల సందడిం జెదరిపో
యినసమయంబునఁ బొంచిచని క్రోలులు సలుఁగులంబట్టికొని
పాటునెడ నిజకాఱకంబులొనరించు వార్తిఁదెలుపుఘోషకారంబు
లాలించి గ్రక్కునం గలసికొని వ్యాఘ్రుంబులనిగ్రహించి పిల్ల
ల గుమింగలపీకొని పొదల సంతనంబునం పొదలుచు ఘుర్లు
రధ్వసంబులం బుడమి వ్రక్కిలింపికొని యొక్క పోవు
గా నిదురఁ జొక్కియున్న స్తబ్ధ రోమంబులం దెలుపుచు
కుష్మవంశానోన్య సంఘట్టనోద్భూతప్రభూతవన హుతాశనవ్యా

లాకలాపంబునకు సహాయంబైన మధ్యాన్న సమయోన్మదిరణో
 స్థానహిస్తువులై మడువులంబడిపారలు సైరిధంబులనిధంబులుగా
 విభిషింతును, మృతమృగక శేఖరమర్గంధగ ర్తనర్తనధూర్తమృగ
 ధూర్తసమాఘాతంబులకు శోయము, చమరీమృగ వాలవ్యజన
 వీజనోజ్జనిత మరుచ్చలైతాలతాంతడోలికాసుంసితంబులకు మిలిం
 దబృందరంభంకారంబులకు వినోదంబునొందుచు, వనశుకంబులు
 వెనుకొనంగను కనిం బాటి యచ్చారందోలంగఁ దమ్ముజేరిన రు
 రువారంబులం గటాక్షించి తద్విరోధంబులకు జంతువుల నద
 లించుచు, మనోహరవిపరీత భయానకంబులకుఁ దానకంబులకు
 భగమృగస్వంబు లాకర్షించుచు, నిరోధిత తరణికిరణప్రసరణ
 తరులతాశిఖర పరిపక్వఫలప్రతిబింబిత తారకాకొరకప్రకరంబు
 నుంచోని ఫణిఫణామణిప్రభాపటల ధగదగితంబున కచ్చెడుపునం
 దుచు, వసేందీరాకెనలయహస్త పరిస్రస్త ముక్తాఫలక్రమాభివీక్షిత
 బాల తృణాంకురాగ్రమాలికా ప్రతిభాసిత హిమానీచిదునందో
 హంబుఁగొనియాడుచు, సందారంబండిన దొండపండులదండం
 దండిగఁ జెక్కిన జిగురుం గండెలం దందోప తండంబులుగా
 బెండువడి పడిన పీలిపిట్టలం బట్టికొని మెచ్చునచ్చు కు
 చ్చులం బుచ్చుకొను శకునాంతకుల చెంతకుం బోవుచు,
 దివాచిత వికాచిత మృగపక్షి ప్రచరణంబువలనను గమలకైరవ
 విక సనోన్మీలనంబువలనను ప్రభాకరోదయకాలాస్తమయ కాలని
 రూపణంబు గావించుచు మెట్టయడుతపిల్లలంబట్టి విడుచుచుకా
 ర్ములంబులందోలుచు తరక్షువులశిక్షింపుచు శరభంబులసరిపెట్టు
 చు గవయంబులంగడిలేర్చుచుఁ గలుగుదురులకుం దొలంగుచు వా
 డిగలముండ్లుగాడిం దూఁగాడుచు శనోన్మదైన్య సంశోషణం
 బులకు సంభాషణంబులాడుచు వర్షాతపహిమానీ నివారణంబుగా
 గుడ్డమావులపజ్జకుంబోవుచు గుగుమివిసరంబులేలుచు నీరంబులం

దూఱుచుఁ గొంతదూరంబుచనిచని యొక్కనాఁడొక్క తుణ్య
శ్రమంబుఁగ నుంగొని యుండు॥ ౬౫॥

మ భవనారణ్యభవప్రతీతుసుగుణ-భ్రాజిష్ఠ వింధ్యాతీడు।
ర్భవనా గారిఖ గాధిపున్ని యమిసం-భావ్యప్రభావాధ్యునికా।
భువనా రాధ్యునిమాత్రవచ్చులికితాం-భో రాశిసక్కుంభ స॥
భవనామంజగ దేక పంద్యుభునులో-పాముద్రపాఠ్రణేశ్వరుకా॥ ౬౬॥

క. కనిమొక్కిక్కిన సీతారా।
మునిగ్ర క్కునగుచ్చియైతి-మునిమక్కువ నె।
కొనిన క్కున-వ క్కున దిను।
నును దెక్కులు నొక్కిక డును-నో మోదముకా॥ ౬౭॥

ఉ. అంబుజమిత్రగోత్రకల-కాంబుధిసోమునిరామునింబ్రహ్మా
దంబుఁగన్న పుత్తులివి-ధంబున నెంతయునాదరమ్ముదూ।
పంబువహించెనోయనఁగ్న-పన్నునిజేల్చెనుఖానసార్థ్యపా।
ద్యంబులనిష్ఠవాక్రవిచ-యమ్ములనిట్లరించివెండియుకా॥ ౬౮॥

క. లక్ష్మణుఁగ్న తలక్షణుఘన।
లక్ష్మణునున్నుంచితంకు-లసలింపిచెనా।
లక్ష్మీసమానయగుజన।
కత్తాధీశ సుతఁజూజఁ-గావింపంగకా॥ ౬౯॥

ప. నియోగించి రామలక్ష్మణుల నుచితాసన సమాసీతులం గావించిమ
ధురవచనరచనల నలరించి రాముంగ నుంగొని. ౭౦॥

ఉ. కాయమువొంగనిన్నుఁబోడఁ-గాంచిధన్యుఁడనైతి నాదినా।
రాయణమూర్తివీపుముని-రక్షణకై టులుద్యవించినా।
వాయవనీతనూజభవ-దంగనపంకరుహాక్షిలక్ష్మీనూ।
నీయసుజాండులక్ష్మణుఁడు-నిక్కము శేషఫణిండ్రుఁడారయకా॥

బ. త్రిదశవిపద్దకాహృతిగు-రించినిరించి స్థిరించినకాధరి
త్రిదశరథోన్వితావరస తీత్రయమందుఁజతుర్వరాకృతు।

ల్పదముఁ దాల్చిపుట్టితివ-మోఘమువిష్టుఁడవీవుతావక!

ప్రదరనిపాతితంబులగు-రాక్షసస్వయమలాక్ష-ప్రేల్లిడికాఁ 229॥

బ. అని యభినందించి మఱియుం బుణ్యకథా విశేషంబు లుపన్యసిం
చుచు నిట్లుండనగ స్తుండ్రికొక్కనాడు రఘువుంగవుంగమంగొని నీ
వింకనిందుండవలువదు గౌతమీతటంబున మత్కటంబగు పంచి
వటంబుగలదచట మటజంబుని ర్పించికొని జానకీలక్ష్మణ సమేతుల
డవై యప్రమాదంబున నుండునదియనిచెప్పి రాఘవునకమోఘు శరీ
ముఖంబులొసంగి యాద తాతిశయంబున. 23॥

క. మా స్వయంతతయనినయణి!

భస్మస్వయవతునిరామ-భద్రునిఁగరుణ!

స్వస్వస్థధికంబగునటలవ!

గస్తుండుదీవిం చెఁగౌతు-కంబలరారకా 24॥

ప. దీవించినం బరమానందంబునొంది రామచంద్రుండుమనిదండ్రుం
గమంగొని. 25॥

క. వింధ్యమునణచితిబలపరి!

పంధ్యభ్యర్థితుఁడవగుచుఁ-జాణితలమునం!

గంధ్యదకమ్మంజ్రావిత!

పంధ్యతపోవిభవపాగడ-వశమేనిమ్న 26॥

ప. అనియిట్లు ప్రత్యభినందనపూర్వకంబుగా వీడ్కొని, 27॥

క. సాలసురసాలపణసతి!

మాలవకుశపూగన క్త-మాలసదమిసీ!

తాలమగువంబుననీ!

తాలక్షణసహితుఁడైము-దంబునవరిగకా 28॥

గీ. ఇన్విధంబునవరిగిమ-దేభసింహ!

శరభకార్దులభల్లూక-పైరిభరతి!

గలిగికాకఘూకారవా-క్రాంతమగుము!

హావననిబులవిహరించు-నవసరమున 29॥

సీ. పటమఖతరుశి ఘా-చ్ఛటలగ సుంగోని,
యవికూర్త సర్పంబు-లేయటంచు।
గుమ్మఁబర్వలువాలు-క్రోడంబులనుగ సుం,
గోనియవిగ జములొ-కోయటంచు।
వావిరిమెలఁగుశి-భావలంబులఁగని,
యవిపెనుపూతంబు-లేయటంచు।
వీచికాసదృశ సు-రీచికల్లనుఁగోని,
యవిదీర్ఘ దీర్ఘ-లేయటంచు।

గీ. దరలకాక్షావివల్లీవి-తావసంచు।
రల్లలితపీఠధమ్మిల్ల-భిల్లపల్ల।
పాధరులఁగాంచిమునికన్నె-లాయటంచు।
నడుగునడుగద్గువకుఁదన్నుఁ-బుడమిజాత॥

౮౦॥

ప. వెండియు.

౮౧॥

చ. వికచసరోజగంధిపృథి-వీసులేరామునికేలువట్టికం।
టకతరుదువ్వ సత్త్వవిక-టంబిచటంబరియింపనేలయ్యెం।
దోకభయకూన్యమైనయెడ-కోయ్యవనేగుటయొక్కమంచుడూ।
రతుధరపత్తిఁజూపుఁగడు-రమ్యమాలంచుదలంచిముగ్ధయై॥ ౮౨॥

ప. ఇట్లెఱుంగక పల్కుజానకిం గనుంగొని కొండోకవిషాదంబుగ
దరిన స్వగంబునందోపనీక మణుమాటల నిట్లనియె. ౮౩॥

క. కాలవకతనిపురించిని।

గాలవకతములను వేడ్కఁ-గనుంగొనువైదే।

హీలతలువొలిచెవైదే।

హీలతిరలతాంగిచూడు-మింఘాందంకక॥

౮౪॥

ఉత్సాహ.

కొత్తుకొమ్మటంచునేర్చి-కొత్తుకొమ్మపండులుం।

గ్రుత్తురించుచులమింను-కొండచటాలబామ్మలు।

- న్నెమ్మెమీఱ నెమ్మెగులును- నెమ్మిపురుటకమ్మలు.
 న్నమ్మతిగనోసంగురాను-చంద్రుడవ్వంబునకొ॥ ౮౫॥
- వ. ఇట్లు సంగుచు వననాసంబనాయాసంబగు నక్లిసనేయూచున్నయ
 ప్పంగమంగొని అత్తబుండుతనమనంబున॥ ౮౬॥
- సీ స్యందంబుశతాంగ-మయ్యెభూజారికి,
 జిహ్వాకుంబున్నాగి-మయ్యెఁబొన్న!
 జగతీకుకనుట-జంబుభవమయ్యెఁ,
 నననీపతికిజార్చు-మయ్యెఁజము।
 అధిపమాళికిమాపు-లశ్వరత్నములయ్యెఁ,
 బొట్లయ్యెఁపునకు-భల్లకమ్ము।
 లధిపతికిఁఫదంబు-లయ్యెఁబ్రతంబులు,
 దరులయ్యెఁగిగమము-ల్పరవరునకు।
- గీ. భద్రకలశంబులయ్యెఁగుం-భములుబ్రభున।
 కభిలజనమాన్యునకుగోతు-లయ్యెఁగపులు।
 ధరణిబలవంతమైవని-ధాతృకృత్య।
 మేవ్విధాబునదెలుగుడు-రెట్టివారు॥ ౮౭॥
- క. మేలగువీణారవములు।
 మేలుక నెఱురామవిభుఁడు-మ్మడువిగ్రహుఁడి।
 కా-లమునస్మగాలంబులు।
 యూశలమేలుకవఁజొచ్చె-మగాటపులకొ॥ ౮౮॥
- వ. అనివగచి జానకింగమంగొని॥ ౮౯॥
- గీ. కతిపాసాణకంటకా-కాంతమివ్వ।
 శాంతమునసంచరింపఁగా-నకటయెట్టు।
 లోయ్యమెత్తనిమెత్తల-నోర్వదరుణ।
 కిసలయనిభంబుజనకిజాం-ఘ్రిద్యయంబు॥ ౯౦॥
- క. ధాతికిదితగు నెకతనము।
 ధాతరునసుధాతలములు-దవిలిచరింపు

స్వీకరింపబడినది.

బాధితులను సేవి-ఫలము గుఱవకున్ ||

౯౦||

క. అనిభూతులను సేవి-ఫలము గుఱవకున్ ||

గివమునముంద్రపిప్పి కొనియ-కృత్రిమ భక్తిం

దనుగొలిచిరావరేంద్రుడు

జనకనుతా సహితుడగు మ-జనిచనియంతే ||

౯౧||

క. ఆయటపీఠముననీ

తాయువతీప్రియఁడు భక్తి-తహ్సీరఫసి

స్నాయువు జటాయువున్నది

రాయుధహృతఖలనికాచ-రాయువుగ నియెన్ ||

౯౨||

వ. గనుంగొని.

౯౩||

క. వెక్కసపుసుక్కుతునియల

ముక్కలుగా వింపజాలు-ముక్కు నెవరికిం

జిక్కనిచిక్కనిచక్కని

తొక్కలుగలయిప్పులుంగు-తొడవఁదొక్క ||

౯౪||

వ. అనిచర్చించు మదత్సమిపముక-య్యారాన్వయాధ్యక్షుడొ

య్యనఁజేరంజనియాతఁడాత్తవిధమా-ద్యంతంబును దెల్పి మొ

క్కినుతుల్పేనీనదీవఁల్పెలగఁబఁక్షిశ్రేష్ఠవీదొల్పిచ

య్యనఁదాత్రితయానుజాల్వాగడవ-త్యం తాను మోదంబునన్ ||

వ. వృక్షలతాకుంజ పుంజంబులం జెలంగు పక్షుల నీక్షించుచుం

జనిచని.

౯౫||

క. ధీయుఁడు రాముఁడనుజను

తీయుఁడుటఁగనియెఁబరమ-ధృతియుతమునిపా

ధేయముశకకనకులగా

ధేయముఁబంచవటసమభి ధేయము నెఱుటన్ ||

౯౬||

వ. కనుంగొని లక్ష్మణుంగనుంగొని.

౯౭||

మ. తపముల్నే నెడుసంయమిండులకుకీ-తచ్చాయలంగూర్చునా!
 తపముల్నంపారణంబొనర్చునలసం-తానంబులంగూర్చునా!
 దపముల్నాచితేభర్తమెల్లనువస-స్థంబయ్యెనిచ్చోబరం!
 తపముఖ్యంబుగఁగొన్ని వాసరములు ద్యస్తీలవర్తింతమే॥ ౧౦౦౧॥

వ. అనిమతీయను. ౧౦౦౧॥

క. తమ్మనిఁగనుఁగొనినాచి!
 తమ్మధికప్రమదసంయం-తమ్మయ్యెఁబవి!
 త్రమ్మగనొనరింపుముప!
 త్రిమ్మలనోః భవనమిచట-రమ్యముగాఁగక॥ ౧౦౦౨॥

సీ. అనుటయునకుటిలుం-డాకుటిల్లానరించి,
 చూపిననెంతయుఁ-జోద్యమంది!
 యువిరవికాలంబు-హజ్జ్వలత్పత్రల,
 తాఁల్పితంబునా-తపకుషార!
 వర్షభయాపేత-కానంబుసమతలం,
 బగుటకుమోదించి-యాదరమునఁ!
 దమ్మనిగాఢరా-గమ్మనఁగొఁగిట,
 లాలించితక్కుశ-లతకుమెచ్చి!

గీ. నీతతోఁగూడనందువ-నించెదత్స!
 మీపమునశోక్కుచోటసా-మిత్రియుల్ల!
 ముల్లసిల్లాచునుండః-శ్చోటజంబుఁ!
 గట్టికొనియుండెరామధూ-కాంతుండలర॥ ౧౦౦౩॥

వ. ఇవ్విధంబున నివసించి సనుస్తోపచారంబులు లక్ష్మణుండొనరింప
 గుఱుంబుండి సమయసమంబులు పండ్రెండంగడపియిల్పావళివ్వం
 బగు నత్తొయోదళవత్సరంబునం దొక్క-శాఁడు. ౧౦౦౪॥

మ. భరణీనందనకున్ఫలంబులునుమి-త్రానందనాతెమ్మపా!
 మ్మరయంబురంగరమ్మటంచుఁబనుప-న్నోదంబునన్లక్షణం!
 డురహింబూపులుఁగాయలూకులునుబం-డ్లుంగోయనక్కాననాం!
 తరసీమన్విహరించుచుండవలెవి-స్తారాద్భుతాపాదీయే॥ ౧౦౫॥

క. క్రతుభుగ్రిపునాశమునా!
 గ్రతరసితోద్వేలమొక్క-కరచాలమవా
 క్రతరంబైతోఁచెశత!
 క్రతుమాయాకలితమగుచు-గగనతలమునకా! ౧౦౬॥

మ. అంతరిక్షంబునం బరతెంచి సమక్షంబున నిలిచిన యలక్షితకాక్షే
 యకంబునభీషిక్షించి లక్ష్మణుండు దక్షిణహస్తంబుం బరిగ్రహిం
 చి తత్త్రిక్ష పరిక్షారంబుగానప్పడ॥ ౧౦౭॥

క. ధారాధరనిభములగునా!
 హీరుహములనఱకమాను-లేతెంచిధరి!
 త్రిరమణపుత్రిభవదనీ!
 ధారాదలితములుసేయఁ-దగునేతరులకా॥ ౧౦౮॥

మ. అనిపలికి వారించియమ్మునుతారాజనందనునద్దేశించి॥ ౧౦౯॥

మ. ఫలసంఘంబులులేవురాపుఖగము-ల్పత్రంబులుంభక్షణా!
 స్థలసత్కాంతంబుగావుతావునమహా-హ్యశ్యాశికితావుటా!
 పులగుత్తులనరావుమాత్రమునుఁదా-పులేవురాజేంద్రనీ!
 పులసర్వామాబుండవివ్వెదురుఁ-బోవుండున్నితూటాదుమీ॥

చ. అసపుఁడురాజనందనుఁడ-హర్పతిలేజుఁడులక్ష్మణుండుచ
 య్యనఁదనుపొచ్చరించెడును-హత్తులకున్నదమొప్పవంశవ!
 రనమొనరించియందురుధి-రప్రవిలిప్రకపోలునింగృహ!
 నినిహతసత్కపాలునిభు-నవరకీలునిదైత్యబాలునికా॥ ౧౧౦॥

క. కనిమునిపుత్రికుంజంపితి!
 ననిభయకంపితశరీరుఁ-డైకడువేగం!

- జనితాయన్నంగసుఁగొని
విఁపించెదవదుసర్వ-వృత్తైతంబు॥ ౧౧౨॥
- చ. వెండియు.
౧౧౩॥
- క. నరినరయెఱుఁగకగుల్పాం
తరికుండైతపమునేయు-తాపనవంశో!
త్తఁగఁగొక బాలకుభయద!
త్తురికాహతుఁజేసి నాఁడ-నుమ్మనిపలుక॥ ౧౧౪॥
- ఉ. విన్నపహోదరాదగుజ-వీరులఁజంపిమునీంద్రరత్ననే!
యన్నమిందువచ్చిదురి-తాత్తులఁజంపక నిట్లుసాధువు!
త్తిన్నయెసమాధిఁర-ఁగిస్తుడమొందుమనుష్యమానితా!
లున్నెడ దృష్టి నేసికడు-లాపితకర్మలమైతిమక్కటా॥ ౧౧౫॥
- చ. అని యనేకవిధంబుల ననుజసహితుండై విచారంబునొందుచున్న
యన్నరేంద్రచంద్రుసమీపంబుఁకు మునీంద్రులరుగుదెంచి భవద
నుజభుజాసిధారాదళితమస్తకుండగుఁతండు దనుజాండు వీనిండు
నుమాడుటయఁఁఁబని యతినికి మఁస్తాపోశశమనంబులగు వా
క్యంబులుదగుభంగి మహానీంచి యనంతరంబ సౌమిత్రించే
ర్కొని యిద్దరాత్తుండు ఖడ్గుజ్జిహ్వనకు రావణసహోదరియగు
శూర్పణఖయందుద్భవించినవాడని తదీయజన్మప్రకారంబుఁజేట
పడంబలికి మఱియును. ౧౧౬॥
- ఉ. జంబుకుమారుఁజంపితిని-జంబుకుమారకదీననీకుదో!
సంబుతలంచిచూడయావ-సంబుకులేదుముదంబునొందుమా!
ర్తింబడ నేలసేతనివ-ధించితినించుదదీయవృత్తిస!
ర్వంబునుసీకెఱుంగగభృ వంబుగనిప్పుడువిన్నవింపమే॥ ౧౧౭॥
- క. అనినమిషమసేయఁగదని!
జంతునిఁజంపిఁవిరోధి-సమయింపఁగని!
ట్లొనిరించెతులపమితినిం!
దునుమాడినదీనీకు-తోసముగలజే॥ ౧౧౮॥

వ. అదియునుంగాక మదీయప్రేరితుండవై యొనరింపుటంజేసి పా
పంబునకీ సంతయుంపంబనిగలజేయని వాచయమిప్రకరంబు ని
జాశ్రమంబులకుంజనియె నిట్లుమహాముని ప్రబోధితులై రామలక్ష్మ
ణులు నిర్విచారులైయొండెంత నొక్కదినంబున॥ ౧౧౯॥

క. శూర్పణఖవచ్చియటుపరి।

మార్పబడినకొడుకుఁజూచి-యాటనివగళ।

న్నేర్పఁగనగ్గహనమద్రువ।

నార్పుబోబ్బలు సెలంగ-నాక్రందించె॥

౧౨౦॥

వ. ఇట్లరణ్యరోదనంబు నేయుచు మృతుండగు సుతుందలంచి।

క. తండ్రంజంపినవానిజంపుటకును-ద్యన్నివృత్తిచోగడు।

న్వేండ్రంబైతపంబునేయునిను నే వీనుండుహింసింపెనో।

తండ్రీనామదళోక మారు నెమహా దౌష్ట్యంబుసంధిల్లఁబె।

క్కండ్రంజంపకనం చునున్వివృతవ కృపాగోల్లసద్దంప్రియై॥౧౨౧॥

ఉ. మానుఁగించినాసుతును-మానుష తేజావధించిట్టిదు।

ర్చానినిజాపకున్నమిము-మ్రందఁగ మోదెవనన్నవారల।

మూనినిఁగాంచిభీతియుత-మానులైతగ నిట్లువల్కిర।

మూనిజమాలకించు మొక-మర్త్యవశేణ్యుఁడుగ్రుం చెనావుడు॥

ఉ. అంగనవానిబట్టిపరి-మార్పదలంచికడంగిఘోరకా।

లాంగనవోలెగోయుచుమ-హాటవినొక్కడఁగాంచెసాధ్వినా।

త్లాంగనఁగూడిసోదరస-హాయమునందగునీతిఁబర్లకా।

లాంగన మొప్పఁజేయుమహి-తాత్తునిరామునిగీర్తికాముని॥౧౨౨॥

వ. ఇట్లుగాంచి,

౧౨౩॥

ఉ. వామశరోల్లసద్దశన-వారవిభాచపలాంశుజాలము॥

శ్యామలవర్ణముంబటుద-యారసవృష్టియుఁగల్గికానలో।

నీమెయిచున్నవాఁడుఘనుఁడీతిఁడుసతతయమింతలేదునా।

కీమహనీయతేజానెడ-నెంతయునగ్గలమయ్యెఁగామును॥౧౨౪॥

వ. అనిమతీయు నతనిందగివి సుకకనుంగొని.

౧౨౫॥

నీ. ఇతని మోమరవింద-మితనికన్నులయంద,
 మిందీవరంబుల-పొందుఁ దెగఁడు।
 నితనికటులుతిన్నె-లితనికూటలచిన్నె,
 లలనుధాధారాన-యంబుఁ దెగఁడు।
 నితనిపొక్కి-లిబాని-యితనిచెక్కు-లతీవి,
 యలదర్పణమలసో-యగముఁ దెగఁడు।
 నితని మోవిసగడం-చితనికంఠముడంబు,
 కంబుమానిత సుంద-రంబుఁ దెగఁడు।

గీ. నితనిచూస్తములస్తము-లితనివెడఁచ।
 యురమయురమిమ్మహోత్తుపాం-దోప్పఁగాంచి।
 యెలమి నొందనిజ న్నంబు-వృధయటంచుఁ
 జేరఁజను దెంచెరాక్షస-స్త్రీరయమున॥ ౧౨౯॥

క. మునివద్యులకున్దోహము।
 జనియింపఁగఁజేయురాను-చంద్రుంగనికా।
 మినిదోహచరిమోహిం।
 చినదనుటకు ధరణి నేమి-చిత్రముతలఁపక॥ ౧౩౦॥

క. కనిరివంశులుజేరం।
 జను దెంచెడుదానిఁగుసును-సాయక బాణ।
 ప్రనిహతమనోబజనఖం।
 డసపటుతరతీక్షణకూర్ప-ణఖకూర్పణఖ॥ ౧౩౧॥

అయ్యవసరంబున లక్ష్మణుండు నీవెవ్వరి కావనివ్వలనికిరాఁబ్రయో-
 జనంబు నీకుంగలుగ జేయ దశరథ రాజనందనుల మివ్వవంబునకు
 విహారంబుచను దెంచితి మెడగలిగిపొమ్మనుఁడు నతని నాదరింప
 కయన్నికాచరి రామచంద్రుంగ మంగొని॥ ౧౩౨॥

ఉ. ఆతఠకీర్తిపూర్వవిబు-ధాధిపశ్చేభునైవరావణా।
 భ్యాతునితోపఁబుట్టువన-కంపిఁచిల్లెంబుల స్త్రవంశసం।

- జాతసునిన్నుఁ గాంచి సుమ-పాయక పాయక పీడితాంగనైః
తీతసువేలరాదువసు-ధేశ్వరనిన్నువరింపకుండినఁ ॥ ౧౩౨॥
- ప. అదియునుంగాక వినుమేనుకామరూప ననేకవిధ సుందరాకారం
బులువహించి ప్రీతుండేయను వలసినచోటికి నిన్నెత్తికొని పోవ
నునేర్తుమదీయ నామధేయంబు శూర్పణఖనన్నుంగలసి భవత్ప్రి
యానుజ ప్రయాసవోయం బవేక్షింపక కామోపభోగంబులను
భవించుమని పత్ని-ననవుమి నతందారక్క-సింగనుంగొని॥ ౧౩౩॥
- క. కుమతీచంపకవిడిచినఁ
బ్రమదంబునఁబొంగిచనక-ప్రత్యక్షులఁగూఁ
టముఁగోరెడునాతోరా।
కుమటన్నంజంక నెత్తి-కొనుమనుభంగిన్ ॥ ౧౩౪॥
- క. అనిపలుకునంతదానిం।
గనితద్వికృతాకృతియును-ఖరనిస్వనముం।
వనకడ్చుతిమగుడుధరా।
తనయునియొనగఁగోధ-తామ్రానయై॥ ౧౩౫॥
- ఉ. అదనుజాంగ నాధమధ-రాత్తజగన్తోనినిన్నుమ్రింగినం।
గాదనువారులేరునను-గర్వముఁదక్కుమటంచుదాసిహృ।
జ్ఞేదనపాత్యసంతతులు-ప్రేరినరాముఁడుకర్ణనాశికా।
చేదనమాచరింపుమనఁ-జెచ్చరలత్తబుడట్లునిర్పిన్ ॥ ౧౩౬॥
- క. ముక్కుఁజెవులుఁరెగిపోవుట
సుక్కటిరక్క-సులువెగడ-శ్శుభరవముననా।
టక్కరిమిక్కిలియెచ్చుము
నిక్కరణి స్నేహధర్తు-వేమికనుమన్ ॥ ౧౩౭॥
- ఉ. బాలమువ్రోక్కినంగినియు-వాయుభుగంగనభంగినింగివా।
తూలరయంబునంబులుచి-దుర్బలియప్పికాశియన్నదే।
తొలగమున్నచోటరుధి-బొద్దమైకృతకర్ణనాశికా।
మూలములెంతయున్నలుప-ముందటవారిలెఁగరంబుదీనతన్ ॥

- త. వాల్మీకిమహాశోదనంబు నేయుచు నన్నంగై నుంగొని॥ ౧౩౯॥
- ఉ. ఒక్కనడుండుజారయున హోదరుఁడుందనుఁగొల్పరాజునం॥
 'బెక్కవనక్షితింబిరుగ-నెక్కడివారలుమీరటంచు నె॥
 నక్కడికిగి వారివిధ-మరయఁగోరిఁగర్తయు గ్గము॥
 స్తుక్కునుగోసిచేసిడిరి-మోసముగాఁగఁఖరాసురాగ్రణి॥ ౧౪౦॥
- క. సాసోకర్ణవిహీనైవనిచింతించుదనింజేనియు॥
 న్నిసామర్థ్యములెక్కనేయక స్వయాంధీభూతులైకాను॥
 ల్లాసాధిక్యతనున్నవారనిగడు న్లజ్జింతునన్నచులం॥
 బ్రాసాసితురికాదిసాధనముల-స్థంగింపుమెబ్బంగులకొ॥ ౧౪౧॥
- ఉ. వారనికినొప్పపరి-వారపలాశసమన్వితుండవై॥
 వారణహస్తసన్నిభభ-వద్భజవిక్రమమెక్క-నేగియి॥
 వ్వారనిసేయజాలకజ-వంబటిపాటినఁబాఱినీకవే॥
 వారిలఁజంపకున్నచున-వారిలకుంగడుఁగీడుమీఁదటకొ॥ ౧౪౨॥
- చ. వినుననునప్యవారివెను-వెంటనవచ్చెడుకాంతదానిచే॥
 తనఁటులయ్యెనాకువికృ-తాత్వముకావునమ్మఁగూర్చియి॥
 మ్మనుజులతేజమేనిసుర-మర్దనదానిగుఱించియింకిని॥
 ద్దనుజులగోత్రమేనిగడు-దిగనుగున్నిజమింతతెల్పితకొ॥ ౧౪౩॥
- చ. అనుటయుదండతాడితమ హాహిగిల్పఁఖరుఁడల్పిసోదరిం॥
 గనుఁగొనిచింతదక్కుమిదె-కానఁమున్మిఖియేర్చుభంగిని॥
 మ్మనుజులఁగాల్చిపుత్తునను-మానముదక్కుముచూడునున్నదీ॥
 యనిబడఁజొపముక్తవివి-ధాద్భుతబాణములెల్లసేయునో॥ ౧౪౪॥
- వ. అనిప్రగల్భవచనంబులాడి॥ ౧౪౫॥
- చ. అశనిభోగ్రవశ్యనిచ-యంబులఁజెంగటనున్నదూషణ॥
 త్రికిరులఁగాంచివేగఁ-బజలెండుంబులంబులఁగూర్చిపల్కెపా॥
 గళరముఖాహవోపకర-ణంబులు దండనినంగడంగియి॥
 ప్పీఠితభుగీశ్వరల్లడలు-నీబలువాఱఁగవార్చుడుంగడున్॥ ౧౪౬॥

- చ. సమరసన్నాతా సముత్సాహంబునం బాలిచిరిచినఁ గాంచి॥
- క. స్వస్థసురేంద్రవఘాగ।
 ర్భప్సార్భకకౌటిమగుల-బ్రద్దలుగాఁగం।
 బ్రహ్మభేరిచెలఁజ।
 సప్తసముపేడలిఖరుఁడు-నడిచెఁగలనికె॥ ౧౪౨॥
- క. ఖరుఁడునికాచరకులశే।
 ఖరుఁడుఖరుండివ్యధమున-ఖరకరవంశో।
 త్తరుధానుష్కజనహహ।
 త్తరురాముందొడరంగి-దత్తరుఁడగుమక॥ ౧౪౩॥
- చ. అమృతీపాలుగడనుజన్మ నాలోకించి. ౧౪౪॥
- మ. అవనీభాగముగుంచలింపఁగభటా-హంపూర్వికారావనీం।
 ధవహేమరవము త్రిసింధురమహో-ద్యద్భృంహితధావనమే।
 ఘవిధూతాతతగంధదాహకపతా-కస్యందనాభీలనే।
 మివితావంబులుమించెనెక్కు-వగసా-మిత్రీకనుంగొంటిచే॥ ౧౪౫॥
- చ. ఆదియునుగాకభూమిరజ-మద్దెసమిక్కుటమయ్యెనెవ్వరో।
 కదనమొనర్పరాక్షసని-కాయముతోజనుదెంచునట్లుగా।
 మదిఁగవచ్చెక్కులుల-మర్కొనికండలుచెక్కివైతుమి।
 ఎదిననుగాచియుండుమొక-వైపునభద్రముగాఁగబుత్త్రికా॥ ౧౪౬॥
- క. కుసుమశరవిద్యుగురా।
 క్షసిజానకిమింగబోవ-సమయింపకువే।
 క్షసలిపివికృతాకృతిశే।
 సిసారిదివిడువంగనింత-జేసెన్నహళా॥ ౧౪౭॥
- ఉ. కావునసంశయింపబని-గాదుధరానుతభీతినొందునే।
 న్యావలిఁగాంచియట్లగుట-నదిగుహన్నివసింపజేసియి।
 చ్చోవిశిఖాసనాస్త్రపరి-శోభితహస్తఃపదవైముదంబునం।
 గావలియందుమేనుసురకంటకులంబరమార్చనంతకు॥ ౧౪౮॥

చ. అని సీతారక్షణంబునకు లక్ష్యబుంబదిల పఱచి॥ ౧౫౫॥

మ కలభాతోకనచారుచంక్రమణవ-త్కంఠీరవస్సార్ధిభూః
తలయాద్ధత్యమహాప్తమూర్తికియరా-ద్రప్రస్ఫురన్తూర్తియైః
విలుసమ్ముల్లగులీలదాల్చిక నెవ-వీరయందురాముండుని
శృలనైకాపరమాన్యయస్సగుసువాం-ఛానూన్యమునైన్యము॥

చ. అంతఃబృలంబులుగండుమిగిలి, ౧౫౬॥

ఈ. చేరంగ విచ్చి కూర్పణఖ-చెప్పినవీరఁడితండయంచుఁగి
న్నారంగఁజూచిలేశమున-యంబుదలంపకయపుత్రోధమే
పారంగఁజాట్టముట్టినమ-హాబలుఁదాతఁడుగన్నదోయికం
పారంగఁబల్కలాటవిభ-యల్వడఁజేయఁదలంచెయుగ్రిఁడై॥ ౧౫౭॥

కా. పాధ్యాహ్నోష్ణసహస్రభానుక్రియరా-మత్పాధి నాథుండువా
ర్హిభ్యా రావముతోఁజమూవిసరము-ర్వీభాగమున్నిండిసా
స్నిభ్యా యాతముగాఁ నుంగొనిమహా-న్నద్రస్ఫురన్తూర్తియై
పధ్యాహ్నముగాఁగనించెవిభువు-ల్పార్జిరీధపాదముఁడై॥ ౧౫౮॥

కా. క్లామూలఁ ఘృపుసర్భ జేద్దరుచిస-త్సాదామిసీజాలము॥
జ్ఞామూత స్తనితంబుదీర్ఘవిలస-చ్చావేంద్రచాపంబున
వ్యామూతాంబకవృష్టియుంగలుగు రా-మాభ్రంబురక్తప్రవా
హాఘంబుల్గలిగించెదూతవితతు-ల్పర్హింపజేన్యాటవిన్॥ ౧౬౦॥

చ. వెండియు రఘువసుండు కోపోద్దీపితుండై॥ ౧౬౧॥

ఈ. కొందఱఁగుత్తుకల్లునిమి-కొందఱఁజెక్కుల చెక్కికొందఱం
గొందలమందఁ జేసిమఱి-కొందఱమేనులునించికొందఱం
జిందఱవందఁజైపఱవఁ-జేసివిశేషరయంబువేర్చి
య్యందఱఁగూల నేనెరు-ణాన్వయఁడందఱకన్నరూపులై॥ ౧౬౨॥

ఈ. ఒక్కడ నేనుఁగుల్పదియు-నొక్కడనశ్వములుక్కడంగువే
లొక్కడఁగేతువుల్విరుగు-నొక్కడ గాలుబలంబుగూలుని
కొక్కడరథ్యముల్నులఁగు-నొక్కడ వాగ్విశతాంగపక్షిదా
నొక్కడ రాముడెవ్విధి-కోతొరగించెనుబూజుకొలులక॥ ౧౬౩॥

క. అనితనుసురలగ్నింపఁగఁ|

ననితరసామాన్యవిక్రమాధికుఁడైరా|

మనరేంద్రుఁడవిధంబున|

ఘనతరళస్త్రిహతిరిఘ్నల-గాసియొనర్పక॥

౧౬౪॥

ఉ. జన్యమునేయఁజాలకని-కాచరసైన్యముదైన్యమందిరా|

జన్యనితేతిచూడకవె సంబరవనరుఁడడ్డమేగియి|

ల్లన్యకరణ్యకూన్యలక్ష్మి-యంజుగందగజేనుగల్గమే|

దిన్యధిసాధుఁగూల్తునని-త్రిప్పెనికాచరితోటిఁగ్రమ్మఱక॥ ౧౬౫॥

ఁ. క్రమిన్వవిక్రమమైనన-గర్వనికాత్రపుఁజాట్టముట్టివా|

లమ్ములుగుమ్మరింతునక-లంకమనసుఁడనొమనంనుసై|

న్యమ్ములఁగ్రమ్మరించిఖర-నాముఁడురామునెదిర్చితత్సను|

క్షమ్మననిల్లియిట్లనియెఁ-గన్నులనెఱ్ఱఁదనంబుతోఁపఁగన్॥ ౧౬౬॥

ఉ. మక్కు-వనిన్నజాడఁగస-మక్షముఁజేరినమత్సహోదరి|

మక్కు-నుఁగర్జముల్పిదిమి-మోసమొనర్చిలివంతఁబోకనీ|

ముక్కిడిమూఁకఁద్రుంచికడు-మోదమునొందెకునీకునీవపే|

రుక్మ-నుదేజముంగలను-హోదతుఁడైననరేంద్రుచాడునక॥

ప. అనిపలికిమఱియు.

౧౬౭॥

క. న్యేచ్ఛావిహారపరుఁడది|

కాచ్ఛాదితయశుఁడఁజూచు-మఱిమఱిఁజేతు|

స్తచ్చితశరములనీకం|

రచ్చేదముఖుఁడనన్వే-డఁగననువినవే॥

౧౬౮॥

ప. అనినవినిరామచంద్రుండు మందస్థితసుందర ముఖారవిందుండై

యద్దనుజాఘమంగని.

౧౬౯॥

క. తనుదానలోగడికొనుటొ|

ప్పనిపనియనియార్యజనులు-వలునుదురిపుడీ|

పని నేయక మాటల చే!

తనజరగఁదలంచితవ్వి-ధతబుఁదెలిసితికా॥

౧౭౦॥

ప. అదియునుం గాక.

౧౭౧॥

ఉ. భీరులముందుబెట్టికొని-చింకములాడెడువెక్కసఖ్యమే!

గోరిన స్వదీయపటు-ఘోరత రాద్భుతమార్గజాగ్నికిం!

భోరన నొల్కునీరుధిర-పూరమునాజ్యముగాఘటించిపెం!

పారెడుప్రాణవాయువుల-వాహుతులీయమిథాత్తికత్వమే॥౧౭౩॥

చ. అనఖరుఁడల్లిదూచుఁడు-నత్రిశియందునదోడుగానరేం!

ద్రునిపటుబాణజాలముల-తోనెదిరించినరామధద్రుఁడుం!

బనుపడివానితోడఁదల-పడ్డగరంబున బోయఘోరమ!

య్యెనుగులపర్వతాలినవి యించెడుకార్తకభీకరాగ్భటికా॥ ౧౭౪॥

ప. అట్టియెడ.

౧౭౫॥

శీ. నక్తంచరధనుర్వి-ముక్తనారాచప,

రంపరాపారంబు-రాఘవాద్రి!

ముంచిమించిఁబెను-మంచుఁడుంపురులన

ణంచుమద్రాంకుచందమునసుగ్ర॥

మూర్తియైరాముఁడ-మోఘశీలీముఖ.

వ్యాపారమునవాని-తూపులడఁపి!

నిశితబాణంబుల-న్నిశిచరపలిమేన,

ద్రుచ్చినోచ్చిఖ-రుండుబీరు!

గీ. వోనితాల్నిరేంద్రుని-పైసేక!

పరిశుపట్టసముద్రగ-ప్రాసముసల!

కూలకరనాలపటుభిండి-వాలవిరిలి!

విసరనదునునఁబిరియ-వీరసరుఁడు॥

౧౭౬॥

క. శేతమువిటిచితురగ!

ప్రవారంబులఁగూర్చియర్క-వంశ్యుఁడువెనుఁడు!

తూతుడునుమవిరధుండగు.

నాతనికడసాచ్యమామ-కాఖ్యుఁడుగ డిమిక్ ||

౧౭౭||

వ. అన్న కుందలకడచి కోపాటోపంజున.

౧౭౮

చ రయమధికంబుగాఁజనివి-రాధవికోధి నెదిర్చిఘోరదు!

ర్ణయపథవర్తులైనత్రిశి-రప్రముఖుల్గుతోడుగామహా!

భయదరణంబునేయఁగని-పార్థివుఁడుంగ డుఁబోరు మండనో!

క్కయరద మెక్కివచ్చివిశి-ఖంబులమం చెభయండురాయనిక్ ||

ఉ దూషణముల్సెలంగ ఖర-దూషణముఖ్యులు పెల్లరేఁగియి!

హ్నునణమశ్యునిందాడరి-పొరుటఁగాంచిబలంబులెల్లసం!

తోషమునొందియొక్కమొగి-డోఁచినకోపమునొందిరాక్షస!

తేవణుఁడారఁడప్తుపరి-వేషకుండగుభానుచాడ్పునిక్ || ౧౮౦ ||

వ మండలీకృతకోపండుండె.

౧౮౧||

క. కుంగ మడుపుసాచ్చినమా!

తింగ విభునిబోలిరాను-ధరణీశ్వరుఁడు!

హ్నుంగుచుఁజెచ్చెఁడతేప్ప!

నాగంబులరూపమాపి-యలుకమలఁగ మిక్ ||

౧౮౨||

సీ శుష్క-వంకాటవీ-తోభంబుగానింప,

సమకొన్న వనహుతా-శనునిభంగిఁ

బృధులుభువ్వపరి-పీడితంబయిన్ముగ,

ప్రజముగన్దొనిసి-వంగిభంగిఁ

గహ్నులఁగిప్పిన-గవిసెల్విడిగువ్వ,

పదువుఁజూచినపెను-పత్రిభంగి!

సంవర్తసమయప్ర-జానాశ మొనిరింప,

వర్తింతునానమ-వర్తిభంగి!

మొలసియందైత్యకోటను-క్కఱనఖండ!

కాండకాండామృతులఁద్రుంచు-మండఁజండ!

భానుకులవారినిధిహిమ-భానుఁగాంచి

యొక్కరక్కసుడధి కాగ్ర-హోగ్రుడగుచు॥ ౧౮౩॥

ఉ. కేవలకాలుఁడోయఁగఁ గేలఁగృపాణముగ్రాలఁగాఁబృథు!

గ్రీవముమీఁదికెత్తికొని-కేకలువేయుచుఁ దాఁకినంబృథు!

గ్రీవునిఘాతభాగమున-శ్రీరఘురాముఁడునించెనుజ్వల!

తాపకసన్నిభంబులగు-బాణములాతఁడుఁచూతె నేలకున్॥ ౧౮౪॥

గీ ఇవిభమునఁబృథుగ్రీవు-నేపడంచి

యజ్ఞశత్రునిఁబరిమార్చి-యంతఁబోక!

కేవలగామినిదునుమాడి-వానితోడి!

వారలననేక దైత్యుల-నీకుచేసి॥ ౧౮౫॥

వ. ఆవప్తంభవిష్ణుంభీతుండగు రాముని సహింపక. ౧౮౬॥

ఉ. ఎక్కడఁబోదునాయెదుర-నీవనిదూచుఁడారఘరాత్రుఁడు!

గ్రకున్-దాఁకితీర్ణవిశి-ఖంబులునాటిఁవానినిన్నిటి!

తెక్కలునేసి రాజకుల-సింహుఁడురంహుఁడుమేనువెంచితా!

నక్కరినాత్తువిల్లనిమి-యాతనిగూర్చెరథంబుమున్నగన్॥ ౧౮౭॥

క. దూషణుఁడుపడుబంగసుఁగొని

కేపించినదైత్యులము-చెదరిపఱచిన!

ప్రసోహవేశంబున!

ద్వోహచకుల స్వరల్పి-దువకామలీలన్॥ ౧౮౮॥

క. ఆశనినిధి బాణవిద్యా!

కుశలుండగు రామవిభుని-శోపముఁనిరం!

కుశవృత్తినడచియప్పుడు!

త్రిశృంగగిరినోతఁదాఁకె-ద్రుతితుండంతన్॥ ౧౮౯॥

వ ఇట్లు తలపడి.

౧౯౦॥

మ. ఖరుఁడాండమునొందఁగూతఁచెయమా-కంపింపనారాజకే!

ఖరుఁడాండంబునియ సదుదతి నెఱుంగఁజాలవారాజకే!

- భువః డాడిన్న మమర్కొక న్వేతి మళి-క్యలబౌ నెనీకింక మ|
తర వారాచపరంపరాప్రసహతిం-గవృంబువచ్చుంగటా|| ౧౯౧||
- వ. అనిపలికి ౧౯౨||
- గీ. వీకమెయిఁ నాకిమాయల-నేకయలుఁ ఘనః
టించినదులభిఁజేరిన-శించుభంగి|
మాయలాతనిఁజేగక-మాయమైనఁ|
గ్రోధమానసుఁడైరాక్ష-సాధమందు|| ౧౯౩||
- ల. కనలికనకి పుంభ-కనదంబకంబులు|
రయము మెఱయవైవ-రాఘవుండు|
వానినడుమఁదునిమి-వానివత్సమునఁగ్రో|
వ్యాడిశరములేయ-వాఁడుగినలి|| ౧౯౪||
- క. ఈడంబోక పెంంగిన|
వాడిమగఁడురామవిభుఁడు-వాలికతూపుం|
గాడఁగనేయఁతఁడుతూఁ|
గాడుమనిలఁగూలెదావ-ణాంతకుఁడార్వక|| ౧౯౫||
- వ. త్రిశిరుండు గలితశిరుండైనఁగాంచి తక్కిన రక్క-పిఘాఁక లా
క్కమొగిం జుట్టుముట్టుటయు. ౧౯౬||
- క. కార్పిచ్చువేర్చివీ|
పార్శ్వలవః మేర్చుపగిడి-నద్దనజులః బో|
కార్పియఁంతరమునఁగృప|
గూర్చినమదిభువనిగాంచి-క్రూరరహితుఁడై|| ౧౯౭||
- చ. చెలియలిముక్కు వోయెనను-సిగ్గునకోర్వనివాఁడవిప్లవ|
ములతలలూడఁగాంచితివి-మోసమగుందురిహంక్రియాభిమా|
సులకిటునైహీనుని-సుంగనుఁగొన్నఁగరంబుజాలిపు|
బైలఘుతకోర్చియీచలము-డింపుమునీబ్రమకేనుగోరితక|| ౧౯౮||

క. పలుకంగవచ్చుబలికిన!

పలుకులునెల్లింపనెట్టి-పాజ్ఞానక్షేపం
దలమేచలమేటికినీ!

తలమీదకువచ్చెఁజూపు-దప్పుదొలగివెన్ ||

౧౯౯||

వ. అనినెం గనలుగదురఖగుండు.

౨౦౦||

క. నినునస్తదీయబాణ!

ప్రనిహతుఁగావింపకున్న-ప్రజలుననుఖగుం
డనివెఱతురెంసుబరిమా!

ర్చినదైవమవీవకావె శీర్ధముజగతిన్ ||

౨౦౧||

గ. అనిపెలుచనాడినిజరథ-మధికచిత్ర!

గతులనుజరింపరామున-ప్రతిహతప్ర!

భావుహర్షోనిఖరుఁడిప్పు-ప్రకరములది!

గంతరముఁగప్పియార్చిబ్ర-హ్మాండమద్రువ||

౨౦౨||

ఉ. అర్చిరామచంద్రుఁడుద-యామహితాత్మకుఁడయ్యవీనితో!

కార్చినఁగానికాదనిదు-రాత్ముఁడువైచెదుబాణతోటిఁజ!

ల్లార్చిరాదనిన్నుగని-యకటకంబుజనించియట్టులూ!

రార్చినఁగానవజ్ఞుఁడుమ-హాత్ములపల్కులులెక్కసేయనే|| ౨౦౩||

చ. అనివిలుద్రుంచినంగవలి-యాఖరుఁడొందొకచాపమెత్తిన!

స్తనుజవరుండుకెండితునుమాడినవన్యశరాసంబున!

ద్దనుజుఁడుదాల్పరాముఁడుప-దంపడిదానినిఁద్రుంచివానితో!

ల్చినవిశిఖాసంబులవ-లీలనరేంద్రుఁడురూపుమాపుడుక్ || ౨౦౪||

ఉ. అన్యధనుర్లలామమర-యంబునఁబూనిఖరాసురుండురా!

జన్యనిపేరురక్షునఁబృ-వత్కివరములుదూర్చినిగ్గడుం!

దైన్యముతోందఁజేయుదతి-దారుణకర్తుడసేటన్నమా!

రన్యఁడురాముఁడుగ్రనిశి-తప్రదరంబులునించెమేనునన్ || ౨౦౫||

త. వెండిము.

౨౦౬||

క. మాయావిభుఁడుబహువిధః

మాయలు గావించె నైత్య-మాయాఘ్నలనః

తామ్రకములువరపుచురఘుః

నాయకుఁడాతనిశరాస-వంబునఱికినె

౨౦౮॥

క. మండిపడిశక్తివైచిసః

ఖండించినరాముఁగాంచిఘోభయదాదా

దండమువైచిసఱకనుః

ద్వండుఁడతండ్రిండువిల్లుధరియించునెడ

౨౦౯॥

ఉ. పారథిఁగూల్పిరధ్యమిల-పారథికన్నశుమున్నకూల్పితే

ద్వోరపతాకనన్నిటికిఁ-దొల్తకూల్పియంతరంబున

గ్రూరతఁజక్కరక్షుపలఁ-గూల్పికడంకదదీయమస్తమ

భోరవరక్తపూరములు-బొడ్డవడిధరదొల్లనేసి

౨౧౦॥

వ. వేలుపులు విరులవానలు గురియించి రివ్విధంబున.

౨౧౧॥

గీ. ఖరునినునుమాడియుద్ధసం-గతికినోడి

పాటిపోయెఁగునయ్యకం-పనునివీడి

మునులుగొనియాడిచుట్టిరా-మోదమందె

సుజనహితుఁడంతఁదనప్రియా-నుజులఁగూడి

౨౧౨॥

గీ. కడఁగిఖరదూషణాచిరా-క్షుకులఁదునిమి

యశ్రముఁడుకక్షతుండునై-యట్లువచ్చి

భార్యయునుదమ్ముఁడుమదమ-బ్రస్తుకొంప

మునులుదీవింపఁబర్ణకా-లనువపించె

౨౧౩॥

వ. తదవంతరంబున.

౨౧౪॥

అ. శంపితాంగుఁడైయ-శంపనుఁడెంతయు

కానిభీతినట్లు-పాటిలంక

- సౌభ్యయందుఁగనియె సోత్కంఠగుతసుచ్చా!
 ద్వాంధవోపకంఠుఁబక్షిఁకంఠుఁ ॥ ౨౧౪॥
- వ. కనిసవినయంబుగా నతనిక్రిట్లనియె ॥ ౨౧౫॥
- చ మునిజనవైరికూర్పణఖ-ముక్కుశునోప్పె దుకర్ణయుగ్మము!
 న్నఖర హృషణదులగు-తుస్తవిశాచరస్యైయుక్తుల!
 న్నమజాఁడొకండుకేలిఁదును-మాడినతీసహజాల్పజింపఁగా!
 పనముననున్న వాఁడుముని-వర్ణము సేవలు నేయుమిందఁగన్ ॥ ౨౧౬॥
- క. అనిరామునివృత్తాంతము!
 వినిపించెడునంతలోన-విడువీధినుహా!
 ధ్వనినేడ్చుచుకూర్పణఖం!
 గనరావణుఁజేరిశోక-గద్గదయుగుచున్ ॥ ౨౧౭॥
- ఆ మనుజులిరువురొక్క-మగువతోఁజనుఁజేరి!
 బ్రహ్మచారులగుచుఁ-బంచపటికి!
 నరుగుఁడెంచియచట-నఁఘనీయల్లుఁడ!
 పోఖిలాఘఁజంబు-హతమొనర్చి ॥ ౨౧౮॥
- క. వానిమృతికిఁజింతించెడు!
 దానిన్న సుబట్టిక్షార-తరళరవాలా!
 నూఁకితధారనొక్కట!
 వావాసాకర్ణధార-ణము సేయుటయున్ ॥ ౨౧౯॥
- క. ఆలిగిజనసానంబునఁ!
 గలిగినపదువార్తావేల ఘోరాక్షులం!
 గలహమునకునడిపించుచు!
 వెలలెఖగుఁడుమాషకాడి-వీరసహితుఁడై ॥ ౨౨౦॥
- చ. వెడలికదనంబునకుఁ గదియించుటయు.

- ఉ. ఎక, వంశాచింబువని-యాని-కైతడి దైత్యులొటివే॥
 గుమ్మ-బొమ్మలుట్టి మ-హాగృథమయ్యతమార్థజావరిం॥
 తేక-న నేనె నేమని-దిం చెద రాముబలంబకు పనుం॥
 దొంగ-కువక-వైయ్యెను-కుగ్రతదంబక వహ్ని కీర్తన॥ ౨౨౨
- చ. శలభంబులంబోలె ప్రాదిరదిగావున॥ ౨౨౩॥
- అ. వారిసంహరించి-వారిగోనవచ్చు॥
 వారిబాకీనీవు-వలచితెచ్చి॥
 వ్యారములరంగగృత కృత్యతనొందవు॥
 యెనీబలంబు-వృథాకాదె॥ ౨౨౩॥
- చ. అంతస్వంత్రంతు సవిద్యరంబుగా నెఱింగించి పెండియు నదర
 బీతనూజ నాతనతనూనిలసనంబుఁ గొంత లేటపరుపం దలంచి
 యున్నట్లనియె॥ ౨౨౪॥

సీతావర్ణన.

- గీ. శివమఖసామ్యమునకు నే-మోపుటించె॥
 బాలశశిబింబమున సరి-పడక నేమె॥
 పద్మనిరించి-చెడిమాపు వహట నేమె॥
 యాద్వయమందై నేలపు పెద్దపెద్ద॥ ౨౨౫॥
- ఉ. నంచల కేత్రవర్ణన-పాటియొక్కముపారపారినీ॥
 మ్రుచ్చకుచిద్రజామ్యవగు-ంబుజనూతకఁ దెల్పుచెంచురా॥
 యంచలపాద-ద్వయలంఘనసరోజములైనచీటునే॥
 గలచితంకలగ్నగుగు-జవ్తమగల్గి వానిపంశముల్॥ ౨౨౬॥
- చ. ప్రసరెను న్నుభాజుకు-రందముగోలియున్న-బంగట॥
 నొబ్బక నొసగు-భరి సాంపు నొప్పెడువ-జపుప్పటి॥
 తిలవలె నొమిది భంగ-శింగడు బాటుమఁ జేసెనున్నటి॥
 మువనలబుధరంబులం-బోభియనక్కని కంగియంగురుల్॥ ౨౨౭॥

- గీ. కంఠమనియెడుఁ బ్రేకం-ఖమును తెక్కు-
ల నెకుముత్తియపుంటిప్పులందుఁగోని
దంతములుమాత్రికములుగాఁ-దనరిఁబోయెఁ
గాంతలావణ్యపూర్ణసా-గరమునందు॥ ౨౨౦॥
- గీ. ధూరినదృక్షంబు-జొందక ధూరివి,
కాకాగ్ని నీరుగాఁ-గ్రగాఁగవలదె
మిండులింజంబుప-మింపఁ గానేరక,
గడుఁబండి బద్దలు-గాఁగవలదె
కాంచనంబునమంబుఁ-గాంచక పేమగాన,
నురుతపోభారంబు-నూనవలదె
క్రకాశ్చలంబు-సవతుజొందక సాన,
దటిగిఁగోవు మగడ్తి గజవలదె
- గీ. దినుసు గారేకవినముఁ-లేఱిచూపఁ
రాకదాగంగవలదెక-ర్దమమునందుఁ
ద్యుతినిగూర్చుదుతమచ్చాయక-ధరమునకును
బరిమళమునకుఁగురులకు-బాహులకును॥ ౨౨౧॥
- గీ. నాకవశంబుగాదునతి-వాధితులింపఁగఁజైనఁ దలెదె
న్నాకువటంచు దైత్యకుల-నాధవచింపఁగవచ్చుహెచ్చుకు
త్రికనుకాకయున్నవట-మీఁదఁదవచ్చెనుకోమరాజును
ప్రస్థాకటకృష్ణసర్పనుతి-రమ్యతనందుదయింపనేటికొ॥ ౨౨౨॥
- మ. జలనాక్షిస్వనమంజయిం మటకునై-స్పర్శస్వనంజేరుకొఁ
కిలకుంభక్ష్యములయ్యోలేజిగురులం-ఘ్రీదేవ్యతలందచ్చుదం
బులుభక్షించియెనీగుగావఁతిప-స్ఫూర్తింగడునైనైవొ
తలచూప నైతిచెప్పచారముఁబెత్తి శ్రేణియిందొల్లఁగకొ॥
- చ. కవచదవరారు నాపెకువ-కిందుకరీ-శసంగఁగోంజి
క్రమవసరాత్తులందమకుఁ-గల్గువియోగమునాత్మనెంచియా

పవనాననూచాచేపీకౌవి-బంధము వేసికొనంగ నేమొచం।
చువులవిసాంతరంబులను-సాంపుగ జేతెనుదంతుసంతతుల్॥

గీ. తారలనుగేనుగోయల-తీరువాసు।
సౌరుసంపెంగమీటునూ-గాడుదారు।
చెవులుక్రికారములతోడఁ-జెలిమిఁగోరు।
నేలపదినులులాసీత-కీడులేరు॥ ౨౩౩॥

ఉ. చెప్పకతప్పనిప్పడఁది-చెల్వనితింపసహస్రశీర్షము।
తైష్ఠానఁదాల్చిసన్నతికి-మిందుటయొందివిసహస్రజీహ్విక।
ల్లాప్పడఁజేసియుంచిరుణి-సాంపుసాంబళంబుగాకతా।
చెప్పఁజగత్పతిగుఁడయ్యెఁఫణిండు-దామాటలేటికొ॥ ౨౩౪॥

గీ. పెసరకాయలుజేగులు-పెరివిచెఱుకు।
రసముపిక్కలుకలముగ-ర్భులునునావుఁ।
ఋతువాసికపదిమల్లు-బొల్పునుధన్య।
మచిజనుసస్యములయవ-యవములయ్యెఁక॥ ౨౩౫॥

సీ దాడిమిబీజసం-తరులుదంతములుగా,
సంపెంగపూవువా-పాక్రమముగఁ।
బొలుపుమీతెదుపొన్న-పుట్టపొక్కిలిగాఁగఁ,
దరియటాకులుకర-దవ్యముగాఁగఁ।
దివిక్రిప్తాఁజెడునెల-దీవయొడలుగాఁగఁ,
సంసలకుచములు-జనులుగాఁగఁ।
నఁటికంబములుచ-క్కిలితెందొడలుగాఁగఁ।
బువ్వులెల్లనుజెఱు-బువ్వుగాఁగఁ।

గీ. బింబమధరంబుగామయి-వంబుసౌర।
భంబుగాఁగిశిష్యమం-గంబుమాడ్చి।
వంబుగ-వంబుత్తీయా-పంబుఁచాల్చె
నఁగఁదగుఁగాతియొల్లార-యవివిజాత॥ ౨౩౬॥

వ. మఱియును॥

౨౩౭౪

నీ. ముదిరికంబుల ప్రాశంబకాటిఁ,

నవిలుగురించెడుఁ ట్లు గాఁగెఁ

గొప్పుపొగెకురా-గమ్మఁ పిలిచిఁ,

గోలస్వఃము గాఁ-గొమరుమిగుల,

బాలదృగ్బాలయే-బాలతఁడులవారి,

రవిణి నుబంధర కృమము గాఁగె॥

భాసురాధరలింబ-పక్కనఁబ్బెన,

మమెల్లఁబూచిన-వతువు గాఁగె॥

నతివపల్లములుపండు-టాకుఁడుటాకుఁ,

దనికీకుకదం మెపుటనిక్క త్తవవిడితె॥

పల్లవంబునరీతిని-బట్టుకొలుప,

నంగనయకాలనుభూమాస-మావహించు॥

తే. నఁదళశేత్రమందయా సంబుఁగాంచి॥

వఁదితలతొచిఁ బుములు-మఱియగదుఁడు॥

లాస్యముఁజేచిరింపరా-యంగకదువుఁ

వెల్లనెయుఁడుకెల్లును-ర్విమాది॥

౨౩౭౫॥

క. వెన్నెలయనెనుగునుడి॥

కెన్నెలవగుఁగన్వ-గొప్ప-గేలవయొప్పుం

దిన్నెలఁదెగడుపిఱుదులు॥

కెన్నెలకుయొప్పుఁగాక-యొల్లకగునే॥

౨౩౭౬॥

నీ. కవనాశ్రయంబున-కగ్గనలఁబాపింబులు॥

పసిడికిఁదావిగూర్చు-యెనెనడి॥

పదఁవికపసముఁ-దొవలకీదిసూతు॥

చివురులరెప్పుడొక-తేసిఁపడి॥

నెలనొక తీరుగా నిలువనీయనిరన్య.

లేదూండ్లచటఁ గూర్చిఁ జొరంతి.

వెన్నెలఁజొక్కల- విలుగ నీనియగ దా.

రిసుకరిన్నెలనెగ-యం దునోయి॥

గీ, పావిత్రానిఁబోలునింతిగు-బ్బలను మేనుఁ

గన్దవయఁగోలునోయిఁజొక్కఁపుమోము.

బుజములునుగోలునునిద్ద పుంబిలుఁదూచు.

దగనోనిర్పఁగఁజూలికె-తమ్మిచూలి॥

౨౪౦॥

క. శయమాపరిస్ఫుటశే.

శయమాలసదలికలారీ-శయమాసుచివే.

శయమాజడ వాభిజలా.

శయమా సతికీడులేమి-సరిసంశయమా॥

౨౪౧॥

వ. అనియివ్యధంబున నీతా సతీ సౌందర్యంబు సుతే పరూపంబున॥

క. వీచిచరియిగువారజ.

నీచరితెల్పుటయఁదిగవి-నిమనమలఁగా.

వాచఁటిరిక్కగుండా.

లోచనఁగావించెబద్ధ లోచనఁబట్టె.

౨౪౨.

గీ రమణిఁజేసిట్టులూహించి-రాముఁడెఱుఁ

రాదులనరాదులనుబట్టు-కానసుక్కు.

డంచెనుమాటవిజన్మా-దయంబుఁగలపఁ.

గపటమానసుఁడగుడక-కంఠుఁడంతి॥

౨౪౩.

క. ఏచిఁవిరచానలముఁ.

జోచఁజొక్కచుఁడెవెలి-నోపింతాల్లి.

న్నచిమనోంబుజఁడెగుమా-

రీమందాపూర్వానుక్రియుభయదకధున్॥

౨౪౪.

౪. చొచ్చునున్నట్లుంబు తెలుగుననుస్తంబు నెట్టింగించి లోకవిద్రా
 వలుండగు రావణుండిట్టయో! ఆగ-౪

ఉ. కొంచె నూ ములే (చివయి-నొట్టు) న రామునిలక్ష్మణుఁడొలం.

గిరిమయస్థశాల - నొ-గిరిమకదూరమానంతిలా: (మ)

శ్రీ చంద్రావతారికా-మధ్యమోద్యాయము.

గి. చదవల స లను నిర్దిష్ట విధులను నిర్వహించుటకు 2000

శ్రీ ఆంధ్రప్రదేశ్ సాహిత్య అకాడమీ, విజయవాడ

బి. గుప్తా, మొదటి భాగం : రే. దు. దొ. పా. ౧.

మొదటి పాఠము: బుద్ధుని చరిత్ర (బుద్ధుని జన్మ, బుద్ధుని బోధన, బుద్ధుని మరణము)

యః యాతీఁడ పులు కియః న తిః కలు యే న్న మంబుః క్కా. అరగ్గ.

ఈ దీపయ్యాగాంఢమింగి బయట తెంచిన శింపి పుట్టి భంగిను!

దీపితవి కవః ధ్రువసః తీహః శంఖునః శాఖావయ్యః గా

దీపని "మమే" దునిప-యి నక మేగుటమీఱకొనివిదా.

మేఘః సేత్రిగ బాపయి-కేకీ-యలుగ దాతిలంపగెనై॥ ౨౪౫॥

ఆ. చిన్న వాడైతే ము-చిన్న బుర్రగున పెరి-

సూక్ష్మమోక్షములు - వాణిదవని

జలదివసరి వ్రాసిన- నిలలితా' వః ।

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

క. కృష్ణమనఃశివమయః॥

ഭരണകൂടത്തിന്റെ നയം

అందుచేతనే ఆయనకు పునాదులు.

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ अविद्याविद्याय नमोऽर्चयेत् ॥

பொதுமக்கள் அனைவரும் அறிந்திருப்பது போல, இந்திய அரசு தனது உள்நாட்டு நிர்வாகம் மற்றும் வெளியுறவுத் துறைகளில் தனது உரிமைகளைப் பாதுகாப்பதில் தீவிரமாக ஈடுபட்டிருக்கிறது. இந்திய அரசு தனது உள்நாட்டு நிர்வாகம் மற்றும் வெளியுறவுத் துறைகளில் தனது உரிமைகளைப் பாதுகாப்பதில் தீவிரமாக ஈடுபட்டிருக்கிறது.

உருகும் உருகும் உருகும் உருகும்

అంతా తీసుకువచ్చింది. అంతా తీసుకువచ్చింది.

ఉ. హృదయఁబాటకాత్ జడ-కామలకైవల్యసారసా |
కారత సెంతయున్బస-గండనరెప్పలిమిక్కిచాలుచే |
ధారుణీసంచరించుగను-ధాన్ధిలాంధ్రమొయిట్టిత |
చ్చారుసుధాసుబిందువల-సప్తపుష్పా చచ్చెనోయెన్ ॥౧౧॥

క. అంగములంగారముగ |
హ్నంగత్యుభయలితరమ-బులుబోవవలస |
చ్చంగములుగరుచికాలము |
సుంగలికురంగమైమ-నోవగమెన్ ॥ ౧౨౪ ॥

ఉ. రాముఁడులక్ష్మణుండునుధ-రాసుతయుందలిరాకుటింటఁజే |
తోముదముప్పగుండిరద-మాంముంబుపుల్లమలికా |
క్రామితగుల్మధ్యలక-కాప్యభాపితపుష్పదోలికా |
ప్రాముఖ్యలభాకలిత-బంధరవాదములాలకించుచుకె ॥ ౧౨౫ ॥

క. ఉన్నయెడవారుమువ్వకు |
హ్నయెడకు నేగిజిహ్వ-కద్దియగునోకా |
కున్నయెచుమామగతిని |
లన్నచకపాచితినుచు-లంఘుముప్పక ॥ ౧౨౬ ॥

చ. కురంగంబు కుఅంగటమెలంగటఁ గనుంగొని కురంగముచియి |
గునీతంగనరాముని కరాంగులిఁబట్టికొను ॥ ౧౨౭ ॥

చ. కనుగొనుమింతలచక్క-గమ్య-గంబులనించుటయగువలెనా |
మఃముదీనిఁజెంచుటను-మకు-వమిక్కిటనియ్యఁబట్టికె |
మృపుమఁదత్పరిగ్రహసమాహితవర్తనఁజైఁడంగరా |
మఃరవలెన్యఁడంగనల-మాటలకుంబకులుగ్నిహిం ॥ ౧౨౮ ॥

చ. ఉత్సహించినామిత్రి వాలోకించి ॥ ౧౨౯ ॥

క. రావచ్చెనుసారంగము |
సేవిధముననైఁబట్టియిచ్చటనున్నే |

నేవచ్చెనుఁ తదనకః

నావదీనుగాచియ్యఁను-మీలీననుమిక్ష

౨౨౦॥

చ క. టన్ను గాక్కొంజనులఁ-గాతీయవెట్టదలంపియొకా

ధి. దనుకాధనాధముఁ-గ్రమ్మగుచుందుకానంబులఁ

వ్యపగతనీతలవిగమ-వాడయితండిదియాయలేడికా

దివుడుదనఁఘ్రాత్తునుచు-దీయవచస్సరణింగ్రహింపుమా॥ ౨౨౧॥

వ. అనిపలికి నెండియొ.

౨౨౨॥

క ఈవసుమతిసీవసుమతి

మీవెఱుంగవదొకటిగలుగు-నేమారీచుం

డీవచ్చెనురాజీవం

లీవచ్చెనుచునెవెంట-నేగండనునే॥

౨౨౩॥

క. హితనుతిసీగతితియొ

నితదివ్యజ్ఞాబోధ-విధిలక్ష్మణుడం

చితముగఁదెలిపివనాయొ

వృతుఁడాంఘ్రవుఁగుసర్వ-వినుఁడ్లియొక్కొ॥

౨౨౪॥

క. ఇదిఁక్క-పువారంపుం

గొదమయమువేగఁబట్టికొనిచచ్చెదఁగా

కదియాయలేడియొం

బ్రదిరంబులదీనియొగును-ప్రక్క-లుపేతుకొ॥

౨౨౫॥

క. వదలకథక్రిమిమనీ

వదిననుగాచికొనియొందు-వాలాయువుఁదె

చ్చెర-నియంటజంబుఁదం

ముదితనుచింపువుంబ-మూఘంబుఁజే

౨౨౬॥

ఉ ఆదికుమారసంపదనుజం-బంబకముల్పయించిపట్టకా

లాజింపర్తిగాఁగదనయంగములొంగవరేండుఁడెగఘో

- రాజినయోనిబుట్టుటకు నట్టియెడంగగనంబుమానెహూ॥
రాజినయోనికాచకుల-యన్వయమిగతిమా యానోయనకా॥ ౨౨. ౧౧
- క. మఱియునగునుశృకునయల॥
వెలువకనట్లేగివురుష-వృషభుఁడుగనియెం॥
దెలువకుమనఃప్రియంబుగ॥
మెలయుచువిహారింతునట్టి మృగముకొసరకా॥ ౨౨. ౨
- చ. అవలోకించి॥ ౨౨. ౩
- క. ఇంచుకయునుద్దుసేయక॥
వంచినకాయంబుతోడ-వసుధేశుఁడువా॥
బొంచిచనిపట్టఁబోఁగు॥
ప్పించియెగసిమాయలేడి-తెదరినకరణికా॥ ౨౨. ౪
- చ. ముఖమెగయించిచూచుద్రుణముగదగమూర్తినుమస్తకంబుగో॥
కుఖరపుటంబులంబృథుని-కుంజములన్వడి-దూటిదాఁగునా॥
కుఖననమొప్పుజేయుఁబలు-గొమ్ములపట్టుఁగొట్టుబొట్టితో॥
కఖరకరాన్వయండుసర-గదనుబట్టదలంచివెంబడన్॥ ౨౨. ౫
- చ. రవికులవార్ధిచంద్రుఁడుకు-రంగముఁబట్టెగ నెయ్యినస్తనో॥
జవమునఁబుట్టులంబోదలు-జంగునఁదాఁటు నుఁబాటులేడియుం॥
దవిలినదూపవృక్షసవి-ధంబులతామాఁడువేరినిల్చిన॥
జవమఱిన్లువాలకను-సాచివగర్భమనిల్పొన్జీయున్॥ ౨౨. ౬
- క. సారంగధరుడుమన్మథు॥
సారంగమువెనుదవిలిన-చందంబునవా॥
సారంగ సదృశదృష్టున॥
సారంగమువెనుకరామ-చంద్రుఁడగుచున్॥ ౨౨. ౭
- చ. శిరమునమేనునన్ననలు-చిక్కఁగఁజేర్చికొనునైతాగృహం॥
తరఘాలఁబొంచిపొందినను-దారి కెడఱమువోయిదట్టపుం॥

- దరువులమాటున్నలు మఁ-దత్పరితంబు నామప్రజాపుఁగూ
వరకుల నాఁగుఁడాహరిణ-వన్యము బ్రహ్మనుపాయకాల్లియై॥ ౨౭౮॥
- వ. అయ్యవసరంబున॥ ౨౭౯॥
- గీ తృణముగఁ బుటచెంచల-గృష్టిఁగ నుట
భయము నొందుట వెన్ను చ్చి-పాటుటయును
జూడఁ గాఁపుడమ్మాయ-లేడిసమర
భారముఁ జోడిపాటెడి-వంఁద వోలే॥ ౨౮౦॥
- వ. మఱియును॥ ౨౮౧॥
- సీ దాఁటుచోఁబూర్వపా-దద్వంద్వమొక్కడఁ,
గదియిం చెటంజలిక్రమముగాఁగఁ
లలిఁ బాటుచోఁబురంబులు నెలియలఁబడి,
మ్రొక్కుటయొప్పగు-మ్రొక్కుగాఁగఁ
నురుతరశ్రమమున-నుడుగక పెడలుని,
దాఁఁకుకంబుపా-న్యంబుగాఁగఁ
నిమ నెడరాలిన-తృణలేశమతింబి,
త్రిమృగుదర్శన-మృగాఁగఁ
గీ. జేరియెదురేగుటానోప-హరముగ ను
రామ నొప్పిం చెమాయాకు-రంగమపుడు
పరమపురుషుఁడుహరి సమ-గృహముగాఁగఁ
ముక్తిఁగోరియొసంగడు-మునియుఁబోలే॥ ౨౮౨॥
- వ. వెండియు నెక్కురంగళాబకం బగంబులనక నగంబులనక రయం
బునం బాటుచు మాయావిగాన రాముచ్చిపై శరగ్గ-రావర్తంబుఁ గురి
నెడుదానింబోలే జరమఖుర పుట్రుగ్రంబుల ధరణీపరాగంబుమీ
టుచు గాక్షసవంశక్షయంబగు నుల్కాపాఠంబునం బోలే మిం
టికగ సివగుచు మృత్యుమఖి గహ్వరంబునం జోరఁబాటుకర
ణి గుహామఖంబులం దూఱుచు బ్రాణాత్యయావసరంబునంబో

లేఁ భ్రమించుమఁ బూఁ ఘని సంపదయఁబోలేఁ దనంతనతో
ది యదృశ్య బగుమ దరి దునిం బోలే దీనాననంబుఁ జూ
పుచు సమింగింబు పగిది నలక్షిత జేంబై గురుడునివిధంబుఁ
గల్గురాంగ భాసురంబై కాపుగుఘని పడువునం గుటిలమార్గ
గామియై నింకంబుఁ జోవ్వనిదానింబోలే నసిపత్రవనంబులకుఁ
చొలంగుమ ఘోరదర్శమరణ్యమార్గంబుఁ బహుమారంబు గా నెల
యిందికొని చనుటయు రాఘవ్రంకుఁ జూరిర్గతించుని॥ ౨౭౯॥

క. తమ్ముఁడిదిమాయులే కిను॥

నమ్మననమ్మదగదనవి నకవచ్చితమో॥

సమ్మయ్యెదీనినగ్రశ॥

రమ్మనఁగూర్తునఁ భయదరంహస్తమఁడై॥

౨౮౦॥

ఉ. తూణములోనిబాణమశి-తూర్ణము గాఁగొనివారిఁ గూర్చియి॥

క్షీణముదంబునన్నప్రతి-సింహుఁడురాముఁడుకూట నే నెని॥

ప్రాణముదుర్విషాణము వి-రాజితశోణమునక్కినాలయా॥

ఘోణముఘాసఖాణమఘ కర్తృధురీణముఁగైత వైణమన్॥ ౨౮౧॥

ప. తచ్చరంబురంబు నాటుటయు॥

౨౮౨॥

చ. స్వయరహితండునిర్దళిత-నత్తుఁడునైతనలొంటిరూపువి॥

స్వయముగఁదాల్చి రాక్షసుఁడు-చెచ్చునెడ న్వైసలక్షణాహతో॥

స్థియనుమఁదేరియంగునవ-చించియఖంబున నెత్తురొల్కన॥

వ్యయోడగు రాము బాణహతి-నాతిఁడుప్రాణముపి డెనన్యఁడై॥

క. ఇవిభయనమరీ సుని॥

శ్రోత్ర్యచేతివియొల్కుచునెర ఘ్రుప్రమఁడు వెం॥

దవ్యకు దెంచికని వెస॥

నవ్యనమంబాసేవమ్మ నంతటలోనక॥

౨౮౩॥

మ. అనాజాలక్షణ చేర రావెయనుదీ-నాలాపమాంబుఁడా॥

దీనచంద్రంబునఁదాట కాత్మజుఁడునూ-టింబల్కుటాల్పిదిహా॥

- యనిధాత్రీగుత కచ్చనూర్చివెనుదీ న్యంబాకృతింబార్యనో!
యనసామిత్రిముఖంబుఁగారచియిటారి-చ్చాయంచుభీతాత్తయై॥
- క. ఓయన్న సుమిత్రాగుత!
మీయన్న వనంబులోన-మిగిలినవగ రా!
వోయన్న బలుక వేమిటి!
కోయన్న దులెసిభీతిఁ-గూఁతొమనంబుకొ॥ ౨౨౬॥
- గీ. ఆసురవరులును సురలుఁడ-న్నాఁగిరేని!
భయముఁజెందసికూరుడి-ప్పుగిడిఁదముఁ!
దాయను మఁజేరఁచిల్పెను-దాయఁబోగ!
దయ్యకడ వేలవయ్య పు-ణ్యముగదయ్య॥ ౨౨౭॥
- ఉ. అంజలి నేతు రామునిర-యంబుననిప్పుడకూడఁబోయినా!
నెంజెలిదీర్చుమంచుధర నీసుక వేడివలత్తుఁగుండుబా!
దాఁజలియైతదీయచర-ణంబులను స్తముమోపియేలభి!
తింజలనంబునొందఁగ న తీయభకుంకుమనూల్లసత్పదా॥ ౨౨౮॥
- క. లలనపమనాల్లభువన!
మృలభారముమోఁదఁబడిన మోయవలలిత!
దృలమోపు నేను నెఱుఁగఁజె!
చలింపవలదీంక రామ-చంద్రునికొఱకున్॥ ౨౨౯॥
- క. క్రించుఁదనంబునరాముని!
వంచింపంబెఱిఁగిడనుజ-వశాధములూ!
హించివిడచాయలనుపచ!
రించిచెడుదురగ్గివడిన-క్రిములవశువునకొ॥ ౨౩౦॥
- న. అనిపలికి మఱియూను మదగ్రజాంతు సూరిణపరిగ్రహారం బయ్యు
నవసరంబున॥ ౨౩౧॥
- క. వదలకభక్తి మెయిల్చి!
వదివనుగాచికొనియొండు వాతాయువుఁబా!

తొదననియరిగెంతెప్పుచుఁ

దదీయవచనంబు లెట్లు కాటుదుఁజెప్పుచు॥

౨౯౨॥

చ అనవుఁడు రామచంద్రుఁడును-హాపదనొందినహోదరారయి

మునఁజను దెచ్చుటం మిఁగడుఁ బొక్కుమఁజీరిననందుఁబోకను

న్ననుచితమార్గవర్తనద-యాపరిహీనమనస్కుఁగాచియు॥

న్ననుఫలమేమియన్ననుజె సంగనఁబోవఁగదన్నమొక్కదక్క॥

క. అనుబయనస్థోమాఖుండును

ఘనచింతాకాంతుఁడునువి-గరితాత్రుఁడుదా

త్తనిరుత్తరుండునగునా

తనిఁగన్గొనినీతకొగ్గ-తామ్రాననయై॥

౨౯౪॥

ఘ ఇదెనియన్నమహార్తుఁడైపిలిచె-బొమ్మియత్తుఁబోవేమిసీ

మఱినుహించితొకాకకా నొగుల-వ్రాతోడనేలేరఁబూ

ర్గదయామూర్తివెయం మఃస్థురమల-న్యాయంబుగాలత్తులు

స్సనతీరత్నముదూఱనాడెనదన-చూన్యర్థదాదుఁభరిల్ ॥౨౯౫॥

ఘ ఇట్లాదిదుఃఖాతిరేకంబును

౨౯౬॥

క. నాచిత్రమునినుబోంట్లకు

గోచరిమీయన్నచావుఁ-గోరింనుతుది

వ్యవతిరుగుటిపుడెఱిగతి

నీచనుమిత్రానుతిదురాత్త-నిహితవివేకా॥

౨౯౭॥

క. వాటంబగున స్పదుటబ

వాటయుకడనిలువనీక-వఱదనవుడు

మూటలుతొనూదయంబున

కీటెలబోటులయి వాట-నిట్లనిపలికె॥

౨౯౮॥

ఉ. అరిఘురామఁడార్తిపదఁ-దెక్కటమువ్వనముగరాత్మను

కూర్మమునిన్నుఁబాసిచనఁ-గూడదువాకనియొత్తిచెప్పని

- హైరణివిష్ణుతోత్పలన ఘోరవిమాదకపల్లె దిట్లునీ;
వారయకున్న పత్సూర్యదయాస్థితిరాముఁడెటుంగ కుండునే॥ ౨౯౯॥
- క ఆవిపలికిరాముచంద్రుఁడు।
చసినపథముఁబట్టిచనియె-సౌమిత్రియొనొ।
ఘనిహృదకుంబున గావణుఁ।
దెనుకూలంబైననమయ-మనిమాదమొదలన్॥ ౩౦౦॥
- క ఆన్యాయఁడుఖండితుఁడెఱిగి।
తాన్యాయఁడుఘోరరూపుడౌతిటయానా।
సన్యాసియయ్యెవార-।
జన్యనిసతిఁబట్టునుర్విచారముతోడన్॥ ౩౦౧॥
- గీ ఇట్లుకర్తృదయైతమ-వెల్లటూది।
పూఁతఁడనరాదనొకజల-పూర్ణకలశ।
మనురథరియించిహరవార-యనుచువచ్చి।
పద్మకాలకుఁగడుసమీ-పమునలిచి॥ ౩౦౨॥
- క దేహిభయదుఁడారఁడువై।
దేహిభరితవినయఁగాంచి-దేవిభిక్షుఁ।
దేహియనుచుజాఁకిసం।
దేహింపకయెదురువోయి-ధృతిదిగ్గోత్త॥ ౩౦౩॥
- చ ఆర్థపాద్యంబులొసంగి నిభృతియై యిట్లుయె. ౩౦౪॥
- ఉ ఇందుకవిశ్రమింపుముయ-తీర్థరమత్వతివచ్చిమిమ్ముఁబూ।
జించుఁతుండుపొన్నొడలి-జింకితలూలుననిండువచ్చిన।
ర్తిచిందానిఁబట్టికొని-తెన్నువేడుకమీఱినేమటా।
ర్తిచిందన్నమిత్రమున-దివ్యధనురరుఁడైన హృదయ॥ ౩౦౫॥
- క పుత్రసమానుమిత్రా।
పుత్రసమానుమిత్రా భూమిఁబునునున।

- స్త్రాణపరాయణుడై
భా. తీపతి కాపువెట్టి-దానిపించుకొ॥ 30=॥
- గీ. అరిగితిడవయ్యెనొలక్క-జానుటంచు
దైన్యమునఁజీరెనాతని-తమ్ముతఁడు
నతనిఁగనఁబోయెనుల్కు-చునడవివొంటి
నున్న దానఁబరివ్రాజ-కొత్తముండ॥ 302॥
- చ. అనిచెప్పి॥ 303॥
- క. కుశలగతివసుధ నేలిన
దశరథుఁడొడలను రాక్ష-ధరణిపుభావ్యం
దశదిశలన్విశదంబగు
యశమునఁజెన్నొందుజనకు-నాత్మజననికొ॥ 304॥
- క. అతివానీవాదుచను
త్ప్రతివాక్యఁబులకునాదు-హృదయమలరెనీ
గతివానలనెండలనీ
యతివామాంగంబువడుట-కాపదయయ్యెకొ॥ 305॥
- చ. నెలలురుడించుమోముమహా-నీయతలంబగుచన్నదోయివె
న్నెలవపిదాఁకుదేహమున జీయతగంభీరమధ్యభాగముం
గలుగఁగఁజేసిభాగ్యఁధి-కాంతనొనర్చకనిన్నావేపటు
న్నెలఁతఁగఁజేసెనేమనఁగ-నేర్తువిభాత్యఁడుదుర్విదగుడై॥ 306॥
- క. నవరీరజగంధివికడు
నవనిరజోగంధివగుట-యన్యాయముదే
వవిలాసి నీకదంబము
నవధీరణసేయఁజాలు-నందముగలుగకొ॥ 307॥
- గీ. అనిమతియునద్దురాత్ముడై-య్యెననిజాత
దర్శనముఁజేసినీదుసౌ-దన్యమునకు॥

- గుర్వభువనంబులే లేడు. సూర్యభౌమి।
 పల్ని వగుటెంతయును లేస్స-పద్ధగంధి॥ 313॥
- చ. అమటయువాఁగించిన ముంబొఁయిం మకలేక సీతన।
 స్పృశచితరీసీతివిడి యాడెదుగుట్టచిక్కపదతిల్ల॥
 మనముననన్దుఁగనలు-మానకసన్నతినేళురిట్లువ।
 మృనెరికించిచూడఁబు కుదులనోటనకుద వాక్యమల్॥ 314॥
- క. నానాధుశౌర్యచందిర।
 నానాధుని కామ్యరీప-నాధుని గామీ।
 నానాలోబలైదుతగు।
 నానానాలోక వాళ-నముఁగోరికటా॥ 315॥
- క. పితృవానతిఁబరముఁదృశ।
 ప్రతిమానముఁగాఁగలంచి-భయనభునవన।
 సిరిలోర్చెఁ గాఁలోక।
 త్రితయము నేలొగవతి-దృఢభుజకైక్॥ 316॥
- చ. అఁననయ్యరివ్యాజపరివ్రాజకుం డయ్యవనీజకెట్లయ్యె॥ 317॥
- క. నిమ్మచునీచాధుంగడు।
 నెన్నిశౌనెదుగానినిర్జ-రేశ్వరుఁడెఱసా।
 ఎన్నిలిసిరాక్షసులచే।
 పన్నుతిఁగనినట్టివన్నఁ జర్చింపవయ్యా॥ 318॥
- ఈ నీవిటువిన్నసీతమనాఁనీయుఁడుతారపులస్త్యఁడప్పది।
 క్వావసుఁడన్నయక్షపతి-వానిజయించితదీయపుష్పః।
 త్రివిధవంబులెల్లఁగొని-జీవముతోడుతఁబోవచ్చితి।
 వ్రావణ నాముఁడెకభయన-రాక్షసనాధుఁడెఱంక నేలుముక॥
- క. లోకములెల్లజయించిన।
 లోకభయవర్తికముఁడెడ-బోవభవజ్ఞి॥

లోకములఁజిక్కిరిగనుఁ

గైకొనుమిట్టేపభోగ-గతివడయుటకుఁ॥

320॥

వ. అనివెండియు॥

321॥

ఉ. ప్రాయముకల్పినింపెసఁగి-రాత్రుసనాభుండైననాయభి।

ప్రాయముఁదీక్ష్మమానుమచు-రావణుఁడాడినఘటబుద్ధుని

ప్రాయముగాఁగఁజూచివృష-భౌమినిజానకివల్క్లఁచుద్దవి।

ప్రాయముఁజూడనీకుమదిఁబట్టెనెన్నెదనుండక్షిగతి॥ 322॥

ఉ. సారపుబ్రహ్మవంశమున-జన్మమునొందితినంటిపిదురా।

చారపుమాటలాడుటయ-సంగతమేనుబ్రవతకృతృథా।

నీరయిపోదలంచితివి-విశ్చయమింతకునిన్ననాతత।

క్రూరములారఘూత్తిముని-రోపములిప్పుడురూపుమాపవే॥ 323॥

గీ. రామలక్ష్మణులిచ్చోట-లేమి నెఱిఁగి।

వచ్చుటనలెల్లమయ్యెనీ-వోరివిజిత।

విక్రమమునీదుసత్కీర్తి-విశదమయ్యె

నన్నయన్నజయించితి-నన్నవిన్న॥

324॥

క. చెడుగచెడుకాలమైనకా।

వెడఁగునుడుగుఁడాడిట్లు-వేయేటికినీ।

వెడఁగలిగిపోవునృపుఁడి।

య్యెడకుంజనుడేమన్న-యెయ్యెడకైనకా॥

325॥

వ. అనవుడువంగజాతతః-రావలతాపవిభిన్నచిత్తుఁ

స్వఃజదశాక్షివేగమభ-వద్వచసామృతవిల్లిఁదేవుకు।

శ్చనుమరణంబునీకతవ-వాకగునిశ్చయమంతనన్నఁబో।

లిసమగవారలెవ్వరును-లేమికిఁగాంతలుచంతనొందఁగక॥ 326॥

క. గోధూభుజగజగనిత।

భూభృత్కు-చలెల్లవల్లసి-పొందుదురుసను॥

గోభూభూతదోహుఁడ।

నీభాగ్యము గాదెహరితి-నిన్ను పలచితి॥

322॥

ఈ ఎక్కడిరాముఁడింకనతఁ-డిక్కడకక్కడవచ్చుఁగానలా।

నెక్కడవోయెనోయనుజాఁ-డెక్కడవోయెనోరాక్షసాలిచే।

నెక్కడప్రమం దెనోమృగము-లెక్కడమింగెనోవానిమీదనీ।

కక్కడిచేసెనురమ్మును-మేగుదమిద్దఱముద్రయంటునక॥ 323॥

సీ. అప్పరోవెతల సవధీరణము నేయు,

రాక్షసాంగనలుహా-రతులొసంగఁ

గీర్వాణభవనకుడ్య కీలితవిమలని,

శృలదీప్తినుణిదీపి-కలువెలుంగ।

ఘనశైత్యకారక-ఘనపారమిశ్రిత,

పృథులచందనచర్చ-హృదయమలర।

వత్సంతవివిధమ-నోహ్లాదకల్పిత,

పరిమళాగరుసుధూ-పముఱుమలయ।

గీ. మెచ్చిబలముననేఁ జెఱ-దెచ్చినట్టి

ఖచర కాంతలుతగుమాడి-గములునేయు।

బాలకైలాసమునుశమీ-పత్రముగను।

జేసియాడెడువశకంఠు-జేరదగఁ దె।

324॥

ప. అవిఁలికియాక్షణంబు॥

3304

క. శతమఖముఖబర్హిర్ముఖి

శతపత్రేక్షుఁలబాదె-సాలలవిధున।

స్ఫృటిపీఠింపుమునుచువిం।

శతకరములుదశశిరఃములు-సమదాకృతియుక॥

3305

గీ. మెఱయనూడలగలమట్టి-తెఱఁగుదోప।

నెదురనిల్చినజానకి-హృదయమలర।

- నేమి నేయుదునిట కుమా-యాన్యుగంబు
జేలచను దెంచెబొమ్మంటి నేలవిభుని॥ 33౨॥
- వ. అనితలంచి నిగుడుభయాతిరేకంబున. 33౩॥
- క. ధరణీసుతధరణింబడి
పరనంబగుమూర్ఘమనుగఁబట్టికొనినిజే।
దరధంబుననిడికొనిస
త్విగుఁడైం వణుఁడుపోవఁదదవసరమునక॥ 33౪॥
- ఉ. ఇంచుక తేటిమాచిమొగ్గ మెత్తివిశల్పకించితన్నునొ।
కిం మకభీతిలేకకొనియేగడుదానవి నాయకుంబ్రతి।
క్షించకరంబుబెగ్గడిలి-చిత్రముతత్తరముందసీతిదుః।
ఖించెదదీయిశోక మెటిఁగింపఁగఁబ్రహ్మకునైనఁదీలునే॥ 33౫॥
- వ. దుఃఖించుచుఁ దనమనంబున॥ 33౬॥
- క. పుణ్యమతిమఱిమఱిమాటల
గణ్యములుగఁగింప నైతిఁగల్గునెఘోకా।
రణ్యముననింక నాకుశ।
రణ్యమనుచుఁజింతిమిగుల-రాముఁడలఁచుచుక॥ 33౭॥
- క. శ్రోధాత్తుండైతొల్లివి
రాధుండైత్రికొనిపోవఁరక్షించితితి
దౌభయదిపియిప్పుడురఘు
నాథవెనెనావిదేమి-వనుజెఱఁదలఁగక॥ 33౮॥
- ఉ. వేయనుజన్మఁగూడిరఘు-వీరదురాత్మకువీరిఁద్రుంపరా।
వేయనులక్షణాకడువి-వేకవిహీనతనిన్నఁగొన్నియ।
స్థాయములాడితల్ఫలము-వఁదితినిప్పుడయన్నఁదోడితే।
వేయనువీరిఁబట్టిపడ వేయనువేయవనేలమొక్కదక॥ 33౯॥
- క. రావణుఁడునన్ను జెఱఁగొని
పోవుచునున్నాఁడువీరి-బోకొన్నిననుం।

గావఁగ నియ్యెడరఘువర!

వేపచ్చిఁ గాక కీర్తి-వికలత గాడే!

3ర॥

ప. అనిమతీయున నెక విధంబులం బలవించుచు॥

3ర॥

చ. ఎక్కడఁజొత్తు నేది తెఱఁ-గయ్యదిదిక్కిఁక నేమిబుదిన!

న్నిక్కఱి నాత్తుఁడెత్తికొని-యే గెడునిప్పుడ చుట్టుముట్టెను!

త్రైక్వి నవీకంఠముల-నెంతయు మేదినిఁగూలఁ దాచినన్!

జక్కఁగఁబోవురయ్యసూర-సాధ్య వియచ్చరకిన్న శోత్తముల్॥

క. పరమపతివ్రతసీత!

స్వరగునఁగొనిపోకు గాక్ష-సాయః పీనిం!

దెరువున వాగరుమీకుం!

దరుగుల్లతాడులార-దయలేమిఁగటా॥

3ర॥

సీ. దనుజాండుననుఁబట్టి-వినువీధిఁగొనిపోవఁ,

గానరావిదియేమి-గంధ వాహా!

దానవునాఁగినిం-దయొనర్చుడని వేడఁ

మాటలాడరిదేమి మానులార!

యరసిరక్షింపునగా-యచ్చాయనుచుఁబిల్వ,

క్షమయిట్లుతగు నెవ-సుమతిసీకుఁ

గనలియీతనిశిరః-కాంతారమేర్పక,

తరులదాఁగెద వేమి-దావపహ్ని॥

గీ. కరుణననుఁగాడుటకునిజ-కాండములను!

రావణునిబట్టికాంమిగో-దావరియన!

పడిగఁబొత్తుదవిదియేమి-జడతనొంది!

యనుచుఁబలవించునబదిక్కు-లాలకింమి

3ర॥

క. ఆవరీజయిట్లుపొగిలెను!

తననరమునసంచలింపె-నగనుంబులుదా!

మనసీజములగుటచలఁపఁ

నవనిన్సహజగుణమెట్లు-లైవడుమనే॥

౩౪౫॥

ప ఆయ్యవసరంబున॥

౩౪౬॥

మ. మనయాకారముచాల్చిరాఘవులసమ్మరీమఁదావంచనం

గొనిపోవంతుజాధముండిచటనీ తోటిసుతంబటైనే

మానియూనిందఁదొలంగఁద్రోతుమిఁకనా-హాచచ్చిఁంగానిపో

దనియోలేదుటజేరదుంగురువకాంతంబుదవాగ్నిభవకా॥

గీ. ధరణిజాత్రందనోద్ధత-ధావనఘూర్ణ

మానకాననమృగపక్షి-మండలంబు

పఱచుటెంతయుఁదవరారె-బజ్జీకంతు

మాయశ్రీరామునకుఁదెల్ప-నోయనంగ॥

౩౪౭॥

నీ. కన్నులెఱ్ఱఁగఁజేసెఁ-గలకంతబృందంబు,

జుసకొట్టుచునుఘణు ల్విసముఁజిలికెల

గటములదరనిల్చె-గంధసింధుదములు,

ప్రవగబలంబులు-పండ్లుగొటికె

యొగములుజేవుటిం-పఁగ శుకంబులుగూసి,

నోలిఁగపోతము-లుంకరించె

ఘూకమల్లిగిఱఁ గ్రుడ్లుద్రిప్పఁగఁజొచ్చె,

గేకిసంఘంబులు-కేకలిడియె

గీ. నఖిలభూతిహితండుగు నట్టిరాము

వనితబలవంతమునఁజెఱ-పట్టిగగన

పీఠివడిఁగొనిపోయెడు-వేళనట్ట

దనుజుఁగన్గొనికెనుకఁజెం-దినవనంగ॥

౩౪౮॥

ప. అంతఃసర్జకవందన॥

౩౪౯॥

ఉ. ఏమిథిలాధిసాధసుత-నిదయశుండగురామభార్యజుం

డోమునలారయత్తువిహ-గోత్తములారఘణింబ్రులారమే

- నా మొఱయాలకించితుల-నాపకునీనితల్లకించిపో!
 లేమహానీయులారమహి-ధీశుఁడుమిమ్ముకరింబు మెచ్చుఁగన్॥ 3౫౧॥
- క. అః ఘోరగృభ్రమురావడిఁ|
 గొనిపోయెడుసర్పచీత-కున్సమునుగుమన్|
 జనకజయేశ్చుటయొంద|
 భవనివిధికుఱారిసప్ర-ధానుఁడగుమన్॥ 3౫౨॥
- క. నాకపతికివెఱవకమై|
 నాకమురావణు నెగుర్ప-నిలిచేసమహాఁ|
 నాకిడలివెఱలికడువడి|
 నాకిపథంబుననువచ్చె-నినిగురిలెంచన్॥ 3౫౩॥
- ఉ. పాతికకాత్రవుండునును-పక్షబలుండుజటాయుడల్లసం|
 పూరిసహోదయండున్య-భావినిశోకిముసత్వరాసుకం|
 పాతికయంబునన్వనియ-హాబలురావణువాఁగెముమ్మశం|
 పాతికచేదాదీప్తిగుల-పాంసహద్యప్తిపథంబునాగఁగన్॥ 3౫౪॥
- వ. అమృహాబలుండద్దవడిఁ| 3౫౫॥
- క. కంఠీరవమధ్య నుదశ|
 కంఠవిహుపజేనీదె-కంఠములును హా||
 త్కంఠఁగునిమిసనువర్త్యప|
 కంఠమునకునురుగింశ-కంఠు నెయిదినన్॥ 3౫౬॥
- క. అనవుడునకఁదాతనికి|
 ట్లయఁబులుఁగానన్ను గెలువ-నగుజేనిన్నె|
 ట్లయజః పుజేటివగనీ|
 కుననుమఁదలపడిఁబోయ-ఘోరంబయ్యెన్॥ 3౫౭॥
- చ. భుగదనుకాన్వయోత్తముల-గప్రతిమానులుకాకుమాపుల|
 త్యగితిసత్త్విల్లాభితన-యానములూకుగజేరులగప|

- న్నగమనుజాశకుల్ మిథిల-నాథసుతాప్రియతాపకారకుల్।
 డోననఖాస్త్రసాధనులు-దార్శనికజటాయురావణుల్॥ ౩౪౨
- ప. ఒండొరుల నఖవిఖిలంబుల వ్రేటులాడునమయంబున। ౩౪౩॥
- గీ. అక్షిగతుడగురాక్షసా-ధ్యక్షుడుగ్ర।
 పక్షినాథనఖక్షత-వక్షుడయ్యె।
 నక్షణంబునరాక్షసా-ధ్యక్షుచేత।
 పక్షినాథుడునువిశ్ల-పక్షుడయ్యె॥ ౩౪౪॥
- ఉ. నొచ్చియునీడఁబోవకను నోధృతిరావణుఁగాంచివంచనం।
 నెచ్చితిరాఘవేంద్రునిస-కేమగపంతముగాదునీకుఁబా।
 టచ్చరవృత్తిగానియింక-డక్కులుపెల్లవుమన్నఖాహరిం।
 జచ్చినమేలునీకనుచు-సాహసవృత్తిఁగడంగియారని॥ ౩౪౫॥
- గీ. వదనములుచీటుఁగఁతముల్-చిదుమఁగోరు।
 నెనసివడిఁబోరునభయన కెగసిపాటుం।
 గ్రమ్మనుజేఁగుఁజానకీ-గాంచివగలం।
 గూరుఁబలుమాటుమాటున-నూరుసుతుండు॥ ౩౪౬॥
- ప. మతియు నుద్దవిడిఁ దద్దయునుద్దిలేని కడిమింగ్రద్దరించుచు గ్రద్ద
 త్రేడుఁ బెద్దయుఁబ్రొద్దు ప్రొద్దుకొలముసామి ముద్దియయలర న
 ద్దనుజుందాకి పోరిపోరి పెద్దవాఁడుగావున॥ ౩౪౭॥
- క పక్షములుదనుజకరవా।
 లక్ష్మకులం దెగుడుఁగఁతుఁజ-లంబటిపడియెం।
 బక్షిక్రేష్టుఁడుపవిభ।
 గ్నక్షోణీభృచ్చిఖరము-కరణిధరణి॥ ౩౪౮॥
- క. నీతింగైకొనిఁభమువం।
 బాతకుడగురక్కసుండు-పటచెడుననిదు॥
 ఖాతిశయంబునవ్రాలిన।
 రీతింగూటయునతివ-ప్రివిలిసతల్లి॥ ౩౪౯॥

కు కంఠగతపాణవాయువగు జటాయువునుద్దేశించి॥ ౩౨౬॥

చ. అమరవిరోధిఁడ్రుంచినను-నారసిప్రోవఁదలంచిభీమమా!

సమరమొచ్చివైరికిత-సాయకభగ్నగుద్యయిండ్లవై

శ్రమయినవిద్విధంబునధ-రంబడఁజూడఁగ నైతినీకుఁబు!

ణ్యయినగుఁబోవఁబాపమెదు-రయ్యెఁగదయ్యఖగప్రభూత్తమా॥

గీ. అసురవరుఁకునుఖలుఁడున-నాగ్నయిండ్లధముఁ

డైన రావణునకుజయ-మురునొసఁగి!

పరమపుణ్యాత్మనిన్నిట్లు-పడఁగఁజేసె!

ధాతనీయెడఁగఁడుఁబక్ష సాతీయుగును॥

౩౨౭॥

వ. అనిమతీయా వనస్యశరణ్యయగు నవనీకన్య తనమనంబున॥ ౩౨౮॥

చ. అరయఁబరోపకారపరుఁడైయితఁడీలైనుబుణ్యలోకము!

సిగుఁడగుఁ గాక యంచువగఁ-జెంగుధ రాసుతఁగొండు రావణుం

డరిగెనరిత్యకోపరను-హావనపావనయాగికాశ్రమి॥

త్కరశబరాలయాచులను-దాఁటు మలోకభయంకరాకృతి॥

క. తటతటహృదయనుదరఁ

తటజుకజయొక్కశైల-తటయనఁగనియెం

దిటముగవిహరించెడును!

రక్తవశ్యులనివ్విధమునఁ-గాంచిపెనువగ్గ॥

౩౨౯॥

క. పార్థివునకువారాకధ!

నార్థంబర్థంబొనంగి యగచరులనుసం

పార్థివునసేనగుగతివ!

స్తార్థంబుననగలుముడిచి-యవరికొదిలేచెక॥

౩౩౦॥

గీ. ఎట్టకాలంబునకుఁబుట్టి-నింటికేగు!

తానుమునుగొన్న సొమ్ములఁ-దగఁగ నెరవు!

చ. దీక్షుగతిసోపై రాఘవు-దేవిసుమణి!

ఘదితభూషణముఁబరత్న-గర్భనిడి॥

౩౩౧॥

క. నగముననివ్వినమునదన।

నగలుమిగులఁబైటచెఱుగ-ననుమడిచివడి।

న్నగచతులయొద్దవిడువగ।

నగనయనుచుమొఱయు మును-నధ్వనిఁబడియొక్క॥ 328॥

చ ఇవ్వినంబున నాపత్ప్రిప్తయు సంతప్తయునగు జానకీపరిక్షిప్త
తప్తకాంచనమయ భూషణంబుల న య్యగచరశ్రేష్ఠుండగు సప్తా
శ్వసందనుండొప్పులంబనిచి సుగుప్తంబుఁగావించె నంత॥ 329॥

సీ. మానినీఘృశిరోమణిఁగాకరత్నక,

లాపకలాపము-లూభపతితముఁ

గావించిహానాథ-కావరావేయంచు,

దిగులాందుజానకి-వగవుఁగాంచి

కనలిలోనుడుకుచుఁగలఁగునకూపార,

తీరంబుఁజేరియత్త్రిదశవైరి।

సూయావిహృదు-మూర్ఖుండురావణుఁ,

డంతసన్తార్ధుడై-యద్భుతగతి।

శీ. వంశవంశాటవికిఁదెచ్చు-వహ్నియనఁగ।

జలధిగనిభీతినొందుర-సాతనూజ।

నీతనకలంకఁగొనికడు శీఘ్రముగను।

లంక సకలంకఁజేరిని-శృంఖండగుచు॥

330॥

చ. లంకకుంజని జనకంధనం దన యొప్పవనాళోకవన మధ్యంబునం
బదిలపటిచి యద్భుతంబిచ్చో ధరణీపరాగ పరిఘ్నశరీరపై య
వయవేల మదీయాంతఃపుర ప్రవేశంబుఁ గావించి కామోపభో
గంబులంబొందుమమటయు జగన్మాతకునునీత ముట్లయె॥ 331॥

మ. గతితప్పకొరవిసంచరించిననులో-కాలోకమూటాడినం।

గతిశీరామండనాకుసాధ్యనిజగ త్క-శ్యాణవేద్యసం।

(32)

- గతికాసింతు నెహంసి కాకమునెదక-గామిం మునేఘోరదు।
 ర్గతిపాలె చెడనిట్టలా డెదునిఘం-గాంబుచేరంగటా॥ 32౮॥
- చ. అఘటయు॥ 32౯॥
- క. కనులెఱ్ఱవారమిగుల॥
 గనటుయి రావణుడువలుకు-గతిసతదనుజా॥
 గనలార వేచియుండు॥
 డనిజానకేకాపి చనియె-నంతటనిచటక॥ 3౩౦॥
- కి. ఒకమృగముజంపినిజకా।
 ర్దుకాగ్రమనదగదగిల్చి మోడమ్మనబ।
 ర్దుకుటీరమునకువచ్చెడు।
 నకుటిలుఁడారాముఁడెదుర-ననుజాంగనియెక॥ 3౩౧॥
- చ. కనుఁగొనిగుండెజల్లుమనఁ-గాకుభగాననఁగానలోనసీ।
 తనొకతడించివచ్చితిక-దామదదానపదానమృగీరి॥
 ద్రనవిడమియ్యారణ్యమిటు గానవురాదవురాపదద్యయం॥
 జనయమునఁచలిం చెనును-మాలసమానసమానసనీతి॥ 3౩౨॥
- ఈ. ఈమృగకాబముఁజనక-జేచ్చకునైతగఁబట్టితెత్తుమా।
 యామృగమేనిఁగూలిచిర-యంబుననిప్పుడవత్తుఁగానలో।
 నీమృగఁజేత్రనేమరకు-మీవనియెంతయువొల్లిచెప్పనా।
 నామృగసంకులంబగువ నంబుననొక్కతడించివత్తురే॥ 3౩౩॥
- వ. అదియునుంగాక॥ 3౩౪॥
- చ. వినుమిదిమాయలేడివెను-వెంటఁజనన్వలదం మఁదొల్లినీ।
 వనుపనుబుద్ధివైతెలియ-నాడితివిప్పుడరణ్యధూమినీ।
 తనొకతడించివచ్చితిఁబ-దంపడిరాక్షసబాధవొందునో।
 యనితలపోయైతివక-టావికటగుభాత్రప్రసవక॥ 3౩౫॥
- వ. అసవవిని యల్కిపడి సవనయంబుగా లక్ష్మణుండన్న కిట్లనియె.

క. నీవాడినచందంబున

నావారిజ నేత్రనీత-వారసియురడ

నీవాడినచందంబున

రావేలక్షణయటంచు-రాక్షసుడనినకా

322||

ఉ. పారస నేత్రనన్ను గని-చయ్యననిన్ననబొమ్మటంచుచి

స్తారకు గార్తయెంబక-సమ్మతినయ్యమతోడ రాముడే

వారికిలోనుగాడనిభ-వంజుజవిక్రమమే నెఱిగిసి

పూరడుమంచు దెల్పినను-హూగ్రదవానలతీక్షణేత్రయై॥ 323||

క. వినరానిమాటలాడిన

జనుఁ దెంచినవాడఁదప్పు-నైఁపునుదుము

వనముబలము నెఱిగియున

చ్చినవాడవటంచు రాజ-శేఖరుడనుజాకా

324||

క. పదపదిపోవుదమేయా

పదవొందెనొజనఁతినయ భయమానననుచు

బదములుతోటిరిదీన

స్వదుఁడైరాముఁడునివాస పదమునకార్తికా

325||

వ. నానావిధంబులగుదుర్నిమిత్తంబులకుఁ జిత్తంబుత్తలవడవచ్చి సో

దరునకభిముఖుండై.

326||

పీ. రాజీవనేత్రనా-దాకతానాలించి,

యెదురుగావచ్చునే-డేలరాదు

హరిణకాబముఁబట్టె-ఁగ్విరపెట్టెఁ దెచ్చితి,

నాయఁయిపుడేల-యదుగరాదు

కొమ్మనుడేరిపల్క-లునెర్పికొనుకీర,

పటలంబునే-డేల-పొనిచనియె

నావికనీతముల్లి కాభిరామంబగు,

నుటజంబునే-డేల-యొప్పుతఱిగె

- గీ. గలికరచరణాద్యంగ-కములంగలుగు
కాలిభూషణశంజితం-జేలవంగెఁ
బడదు నేడుగ్ర రాక్షసా-పహృతయయ్యెన్
సీతనిశ్చయమిదినుమి-త్రాతనూజు 3F211
- క. అనిపలికిపరకాలఁ
గనిజానకిలేక యెన్నఁ-గడువడిహాచం
దంగఁధియొందుఁబోయితి
హమాంబాపరవశాత్తుఁడైమహిఁబడియెక్క 3F214
- ఆ పడియెన్న నెత్తి-పట్టియెడ్చుచునుమి
త్రాసుతుండువల్కె-దగు నెయిట్ల
హైర్యమందరామ ధరణీశవెదకుద
మివ్వనాంతరమున-నిందునందు 3F218
- క. అనికటకటఁబడిశ్రీరా
మునిఁగడునూరాచ్ఛిరమందు-మునుమిడివెతక్క
జనకజనుఁబల్లవాగా
రనకటగుల్మంతరముల-రామసహితుడై 3F221
- సీ. ఈరీతిశోధించియొందునుగనరాక,
యెన్నశ్రీరాముఁడో-హోయటంచు
గొంతెత్తిపిల్చుచుఁ-గొమ్మడాగితెయంచు,
మెకములుమింగజా-నకినటంచు
బర్హకాలాసహి-పంజుఁకోయుచు,
బూవులుగోయంగఁ-బోయెననుచు
హంజంక్షిరోసిక-స్సోనుటకప్తంబంచు,
హమేమిసేకుఁగాం-తాయటంచు
- గీ. గానిమనకింకఁదోడేను-గలరటంచు
దాయరావేమిసనుఁదము-దాయటంచు

బాలకాదగ్గిపాలుగా-బోలుననుచుఁ

బాములుగ్రసించెనోయంచు-బలవరించు

3౯౬

సీ. ఇందీవరాక్షస-స్నిగురుమృనిపిల్చె,

ననికోకిలస్వనిం-బాలకించు

నదెచుపకామోద-హస్తశాఖంబని,

వామలతాపల్ల-వంబుగాంచు

నదెగంధగజయాన-యరుణాశ్రంబంచు,

నిండఁబండినిదొండ-పండుఁగాంచు

నవేతప్తకనకాంగి-హరివల్లరులంచు,

గమనీయతరళి-శమలఁగాంచు

గీ. డంబుమీఱుమృగాక్షిదం-తంబులనుచుఁ

దాడిమీమృదుబీజసం-తతులగాంచుఁ

గొమ్మపొల్పారుచెక్కుట-ద్విములంచుఁ

లలితపాండురలవలీద-ళములఁగాంచుఁ

3౯౭

శ మఱియును.

3౯౮

ప. గజములఁగాంచిగంధకరి-గామినియంచుఁగలంగుమించునఁ

బుజములఁగాంచిపద్మముఖి-పోయి తెయంచుఁదలంచుబంధరఁ

ప్రజములగాంచిభృంగచికు రాయనిచేట్వడువాకుజొంపముఁ

లుగజములఁగాంచిపల్లవసు-కోమలహస్తయలంచువందురుకొ॥

శ వెండియుం బ్రేయసినుద్దేశించి.

౪౦౦

క. రమ్యాయనుబల్కువుదూ.

రమ్యాయనుడాఁగుటిదివ-రమ్యాయనుజె

రమ్యాయనువెదకుటభా

రమ్యాయనుగడుననాద రమ్యాయనుచుకొ॥

౪౦౧

ఉ. మాయనుజెందనేలచెపు-మాయనుబల్కువిదేమిచుద్దుగు

మాయనుడాఁగజాలవిను-మాయనునావెతిదీర్చుపొన్నికొ

మాయనుఁగ వృమాయెను జా-మాయను సాపయినింత నిధుర!

మాయను (బుగిమా యను స-మానరమాయమ దైవమాయనున్ || ౪౦౨౪

క. బాలవిప్రులై కుకణజం!

బాలపదాచరదురోజ-బాంహిక వసు మం!

బాలకశిషదనవగవం!

బాలయినివెధాతమిగులఁ-బాలసుఁడగుటన్ ||

౪౦౩||

సీ జనితనీవావతీం-చినకందమూలంబు,

లనుపమానగుచిధ-క్షయములు నాకు!

భక్తినివోసఁగిన-ఘరసంబులులన,

దమ్మతోపమాంబు-లలివ నాకు!

బటుపూతముగనీవు-పటచికుశములు,

రమణీయతూలత-ల్పములు నాకు!

నబలనీవేటివ యవవిమలైలుకల్ప,

కప్రసూనంబులు కల్గినాకు!

గీ దివిసామేననీవల-దింపరాగ!

మమితికితలమగుమల-యజము నాకు!

రమణీనివున్న-బొదలు సౌ-ధములు నాకు!

మవిదనీతోడిగనానమ-యోధ్య నాకు!

౪౦౪||

ప అనియిట్లనేకవిధనీ సాలాపంబులువలుకుచువగచుచున్నయన్నంగ
మంగొని యవిరళ బాష్పకణ పరిపూరిత విజకపోలయొగకుండ
చుసుమిత్రాత్మకుండుతగురీతిసారార్పమండె నంత నయ్యన్న
దమ్ములు || ౪౦౫||

సీ. సారసారససార-సారసమధురసా,

సారంబులైనకా-సారములను!

అంకృతాభంగ-భృంగీసుసంగీత,

సంగీతరంగక్రు-దుంగములను!

సంతతాశ్రాంతాప్ర-శాంతగాఢధ్వంత,
దంతురితాద్విగ్ధ-హంతరముల,
నాగతుండపరాగ-భోగిభోగాభోగ,
భాగత్యుపత్యకా-భోగములను!

సీ. బ్రాంతిరంబులవాశ్రమా-పాంతములను!
గోటివిధఖచరాంగి నా-కూటకూట!
కూటకూటలయగులక-కొమ్మవెదకి;
సీతఁగనరామికంతయుఁ-జింతవొంది॥

రంభ

క ధూర్తమృగధూర్తపటుతర!
గర్తంబులఁబ్రవృత్తుల-గహనంబులన!
త్యుర్తులయి వెనకితొక్కము!
చూర్తంబునున్నచోట-నుండకసీతకా॥

రంభ

చ. ఇట్లుపరిశోధించి మగుడం బర్లకాలానమీపంబున కరుగుదెంచి
యొందునుం జనకందన సందర్శింపనేరకున్న యవసరమున రా
మరదు సమాజస్థనాలోకింవి॥

రంభ

సీ. కొమ్మయికొమ్మఁజే-కొనినిల్చెఁగాబోలు,
నిచటనీకొమ్మది యింపునొందె!
జిలకలకిచటఁబ జుట-లునర్పెఁగాఁబోలు,
జొమ్మయికర్ణికా-రమ్మప్రబలె!
చిగులునదీనిసం-చిటఁబట్టెఁగాఁబోలు,
నిచటనీకురువకం-చిగురులెత్తె!
చిలకనీలికంబు-వేతీమాడఁగాఁబోలు,
నిచటనీలికమి-ల్లెలమిగాంచె!

గీ. నిచటఁగడువఁచినిట్టూర్పు-లియ్యఁబోలు!
నింతియూనిందుకారమ-త్యంతమమరె!

నాతియిచ్చోట వెడనవ్వు-నవ్వఁబోలు!

మిగులఁబువ్వులతో నీన-మేరువొప్పే॥

౪౭౯॥

ఈ అనిపలికి॥

౪౮౦

క. తనకిరములనమ్మతఁబడి!

వినులతలంబెనుచుపాల-వెల్లినిసువునా!

జనుజనకనయంఘరిమిఘ్న!

డవయచుఁగ్గొళిముంపదేయి-నారాధతయై॥

౪౮౧॥

చ. కరుణకుపింగదృష్టులర-గంబులుగోకములచ్చభల్లము!

ల్మరభములున్న గాలములు-పైకిగ ముల్బలులీతరత్నపు!

ల్పరసిజనేత్రనేచుటకు-సంశయమేకుకపుండరీకబం!

భరపికళారికామలిల-మానకనీగతింస్తునేచఁగక॥

౪౮౨॥

సీ. తిసబాహువనిహంస పిండువేధించెనో,

వేధించునేమేఘు సానువేడిఁ!

గమలాననయటంచుఁ గరియూశమేఁచెనో,

యేచునేఘుపింగ-దృష్టిమధ్యఁ!

గెసపాణియంచుఁగో-కిలలెంతయులమెనో,

యలమునేమీటుగా-మాభిరామ!

సుమతోమలియటంచు-భ్రమరముల్మూఁగెనో,

మూఁగునేఁపకా-మోదదేహ!

గీ. వటఫలాధరియనికుక-ప్రజమనెట్లు!

మించివిసికించెనోవిసి-కించునెట్లు!

వానలనివోపుగుల్మజ-వాదిపూఁత!

ననుచునెంతయుభ్రమచెందు-నాత్మయందు॥

౪౮౩॥

చ. మఱియును॥

౪౮౪॥

సీ. జకజాతఁగజాత-సమనేత్రఁగారే,

జంబూవికాలరూ-జంబూరే!

మధుపరాగపతాఁగ-మృదుగఁధిఁగానరే,
 లలితరసాలసా-లంబులార!|
 జలదమాలతమా-సమవాలఁగానరే,
 మహితమాటూరభూ-రుహములార!
 ఘనలతాంతలతాంత-కమనీయఁగానరే,
 పటుజటోత్కటపట-కుటుములార!

గీ. మధురబంధూకబంధుక-మృధరోష్ఠి!
 గానరేగురుకుచమీయ-కానరేఁగు!
 లారయనివిభ్రమాదభృఙ్-డైనరేంద్రుఁ!
 డచటనచ్చటఁదిరుగుదు-నడలియడతి||

రంగ॥

క. గములారవరలునుననా!
 గములారాభూరపన్న-గములారాసిం!
 గములారమృగములారన!
 గములారానగములార-కానరసీతన్ ||

రంగ॥

చ. అనియివ్విభంబున యుక్తాయుక్త వివేకవిహీనునింబోలె దృగ్గోచ
 రంబులగు పదారంబులనెల్ల జనకనందన నడుగుమం జని చని ల
 క్షణుంగనుంగొని||

రంగ॥

క. అనుజామనమిరువురము|
 న్వినుజానకియొద్దలేని-వేళఁగుపిరుఁడై!
 దనుజాధిమఁడొకఁడుధరా!
 తనుజాతింగొనుటనిశ్చి-తంబూహింపన్ ||

రంగ॥

క. జనకజనియొడఁగాంచితి!
 మనితెల్పెడుభంగిభల్లు-కాపలిమొఱసె!
 న్వినుమవునిజవెదకడుగతి!
 ఘనవృక్షగ్రములఁగపిని-కరమును మొఱసెన్ ||

రంగ॥

చ. అనిపలికితోకాలిరేకఁబున నొడలెఱుంగకలక్షణుంగనుంగొని||

- ఉ. ఎవ్వడ నేను రాముఁడవ-హీనబలాధ్యుడ కా నెఱుంగుదీ!
 వెవ్వడ వేసులక్షణుడ-నేటికివచ్చితిమిట్టి కానకుం!
 జవ్వనిసీతరోయిటకు-జానకియొక్కడనోయిలక్షణుం!
 డెవ్విధినున్న వాడనుచు-నేడ్చుబిభ్రమితాంతరంగుడై||౪౨||
- చ. జనకజనిందుఁ గానముట-జంబిది కాదోకొ రామచంద్రుఁడా!
 జనకజఁబాసియొక్కనిము-సంబును దాళఁగఁజాలఁడేనురా!
 మనరవరుండఁగానో యను-మానముగ్గెడునంచుగ్రమ్మఱుం!
 జనియిటజంబున న్వదకి జానికిఁగానకవంతక్రమ్మఁగన్ || ౪౩||
- చ. మనమువనమున న్వదకి-మానినిసీతనుఁగానకున్న నె!
 మనముగలంగ నాకువిను-మావినుమానికమిదచిచ్చువె!
 న్ను నెడముకన్న మమ్ము నుఁగ-నుంగొనఁజాలుదురెందునున్న జె!
 య్యనసతి నాకుఁజూపయద-యాపతివర్జితచిత్తవృత్తులై || ౪౪||
- ప. అనివిరాళిఁదాలిమితూలినందాళజాలక యాలింగలంచె || ౪౫||
- ఉ. పాంధమనోధ నాపహృతిఁ-బ్రాభవుఁడైనకు కావ్యుఁడిప్తువు!
 ప్పంధయశించినీకలిత-సారబలంబగుతుంటవింటద!
 రాంధతనూనమార్గణచ-యధిబులనోడకగ్రుచ్చినాదుహృ!
 ద్గ్రంధిలంచెగావుముసుకంధిధవచ్చచ నామ్మతంబునన్ || ౪౬||
- ప. అనిపగచి. || ౪౭||
- క. క్రమ్మణిస్థితుబృథుఁగో!
 కమ్మనహాజనకతనయు-కడువడినయ్యం!
 గ్రమ్మినతాపముదీఱునె.
- || కమ్మనికమ్మెనిపాన-కమ్మికున్నన్ || || ౪౮||
- స. అనిపలికి యిటుకనొడమ నమ్మహీగుణాపియొందు. || ౪౯||
- క. సాధుచిత్తయనందగు!
 మైథినిసోప్పింపకున్న-మహినిప్పుడసం!

బాధింతున స్వనీయం।

కోరికోరికలంబువెలయుఁ-గూర్చరాస్త్రములక॥

౪౨॥

౪. ననురాజమాత్రుఁగాదలఁ

చినసురగంధర్వయుత్త-సిద్ధాదులఁద్రుం।

చినఁగానితీరిదిదెక।

నొందుమనరామునకులత్త-బుండ్లిట్లనియెక॥

౪౩॥

గీ అంబుజాసననిర్మితం-బైకరంబుఁ

బొలుపునొందుజరాచర-భూతకోటి

నీవుగాపాడుబాడవు-నీలునేయు।

టుగ్రకర్తముతలపోయు-ముడుకుదక్కి॥

౪౩౫

గీ ఏలతాలిమిఁదూలసీ-తాలతాంగి।

నిచ్చొటచొచ్చటవెదకుద-మెట్టులెన।

నేనుగొనిపత్తుసంశయ-మింతవలవి।

దగ్గితోనున్ననల్లిమ-భక్తిమనమన్న॥

౪౩౬॥

౫. అనిపలుకుటయురామచంద్రుండుపశమిత పరితాపంబై కోరిక
మాత్రంబు ధరణీసుమారికనరయుమంజవి మార్గమధ్యంబున. ౪౩౭

౬. ఖండితపత్నుఁడైమిగులఁ-గాఱునస్మృకప్పరిపి క్తపత్నుఁడై।

తుండముధాత్రినూఁదికొని-తోరపుమూర్ఖమునిగితేవులుం।

గొండవిభంబునంధరణిఁ-గూలిసపక్షివరేణ్యుఁగాంచిమా।

ర్రాండవరానవవాయుకల-కాంబుధిపోయిదురాణుఁడుగ్రుఁడై॥

౭. రాక్షసుండనుతలంపున।

౪౩౮॥

౮. నీచమతిసీతనీరజ।

నీచతుఁడుగ్రసించియట్లు-నిష్క్రపటుక్రియరా।

జూచితెలత్తుణమవలం।

జూచితెరువులోనెతఁడు గుక్కుమఁబడియెక॥

౪౩౯॥

క. కావునఁగడుఘోరంబగు|

నీవనమునసంచరించునిక్కపటాత్తుం|

జీవనముగొనెదవెనవి|

లీవనమునుసంతలోన-నిట్లనెనతఁడుకా||

౪౩౭౪

సీ ఘనులారరామల-త్తులారయేనురా,

క్షునుఁడమగానుమీ-జనకుఁడగుద|

శరధభూమిధవ-సఖుఁడజటాయోవ,

స్వాఁడ రావణఁడుదా-నపవిభుండు|

జానకిఁగొనియాక-సంబునఁబఱచుచో.

నాపెదీనాలాప-మాలకించి|

వానినెదిర్చిదు-ర్వారతదీయాసి,

పాఠంబునఁబ్రభగ్ను-పక్షయుక్తు|

గీ కుండనైసీత వార్తమీ-కుండెలుపఁగ|

వలసినిలిపితిఁబ్రాణము-ల్నిటువవిపుడ|

తొఱఁగెదనటంచుఁడనతలఁ దోర్చికోనుచు|

విహఁగవిభుఁడంతఁబ్రాణంబు-వీడుటయోను||

౪౩౭౫

ఉ. పక్షికుల్లాల్లిపూర్ణహీను-భానుఁడమాయెడఁగూర్చిమీఱమా|

పక్షమువచ్చినీవిటులఁ-బ్రాణమువీడితివిప్తుఁడుఁబ్ర|

తృక్షుముగాఁగఁజూచికడు-నారనిశోకముమించెమానవ|

ధృత్యుఁడుతండ్రపత్నిరథు-డంతమునొందుటెఱుంగమిక్రియకా

ఉ. ఏటికిరాముజేవిఁగొని-యేగదురాక్షసనీపటంచుమి|

న్నేటికినడ్డమేగినను-హీభృదధీకునిభంగిశాఁగిత|

త్పటితపక్షకుండవయి-ప్రాణమువీడితివియ్యోదైవమే|

చోటనదృష్టహీనుఁగృపఁ-జూచినవాగవేటుగూర్చిడిక||౪౩౭౬||

క. అనివగచివగచితగునిం|

ధవములుసొదవేర్చిపక్షి-నాయకుఁబయిఁజే|

- ర్చినిబిడకొకులగు మమ |
హ్నివో సంగిరయ్యన్న దమ్ము-లిరువురునువిధిక్ || రరగ||
మ తదనంతరంబున- రరగ||
క నరవాధులుఖగ నాధున |
కరచేతిదపుణ్యలోక-మనుమంగోదా |
వరిగాడిమ్మ గామిషుచు న |
సురుపిండముఁజెట్టికొంగిది లోదకమొప్పక్ || రరగ||
మ- ఇట్లుజటాయంబుణ్యలోకచిరనివాసిం గావించి- రరగ||
వీ- ఓషధీశ్వరుని య్యూషరసంబుపాగి,
రింపఁబోయి-భంగిఁ-దీవిలాక |
సంబుముట్టనయర-ణ్యంబునరామల,
త్తుణులుదురంతశో-కప్రభగ్ను |
హృద్వృత్తులగు మమ-హీసుతనరయుచు |
జనిచనిమించుకాగ్రించవతిఁ గాగ్రించ |
వతిఁబ్రవేశించియా విలఁదనుపొంది,
గన్గొనిత త్తీర-కాననమున |
గీ. నరనుచాణాతనుప్రని-హతమనోంబు |
జాతయైలత్తుణునిఁజెయి-సాచిపట్టి |
కొనినదానినయోముఖిఁ-గ్రూరిఁగామ |
యాపిరక్క-సివంతవి-యాపిఁజేసి || రరగ||
వీ. పటుదీర్ఘ బాహుల-బృహదాసిసంఘగ,
గునశీలియగుకవి-ధునిధుజాంత |
రంబునఁజిక్కి-ఘో-రంబగుతద్విక్ర,
తాకారమిక్షిం-చి-యద్భుతాంత |
రంగులైవాంక-రంబులుఖండించి,
రామలత్తుణులగ-రాహుమఖివి

విర్రతచంద్రాబ్జి నీ నాథులనొప్పి,

రక్షణంబునకాప-మోక్షమంది!

గీ వారలకుఁదనవృత్తిస-ర్వంబు నెఱుంగఁ

జెప్పిచేదోయినంతిమో-ద్భివినమున!

నాకబంధుఁడుదాసుడి-వృత్తునుఁడు!

గానఁదనతోంటిరూపంబుఁ-గలుగనిలిచి!

రక౯॥

క. భూపవరులారయి దేను!

చాపుపవిమోక్షంబుఁబూర్వ-జన్మకృతమహా!

పాపఁ నాశమునయ్యెన్.

మీపదదర్శనముకరన-మిగులజెలిఁగితిన్॥

రక౧॥

చ అనివినుతించివారుజన కాత్తజయన్మడవేడినమ్మహా!

జనవరులారమీరలువె-సంజనిమంత్రిలఁగూడియుక్యమా!

కనకవగంబులందొగు-కంజహితాత్తతనూజువాలియ!

స్వనచరనాథుసోదయన-వశ్యుఁఁజూడఁగఁబొందుధీకులై॥రక౧॥

క. ఆసుగ్రీవునితోసహ!

వాసముగావించుఁడతఁడు-వంచకులను హా!

లాసమునఁబిలువనపిధ!

రాసుతవెదకింపఁజాలు-రథసతఃనుచున్॥

రక౨॥

క. ఈవిధమునదనునాముఁడ!

నావిలమతి నెఱుంగఁజెప్పి-యంగినహరివి!

కావవిద్యలుకహరిశరః

భావనవనభాగమందు-నితుగుచునెదురన్॥

రక౩॥

ఉ. అశ్రమమునల్లతారసుల-తారముఁగూడితకొకపైకభృం!

గాత్రయుమునసాలవను-శౌజానతిమకసిందువారస!

మృశమముస్వస్తివేతభయ మేదురుగుల్మయారంబునొక్కపు!

బాష్పశ్రమముంగ సుంగోనిర-హర్షతితేజులరామలక్ష్మణుల్॥

వ కనుంగొని.

౪౫౨॥

క. వెసఁజొచ్చియుండుఁగన్గొని

రసమానవ్రతసమాగ-తాయాసభరి

న్యపరితప్తస్నానపిశం!

గసటాపటలప్రకలిత-కబరిస్సబరిన్॥

౪౫౩॥

క. కనితచ్చబరాంగంభ!

క్రికి వేనర్యాదివిహిత-కృత్యమాలానరిం!

చినసంతసింపినరవరు!

లనవశ్యః ఘనులుగళళ-తొంగితమాజుల్॥

౪౫౪॥

ప. పరమపవిత్ర కుశాస్తరణంబుల సుఖాసీనులైరంత॥

౪౫౫॥

చ పాసఁగినభక్తిదచ్చబరి-భూసుతికీర్తికిరామమూర్తిక!

ప్రాసఁగినకందమూలమధు తోరుఫలంబులుతృప్తిదీరఁగా!

మేసఁగినశక్త్యుండుహిత-మేదురవాక్రృకరంబుచానితో!

నెసఁగవచించుచున్చిరుల-హృన్ముదమొప్పవసింపెనయ్యెవకో॥

చ తనదుహితప్రవృత్తివిది-తంబుగ రామునకున్వచించియా!

తనివినుతించిరాఘవుప దంబులనొదిలమోపిమొక్కివే!

దనువుఁదొరంగితత్వ ణమ-ఁచచ్చబరాంగంబొందెసత్తపో!

ధనులకునందరానిసుప-దంబులుభక్తికియోగమెక్కుడే॥ ౪౫౬॥

క. తనివినుకయీవిధినా!

తనివినుతులొనర్చికబరి-తనువుఁదొరఁగినం!

గనియబ్బురపడునోదరుఁ!

గనియప్పడుపతికఁగొతు కచ్చురణమెయికో॥

౪౫౭॥

ఉ మాత్తముభక్తియోగమువి-శుదమనస్కులు కానిపూరుష!

లక్ష్యనెసంగువారుఁది-లక్ష్యలువేట్టిసంతసింతునే!

లక్ష్యకిరామ్యలయ్యెనుఫ-లప్రదునన్న నెటింగిమానవు!

లక్ష్యగభక్తి నెంగిలిఫ-లంబులువెట్టినుల్లసిల్లుదున్॥

౪౫౮॥

గీ. అనిపలికిరాముడనుజస-హాయుడగును!

సాశ్రమంబునకవ్వల-వరిగి కాంచె!

నధికతరవారికేలీస-మాగతాప్స!

రోవరంబగుపంపాస-రోవరగబు||

ర౬౦||

కు చూచినుంజా లతాకుంజపుంజరంజితంబగు దత్తీరంబుఁ జేరంబో
వునవసరమున||

ర౬౧||

చ. అరివిలయుండులక్ష్మణుడ-హర్షితలేజానకన్నకిట్లుచున్!

నడవరచూచితేమినుమృణాలముఖంబునఁ దాముగొన్నశం!

బరయిలస న్నరందమానె-పంజునఁగ మ్మటనొల్కెడుకొమనో!

హరతరపంకజాతనిచ-యంబులుప్రత్యుపకారమొప్పుతే||

ర౬౨||

ఉ. సౌరసగంధియున్విమల-శైవలవాలయునుత్పలాక్షియుం!

జామరథాగపీవగకు-చద్వయయుంగలశంసయాసయుం!

స్సారమృణాళగౌహువుఁగు-శభ్రీయ సాభియునైతనర్చిడి!

స్వీరఘ్నరామచూడుసర-సీమణిదాసరసీమణిక్రియకొ||

ర౬౩||

క. తీరిసితంబులగుధా!

తీర్థహములుప్రతిఫలించె-దెలియునునదిను!

ద్వీరమణవనాంబుజకు!

ప్తారమణీయప్రకల్పి-తముకురమొక్కొ||

ర౬౪||

చ. సరవరతన్ను నాడినజ-నంబులపంకమధోగదతంబునే!

యోగుచిరమూర్తియిన్నదిప-యోగుహజాతపరాగయోగని!

క్షుణ్ణితమదద్విరేఫమవి-నాధికయాటదలంపఁజిత్రమే!

యరయుగజప్రదాతయగు-నాతఁకుతోత్రమొసంగకుండునే

ర౬౫||

క. అనిపలుకరాముడానడి!

గనుఁగొనితన్నశృకమల-కైరవవిచర!

ద్వనభృంగములంగనిక్ర!

న్ననసీతావిరహవేద-నాహతమలియొ||

ర౬౬||

ప. తముని వీక్షించి.

ప. వమునతాక్షసాపహృత-భార్యుడనైవగనొంగుకన్నుఁగఁ
న్గొనితనయింతిదానవులు కోరిహరించెదరంచుభీతిచే!
నినిశముఁబెంటిఁబాయగుర-ధాంగముమాచితివేవనాంతర!
మునగజపర్ణకాలనసుఁబోలునభావ్యులులేరుచూడఁగన్॥ ౪౨౭॥

క. మరుఁడైదపశరముననఁ

న్నురువడినేనెడినిగాక-యన్నస్సరసీ!
వరితీరంబుననాకు!

స్త్రసరదిశమావస్థనిట్లు మఱుఁగఁగ నేలా॥ ౪౨౮॥

మ. తగనిన్నద్యుదకి స్ఫురత్కునుదప-ద్దస్తోమగంధఃబుదీ!
రగతాళోకరపాలకుండసుమసౌ-రభ్యంబునుంగోలియా!
శుగముగ్రత్వముతాల్పినాకుహృదయ-క్షోభంబువెంచెన్నర!
శుగపంచాహతివోలెత్తణుబుధ-స్తుశ్శోల్లసల్లక్షణా॥ ౪౨౯॥

ఆ. తాపహారియిన్న-దీపవనంబునం!

తాపహారియ్యెఁ-దగుణిఁబాసి!
యన్నవాఁడనకుట-నురుభుజనాకుసీ!

తాపహారిఁజూపు-మేపడంతా॥ ౪౩౦॥

ప. అని రోషవేకుండై పలుకుటయు సహూదరుండు సాంత్యన ప
చనంబుల ననుశయించెనంత॥ ౪౩౧॥

ఉ. శోకముఁదక్కిరాముఁడువి-శుదమతింజనికాంచెఁబుష్పితా!

శోకముఖద్రుమాగ్రపరి-శోభితబ్రహ్మశిఖండినీకులా!

స్తోకముఁగూటకొటిపరి శుదనిశాపతికాంతివేదికా!

నేకముసానుసంచరద-హీనచిమూకమబుశ్యమూకమున్॥ ౪౩౨॥

ప. కనితదుపాంత కాంతారాంతరంబున ననుజనహీతుండై రాముం
డు ధనుర్బాణ తూణంబులు సహాయంబులుగా నుండెనిచెప్పి
మహానందంబున॥ ౪౩౩॥

అశ్వాసాంతము.

ఉ. మిత్రామిత్రవిభేదకూన్యబుధస-న్నిత్రాఖిలామిత్రభా
 క్తత్రాక్షేకపరాయణానిరతవృ-త్రఘ్నర్పితాంఘ్రిద్వయా
 పత్ర్యధ్యక్షహయాదయాశుహృదయా-బావేంకటాఖ్యోల్లస
 ద్ద్రోతాభృన్నిలయాసురాహిమలయాక్రూరోగ్రయామ్యలయా॥

క. అధివ్యాధిహరణభా

క్తాధీనాంతకరణక-జారుణచరణా

పాధుజనావనచణభవ

పాధోనిధ్యుత్తరణకృ-పాపాభరణా॥

౪౭౫॥

కవిరాజవిరాజితము

సరసియహోదరస్సన్నతపాదర-జఃపరితూతరపావలయా
 పరమకృపాకరపామరభీకర-భానుసుధాకరణోటివిభా
 తరుణశుభాంగమహిహృదయంగమ-తార్జ్యతురంగమదీపదయా
 పరమధనూదనప్రణుతసుధోదన-భవ్యవినోదనరాదవారీ ౪౭౬॥

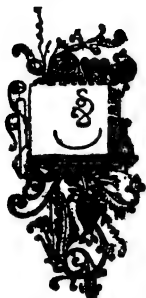
గద్య. ఇది శ్రీనారాయణ పదాబ్జధ్యానపరాయణ భూమ
 ధైర్యవినయ రామనార్యతనయ పండితసేవాసముచ్చయ శ్రో
 త్తపల్లిలచ్చయ ప్రణీతంబై దాశరథివిలాసం బనుమహా
 ప్రబంధంబు నందు జతుర్థాశ్వాసము.

శుభము.

ఆవిఘ్నముస్తు.

దాశరథివిలాసము.

పంచమాశ్వాసము.

వనితాయుతపక్షుః |

ధీమతాధవసదృశః-దితిజవిపక్షః |

పావనమునిపక్షాధః |

క్రావనకృతదీక్షజేక-టాద్ర్యధ్యక్షః ||

౧॥

శ. తదనంతర కథావిధానం బవధరింపుమట్లురామలక్ష్మణులు ఋశ్య
మూఢాపాంతకాంతారంబున విహరించుచుండిరనిచెప్పి వార్తీకి
వెండియునిట్లుచెప్పందొడంగె నట్లున్న సమయంబున ||

౨॥

చ. హరితనయుండుకన్దోనియె-నాదటభీతములైనచూపుల |
స్మరుచిరయాపులననవి-శుద్ధగుణాఘులసత్కలాపులం |
బరమరవిప్రతాపులను-మర్రితదీనజనానుతాపులం |
గరభృతచాపులన్నియమి-కర్తకలాపులవీతపాపులన్ ||

౩॥

క. కనితననిజాపులంగనుఁ |

గొనియవ్వారకులాభి-కువలయహితులం |

గొనిచనితగవారలక |

మృనుజాధీశ్వరులఁజూపి-మనముగలంగఁక ||

౪॥

క. మునిధర్మపరాయణుఁ |

ణియ్యనుధర్మధురీణులగుచు-నున్నారటాధః |

ర్షనిరతులై వ్వారలపం

పునవచ్చిరొమి కుఁ దెలియఁ బోలునెచెపుఁడా॥ ౫॥

వ. అనివాలిపంపు, వచ్చినవారని వారనిభయంబున నడఁగియుడిగిన
నినితనయుఁభిప్రాయంబు గ్రహించి సుజనవిధేయుండగు వాం
జనేయుండు రచనంబులగు వచనంబులనిట్లనియె॥ ౬॥

క. వీరులుతిరొవారులు

వీరులుమహనీయులైతి వీరలనొరులె

వ్వారలపంపఁగఁజాలెడు

వారలతముదామయిటకు-స్వచ్ఛందగఁ తనె॥ ౭॥

వ. వచ్చినవారలని తలంతునని పలికి మఱియునిట్లనియె॥ ౮॥

మ. హితవాచంయుమి కేవలభారులుఁగృహ-దృష్టాదులుఁక్షత్రియా

కృతులీవీరులువాలినేపడఁచికి-ష్కింధాధిపతియంబున

మృతినీకీనిరుమేనలొప్పఁగరమా-మానిస్యధీశుండును

ద్వితీనేతెంచిననందనర్చిరిజగ-త్కల్యాణచారిత్రకులే॥ ౯॥

ఈ. వారివిధంబుసర్వముఘృ పంబుగనారసివచ్చివేకుక

వ్వారికినీకుసఖ్యమున-వస్యమఁగూర్చుదనట్లులైన నే

వారికిలొనుగానిబల-వంతుఁడవయ్యెదవెట్టివైరులం

జీరికిఁగొందువేష్టవ-సింహునివాలినిగీలి నేర్పవే॥ ౧౦॥

క. అనివారిసమీపమునకు

జనిమాయాభిక్షకత్వ-సంభృతుఁడగుచు

నవనమెల్లఁదనతమానూ

తనివిలసం మొప్పఁజేయఁ-డగియెడునిభృతి॥ ౧౧॥

ఈ. చేతులుదోయిలించిన పి సెంహుండువాయుసుతుండుమొక్కిని

ర్భీతులుసద్వినితులున-వేతకునీతులుఁబూతులుఁజగ

త్రాత్రమిరుమానులవి-ధంబుఁ ఘోరవనావనీసమా

యాతులుగాఁగ నేటికిద-యామతులారయెఱుంగఁజెప్పరే॥ ౧౨॥

మ అనియడిగి వెండియు॥ ౧౩౪

క. చక్రీశసదృశ బాహులు॥

జక్రభరోపములుఁజక్ర-చక్రీసములు॥

జక్రహితరిపువిభులునువ॥

చక్రమపేశలులుసుకటి-చక్రీయమిరల్॥ ౧౪౫

క. మహినైవ్యరలుపీగులు॥

బహుగుణావహులునియమి-భారవహులనా॥

గ్రహులునుహమహులియ్యెడ॥

నహిశయనునిద్యాకృతులన-నలరెదరనిన॥ ౧౪౬

ఉ. పాణిసతీసువార్త-గొని-రాగలధీరునిగానెటింగియో॥

సాణువరంబుఁబరిమ-సాధ్వీకినంజనకుండగంజగ॥

తాపిణునిచేఁబ్రజాతుండగ-ధార్మికుండంచుదలంచియోపరి॥

క్షీణవిచారుడైముదిముఁజెందెనురాముఁడుతనహోక్తుల॥ ౧౪౭

వ. ఇట్లుసంతసించి సహోదరుంగినుంగొని॥ ౧౪౮

క. మనస్సత్తమసర్వముల॥

త్వణయితనికెఱుంగఁజెప్ప-మాయఁపుడును॥

జనమణిసామిత్రినరే॥

ద్రునియానతిమిగులనచిని-తోనెట్లనియె॥ ౧౪౯

ఉ. భానుకులాభివూర్ణహిమ-భానుఁడుపజ్జ్వరధాధిపుండుత॥

త్వానులమితఁడగ్రజుఁడునువ్రతచర్యఁడురామనాముఁడా॥

త్రాసుజనన్నులక్షణస-మాఖ్యునిగూడికడంగిభార్యలోను॥

దాసునువేడ్కఁబంచవటిఁ-దాతవచసితినున్నయంతల॥ ౧౫౦

క. ఈసుశ్లోకునిసతిసీ॥

తాసతియేమిటిపురమును-దొదవ్వలసం॥

తాసవనసితిమెలఁగెను॥

నాసమయమునందురాక్షసాహృతయె॥ ౧౫౧

క. తత్కాంతారత్నమునే।

తత్కాంతారసలమునఁ-గందుమనుమరీ।

తోత్కలికవెడికివిపులా।

పత్కలితులమొక్కచోఁగ-బంధుమదాంధున్॥

౨౧॥

క. కనివానివానికాపం।

బునుదగముఁగానొంర్చి-పాలుపుగనపుడా।

ధనునామనిచేసుగ్రీ।

పురివిరితత్పూర్ణమనన-పుంబయిల్లన్॥

౨౨॥

మ. అనితస్తర్కటసాధదర్శనసమీ-హాబద్ధహృద్ధృంధియై।

వినుమిచ్చోనిపసిందివాఁడురుజగ-ద్విఖ్యాతమూర్త్యయూ।

ర్షనితాంతస్ఫుటదీప్తిమాళిఘటనా-త్యంతప్రశస్తాంఘ్రిప।

ద్దునకిరామునకబ్జజాండగచరేం-ద్రుంగోల్వవ్రాసంగటా। ౨౩॥

వ. అని పలికియన్నదెసకు విన్నవై కన్నీరు మున్నీరుగా వగచుచు

న్నయన్నరథమన కత్తకుచరవరుండిట్లనిలె॥

౨౪॥

క. ఏలగిదివవార్యములగు।

నాపదతకువగలఁబొగల-రాద్యలుతోక।

సాపితహృద్వర్తమలకుఁ।

బ్రైపయినాపదలువొడముఁ-బలముఁదొలంగున్॥

౨౫॥

వ. కావున సుస్థిగుండవగుమని యనునయించి యనంతరంబున రామ

లక్ష్యబులంగస॥

౨౬॥

క. బంటనిటువినుఁడుతోకం।

బంటనిహృదయములతోడ-నజ్జనక సుతం।

బంటవెలఁదిమోములదగు।

పంటవెదకికాంచునట్టి-పనినాదిచుఁడి।

౨౭॥

వ. అనియిట్లు॥

౨౮॥

క. తగఁగనవినులులనవికలు।

లగుఁడనిలగుడనిదిదమగు-నత్తిచ్చుతరం।

- బగువాలముఁద్రిప్పుచున।
య్యగ చరుఁడిట్లనియ్యెనైజ-మగుగతిఁదెలియఁక॥ ౨౯॥
- క. అంజనమఁబ్రభంజనునిద।
యంజనమునొందినాఁడ-హనుమద్విఖ్యాత।
తింజనులెన్నఁఖలులఁబ్ర।
భంజనమొనరించునత్రప్-భంజనపాఁడఁక॥ ౩౦॥
- క. సుగ్రీవాగ్రసచిపుఁడను।
దగ్రగ్రావాగ్రవాసి-యైమిముఁగనిభూ।
పాగ్రణులుభవత్సఖ్యస।
మగ్రావాప్తి నెదఁగోరి-యతఁడిటుకుననుక॥ ౩౧॥
- ఉత్సాహ.
- పంపవచ్చినాఁడనతని-పంపలంఘనీయమా।
పంపరాటిమీరలిందు-బాణతూణధారులై।
తెంపునంజరింపఁగాంచి-తెంపులేనభీతిచె।
ద్రంపిణినియెద్దైవల్లిచల్లి-దిగ్గభానుశూనుఁడుక॥ ౩౨॥
- చ. వినుఁడతఁడన్నదన్నభ-వింఛనీవిభవంబులెల్లఁగై।
కొనుఁడుఁడదీయసత్వమున ముద్రబ్రతిసత్వములేమినాతనిం।
జెనకెదలంకియిగ్గిరివ సింఛనవాఁడగుటప్పవత్సహా।
యనిశితఖడ్గధారసురు-మాడఁదలంచెవిరోధిసాలముక॥ ౩౩॥
- క. ఘనులారయతనిమిత్రత।
కనుకూలతనొందుఁడవాడు-నశ్లేనిఁదగ।
న్విసుమాడఁబోవుతీరము।
చనుదెంచినయట్లకాద-చయ్యనమాకుక॥ ౩౪॥
- క. స్తయరహితనీవుచనిని।
శ్చయముగ సుగ్రీవుతోడి-సఖ్యముమాకుం।
దయఁగూర్చినయోగ్యుని।
ప్రియకారులనుగుమనుఁగ-పిప్రభుఁడొత్తక॥ ౩౫॥

గీ పొంగిత సుధంగినాన్మృత-పుంగ వలను।
 బూర్ణకరుణాంతగంగులఁ-దూర్ణముగను।
 వోడుకొనఁబుక్కుమాకింజుఁ దొలుతఁగడచి।
 యధిక సౌరభ సుమనిలాయముమలయము॥ 3౬॥

శ. కనిరామునిరామునిరా।
 ముఁతమ్మునినందునిల్పి-మదముననుగీ॥
 పుసుగీపునిఁగనియి।
 ట్లయియెన్నఁగరానిహర్షి-యైయట్లయె॥ 3౭॥

ము. రవిసన్నందఁబుక్కుమాక మధర-పాఁతార కాంతారవా।
 రవిహరసితులైనరాకొమరులం-బ్రావీణ్యమున్నాల్లివే।
 రవిధాయాగతులంచునెంచుచుభయ-భ్రాంతుండవైతిట్లువా।
 రవివంశప్రభువులగత్పిభువుల-త్వంతప్రసన్నాత్ముల॥ 3౮॥

ప. తీదీయమహానుభావంబభి వర్ణనీయంబనిపలికి చుఱియొనెట్లయె.

క. విఖ్యాతిమీఱినదగు।
 సఖ్యాతితయంబుఁగోరి-చనుదెంచిరిప్ర।
 త్యాఖ్యాతవైరులత్యమ।
 లాఖ్యాతులువారిఁబొగడ-నలవియెనాకు॥ ౪౦॥

తే. అనుమవారియందంతమా-ద్యంతమగచ।
 శేంద్రునకుఁ దల్పి వెండియు-నెట్టులనియె।
 నీదపాపఁడువెఱచిగ-టైక్కునెల।
 యిపుడనీకప్పమెల్లఁగ-టైక్కుననుడు॥ ౪౧॥

త. ఆచరినట్లువట్టి నెన-రారఁగ పుంగిటఁబట్టిచిన్న నాఁ।
 దాచలిగంటుఁబంపనుచు-నాకటమింగఁగఁబోయినట్టినీ।
 దాచలిగట్టుఁబట్టువడ-కాడఁగ మెట్టెడుఁదట్టవిట్టిచో।
 నాచలికాడన్నెవిక-నాకుఁగొఱంతగలఁంగదొక్కఁడున్॥ ౪౨॥

ప. అనిప్రశంసించి॥

౪౩౫

క. హృష్టమతింబురుమెరచి

తుష్టయమనఁదగునచివచ-తుష్టయమొప్పం

దుష్టయమిభువనపూర్ణో

తిష్టయ్యశుశ్రామిఁజూడఁచివిరడునుదితో॥

౪౪౪

క. నిటలత్తటసుఖుటితంబలి

పుటుఁడైమర్కటవిభుండు-పులకపటలము

ల్పటుగతిమేనలమిఁకొన

నటుచనిరామున్నహత్తు-ననుజాన్వీతు॥

౪౪౫

సీ. కనిపేదపెన్నిధిఁగనినచందంబున,

నత్యంతసంతోషి-యైతదీయ

చరిణారవిందసం-స్పర్శితవిజఘాల,

భాగుఁడైయానంద-బాష్పసలిల

పూరితాత్మండగు-సౌరిసమీక్షించి,

రాముండుగరుణాభి-రాముండగుమా

గ్రుచ్చికాఁగిటఁజేర్చి-కొనియొనవంతెరంగ,

బునసుమిత్రానంద-సునకుమొక్కి

గీ. యతవిమన్ననఁబడసెన-య్యవసరిమున

రాముండసుజన్మఁగూడితో-రహసునొక్క

చోటవాసీమండయ్యెవ-నాటుండొక్క

వలనఁగూర్చుండెదనెచి-వవరులర॥

౪౪౬

క. తగనెల్లవాగుఁదనుఁగొలు

వఁగఁగొలువలరించురామ-వల్లభుండపు

డయ్యగచరులుగొలువనగమున

వగపునఁగూర్చుండెదైవ-పంచనకటా

౪౪౭

వ. అట్లున్నయవసరంబున సామిరినుద్దేశించి రాముండు సౌవిక్లిప్తనియె.

క. ఈతనికతమునభవదీ!

యాతతవర్తనము తెల్ల-మయ్యెనుమాకుం!

బూతాస్తవ్పరితంబును!

వీతాఘండితనివలన-వింటివిసృణ్||

౪౯||

వ. కావున||

౫౦||

గీ. మిత్రసత్పుత్రఖండితా-మిత్రనీదు!

మైత్రియనియెడుఘనయాన-పాత్రమునను!

నిశ్చయంబుగవివదంబు-నిథిదరింపఁ!

గోరినారముదగనియ్య-కొనుముదీని||

౫౧||

చ. అనవుడుసంతసించితగ-నట్టులనేయుదమిరునేమున!

ఖ్యనిరతినున్నవారముప్రి-యంబునఁబొందొడఁగూడునేనిజ!

కృనగుసమస్తకార్యములుఁ-గంజహితాన్వయులారవేఱవే!

యనఁబనియెలరాలనుద-కాగ్రములన్నిలుపంగఁజాలమే||

౫౨||

వ. అనిపలికిమహనంబుండై రామచంద్రుంగనుంగొని||

౫౩||

క. తనుజాతబుద్ధియైభూ!

తనుజాతహాసించిమూగ-తనుజరగినయ!

ద్దనుజాతతజడసైన్యా!

తనుజాతమడంచిమహిసు-తన్వెసఁదెత్తు||

౫౪||

క. అనిసుగ్రీవుండుపలికిన!

వినిసుగ్రీవుండురామ-విభుడఁప్పడయా!

తనిచేదనచేవిడసా!

తనిచేదనచేవిడెన్నదంబలరార||

౫౫||

చ. ఇట్లన్యోన్యంబును జేతంజెయివెట్టి సఖ్యంబు గావించి మతియు

నగ్నిసాక్షికంబుగా నకర్తసాక్షినందమతోడ సర్వసాక్షియగు

శ్రీరాముండు మిత్రత్వంబు సఁఘటించెనంతి.

౫౬||

క. లీనగతిఁదొల్లినీయా!

లీనగ లీనగమునకుచు లీనగవైచి!

నాభినునిభాయనిజనకను!

తానిక్షప్తార్వలంకృతంబులునూపకొ॥

౫౭౫

క. ఆపోవనిచూడుకొలనపు!

డాపూమివ్వయవరుండునాభూపణము!

జేపట్టిలక్షణునకుం!

జాపెట్టుమరాముడధిక-శోకాతురుడై॥

౫౭౬

ప. మహితలంబునం బరమమూర్ఖ పరవశుండై పడి కొంతవడికిం
గొండొక తెలిసి నిజచరణసమీపంబున దుఃఖాతిశయంబునం బో
రలుచున్న సౌమిత్రింగనుంగొని.

౫౭౭

క. ధరణీతనయామధురా!

ధరసంపర్కగతిఘన-ధాబిందులునాఁ!

గరముడనరాచెనీముం!

గరముత్తియములనుజూడఁగాసౌమిత్రి॥

౫౭౮

క. పుగజకుంభంబులంబు!

ట్టినపతికుచకుంభములన-టించిననీహా!

రనికాయంబునకీటువల!

సెనుజిక్కువడంగ నెలవుఁజెడఘనమగునో॥

౫౭౯

గీ. తగినతాటంకములధగ-దగలుమానెఁ!

గాంచికాకింకణీకృష్ణ-కృష్ణనమడఁగ!

లలితమంజీరపటుర్ముఖం-ర్ముఖులుడొంకెఁ!

దరుణి నెడఁబాసియున్న క-తమునఁగాదె॥

౫౮౦

క. ధృతినగలేగతిఁదాల్తుం!

బలఁబాసితిననుచుభూవి-పతితమునేయం॥

గతిమాలిమామలిదనా।

గతివైసర్వంబుఁదాల్చెఁగంచితెవత్సా॥ ౬౩॥

ప అని యనేక విధంబుల వగచివగచి పుడమిపట్టి కప్పుడయెడఁ బా
పినట్టులఁ జిత్తంబుననుత్తలంబు గ్రొత్తనేయం బజనసుతుండుప్రియ
వచనంబులననునయింప నూటడిల్లె నిట్లు సుగ్రీవునోడం ౨దని
ఖ్యుండై యశ్వాశ్వశ్రేణ్యు నుద్దేశించి ప్రమచాతి రిక్తంబున॥ ౬౪॥

ఉ. మిత్రితనూజసాత్రమగు-మిత్రుడైతివమిత్రగోత్రగో॥

త్రత్రుట నాస్వరుప్రకటి-తప్రబాస్తదమోఘుత్రుల।

స్వత్రులునీకుఁగల్గినవె-సందునుమాడెదనన్నిఁబుణ్యచా।

రిత్రునిరాముఁగన్గొనివా-రిప్రియపుత్రుడనంతతోపియై॥ ౬౫॥

ప సకరుణంబుగానిట్లనియె॥

౬౬॥

క. నాకగ్రజుండువాలిప।

నాకొగోసరుండుబలిమి-నామూలిరుహం।

గ్నకొనివెడలఁగనడిచిన।

నాకీగ్రావమునవేద-సంబవలనెన్॥

౬౭॥

క. నయమొక్కింతయుఁదలఁపక।

నయముంబాధింపరాను-నరివరయిచో॥

నయముంజెడితిరిగెదవే।

నయముంజూడంగవాలి-ననుపుముశక్తి॥

౬౮॥

ప. అనిపలికి యంతనిలువక.

౬౯॥

కా సిహ్మరుణ్యుడగారిదారకుండుర-న్నిశ్చేషశుష్కబ్రుహో।

చిహ్మకుండెనందనర్చివినభ-స్త్రిపూతుఁగావించిగా॥

సహగ్రేసరపుష్కరాక్షులనున-స్త్నంబ్రీతిపీక్షించినం।

గిష్కిందాధిపతిశ్వమొందెదఁగడు-గీకుల్పితంపింపఁగన్ ౭౦॥

క. తనయాలివిడుచునతిఁడుం।

దనయాలిన్విడుచునతిఁడు-దశరథభూభృ॥

త్వనయా లేశంబును వే।

త్వనయాఱక కిందుదురు గ-దాతలపోయాఁ॥

20॥

వ. అని పలికి మఱియు నవావలి ధైర్యమై ర్యాది గుణంబులగ్నింపంద
లంచి యట్లు యే॥

21॥

సగంబుత్తము.

మాయావిందన్నిచీత-స్తదమఱబ్రబలా-స్తాదుడైతన్నఁజీర।

స్తాయావిందుంగి భిన్నా-మనఁడచిమడిపె-స్తానికిన్నునీత్య।

స్తాయావిశ్వంభరాభృ-ద్వ్యసననిరతుఁగా-హంక్రియందోలెక్రిరాఁ

మాయావీరి ధీవీరు-స్తమివసుతుససా-మర్థమెన్నన్వశఁజే॥

23॥

వ. మఱియు నబ్బలాధికుండు.

24॥

క. దుందుభినడంచిదివిసుర।

దుందుభులుసెలంగ శక్తి-తోనప్పుడత।

స్తందరిసభకుణపంబున।

మందరభసుఁడగుచువీచె-మహిమాధికుడై॥

25॥

వ. ఇట్లు ఋశ్యమూకాచలాగ్రంబునకు.

26॥

క. జొటజొటనెత్తురులవీ।

చుటయుందపమాచరించు-చుజటిలుఁడొకఁడ।

చొటనుండికటములదరం।

బటపటపికటగిలెదంత-పటలిగొఱుకుచుక॥

28॥

ఉ. శ్రోవ్యసనిన్న గాగ్రమువ-కుంగుణపంటిబుపట్టివెచ్చెనే॥

డెవ్వఁడతండువారిజభ-వేశ్వరులడ్డిననైనఁజచ్చుబో॥

యివ్వపులాధరాగ్రమన-నెక్కినయంతనయంచుకాపమా॥

నవ్విపులోగ్రవాక్యనిచ-యంబులువింటిమి నేనువాలియున్॥

29॥

వ. ఇవ్విధంబున మతింగమహా మునీంద్రుండు శపించుటంజేసి యి

స్సంగంబుననున్న నన్ను మాయన్న వెన్నడింపవెఱచియున్న వాఁ

డనిపలికి యతనికిందివకుంగల పూర్వవైర కారణంబు నవిస్తరంబు

గా నెఱింగించి విమద వేదనా దోదూయమానమానసుండగు భా
సునూయననునయించి మేఘగర్జితసంకాశంబులగు భావణంబు
లఁ బూషకుల భూషణుల డిట్లనియె. ౭౯॥

క. ఆలింపుమరవిసుతనీ!

వాలింగూడెదవునిశ్చయంబుఁగనికరే!
దాలస్యమాజవపచ్చర!
కీలింగీలించివాలిగీలింగాల్తున్.

౮౦॥

క. నేలఁబడఁగూల్తుహరిసుతు!

నేలఁబడఁజాలివా-నరేశ్వరినీచే!
నేలఁబడుందత్పదమిఁక!
నేలపడతిమాఁతు వెదక-నీపని సుమ్మా॥

౮౧॥

చ. అనినమ్మికదోప నాడుటయు సుగ్రీవుండు జడస్వ భావంబుగా
నిట్లనియె॥ ౮౨॥

క. మాయన్న మున్న దుండుభి!

మాయన్న శియింపజేసి-మడపినకాయం!
బోయన్న కదల్చినఁజా!
మ్రాయెన్నఁగవచ్చునాలి-నని చెదవనుచుకన్॥

౮౩॥

చ. అనివినివ్వె రాముఁడును-హనుమాండందఱఁగూడి వాసవి!
ప్రణిహతఁడుచుభి-ప్రకట రాక్షస కాయము హేయముంగనుం!
గొనిచరణాంగులి నైఱయు-గోటనమీటినఁదచ్చవంబుయో!
జనమగుదూర భేషమున-శైలమనన్వడిఁగూలెఁగూలినన్॥ ౮౪॥

క. కనివిస్తయంబుమనమునఁ!

బెనఁగొనవాగులు రాముఁ-బృథువార్షమునం!
గొనియాడిరంక నారవి!
తనయొండెట్లనియెనద్భు-తప్రమదమునన్॥

౮౫॥

- ఉ. వాలిజవంబునన్విసరి-వైచినకాయమితండుగాలిపె!
 స్వేల్లిలునఁదూలమిఁపెఁగఁడు-వింతియనంజనదిప్పుడెందుటం!
 దేలికయయ్యెనాతనివ-ధింపనుదుఁడవేనిపూనియా!
 తాళములొక్కతోలవసు-ధంబడఁగూల్చిఁజాలఁమ్మరుక్క॥ ౮౬॥
- క. అనితాళసప్తకముఁజూ!
 పినడశరథవామకాశ్య-పీనాధసుతా!
 గ్రణియుఁగపీశుఁడుఁదనుమె!
 చ్చవలఁబఁణంబువింట సంధించికడుక్క॥ ౮౭॥
- చ. లలివిడువంగలంబమవి-లంబగతిందృశర జసప్తకం!
 బిలనొక పెట్టఁగూలిపడ-నేసిధరన్వేసదూసిధారణీ!
 తలమునుబాసిభోగులప-దంబుక్షణంబునదాసిరామున!
 మ్ములబొదిఁజొచ్చెనెల్లరుఁడ్ర-భూతిభయాస్పదులైకనుంగొనెన్ ౮౮॥
- క. తాళములఁగూల్చివెసఁబా!
 తాళముఁగనిబాణనుద్యు-దగ్రతివెడలం!
 దాళకభూతంబులువే!
 తాళంబులుభీతినొందె-డక్షుతఁమాత్రన్ ॥ ౮౯॥
- క. తాళ్ళు దెగెనింకదనుజాల!
 యాళ్ళయొడళ్ళఁగలమంగ-ళాభరణములం!
 ద్రాళ్ళుమనకాళ్ళసంకల!
 త్రాళ్ళును దెగునుచుదివిజ-తతిదివినలరన్ ॥ ౯౦॥
- క. అప్పుడుతాళములొఱఁగెడు!
 చప్పుడుక కుభములనిండ-సకలశుభంబు!
 ల్జాప్పుడు వాలిందునుమక!
 తిప్పండితిండన-చుఁదరణి-తనయుఁడువొంగెన్ ॥ ౯౧॥
- చ. మఱియొందన మనంబున నపరిమితానందంబు నొందెనయ్యె వసు
 రంబున॥ ౯౨॥

కా. బంధూ కాకుణభౌనునూనుని విధూపాలుండునుగ్రీవకి!
 ప్రియంధాన్యగర్మజేరిచాలిననికిం-గీల్కొల్పుమేనంతట!
 స్వంధాభాగ్యపుఁడీతిఁడంచుజనులెంచనించుబొణ్ణులున!
 స్వంధాంతర్విత్తవృత్తిచాలినెగుతుం-గౌర్యంబవార్యంబుగఁ॥

క. అనిసుగ్రీవుంబురిచొ!
 ల్విసరేశ్వరుఁడనుజుఁడునువలీసుఖముభూతి!
 ద్విమఁగొలుపవేగితిశ్చవి!
 ధఃగాంతిరమునవసించె ధానుభౌండ్లై

౯౦॥

ఈ. వాలినదిర్చిపోగుబల-పంతుఁలరేవుచుంగడంగిదే!
 వాలినతుల్యలంగఁగడు-నన్వశనుప్రచురోజ్జ్వలద్యత!
 శృంగిలినోనర్పనోతగుల-చాటుఁడాగనువాలిఁగూల్పుఁగా!
 కాలములోనరానునకు-నడ్డమేవాలియుకూలిగీలియున్॥

౯౧॥

మ. అంతన నంత సంతోషితి స్వాంతుండగు నవంత మణిసంతతి
 కిషింధాన గరద్వాగంబుజేరి మాటి

౯౨॥

ఈ. ఏసుగీర్తిఁడవానావోస్తుభుండనై యేతెంచితన్నిన్నుదీ!
 తానుగీర్తినిజేతునంచుభయదా-హ్వనంబుఁగావింపచా!
 రాసౌందర్యవతీమనోహరవచః-ప్రాగల్భ్యతాకర్ణన!
 వ్యాసంగులిడమరేంద్రుడందనుఁడుదు-ర్వాసుండునిర్వృద్ధిగఁ॥

గీ. క్రాలిలిలయికాల-కాలకాలుఁడుకేలి!

శూల మొక్క-మూల-పాలుచెసి!

వ్రాలినమృచున్న-వాడవనవాతి!

తాఁకెదఁయమిత్రుఁ-డరణిపుత్రు॥

౯౩॥

మ. ఇట్లు

౯౪॥

క. తిలపడనిఁతయఁడును!

తలపడఁ నునంబులోడఁచాఁకెగరుణయు॥

- దలఁపఁడనివాఁడ్యఁడీతని।
తలఁబడనేయు వెనదశచ-ధనుతుండనుచుకొ॥ ౧౦౦॥
- క. అబ్బలియులబ్బురంబుగఁ।
బొట్టిలిడుచుబొట్టుమెకము-బొట్టుమెకంబుం।
బెట్టులియుంబెట్టులియుం।
గుట్టులిగుట్టులియుఁజలము-కొనికవియుగతికొ॥ ౧౦౧॥
- క. దంతింబులఁగఁజూచునభి।
కుంతంబులఁజేటుమంబ్ర-కోపులగుచుఁబ।
అంతంబులువలుగుచుఁదదూ।
పాంతంబులకలగునఁగఁ-బదహతులెసఁగకొ॥ ౧౦౨॥
- ఉ. ఫాలములెఱ్ఱవాఁడగి-భక్తుతిదారిణకారణాహవా।
స్ఫూలికిబాహులైకిపువ్వి-ఫాలనేతత్పగులైఁరంబుల।
వాల్లలములెత్తిగిప్పమన-వాఱిణవారణయొగ్గకంబువాఁ।
బోలిపెంంగిరాప్లవఁగ-పుంగవులిందదిసేంద్రవందసులో॥ ౧౦౩॥
- వ. మఱియు నశ్యోన్యమర్థవిచారణకారణంబులగు సంభాషణంబు
లాడుచుం బోరాడుచున్న సమయంబున. ౧౦౪॥
- క. అద్రిగరుగ్భిత్తునుని।
కెద్రితనూజునుభేద-మారయలేమి।
న్విద్రావితారివాయఁడు।
భద్రామతిమూర్తిరామ-భద్రుఁడుశంకకొ॥ ౧౦౫॥
- క. వనంబులురదనంబులు।
బనములుదరములునురమేలు-బాహులునభును।
లెప్పదిపులొకరూపవారికిఁ।
దదనుజుఁడైనట్టితరిణి-తనయుఁకరయకొ॥ ౧౦౬॥
- గీ. కానలెస్సగుగ్రీవు-వానవాలు।
విట్టియరిరకంబగు-ట్టియాస్త్ర॥

దీయబాణంబుననువారి- నేయవలయు!

ననుచు నెంతయుఁడలపోయె- నవసరమున॥

౧౦౭॥

క. కానాసీరికిసారిపాటిరఘునాథుని శక్తిస్వామినింజేరియు!

బ్రాహ్మణుల నెదిర్చితిరుమనిన- న్నాజ్ఞాపితుంజేసివే!

వానిందున్నతేజఃగుర్చినివిని- శాసంబుఁబో(దో)చికా!

దేవిగూల్పవేమాడుజగ్గరితమ-య్యుం గాయమెల్లంగడుక॥౧౦౮॥

క. వాలితనజంపఁబిదప!

స్వామింజంపఘటమేమి-వసుధేశ్వరం!

స్వామిఁగొనంజేసెదజను!

లాలిఁగొనంజేసితివిమహా-త్తుండవయ్యుక॥

౧౦౯॥

మ. అననారాముఁడునొచ్చియిట్లనియెనీ- కావాలికిఁనూరపయో!

వనసత్వచులవేటులేమిఁగనిదు-ర్వారా న్నదీయాస్త్రమో!

చనమున్నేయనితిప్పసైపుమెడద-స్సంజేహమువ్వాసుమి!

పునికేనొప్పరికించిమాచెదనె-త్రుప్తప్రతిజ్ఞాండనై॥ ౧౧౦॥

క. సమరూపాతిశయబుధున!

సమరముమీరాచరింమి-సమయంబునమో!

సమగున్మరమిందెవ్వరి!

సమయించునోయనుమివిదువఁ-జాలఁగనైతిక॥

౧౧౧॥

మ. కావున సాధిజ్ఞానండ్లవై రణంబునేయుమలైన.

౧౧౨॥

క. కంటికిఁజెప్పయగుచును!

కృంటియుగుదెంచివారిఁ-గాచినవినుమి!

కంటెల్లఁదీలనీవా!

లంటిఁగొననవానిఁబట్టి-కండలునేతుక॥

౧౧౩॥

మ. అనిపలికిపనపుత్రింగనుఁగొని.

౧౧౪॥

గీ. వాలికోఁబోరు నెడ వావ-వాలితందు!

మాలియైనను నీవంశు-మాలితనయి!

నలుదితోక ధౌత్తుడగులుపు-మరుగునుట్టు!

లేనిరిపుఁగూల్తు నేఁడ్డు-లేనికడిమి॥

౧౧౫॥

వ. అనుటయొందల్ నొంబున.

౧౧౬॥

ఉ. జ్ఞానినుతుండు సంగరవి-శారదుఁడు న్నహనీయకీర్తిప!

జ్ఞాఁధిరామమూర్తి సము-ఖంబున వాయుతనూభవుండభి!

జ్ఞానము గాఁగ నెంతయోబ్ర-యత్నమున న్నవరించి తెచ్చిస!

జ్ఞానముతోడ నుండు నెనుచు-మాలిక నేలిక కంత పాలిక॥

౧౧౭॥

వ. అంత.

౧౧౮॥

క. కంధరధృతమా లికుఁడు!

కంధరనిభ దేహురవిజాఁగనిరాముఁడుద!

ర్మాంధుభవదగ్రజన్మను!

ధాంధఃపతిపుత్తుర్బిల్వ-మాహవమునకు॥

౧౧౯॥

చ. అనవుఁడు సంతయంబు హృద-యంబునఁదోఁపనడంబి కొంచు నే!

చనివిలుధేంద్రనందనుని-సాహస మొప్పుఁజీరెఁబేరలం!

గునసమరింబు నేయనిది-గోజను దెంచినవాఁడెంచుద!

ధ్వనివివివాలిపంకజహి-తప్రభవున్నమయింపనుగ్రుండై॥

౧౨౦॥

వ. చనుదెంచు నెడ నెడ సొచ్చి నఖివితితారయగు తారయిట్లునియె॥

క. వినుబలవంతుని పెనుబాగి!

పునవచ్చిన వాఁడు తపన-పుత్తుఁడుకాకు!

న్నమఁబోరి పారిమరలం!

జనుదెంచు నెకలంకిదివి-చారింపుమెదల॥

౧౨౧॥

క. హృదయేశ నాచుడింగకు!

బెదరొదవిందదియుఁ గాక-పీయపడి దెసనా!

- క. దళయనున్నదిపోగూ|
డదనుడుదద్యచనుములుపెడచెవులబెట్టెన్ || ౧౨౩||
- చ. ఇట్లునాదరించి హితోపదేశనియుగు నమ్మత్తకాశినింగనుంగొని.
క. తరుణీననుజయింపంగన|
త్తరణీసుతుడకాదునిశ్చితంబుగవినుమి|
దరణీబ్రయత్నింబుననవి|
తరణియనొందంగ వలదెదవంబైన్ || ౧౨౪||
- క. బోటిసీమాటలనా|
బోటినువావీరునెడలఁబొసంగవమయఁగో|
పాటోపమానసుండువ|
పాటవిభుండరుగుదెంచెనరక్కబాదాకన్ || ౧౨౫||
- చ. ఇట్లువచ్చి || ౧౨౬||
క. కోపరసంబొడలూనెనొ|
కోపరికింపంగననఁగఁగుముదిరిపుజునో||
నోపందమద్భుజాహతి|
నోపందరమానెతలఁగుమోటమివచ్చున్ || ౧౨౭||
- చ. అనివెసనాడిసారిసోక-హస్తమునంగుదియించియొందుకే||
లనితనిమస్తకంబునఁబలంబెసలారఁగగుద్దినంగడున్||
దవరెనుజావెఱింగితిన్తత్తునిగొంగిటఁజేర్చిన్వాధికా|
రనిఖిలభారమాతనిశిరంబునఁబెట్టెనోకోయినంబురన్ || ౧౨౮||
- చ. ఇవ్వినంబున. || ౧౨౯||
క. గుద్దినీడంబోవక|
బొద్దనిసువువాలియురముఁబోడువనికువురం|
దద్దయన్దద్దవిడిచె|
న్నద్దులగుచువేర్చిలులాడుచున్నట్టితఱిన్ || ౧౩౦||

క. సుగ్రీవుఁడుచూలాసః

మృగీవుండగుటవాలి-నపుడుదెలిసిభూః

పాక్షణిసమగ్రదోఃప్రభః

లోగుఁడగునివాలిఁడునుమనూహించెమదిన్॥ ౨౩౨॥

ఉ. గాముఁడుధార్తికుండురుశ-గంబుగుణంబునఁగూర్చిభాసుజాం

డీమొనరించియొకనివ-డింగొఁవచ్చినయట్టివాలికా

భామ్యగకాలిపేరురముఁ-గాడఁగ నేసఁగలగబముందరు

స్తోమముచాటునన్నిలచి-నూటిదలిగ్నఁగఁగలవేదితన్॥ ౧౩౩॥

ఎ ఇట్లుదృష్టిమప్తి సౌమ్యంబు నిలయుఁదగ జాతులయన్॥ ౧౩౪॥

ఉ. తాళములేదుఁగూర్చివసు-ధాధరముందెకలించిమించిపా

తాళముబొచ్చవచ్చినక-దంబమువాలియురంబుదూసిపో

జాలకనిల్పుటెంతయును-జాసెసఁగన్వసఁవానిపొందవా

తూలముబీల్చుచున్నదినఁ-దోయజమిత్రతినూజఁదార్వఁగన్॥

వ. అంత. ౧౩౬॥

చ. సరథసప్యక్తిరామునిపృథక్కి-మురంబునగాడినందివీ

శ్వరితిఁయొందుహోయని-దివాకరనందనువీడిధారుణీ

భరమురుభీకరస్వరువా-తఁబలుకూలినభంగివాలిగం

వ్యరిదిగఁగ్రుంగవ్రాల్లితద-నంతిరమాన్యప్రఁగాంచిదీనుడై॥ ౧౩౭॥

ఉ. తారహితంబుఁదెల్పొలి-ధార్తికుఁడారఘురామమూర్తిని

స్కొరణమేలశాపయి-బృషత్కిమునేయునటంచుదద్వచ

స్సారమునీరుచేసిపరు-పక్రయపచ్చిత్వదీయకైతిమ

శ్శారతనీలుపాలయితి-జావఁగనీకిదిపాకుషంబొకొన్॥ ౧౩౮॥

క. మించినధార్తికుఁడవుకడు

వంచనగావించిపృక్ష-వారిమునదుమం

బొంచినమగూలిచతివేది

రించననుంగల్వఁవిష్వ-రించికివశమే॥ ౧౩౯॥

వ ఆదియట్లుండనిమ్ము

౧౪౦౫

సీ. ననుజేరఁబిల్పిత-మునిరాజ్యమునజేల,

పాపివాడవటంచుఁజల్గవైతి

వతనికినినుఁజోరితమెట్టులయ్యెము,

న్ననితెలియంగనిన్నడుగవైతి

జతనికీహరిరాజ్య-నుంతయునొసఁగిపా,

య్యవలికీపమచుని-న్నాడవైతి

వివచనతోచైర-మేలనీకనినమ్ము,

తంపసఖ్యునిసంఘటింపవైతి

గీ. వింతదోటికినన్నాచుఁరించిపోరఁ

గ్రూరశానాచుమునబడఁగూల్చవైతి

వకటరాచుసనారుడ-వైయుఁబొంది

మ్రందఁజేసితివిస్మయ-మందునిమ్ము

౧౪౦౬

క. అంధునికుంజాత్మధుఁడు

పంథానముమాపతేని-పగిదిహృతసతీ

బంధుఁడగువట్టివారిజ

బంధుమఱుఁడెట్లునీకుఁభార్యంగూర్చున్

౧౪౦౭

క. పరులఁహితఁబొందర్పక

తరులకిఁజూడెరుగుకపిచ్చిధాపాతియింప

న్నరవరనీకర్మమోని

న్నరవరమిగిలేసివాడృపవ్యామృముగన్

౧౪౦౮

క. వినుసత్వహీనుఁచంద్రుల

బునఁదిరునికతంబునదుమఁబొందఁబుధముని

న్ననుగపటంబునఁబరిమా

ర్పివాడవునీవుమాని-సివెతలపోయెన్

౧౪౦౯

వ. అనియిట్లు

౧౪౧౦

- చ అలసత వాలిలోపపరు మేత రగుంభిత వాక్య సంతతుః
 భృత్యై రఘూత్తముండవని-పాలకీభామణి రామభద్రుండః
 బృలిముఖులోడనీకిటులఁ బ్రాణమువీడఁగ భార వ్రాతముం
 గలుగఁగఁగదప్పు నెట్టులేటుఁ-గవ్వతి మా నెత్తు రాకృతంబులన్ ॥
 ప. అదియొనుం గాక ॥ ౧౪౭ ॥
- క. నేను నెవ్వధమునఁబెనూ!
 ర్చిన నాకుం బాతకంబు-సిద్ధింపదులి
 మునిభార్యరునుం జెఱు
 పిన పెనుదోషి విసిగ్గులేక - ప్రేరేదవనుచున్ ॥ ౧౪౮ ॥
- క. వాలిదన దూఱునుడువుల
 శోలిసదుత్తరములిచ్చు-చున్న యొడలఁదా
 నాలించిక పికులాధిపు
 నాలించుక తాల్చితేక-యవశతగొంచున్ ॥ ౧౪౯ ॥
- మ. గళదక్రూదక భారయొవిగతిము-క్తాహరవిస్తారయొ
 చలదత్త్యల్పదరావలగ్న యయివి-సప్తాసితాభుగ్నకుం
 తలయొనా స్తతలప్రతాడవిధూ-తప్రోల్లసత్ఫలభా
 గలపతుక-ంకుమచిత్రకప్రయచయై యత్యంతదీవాక్షియై ॥ ౧౫౦ ॥
- క. చనుదెంచితీవితేకుం
 గఁఁబోయెదుజీవితేకుఁ-గనితారమహా
 భృనిరామచంద్రుంకుం
 య్యనజానకుంగరుణమావ-హింపఁగ నేడ్యెన్ ॥ ౧౫౧ ॥
- ప. ఏడ్చి రామ రాజ్య కంఠీరవ శిలీముఖునిభిన్నుంతుగుళాభాము
 గకుంజరుం గనుంగొని ॥ ౧౫౨ ॥
- క. వానర నాయక యిపుడీ
 వానర నాయకునిబాణ-హతినిగతిసె

మేనవయఃబోధననయః

మేనవయఃకంఠపలనానేమవనేర్తుకా

౧౫౩॥

క. శైశవరాసునివాసయః

గ్రహసముద్రోల్లిబంతి-గానెత్తినయః

పౌలస్త్యనికామ్యునః

గీతింఛి-దిట్టవిట్ట-గిట్టితెకట్టా

౧౫౪॥

క. దారం దారసువిభవో

దాగకుదారకునిహరిప-దంబువిడిచిబృం

దారకలోకమునకుబృం

దారః రాజసుశివోఽచలఃచితివేమదిక

౧౫౫॥

చ. అనిమతీయ నతనిసాహసాదిగుణంబులగ్గించి విలపించుచు.

క. భరణింబడిపారతెనుతగు

చిరవళింబుంకపీఠ-సంధించితదీ

యింబుణినిజాకుఃకణసం

భరితానమతేసిమిగులఁబరితాపముక

౧౫౬॥

చ. నకుగనుచిచ్చియోష్టవగ-నాథకమంగోనుమేనుదారవా

రమనానాచనీకుమతి-రాదువిన్నపగుభాగ్యవాలనీ

తనయననంగదర్పవిడి-శిశుగదంగవిలాసుశత్రునై

వ్యతికరిభంగిదున్నటిను-యాంగదునింగదుఁజాదునుర్తిలిక

క. కనుచిచ్చివనుగనుంగోను

మనియనుమనినంగదుఁడుప-దాంతికధూమి

వ్వినుపారలుటయెవరాజ్యం

బుకనుమింబూన్పునుమి-మొక్కుటయెసతి

౧౫౭॥

క. ఇజాదుసుగ్రీవుఁడువా

యనులాఁచనకయతినివైభవాహృతిసేయి

- ప్రమజానిచేజావవలసెం |
జను నేయవ్వరికిసహజ-శత్రుత్వంబులె || ౧౬౦ ||
- ప. అని ధర్మంబుఁదోపవాడి || ౧౬౧ ||
- శ్రీ మతియొక్కో కాంబురాసిని- ర్నగ్నయగుచు |
జాస్తయు గ్గకముననిజ-మ స్తకంబు |
జేఁబడికొనుచునుదఁతొడ-మీఁదనున్న |
ధవునితలడించితరరా-ఘవునిఁ గాంచి || ౧౬౨ ||
- క. ఒగుతోఁబోరదునావరు |
నురుతరువండంబులొస-నొదిగియొదిగిసం |
గరధర్మకొవిదుండవు |
ధరణింబడఁగూల్చితివివి-రాత్యనిచెయిది || ౧౬౩ ||
- ఉ. నేనుతిసేత నెత్తికొని-నింగిఁజెలంగుచునేగరావఁబరి |
చాసురవృత్తి నాకురగ-జారివధింపక నేవు నావిధుం |
జేసితి కానిగోచయఁగఁ-జెప్పెడిదేమియుకండునేరమిం |
జేసివశ్యు జేటొకనిఁ-జేసితిసామ్యము చెప్పినట్టులకొ || ౧౬౪ ||
- క. మిత్రతనూజాఁఘనుడగు |
మిత్రునిఁ గానెంచికొనియ-మిత్రత్వంబుం |
గోత్రరిపునుతునపైసో |
ధాత్రీశ్వరచూపుటధిక-ధర్మమగాదే || ౧౬౫ ||
- ప. అనిపలికి యంతనిలువక || ౧౬౬ ||
- క. పాలకునిరీతిసోధు |
పాలకభార్యాసుతులకుఁ-బాపినివిపుడీ |
చాలినిఁజెప్పెడిదేమి |
చాలినిబిడ్డలనునూడి-యలగుచెసుఖిన్ || ౧౬౭ ||
- ప. ఆపలికి వెండియు ననేకవిధంబులం బలవలెనుమండె నయ్యవను
రంజును || ౧౬౮ ||

- చ. అరకుచువారియాలిబ్బవ-గావలిమేదివి-వారియున్నయిం
గదునిమనోహరాంగదుని-గన్తోనివేదవపేర్తిగాధగా
నగికి నెలుంగురాటుపడఁ-గాననియొన్వసఁజేలచాలనిం
గదదురటిల్ల నెల్లరకుఁ-గాలముముఁడినిఁజేటుతప్పనే॥ ౧౬౯॥
- క ఇఁకఁబుత్తిసత్కిశ్రతా
దికిబంధుసహోదరప్ర-దృఢతరమగుపాం
దికివాకుఁగడచనియెఁగుం
చక్కిభద్రమునూఁగుఁడీనుఁ-ములమిగల్గె॥ ౧౭౦॥
- వ. అనిపలికి తువారి నెల్లం గలయుంగనుంగొని.
౧౭౧॥
- ఆ మున్నునన్నుఁగొల్పి-యున్నచందంబునఁ
దపఁపుత్తుఁగొల్పి తదనునర్తు
లగుచుమెలఁగుఁడతఁడు-దగవరియతనినిం
దించికాదెచావుఁ-దచ్చికొంటి॥ ౧౭౨॥
- వ అని పశ్చాత్తాపపరచునడై.
౧౭౩॥
- క దారందారనునఖశిత
తారస్థిత కాంతిదంత-తార న్నణినుం
జీరంజీరంజీరిగ
భీరోక్తులవగ పుమాన్చి-ప్రియమిగ రొత్తక॥ ౧౭౪॥
- మ. కొడుకుం గొఁగిటజేర్చిమోహమునఁజె-క్కుల్నొక్కిమ ద్వాడియె
క్కుడుమోహంబునవాలియిట్లనియె నీకు న్నేడుకందండ్రవెం
దొడపెనాడుటతీతనిన్నఁగ నసం తోవంబునాకింతటం
గడతీతనింగలకాలమెవ్వరికి నే-కాకారతంజేల్లునే॥ ౧౭౫॥
- క. అనిమతియుఁదనయునుచితవ
చనములనూరాగ్నిబాష్ప సలిలోద్గమఁడై
తనయెగురమిగులవగనొం
దునలిసహిత సుతునకంగ-దుంజూపిదయక॥ ౧౭౬॥

- చ ఆనుజాడచింతఃదక్కిపర-మాదరణంబునవాడువాక్యముః
 ల్వినుమునుదుర్వివేకినయి-వేయవిధంబులనిన్నుబాధఁ, •
 ట్టినఫలమివిధంబునకు టిం చెనుంచుముదానివీనిశా।
 తివయనిఁబూర్వమత్కృతివిధంబుఁదలంపకపోవువదయన్॥
- ఐ. అనితనయనకుండగిం నచనింబులు వెండియనుపన్యసింపియొ
 ప్పగించితిమ్ముఁడా నీకుసర్వంబునకురాముండ కలంఁదని నిశ్చలాం
 తిఃకరణంబు రామచంద్రున కభీమఖండై॥ ౧౭౨॥
- క. కలలో నెవ్వనిపదములు।
 దిలఁచిననటచేతివగు మఁ-చనరుచునుఁడుం।
 గలలోకమలప్పదములు।
 గలలోకైకనుతునిన్నుఁ-గింటి న్నంటిన్॥ ౧౭౩॥
- మ. అనితద్దవ్యపదాంబుజద్వయమరిం-దాసక్తహృద్భ్రూగప।
 ర్తినుఁడైతృప్తినిరాకరింపభవహ ర్తారామశ్రీరామరా।
 మనినుస్మత్కరిణాకటాక్షమునస-న్దానిం పుమంమందోరం।
 గనోగింబ్రాణములేనుఁబొల్లుమనుసు-గ్రీవాగ్రజండోక్కటన్॥
- ఐ. ఇష్టిధంబున సకలసద్గుణశరధియగు దాశరథిశరపాతపాతితపాత
 కుండగునతండు॥ ౧౭౪॥
- గీ ఫలమాలాకులుదినిదిగం బరతఁదియగు।
 నట్టివఁచాకులేగను-నట్టిగతికి।
 ఫలమాలాకులుదినిదిగం-బరతఁదియగు।
 నట్టివనచారియయ్యఁదా-నపునుచనియె॥ ౧౭౫॥
- వ. ఇట్లు దివిజరాజు నందనుండు దివిజరాజు రాజధానిం బ్రవేశించుట
 యొం బ్లవం గాం గనలు నింగివగుల వగలం బొగిలి రఁదుఁ దార
 శతారాయధానిందనుఁ దలంచి॥ ౧౭౬॥
- క భీదురనిభంగురము।
 ప్రదరంబుగరంబుఁ గాడి-పడిపోయితివా।

పదరవినుతుఁడార్వఁగ నా!

మరినపగతకూర ధూర-మణియనితలఁతుకొ॥

౧౮౪॥

క. అహారమెడలికడుము!

క్రాహారతనివ్యధమునఁగఁగి నెయిచోచ్చి!

నాహానాహాబల!

నూహావమునఁగపటవిజిత-మయ్యెనఁకటూ॥

౧౮౫॥

ప. అని మఱియు నతనిగుణంబులగ్నించి యగ్నించి పోవయ్యెచున్న సము-
యంబున.

౧౮౬॥

ఉ. రామునియా జలత్తఱుండ-రాతిభయంకరు నాంజ నేయను!

ద్దాముఁబురస్కరించికొని-తారిమదారమనూరకుంగపి!

స్తోమమనర్కనందమని-సొంపగుమాటలనూరడింపన!

త్రామతనూభవృత్తితవి-ధానమ నందహాయిం మపూరికకొ॥ ౧౮౭॥

ప. సుగ్రీవుం డంగదుం బురస్కరించికొని సముస్తవానరచమూసము-
పేతుండై సముత్పాటిత రామసాయకుండగు వానిరనాయకుల
డగ్గటి డగ్గతిక వెట్టి యేడ్చుచు నొకింత నేపురకు ధైర్యంబుజెక్క-
బట్టియకుఁగొంపంబుఁ బవిత్ర జలపరిష్కారంబుఁ గావించి గంధమా-
ల్యాద్యలంకరణ శోభింబుఁగా నుచితవాహనంబున నిడిబలతర-
తులగు బలీమఖిప్రకరంబు మోచికొనిరాఁ జేత భూపరిసరతా-
ననంబునకుంజని యుక్తక్రమంబున శిలికడించి చుద నాదిక సౌర-
భ పదార్థసంచయంబుఁగూర్చి పేర్చిశోకంబునం జితిపేర్చియ
ప్పొడపై వారికజేబరంబుఁజేర్చి యప్రదక్షణంబుఁగాఁదిరిగివచ్చి
శిరఃప్రదేశంబున నంగదప్రయుక్తయుక్తంబగు సప్తార్చిఁ బ్రవృ-
ద్దార్చిఁ గావించి విరక్తియుక్తులాడుచు నుచిత క్రమంబున నగ్నికా-
ర్యంబునడపె నంత వానరవధూవితాపంబు లొక్క మొగిం దిక్కు-
లద్రువంబిక్కటిల్లె నందుఁదారమనోవల్లభు నుద్దేశించి॥ ౧౮౮॥

ఆ. ఆతులసుందరాంగ-యతుండపాదులవారి!

రతిఁగరంచ సంగ-రంబునందు!

హరికుమారభస్మ మయిపోయితి నెయ్యక్క!

టకటకాజమాతి-యెంబ కాగ్ని!

౧౮౯౫

క. అనిమజీయః బ్రహ్మ బ్రహ్మగుల!

ననిమిషపతిసుతువిఃకూర్చి-యార్చెడుతాదం॥

గౌనిపరపాతీరమునకుఁ

జనిసున్నాకులయైరద్ర-చరవయి లెల్లక!

౧౯౦౫

ప. ఇట్లుపవిత్రస్నానములు గావించి!

౧౯౧౫

క. ఎలయొడిలోదకములుని!

శృలభక్తి నొసంగిపోడ-శమహదానం!

బులనన్న దామలంద్రు!

పులకేపిరిబ్రాహ్మణులఁగ-పులదగురీక!

౧౯౨౫

ప మతియు నవ్యాసశేంద్రున కమశేంద్రులొక పిరినివాసకరంబులు

గు కలగీయంబు తెన్నియేని నడిపి యితిచిత్రావనోహరం బహు

శ్యానదీతీరంబునఁ గొన్ని దినంబులున్న యనంతరఁ బునఁ రవిసంద

శుండు రఘునందన చరణారవింద సందర్శనకందలిత హృదయా

నందుండై చని॥

౧౯౩౫

క అంగదునింగూర్చిప్రసం॥

శాంగనఅంబురికినవిపి-యంగ ముపొంగా!

రంగుముదరిపుగుతుండున!

ర్యాంగాతింగిరననుంధ-రావలయొండై!

౧౯౪౫

భుజంగప్రయాతిము.

ప్రణామంబుఁ గావించ-రాముఁడుజంచ!

దృఢామందహాసప్ర-కీర్తననుండై!

గుణాధ్యుంబులైతాత్మ-మిహ్నానునూనక!

మృణాళోరువాహుద్వి-యొంగుచ్చియైతైక!

౧౯౫౫

ప. ఇట్లుగాధాదరపూర్వకంబుగా గారవించి కరుణారస సముద్రం

దగు రామభద్రుండు పవనశనయానుబాలంగనంగొని॥

౧౯౬౫

ఆ వాలిచేతమున్న-ఫాలితంబగుకపి.

రాజ్యమునకునినజా-బూజ్యలీల!

నాచరింపుఁడాభి-మేచనశోభనం!

మింక దడవు నేము-నేలనునకు॥

౧౯౭౪

క. అనివినిసామిత్రపవన!

తనయ్యలఘుతనయ్యలజాని-తనయ్యండునుద!

క్రినకపియూధపులుంజ!

య్యసాతనఁజట్టుముట్టి-య్యతులితలీల॥

౧౯౭౫

ఉ. బాంధవమొప్పఁగూడికొని-బంధురతూర్యరవంబులప్పది!

క్లింధగకర్ణగోళములఁజెందఱుపందఱ నేయనిదగ!

రవ్వంధతివానరుల్నుడువ-నల్లనఁదోడ్కొనివచ్చురపుగి!

పిక్కింధకుదేనాకోమలరుచిప్రతిభానునిభాసుమూసుక॥ ౧౯౭౬

వ. ఇట్లుదోడ్కొనివచ్చి.

క శ్రద్ధబ్రవం గాంగ నలున!

మిదగతినివాళునీయ-నినజాఁడుసాచ్చె!

స్థానాంతఃకరణుఁడనుచు!

కుంధాంతాదుదస్థిధ కుదాంతంబుక॥

౨౦౦౪

వ. ఇట్లంతఃపురప్రవేశంబుఁగావించె సంతకమున్న పౌరులు.

౨౦౦౫

ఉ. కిట్టిరితొరణంబులెసఁగ-న్తినుముట్టినతొరణంబులం!

తెట్టిరిపూర్ణకుంధముల-మేదురలీలమృదంగకాహళి!

ల్లాట్టిరిపుష్పమాలికలు-గుత్తునఁదాపులుగుగ్రమ్మరింపఁగా!

జాట్టిరిద్వారదేశముల-సూర్యతమాధపుఁడుల్లసిల్లఁగక॥ ౨౦౨౧

క. ఫలయంతరంభాక్రమకం!

బులనెల్లఁజొందువలచి పునుగుజవాదిం!

గలయంపిఁజిలికికస్తురి!

నలికియిడిరియ్యాణిముత్తి-యపుసుమయ్యిగ్దురీ!

౨౦౩౧

ఎ. వెండియుం బరమ శోభనంబుఁ గావించి రిప్పురవరఁబు సమస్త
సంభార సంభరితంబును వారాంగ నాన్వృత్తగీత విచిత్రంబునునుం
గ శతూర్ధ్వ రవ సంగతంబును సకలజన నియ నానంద కరంబునై క
రంబు విలసిల్లుటయు ॥ ౨౦౬ ॥

ఉ. అంతఃసంతసంతసన్యా-దంబుజునింబుజమిత్రపుత్త్రుని
త్యంతమనోహరాఁబరవ-వాభరణాన్వితంబుప్పమా లికా
[కాంతగ శ్రవణేశునాడి-కంబుగఁదోడ్కొనివచ్చితిత్సభా
భ్యంతరసింహపీఠమున-వారనిఁగూర్చిమాత్యులొప్పుగ ॥ ౨౦౭ ॥

క. చామగమలిడిరి బేల్పుం
జామలకనవచ్చుఁబల్లవఁగ-చంద్రమఖులని
స్సీమాభిరామభూషా
స్తోమయుశంయుశలసన్న-తులనేయంగ ॥ ౨౦౮ ॥

గీ. తివిరిరాఘవుఁడుకృతప్ర తిజ్ఞఁడయ్యెఁ
గానీవునుబ్రతుప్ర-కారపగుఁడ
వగుమనుచుఁబుత్త్రునకుఁదెల్ప-నిరుఁగుఁ దెంచె
మిత్రుఁడననొప్పెసఁగెసితి-చ్చత్రమంత ॥ ౨౦౯ ॥

చ. పట్టాభిషేక సమయం బొసన్నంబగుడు హనుమజ్జాంబవదాదు
లవనీసురశివాయై పుణ్యాహవాచనపూర్వకంబుగా హేమామ
విధి యధావిధినిర్వర్తితంబు గావించి ॥ ౨౧౦ ॥

చ. కలుషవారంబుంబువులు-గల్గివధూరిసువర్ణకాండనో
జ్వలకఃశంబులందికొని-వానిర రాజ్యవరాభిషేచనం
బలవడ నాచరించిమి-హాగుణకాలికఁబొద్దుచూలిక
య్యోఃఘులురామచంద్రునిద-యాన్వితముంజిలికిం మనట్లుగ ॥ ౨౧౧ ॥

క. అమరనగురావతికిన
య్యమరులమరవాధునింగ హాధిక్యగీకిన
ర్యమమన్నభిషేకించి
క్రమముఁ సుగ్రీవుఁభిల కపిపదము నకు ॥ ౨౧౨ ॥

- క. అభిషేకంబొనంపఁగ
నిభిషిక్షితుఁడయ్యెభాస్కు-రాత్తజఁడుకన్కె!
ప్రభుఁడగుమఁదారకామ!
ధృభాగభాగమృతికిరణు-వాక్యతినంతకొ॥ ౨౧౦॥
- గీ. సకలహవగులకురామ-హృద్రునకుమ!
హామదముగాఁగనప్పుడ-యంగదునకు!
వినితమగుయావరాజ్య-సంపదకునర్హుని
జేసిపట్టాభిషేకంబు-సేసెఁగరుణ॥ ౨౧౧॥
- కు. ఇచ్చి ధంబునం గోత్రభి తేనైతుఁకుం బూజ్యయౌవరాజ్య పట్టా
భిషేచనం బాచరించి ప్రాజ్యసామ్రాజ్యంబునడసి తూతాండనం
దనుండు రెండువ చండకిరణుండనం బ్రజ్వరిల్లి॥ ౨౧౨॥
- ఉ. అత్తరివానరాంగనలు-హారతులీసచిచ్ఛప్రయత్నఁడై!
పత్తనమెల్లమెల్లనస-భార్యకుఁడైప్రచరించిరాజ్యనం
పత్తిఁగరంబుం గిలిన్పు-పాలినిమాధవద్యవర్చవా!
యత్తనృదబుఁడబ్బవిహి-తాత్తతమాధవుఁడుల్లసంబునకొ॥ ౨౧౩॥
- క. చనిబధాంబలిధుటితా
ననుఁడున్నయవియభయచి-నిమితిశిరస్సుల
దుమనగుబరాకుచంద్రుం
గనిమొక్కియతండుత్రీతి-గోగిఁటఁజేర్చకొ॥ ౨౧౪॥
- కు. అపరిమితాండ భరితాంతకరణుం డగుమ నరకక్లిషయొ॥
- క. ప్రతివనెఱిపిరివిసివ!
ప్రతిహతబలకాలివగుట-బ్రతికితిఁగృహకొ!
బ్రతిపిక్షింపుముష్ణవగ!
ప్రతిసృష్టింతునీదు-ప్రమద న్వేదకకొ॥ ౨౧౫॥
- చ. అవనినంతసింహనలి-వాప్తతమాధవుఁగాంచిరాముఁడే!
ల్లకుటుగిపుబొమ్మశర-జాగమ-మ్మనరమ్మధారుణే!

తనయసువార్తఁ దెమ్మవిది-తమ్మగునిపెనువానకాలముం |

దనఘనసింతుసోదరిస-హాయతనిగ్గిగ హ్వరంబులన్ || ౨౧౫ ||

క. కర్కజనచయనయనో |

త్కిర్నమువర్షముతువగుగ-గాగపిసేనా |

ఘృతిభూభాగుఁడవై |

హర్షమునరమ్మకార్తి-కాగమనమునన్ || ౨౧౬ ||

చ. అనుడుఁదదాజ్ఞ వానరస-హస్రసమేతముగామహాముదం

బునఁబురికేగుడెంచికపి-ముఖ్యుఁడభాస్కరనందనుండుత |

జనకసుతాగవేషణమ-బాలినమర్కటగోటిఁబిల్వఁబం |

చినిఖిలమంత్రిపుంగవవిశిష్టసహాయముపేర్చినెంతయున్ || ౨౧౭ ||

క. రమణీమణియగుతారా |

రమణీప్రియుఁడగుచుభాస్క-రసుతుఁడుమెఱసె |

మృనునధికభూషణమనో |

రమఁగుడిప్లవంగరాజ్య-రమకధ్యక్షుఁడై || ౨౧౮ ||

వ. ఇట్లు సంతాప్తమనోరథుండై మహాసుఖంబు లనుభవించుచుం

డెనంత నక్కడ రాముండు సౌమిత్రిద్వితీయుండయి ప్రవర్షణగిరి

బిలంబుల నీతావియోగ సాగరంబునిస్తరింప నుపాయంబుగానక

సంతప్తచిత్తుండై యుండునంత. || ౨౧౯ ||

క. కాలమునదోఁచెదొలకరి |

కాలమునిదిరీసకాళి-కాకాలముఁగ్గే |

కాలమతిరిక్తకైత్యకు |

మూలముపాంధజనములకు శూలంబగుచున్ || ౨౨౦ ||

క. పొక్తాదుతిజహుళముజల |

క్తాలాపితముగుత-మోమయుముచతు |

ర్దిక్తాలిన్యముచరదహి |

భుక్తాన్యమువర్షముతువు పొలుపువహించున్ || ౨౨౧ ||

చ. ప్రబలివలాహకంబులున-భంబునఘూర్జిలునుందటిల్లతా ।
 ప్రబలతలోకమెల్లఁదిమి-రసగితంబుగఁబల్చిమప్రదే ।
 శబలభిక్షుగ్రచాపవిల-సనీతియొప్పుగవృష్టిగల్గజే ।
 నెబహుభూతతోటులఁగ్య-శింపఁగఁజేసినతాపమాటఁగ్గఁ ॥ ౨౨౫ ॥

క. పెనుమిట్టిపల్లంబిది.

యనిజనములకేర్పరింప-నవశంబుగవృ ।

ప్రినిరింతరధారాపా ।

తనమునభువనంబుఘూర్జు-దకమయమయ్యెన్ ॥

౨౨౬ ॥

గీ పాంధకలహంసహృదయని-ర్బంధకంబు ।

నమితవాగకుమారభ-యప్రదంబు ।

గాఁగఁ నెంతయుఁ గేకికే-కారణంబు ।

గల్గెనెల్లడఁబర్వతా-గ్రంబులందు ॥

౨౨౭ ॥

వ అయ్యవసరంబున.

చ అతులితరీతిగోతరికి-హర్షమువృద్ధియొసంగుచుండఁగా ।

నతిరమణీయబాలశృణ మంతట నెంతయునొప్పువీరైసం ।

తితకరకాప్రవర్షవితి తిస్సురదంబులనల్పిహాహుఁడు ॥

గతిమనఘాతిధాత్రికురు-గాత్రికిఁ బాఁకుమవచ్చెన్ ॥ ౨౨౮ ॥

క. కమలాకరములునిండియు ।

గమలంబులుదెలివఁదూలి-కమరఁగమలినీ ।

రమణుఁడుమిరపిహేతుఁడై ।

నముదఁదెలివఁచోళోయ-నిందజ్యేష్ఠ ॥

౨౨౯ ॥

గీ ననులెల్లనాభుల్లికా-వనములయ్యె ।

భువనమెల్లనాభుల్లి భువనమయ్యె ।

నెబమబ్రమణుంబయ్యె-నెబమగను ।

నదివారిదప్రావృణ-శేహమనను ॥

౨౩౦ ॥

కా హృదన్యంబకఁపైగరితరధా-గారావయంబుస్సుర ।

ద్యౌచిశ్శోణితమింద్రగో-భుజుదోద్యత్తాంసఖంబంబను ।

చ్చాదో మేదము వర్షబింబులనద-స్త్రింబుభమాతింగము।

స్తోదీభూతసమస్తభూతముఁబర-న్మక్తాసిలేశంబునై।

శోధింపంబుడెవానకాలమురణ-క్షోణీతలప్రక్రియఁ॥ ౨౩౧॥

ఆ. అఖిలభూతకోటి-కావ్యాయనంబగు।

నట్టివానకాల-మగుదుఁబుడమి।

పట్టినుగఁదురామ-భద్రుండుజవరాలి।

దగువిరాలిఁదూలి-తాల్లిమాలి॥ ౨౩౨॥

వ. తమ్మునిఁగనుఁగొని॥

గీ. లక్ష్మణక్షణప్రభాప్రభా-లక్ష్మితంబు।

మేఘనిశ్శోషహూవస-మిశ్రితంబు।

నతులజంఘాసమీరస-మావృతంబు।

నైనయిక్కాలమధికభ-యంబుగాఁడ॥ ౨౩౩॥

క. పడుచుడుగులజడికంఠెం।

గడుబెడివములిక్కియూర-కంతధ్వనులె।

క్కుడుబిసదారులమెసవిన।

వడితనమవిసెడునెయ్యెట్టి-వంతలఁబడినన్॥ ౨౩౪॥

క. అనిమతీయోన్మమమజుఁడ।

పెనుగతిఁబ్రావృట్టుయోద-పిహితములఁని।

ద్దినములుదుర్దినములుగా।

కనఘాసుదినంబులెట్టు-లగుఁబాంఘులమఁ॥ ౨౩౫॥

క. ఆశుగమునాకు స్త్రోమం।

చాశుగనిహతివోలెదాప-మధికముఁజేసెం।

గేశవి నాశనిఁజనక।

క్షేత్రసుతంబాసియున్న-కృష్ణుఁడనగుటఁ॥ ౨౩౬॥

వ. అనిమతీయం దద్వియోగకృతానుయోగ సంతప్తమానంబగు

మానసంబును సౌమిత్రి హితవచనరచనామృతంబునం దడుపు

చుండునంతం గతిపయదినంబుల్లకు॥ ౨౩౭॥

సీ. ద్యోధునీని ర్చల-పాథో-తరపరిస్సు,

టత్పురిడరీకమం-డంబులనఁగ,

వ్యోమ కేతునిజటా-వ్రాహ్మభాగంబునఁ,

బూసిన వెలిబూది-పూతలనఁగ,

ఖచరులుదడివోవఁ-గానాక సంబున,

నాటఁగ ట్టిన తెలి-చీరలనఁగఁ,

దొలుక రిదీజిన-నలమాన సముఁబాసి,

పటతెంచు రాయంచ-బాదలనఁగ.

గీ మంచుపగ నానిగర్భిక-రించినట్టి

నింగిజవ రాలిగండపాం-డిమములనఁగఁ,

జకితచాతక జాత సం-జాతపాండు

రాభ్రములుమించె-దచ్చరచాగమమున॥

౨౩౮॥

గీ భూసతీ న్తనగిరులము-న్బుసికొన్న

లలితకన్తూరిశాదంబు-దొలచిఘనసి

తాభ్రయోజితచండునం-బల దెననఁగ

నలరెనుసి తాభ్రముల్పర్వ-తాగ్రములను॥

౨౩౯॥

క. అడగ శ్భేకంబులొడ

లడిగె న్నేమంబులంచ-లజ్జనములం

గడఁగెన్విధుండుశరములు

గడిగెన్నరుండేచివిరహ-గణముల నెగువన్

౨౪౦॥

చ. కలుషతదొల్లితీరిములఁ-గాచిన గూరుహతోటిఁగూల్చిత

తక్కిలుషతనిట్టలయ్యెననఁ-గానదులెంతయునిర్లభంబులై

వెలవెలఁబాటఁజొచ్చెనది వింతయనంజన దెట్లుఁగాంచనో

ర్దులుగలవారికిఁ ఘనత-రుప్రవిరోధము సేతపాడియే

౨౪౧॥

ప్ర. అంత.

౨౪౨॥

ఉ. దక్షిణగాములైనజల-దంబులకొక్కభ రామరుండుప్ర

త్యక్షము గాఁగ స్రుక్కుచుఁబ-యాణముమాగనవోయనంగఁబ్రా

గ్ధక్షిణభాగమందునన గస్త్యమహోదయమైనమేఘమా।

లాక్షయమయ్యెనంబరమ-హర్షిశలాపైశిరత్సమాదృతి॥౨౪౩

సీ. మఱియుఁదచ్చరదాగ-మంబంతనంతరి,

క్షయవోలె రాజహం-సలఁబెనంగి।

పక్షిరాడ్వజభూరి-వక్షసలమువోలె,

లాలితకమలాను-కూలమగుచు।

ధర్మాభిరతుసభా-స్థానంబువోలెన,

లక్షితపంకక-లంకమగుచు॥

బ్రహ్మధనాయకునిశి రఃప్రదేశమువోలె,

విమలభాసునదీ-విహితమగుచు।

గీ. డంబుమీఁతెడుచంద్రమం-డలమువోలె।

నధికతరచారుకువలయు హర్షమగుచు।

నట్టిజలదాంతసమయస-మ్లాగతప్ర।

చిత్రతరపాత్రకారద-రాత్తులందు॥

౨౪౪॥

క. పెరవరిలోకేళఁడుత।

స్మరచారప్రజములనెడు-చలిచీమలపై।

మరుగతిఁజల్లినమ్మిగ్ధము।

కరణిగువలయానుమోది-కాముదిప్రబలె॥

౨౪౫॥

ఉ. అట్టిశరిన్ని శక్ హిమక-రాతపమాత్తకునార్తిఁగూర్పఁదో॥

బుట్టువుకలువట్టురఘు-పుంగవుఁడాలివిరాలిఁదూలిన।

స్వేట్టులికింపఁజొచ్చిరతి-భీకరులీస్తరవారిజారులీ।

పట్టునఁబ్రాణముల్విడుతుఁ-బ్రాణములేటికిసీతఁబాసితి॥ ౨౪౬

వ. అనిపలికి చంద్రోపాలంబన పరుండయి లక్షణుంఁగమంగొని॥

క. ఇతఁడమృతకిరణుఁడేకా॥

డలివిషముఁడుగాకయన్న-ననుజుఁడదారా॥

- యుతుఁగానినమ్మదాఁరా!
న్వితుఁడేచందగునెయ్యామి-నీచరన్పత్రికా॥ ౨౮౦॥
- క. తగ నెందుంగువలయహితుఁ
డగురాజుకళాప్రపూర్ణుఁడగుఁగాకఁగడుం
దెగ్గనికృత్యత్వమిలవిలు
ధగుగుజ్యేషికగుఁగాని-తక్కునెచెపుమా॥ ౨౮౧॥
- క. అకలంకుఁడసన్నాత్తుఁడ
నకుటిలుఁడనటంచుబొంగు-నమవసఁగ్రుంగు
స్సకలంకుఁడసన్నాత్తుఁడు
సకుటిలుఁడుంగార్భ్యుఁడెతని-చందమెఱుంగఁమే॥ ౨౮౨॥
- వ. ప్రివిరాకపోకలుజనంబులెఱుంగరెయనివెండియు॥ ౨౮౩॥
- ఉ. ఈతఁడుచోరణాటికిన-నిష్టుఁడటచురుకొందఱీతఁడే
పూతయొనర్చుబాంధులన-కారణమిన్నిహిరాంకుఁడెంతయు
ద్యోతితుఁడంచులోకములు-దూఱఁగనెంచుకసిగ్గునొందఁదా
హితలపోయఁగార్భ్యుఁడగు-నాతఁడులజ్జనెఱుంగఁడేకదా॥ ౨౮౪॥
- వ. అనియివ్విధంబున॥ ౨౮౫॥
- క. వనజారిదూరిమీఠిన
జనకగుతావితహవహ్ని-సమసినధృతిన
ప్రసుజేంద్రుఁడంతఃకంద
త్పనిఁసూర్చివిశేషరోష-పూరితముఖుఁడై॥ ౨౮౬॥
- క. తుంటవిలుఁజెలుకలేజెయు
నంటినఁగగుగందుపూవు-టయ్యలెవరికిం
ంగటఁబడనిసవిప్రుఁడుము
క్కుంటినుదుటికంటిమంటఁ-గాఁగిననీకుకా॥ ౨౮౭॥
- క. అట్టివిలుకాఁడవీతే
పట్టునవిరిహిజనహృదయ-పాటనమునకుం

దిట్టవయితివూహింపఁగఁ

నిట్టివిగావేవిధాత్య-కృతచిత్రంబుల్॥

౨౫౬॥

చ. కటకటపూవుబాణములుఁగమ్మనివిల్లునుఁదాల్చిచిల్కఁజే॥

రటురటుఁడ్రిప్పు మన్నరిస-హాయతి నెంతయుదర్పకుండవై॥

యటవిదపంబొనర్చు మధ-రాత్తజఁబాసినరాజమాల్కిపై॥

బటుగతి నేలపోయెదవు-భస్మము గాఁగలవంబకాగ్నిచేక॥ ౨౫౭॥

వ అనిపలికి నిట్టూర్పునిగుడించి.

౨౫౮॥

క తమ్ములతోకమ్ములుఁగుం॥

దమ్ములతోదమ్ములగు మఁదన రాఁరెడుచూ॥

తమ్ముల నేయకుననుఁగుము॥

దమ్ముల నేయుమటులైనఁ-దనువుఁదొఱఁగుదున్॥

౨౫౯॥

క. అనిమతియునివ్యధంబున॥

వనజారింపూటిదూటి-వోకు భేకుఁడుమే॥

ల్లనిచల్లనిగాడువుఁబి॥

ల్లనితాఁకునతోరువకఁజ-లంబటిపూకున్॥

౨౬౦॥

చ. అనిలుఁడవిన్నున్నహార-హంబుననంతుఁడుపట్టిమింగనా॥

తనిజర రాగ్నినింమకయు-దగ్గము గాకతదాస్యవిస్ఫుర॥

ద్వనవిషవహ్నితోడువడఁ-గావిగోపివ్రజకుష్మకాననం॥

బనయత నేర్చిపేర్చెదుద-యాపరిహీనుఁడవుగ్రమూర్తివై॥ ౨౬౧॥

వీ. ఘనజాలముల నెల్ల-గానియొనర్చెన,

వొకచోటఁ గాదునీ-యుఁకిపట్టు॥

జనులెల్లనినుఁబ్రభం-జనుఁడనిపలాకుడు,

రెట్టివారలనైన నెదిరికొందు॥

వంతకు చెసనుండి-యరుగుదెంచెదుచఁ,

పట్టిరహస్యంబు-బైటనిడుదు॥

పురగులక డువుల-నుండివచ్చెనువర,

తరులఫలంబుల-నురులదోళు॥

- గీ వాటిపోయెడువిపులాగ్ని-నాటినీవు!
 బీదవారలఁగ నుఁగొన్న-బిట్టువేతు!
 వట్టినిన్నుఁజగి తప్పింబుఁడనినపంక!
 జానసుండేమిచతురాస్యుఁడరిసిచూడ॥ ౨౬౨॥
- వ. అనివెండియు బహువిధప్రలాపంబులు గావించుచుఁ బురోభాగ
 విపులారణ కిసాలరసాలసాలాగ్రంబునం గండుమితైకు కీర క
 శోరంబుఁవలొకించి విభ్రమితాంతఃకరణుండగుచు నిట్లనియె
- చ. అలరుభటోపయోగమువి-చోయనవర్తనముందనర్పను!
 జ్వలనిగమాంతవాసమన-వాప్తకులాయతనోందిరామునిం!
 బలుకుటప్రాణిహింసనము-మానుటయిట్లుఖిలత్వమెంతయుం!
 గలిగినయోశుకద్వీజము ఖంబునరాగముఁబూనుటర్హ మే॥ ౨౬౪॥
- చ. అనుచువిరాళిఁదూలితన-యాలికచాలివినీలిమంబువో!
 లినమధులిట్లులంబులురు-లీలనుగానమువిస్తరించుచున్!
 ఘనలలితకాలతాంతమృదు-కల్పితజోలికలన్నమీరణం!
 డనుచెలియుఁచనుఁగఁగని-యాతఁడునీతిఁదలంచియార్తుఁడై॥
- క. నీతాయుష్ష్యర్చిరహో!
 జాతానలమెట్లునాకుఁ-జల్లాఱుధవ!
 చ్చీతానుపమానకుచి!
 స్ఫీతకటాక్షేక్షణాభి-షేకములేమిన్॥ ౨౬౬॥
- క. ఆశుశొదువమరుఁడుకైదువ!
 జలిపిం చెడునట్లునీర-సాలకిసాలం!
 బలికచచలింప నెంతయుం!
 గళివళిమం దెక్కుమనంబు-కావందగదే॥ ౨౬౭॥
- క. అలనాటి నెయ్యములనో!
 లలనాయొకనిముసముంద-లంపకమణివం!
 గలనాశుః శారీకల!
 కలనాదములిప్తుశుమనముఁ-గలంపఁగఁజొచ్చెన్॥ ౨౬౮॥

వ. అనిమతీయం దవీయవియోగంబు సహింపక॥

ఉ. తావులుగుర్తిమర్రించెడుల-తాభవనంబులదూతీఎన్పుగొగ్గి|

మృవులనీడకేగునట-మానికొలంకులజేరఁబోవున|

చోపెడలుంబరిస్ఫురిత-నూనరజంబునలండుమేననీ|

తావిరహార్తిరాముఁడొక-తావునఁగాల్నిజవంగ నేరమిన్॥ ౨౮౦॥

వ. పరితాపంబునొందునుం బరీభ్రమించుచు బరవశత్వేంబునొందు

టయు నుచితవచన శిశిరోపచారంబులం గొంతసేవదేర్చి లక్ష

ణుండు॥

౨౮౧॥

ఉ. ఏలపరిభ్రమించెదును-హీశమహాశనికల్పతాపకా|

భీలశరావలీజ్వలన-భీమశిఖోష్ణసహిష్టులప్టెది|

క్వాలురుసత్యైకాప్యగిరి-పాలురుగారటుగానసాధ్విన|

బూలలసాకుమారివృష-పుంగవముదఱఁబెచ్చియుంచరే॥ ౨౮౨॥

ఆ. అంతయేలయునజఁ-డాంజనేయాంగద|

జాంబవత్ప్రముఖర-సారుహచర|

భల్లకోత్తమలను-బటుగతిఁబిలిపించి|

నీతవెదుకనాజ-సేయకున్న॥

౨౮౩॥

చ. అనుటయుఁగోధశోకవివ-శాత్తుడురాముఁ గులక్షుణుంగనుం|

గోరికనుఁగొంటివేషవఁగ-కుంజరువాలినడంచితస్తహ|

ఘనవిభవంబులిచ్చుటయుఁ-వైకొనిదుర్దదమెక్కిరింతయు|

స్తనఁదలంపఁడయ్యెమరు-మాపతిగోతులనమ్మఁజెల్లునే॥ ౨౮౪॥

క. అనిపలికిమతీయవతఁడి|

ట్లనుఁగిషింధాపురమున-కరిగియతఁడుభూ|

తనయనరయఁబూనుటమదిఁ|

గనినైపుముకాకయున్న-ఖండింపవనా॥

౨౮౫॥

మ. అనియట్లానతియారయంబుననుమి-తాత్మోద్భవుండేగికాం|

జెనభోల్లేఖితకాఖికాఫలరస-నీవ్వికారసమ్మాదన|

- రసకాఖ్యామృగకాబళోత్కరతా-కాగ్నింహోయకాంతారము |
 స్ఫుటివిస్తారజితాంధకారమునుగి-ష్కింభాపురీద్వారము ||
- వ. కనిచేరంబోవు నవసరమున నచ్చటి ప్లవంగపుంగవులు తమలోన ||
- మ. అహి నూంకుండుమహాశురాగమునఁ-బుత్రాలోక నాపేక్షని |
 మహిశేతెంచెననంగనొప్పెడుజగ-స్థాన్యండనంతాభరో |
 ద్వళావాత్యంతసమర్థుడీతఁడని-తత్సంగర్యగాంభీర్యస |
 స్తహిమాలోకనదర్శనంబులను-సంభ్రాంతాత్మలైచెచ్చెర || ౨౭౯ ||
- క. చనిగుగ్రీవుండావా |
 పనితాప్రియఁ గాంచి మొక్కి-వానరవరులి |
 ట్లొరోదిన నాయక సుతి |
 వినుమొక విన్న పమావిన్న-వింతుము తెలియ || ౨౮౦ ||
- ఉ. వాసవతుల్యఁడున్విబుధ-పంధ్యుఁడుశక్రధనుప్రకారబా |
 నాసనపాణిగోపురస-మాగతునొక్కనిఁగాంచియెంతయుం |
 ద్రాసమునొందియారనివి-ధంబుసమస్తమనీనఁ దెల్పె |
 చేసినవారమాతఁడుఁ బ్రసిద్ధనృపాలతనూజఁడారియ || ౨౮౧ ||
- వ. అని పలికె రంగుఁగొందఱు. || ౨౮౨ ||
- క. వినుమునుమన వాలిందుని |
 మినమునుజేంద్రునకునీయ-మిత్రకులధ్వం |
 సనమూర్తికి జేఱుగలుగ |
 దనఘయనికంఠె-గ్రోధనాధకమితనికే || ౨౮౩ ||
- క. ఆనవినుగ్రీవుఁడుతన |
 మనమునలత్తులుండతం-మనుజేంద్రుఁడువం |
 పినరానోపున్నను నే |
 మనుజోయి మునునసంభ్ర-మాయత్తుండై || ౨౮౪ ||
- వ. తారాసమేతంబుగా నెదురువోయి భయాభక్తియుక్తిం బ్రణామం
 బుఁ గావించియుఁడతనికి సమకట్టిన యర్హ్యపాద్యంబులం బరిగ్ర

హింప నొల్లక రఘునందనుండు రవినందనునకిట్లనియె॥ ౨౫౫॥

చ. ఆదవమేకలబులెల్లనుస-హాయము గాంగరఘుప్రవీరుండ |
య్యెడవిపులార్తి భారమువహించుటచాలిమిఁదూరియొండని |
య్యెడవిభవాలిరేకమన-నీవుదలంపంగవైతిమమ్మనె |
య్యెడవిపినాటుమూర్ఛదమ-కిప్పుడునాజనదెట్టులేరికి॥ ౨౫౬॥

క. మాయన్నదుర్తదుండగు |
మాయన్నపథించిరాజ్య-మిగొనిజడత |
నాయన్నదలంపవైతివి |
మాయన్నంజూడబుద్ధి-మిగిలెనేనీకు॥ ౨౫౭॥

క- అనిబెట్టుపలికితారా |
వనితాప్రియనిచనరచన-వత్సలుండగుఁ |
మ్మచేంద్రనందనునకి |
ట్లనియెన్నుగీవుఁడుచిత-మగువనయమున॥ ౨౫౮॥

ఉ. ఇంతిహమున్నవానరుల-కల్లకునాజయొనర్చినాడవా |
రింతకునంతకుంబుడకు-ఱునినకైపడినేగుదెంతుర |
త్యంతకుతూహలంబుమన-కయ్యెగునూరకచూచుచుండగా |
నంతకృతఘ్నవర్తనుండ-నయ్యెతిలంపుముడింపుమగ్రత॥ ౨౫౯॥

క. ఏవచ్చిమిమ్ముజూడం |
గానేకుకనందుచుండ-గానియ్యెడకు |
న్నీపయరుదెంచినాడీవు |
కావునబోవుదమున్నపుని-కడకిరువురము॥ ౨౬౦॥

ప. అనితత్తరంబుగా నుత్తరంబిచ్చి యత్తరణికులాభరణుచిత్తంబు మె
త్తవడంజేసి యుత్తలంబుదక్కి యత్తరుచరోత్తమండు పెండియు॥

క. ఏనైవచ్చెడుపుణ్యమ |
గాననటులఁగాననుచిత-గతి నెంతయుస |

వ్రానంబుదోపవాకు |

వ్రానపవతికిన్సమాగ-మంబునడపుమి ||

౨౯౨ ||

చ. అనిసచివాళిదోడ్కొనియ-హర్పణినందనుఁడాకుమారుతో |

జనియెనురామువింబ్రథిత-శాత్రవగోత్రవిరామునింగనుం |

గొనినటులేగిరాఘవున-కుక్షిహృదయంబునఁగ్రోధశాంతిక్త |

మునుమునులత్తుణుంబనిచి-మోదిముతోనతఁడట్లొనర్పఁగన్ ||

ప. మోడ్పుం గేలుఫాలంబునంగీలించి.

౨౯౩ ||

క. పదఁపడి తపఁసుతుఁడుతి |

త్పదపద్మంబులకుఁమొక్కి-ప్రస్తుతులెసఁగ |

స్తదియదరుచుండనపుడ |

య్యది తేందుసమానముఖున-కొయ్యనఁబలికెన్ ||

౨౯౪ ||

క. శాంతగుణాకరచతురా |

శాంతంబులనున్నయిది-చరముఖులశే |

నితెకుమునుపిలిపించితి |

సంతోషమునొందుమిపుడ-శనుదెంతురనన్ ||

౨౯౫ ||

ప. దీనదయాళుండగు రఘునందనుండు మహానందంబునం దపనంద

నుం దదమాత్మ్యలంగనుంగొని కనుంగొనలఁ గరుణారసంబు జా

లువాట వారలంగలపికొనియుండె నంతం గతిపయదినంబులకు,

శా. లాంగూలోచ్చలజోదితశ్వసనలీ-లాధూతధారాధరో |

త్తుంగుల్లాంగలదీర్ఘదంష్ట్రులధికో-ద్యుక్తులహీభృన్దవో |

భీలాంగుల్నఖరాదుభోధతులుచి-ర్భీతుల్పుతుద్ధిక్కుగో |

లాంగూలోత్తములేగుదెంచిమనో-ల్లాసంబుసద్ధిల్లఁగన్ || ౨౯౬ ||

ప. మఱియును.

క. దాశరథులకుంగిష్కిం |

చ్ఛేకునకున్సంతసంబహీనతనొంపం |

గీతులు సను దెంచెచి నా|

కేశ సమానబలులవిని-యారినక రణిక్||

3004

క. గిరిసభుడుగంధమాదనా|

డరిపంకజమత్తకుంభి-యగుగ్గజాడు|

స్తరివిక్రయండుకేసరి|

యరుదెంచెప్లవగనైన్య-లైవేర్వేట||

3005

సీ. ఆ పరిమితాద్రచ-రానీకములుగొల్వ,

నరుదెంచెగురుదాక్షు-డనునతండు|

కొలదివెట్టెగరాని-కొఱితిమూఁకలతోడ,

నరుగుదెంచెగవాక్షు-డనునతండు|

గణులింపరానివృ-క్షచరభటాలిదో,

దొనివచ్చెనుశరభుం-డనునతండు|

లెక్కయిడగఁజాల-లేనివానరులతో,

జనుదెంచెవడిఁదారు-డనునతండు|

గీ. లలితసంఖ్యాతకీశబ-లసహితముX|

నర్థి నేతెంచెగుంజగుం-డనునతండు|

నర్థియనంతింతయనరాని-తరుచరాని|

తనరంగనుపట్టెనుపనసుం-డనునతండు||

3006

క. వివిధవిపివాటపైన్యప|

రివృతులునరిమధసులునప-రిమితబలులువ|

చ్చివిడిసితివిసతమైంద|

ద్వివిదులునలనీలనలద-ధియుఖప్రముఖుల్||

3007

చ. అతిబలులగ్రవేరులు-హాశనికర్కశ దీర్ఘబాహులు|

న్నతతమలన్య నైన్యవిపి-నశ్వసనాకృతులిదకేసరి|

శతబలులైనవృక్షచర-నైనికులెంతయిడన్నగొల్వగా|

శతభృతివచ్చెబద్ధహిత-సంభవుపంపినపంపానర్చగ||

3008

- క. నల్లని మేనులు నెంతయుఁ |
 దెల్లని మోరలును గల్గి దిశ లెల్లను భే |
 దిట్లఁగి బొబ్బలు పెట్టెను |
 భల్లక ములతోడ జూబు పంతుఁడుదోచెన్ || 30౫ ||
- క. మావవ నాయక భాస్కర |
 నూతులకున్సంతసంబు. సౌంధ్రవహింపం |
 గానేను తెంచెదనుతర |
 నేనలాదనుఁజాటిరాను మేలుఁడుకడిమిన్ || 30౬ ||
- క. అగ్రులఁగ నకాడిసురల |
 దుద్రుఁడు తొరక అహిమక-యందును భోలే |
 న్భద్రులగు గపి ముభటను |
 ముద్రంబునఁబవనసుతుఁడు-మఖ్యుడయ్యెన్ || 30౭ ||
- క. తతవరచిందుతారా |
 తతికింబర నూలుపైక-తలవంబులకు |
 న్నితి వెట్టుఁగాకనక్కపి |
 వితితి నైక్కింపవిధియ-విధిబడకున్నే || 30౮ ||
- వ. ఇవిధిభంబునం గట్టియితలగు వనచరచమూసమూహంబు సము
 ద్రజలంబులం బుడిసిలింపను, బ్రహ్మాండ భాంజంబు వగులింపను
 గులాచలంబులు విసరివేయనుంచాలి కయ్యంబునకుఁ గాలుద్రవ్య
 చుండెనుతియును. 3౦౯ ||
- క. అనుపమతరహరిసేనా |
 పననిధిఘననీలగజగ-వయశరభనిశా |
 తనఖరక కేసరీవే |
 ట్టనమూనఁబనసవరతరుప్ర-శస్త్రతః బొలిచెన్ || 3౧౦ ||
- వ. భుజబలాంగదుండను సంగదుండును విపులకపిసేనాసమేతులడై
 సేనామూఖంబునకుఁ గన్నాకైనిలిచెనట్టియై. 3౧౧ ||

ఉ. అక్షులకుంబ్రియంబొదవు-నట్టిప్రపంగమనేఁగాంచిరా |
మక్షీతి నాథుఁడాదరస-సుగ్రుఁడుభాస్కరపుత్రుఁగాంచిపా |
గ్దక్షిణపశ్చిమోత్తరప-ధంబులజానకిరోయ నెంతయుం |
దక్షులఋక్ష వానరుల-దప్పకనిప్పుడఁపుమింపుగకా || 309 ||

క. అనవుడుమహాప్రసాదం |
బనఘయటాలచేయువాఁడ-ననికపిసేనఁ |
గనిపొఁగిజనకజావించ |
యనతత్పరచిత్తవృత్తి-సర్కజుఁడంతన్ || 310 ||

క. వినతున్వినతాసుతజపు |
వినతుంగనినీవునూరు-వేలప్లవగులం |
గొనినేర్చునదూర్వునకుం |
జనిజనకజపెఱకిమ్ము-చయ్యననెలకుకా || 311 ||

మ. అనితద్ధిక్కితభూరిభూభృదురుగో-ష్ఠారామఘర్షిగుహా |
ఘనగంభీరసరిత్ప్రవాహములువే-డ్కంఁడటతెల్లంబుగా |
నినజండానతియీనెటింగివినతుం-డేగన్వడింబూర్వది |
గవనితాకర్ణపుటప్రపాటనవిరా-వాహూర్ణనైన్యాధ్యుడై || 312 ||

ప. తదనంతరంబున || 313 ||

చ. అనిలసమానవేగునని-లాత్తజునాత్తజనన్నిభంగమం |
గొనిరఘువంశ శేఖరుల-కుండగ నాతనిఁజూపివారికి |
ట్లనియెద్వఘప్రతుండుజతు-రాగమవేదియుఁగామరూపకుం |
డనిలసమానవిక్రమవి-హారిమహావిహారియారయకా || 314 ||

సీ. కనకాద్రిమెచ్చదీ-తనిశ్రేయ్యరమమించుఁ,
బడదారిదొరకుఁజే-పడియెననుచుఁ |
దపనునిమెచ్చదీ-తనితేజమెక్కాల,
మొకరీతిగానుండ-నోడుననుచు |

నుదధిసరకు నే-యదువీనిగాంభీర్య,
 మలమంధనగమిచేఁగలఁగెననుచు|
 నీమహామహుజవం-బీదఁగాదనునది,
 యురుమనోరయమున-కోపదనుచు|

గీ. నీవటునితాల్చి భూతధా-త్రీవనితను|
 గేలిఁగావించుఁజంతున-స్కృప్తిభార|
 శమనమేదఁగోరియొక్కొక-సారిబ్రహ్మ|
 విష్ణుగుర్రాదులగుమొలు-వట్టననుచు|| 3౧౮||

క. అంతియ నీ పాదాంతరంబు|
 కాంతిమంబుబలుజయి-మఁగంతునిఁగోరి|
 కాంతునకెననుచు-బ్రహ్మ|
 మంత్రేడుధ్యమంతుఁడంతు-మంతుఁడుకాంతి|| 3౧౯||

ఉ. చాలునితండాకండకుల-తైలసరిద్రహనంబుబుందితా|
 పాలపురంబులు న్వేదకి-భామినిసీతనెటింగిరాయశ|
 శ్చాలిమహాత్మనీతనివె-సన్నయమింతునవాగ్ధిగభిస|
 త్కూలమహీధ్రభూరుహని-మంజముల న్నహిపుత్రిరోయఁగన్||

వ. అవిడలికి కరువలిగాదిలిపట్టిఁ గాఁగిటంబట్టి సన్నహంబును, స
 బాంధవంబును, శుగౌరవంబును, సవినయంబును సాదరంబును
 గా నతనికిట్లనియె. 3౨౦||

క. అతిబలకపినేనాపరి|
 వృత్తఁడగుచుయామ్యుదిశకు-వేచనితల్లి|
 క్షిప్తధరణి పెదకిరముచు|
 హితనూజన్నీవపరమ-హితఁడవునాకున్|| 3౨౧||

చ. అనవుఁడుఁబొంగినింగినొర-యందనవాలమువెంచిభానుజ|
 న్ననకునరేంద్రనూతులకు-మ్రొక్కిమహామతియెప్పువారికి|

ట్లనునలొత్త జాండుజన-కాత్త జంగ న్నొనివచ్చువాడనఁ |
బునిధిగఁ దాచియొనఁజ-మున్విదలిచియునైనఁ జెచ్చెనన్ || 3-23 ||

వ అనిపతికి || 3-24 ||

గీ. తక్షణమదక్షిణమునకుఁ-దరలనన్న |
హనుమఁగ న్నొని గాముడ-త్త్యంతహృష్ట |
చిత్తుఁడైనజకార్యసం-పిద్ధముతిని |
కతననగుననితలఁచియా-భుమసుతిం చె || 3-25 ||

క మాంక వెండియునప్పవ |
మానసుతుంబొగడిరామ-మహి నాధుఁడుప్ర |
జానిధిజనకజకుంబ్ర |
జానార్ధంబంగుళీయ-కంబొసఁగుటయున్ || 3-26 ||

వ స్వామికార్య భురంధరుండగు గంధవహనందనుండు గంధగజం
బు తరుణ కిసలమంబుఁ బరిగ్రహించు చించింబున నయ్యంగరం
బుఁ గరంబు రాగింబుమీఱు దత్తినంబ దక్షిణకరంబు సాచి.

క, కొనివాకివాక్యములనూ |
కొనివానరసమితిఁగూడి-కొనివారలవీ |
డ్డొనిదక్షిణపథమున్గై |
కొనియేగన్తోదమలమి-కొనిహెచ్చింపన్ || 3-27 ||

వ. ఇట్లనిలనందనుండనంత శర్వసంపన్నులగు నల నీతి గల గవయ
గి వాక్కు గంధమాధన దధియ ఖాంగిని జాంబవదాది మహావీరపరి
వృతుం డై యెల్లవిధంబులం బుడమిట్టిం గవిపట్టివచ్చునట్టి ప్రతి
నపట్టిచెలియెనంత || 3-28 ||

ఉ. అదశసున్నయున్నతిమ-హమహిభృత్సరసీవనంబుల |
త్యాదర మొప్పు చల్లముగ-వ తిఁకిన్విహపించిభీమసం |
పాతిప్రపంగ పైన్యమున-పారముఁదోడ్వడనం పెనాప్రతి |
మీశసీతఁజూడఁగ ను-పేలునివైరివనీకృతానున్ || 3-29 ||

క. అతనికి నొకమాసంబు!

న్నిదివెట్టియనంతరమున-మిహిరసుతుఁడుద!

గృతపర్వతగహనాదులు!

వితతమతిం దెలిపిరామ-విభుఁడునుతింపక!

33౧॥

క. ఒక్కొక్కడచాలినాలుగు!

దిక్కులు పెదకంగఁజాలు-ధీరులఁగఘటల!

బెక్కండ్రదోడుచేసియ!

దక్కకుభరిబునకునాశ-తబలింబుచ్చెన్॥

33౨॥

చ. అతండు నొక్కమాసంబునం జనకతనయాన్వేషణంబుఁ గావించి

మరలువాఁడైచనియైన్లు॥

333॥

క. కాష్ఠామాత్రమునఁజతుః!

కాష్ఠావిచయనసమర-గతులకపులువి!

స్పష్టాహంకృతులెసఁగగ!

రిష్టాత్తులుచనిరిగంపా-రినుతనరయన్॥

33౪॥

వ. ఇట్లరిగి॥

33౫॥

క. తగుచరవర్త్యులునునుమగఁ

దరుణింధరణీతనూజఁదడవిరిమిగులక!

దరులన్నదీనదంబుల!

దగులంకిమిరప్రగాఢ-తరులంజరులక॥

33౬॥

సర్వలఘుసీసము.

మఱియుఁదగుచరులు-మసలకనవనిజ,

వెదకఁగఁదొడఁగిరి-వివిగగతుల!

బులుగులుమొకములు-మొకఁగెడునెలవులు,

బులుఁగులగుతములఁ-బొదలుపొదలు!

మరువులుబొరువులు-మలలుమశిలలును,

బొలములుఁగొలఁకులుఁ-బులిసములును!

బురములును పవన-ములునిలుకటములు.

నహాలవివరములు-గ హానములును|

గీ. మునులుదపములుసలితెను-వనములునుశ|

బరులయునుకులుదలిరుల-బరగులతలు|

సెట్టజములునతటములుబ-హుశశిఖరము|

లపరమితభయదకరము-లగుతలములు||

332||

ప. ఇట్లరయుచు వెండియు||

333||

ఉ. భానుసహస్రచారుతర-భానుపరిస్ఫుటభాత్రినీగకా|

లూనినయగతవట్టయిన-నూనమునొందకయుండునట్లుగా|

జానకిసుర్వరాతినయ-జానుగరోసియెటుంగ లేకయ|

వ్యాసమల్లెలగుడికొని-వచ్చిరిక్రిమ్యుడైనచిత్తులై|| 334||

ప. దక్షిణదిశాపరి శోధవార్ధంబుగిన యశోధనులగు హనుమదాదులు

తక్కుండక్కిన యక్కపుల్లెల్ల నొక్కమొగిం దిక్కుల-దావంజను

దెంచి రాజపుత్ర రవిపుత్రులంగాంచి ననుస్కరించి తమపోయి

నచ్చిన చందంబెఱింగింపు వారైయిట్లనిరి|| 335||

మ. సితకీర్తిప్రియలూరయమలప్రతి-చీపాగ్రుదీచీదిశ|

సితశృంగోన్నతపర్వతంబులబయ-స్థితాపగాతీరవి|

స్తృతకాంతారములంగుడుంగములధా-త్రీపుత్రిశోధించివి|

చ్చిత్రమెచ్చటను వార్తయైనవినమా-నీతానిమితంబుగన్|| 336||

క. ఇంక నెందువెదకువారము|

వకలింతుమొభూతిధాత్రి-దెల్లగిలన్ప|

ప్రకులాద్రులదోతుమొవా|

సుకీకోలులు వెలుగుదుమొయ-శోధనలారా||

337||

గీ. ఆజ్ఞయొసగుడుమాకని-రంతరామ|

లక్షణులునినజుండునా-వక్షిణంబు|

వెనుకఁబోయినయమ్మహా-వీరవరుల

మీదఁబ్రాణంబులిడి యుండి-రావరమునఁ

353॥

బ. అంత నక్కడ దక్కినంబునకుం జని ఎనచదులాలస్యంబుఁదక్కి-
రంక్కిన ప్రాకులు మరలనెక్కి వీక్షించు మఁ, దడవిన ప్రదేశం
బులు వెండియుం దడవుయి, నేమమేమ జనకజంబొడఁగాంతు మ
ని ప్రతిపలువట్టుమ రాఘవుండు మహాశుభావుండు తిదీయకార్య
నిర్వాహకుండ సర్వోత్కృష్టుండని యాదుమ హనుమంతుంగొ
ని యాదుమంజరి చని॥

354॥

సీ. కొలకులుశోధించి-కొలఁకులలేకున్నఁ,

గొలఁకులుబురద గాఁగలదివైచి

పాదరిండ్లుపరికించి-పాదరిండ్లలేకున్నఁ,

బాదరిండ్లుబయలు గాఁజిమ్మివైచి

తరువులువీక్షించి-తరువులలేకున్నఁ,

దరువులుచక్కతా-మకులదోచి

నగములుగఁగుని-నగములలేకున్నఁ,

నగములుబిటుపె-లగిలజేసి

సీ. గుహలుదగఁగాంచిసీతతద్గుహలలేమిఁ

గుహలుగఁగ్గోసునెలుచియొక్కొంతుల్లిట్టి

తిరులుఁగిగులునఁబొదలుబొదలుకొలఁకులు

గుహలుశోధించియమ్మహా-మహులుమటియు॥

355॥

బ. సీతాశ్వచణంబుగావించుచు॥

356॥

చ. ఫలములుగాంచిలేనిదనుపారభుజింపఁబువ్వుజేనియ |

స్థలఁకులఁగాంచిక్రిలదకుకింపఁబెద్దచకించియేనిశే |

మలసతనొందినారకున రానిదప్పియులెక్క నేయురుం |

గిలఁగయవానకెండుకుసు-గాలికిఁగార్యభరంబుబెంపునన్ ॥ 357॥

సీ. ఆచార్యుల జనకజ నరయగుమనిపోడు,
 రచోటశేకున్నదై న్యముతహింతు|
 రాకడసీతనా-లొకింతుమనిపోడు,
 రాకడలేకున్న-నలసులగుదు|
 రాచక్కిమహిపుత్రి-జాచెదమనిపోడు,
 రాచక్కిలేకున్న నలతబడుదు|
 రందురాఘవుదేవి-గందుమనుచుజోడు,
 రందుశేకున్న సు-గుందుమందు|

గీ. రందుదత్సతిఁగొందు-మందురకట|
 కడచనియెమాసమందుకు-క పులుమఁకు|
 నార్తిబడ నేలతచ్చుభ-వార్తివింద|
 మందరొకఁగొందఁజేరి-నందుమఱియు||

౩౪౩||

సీ. కామునిబిల్బక్తి-రమణిసీతఁగా.
 నూహించినిలిచెద-రొక్కమాటు|
 చాతద్భదయగుల తొరిన్విజానకి.
 యోయనినూచెడ-రొక్కమాటు|
 ఘనకలాపవిహీన-గలకఠిభూపుత్రి,
 యొక్కొయనితలఁతు రొక్కమాటు|
 పటుగికాచరవిధ-పద్మిరఘురాము,
 నువిదఁగాభావించు-రొక్కమాటు|

గీ. పోతుఁజాసితపిండుక-పోతిమహిజ|
 యున్నదనిచేకఁజోవుదు-రొక్కమాటు|
 కూన్యవృత్తులమైరవి నూనుజేరఁ|
 జంపునసాధితిఁగొందఁజు-లైలదరులు||

౩౪౪||

ఆ. మఱియవివిధగతుల-మసలకజనకజ|
 యున్నచోటెఱుంగ-కున్నతంబు|

తైసపర్వతములు-నగములుతోధించి|

యలసిసాలసియాన్న-యవసరమున|

౩౫౦||

చ. అభయగతివిలంబునోక-దారసితారసిలంగదత్వయః|

ప్రభగుహజోచ్చిగాఢగిమి-రంబుగ్రమింమమజోయయాత్తడి

ప్రిథరితిసన్నికృప్తనోక-తెంగనిభక్తివసుస్కరించిత|

మృతకరుణార్ద్రదృష్టిగు-సాంపుగవ్యోడికొక్కపెట్టువన్||

చ. ఇట్లు మహాయాసంబునం బెక్కుదినంబులు సాచ్చిన యబ్బిలంబ

వాయాసంబున నొక్కతనంబున వెల్వడి ప్రభావతీ ప్రభావంబు

నకచ్చెరువునందు మిరాకృతి తుత్తిపాపాశ్రమశ్రేయండియ

నోన్యముఖావ లోకనంబునేయుమెట్లదిరి||

౩౫౧||

మ. ఇది నేయంగలకార్యమెద్దినునక-య్యత్వకువంశోత్తరుం|

డకలంకుండగురాముభార్యగననె-ట్లొనెల్లవోట్టితిద|

క్కుకశోధించితిమెందునూ-నముశో-కధ్వరివిచ్చేనకం|

బకటాచంద్రముఖీనువారనగు-కన్యంబులందీరునె||

౩౫౨||

క. అనిరంతనంగనుండి|

ట్లొయ్యెన్వేదకంగ-జాలనువనిజనెటకుం|

బంగలజీపోవంగమన|

కనువగుబ్రాహ్మపవేశ-మరిదఱకరయన్||

౩౫౩||

సీ. అనుమంగద్గతకంఠు-దైయెల్లవారల,

నీక్షించిమఱియదా-నిట్టులనియె|

నవనిజంగమంగొన-మనియటుజోయిన|

జంభుగానియనుగ్ర-హింపడర్క|

నందనుండొటరా-నందులకిచ్చెట,

బుచ్చెనననువులు-ఘంతుమీర|

లెల్లమీమనముల-కిమ్మగునెలవుల.

క ను మ మోమునదైనన-మాక్రమింప|

అ. నశ్రులురలనన్న-యంగదుంగనుగొని|

యభిలవానరులును-హోరిదూలి|

నిశ్చయముగ నేము-నీతోడివారము|

గాకమానుఁబోవఁగలదెమఱిగొను||

3౪౫||

చ. సమరమురామచంద్రునకు-సమృతిగానొనరించుటలో|

కములుజటాయువెంతయును-ఖంబునఁబొందినముట్లురామకా|

ర్యమునననుప్రపంచముఁది-రంబుగవీడితిమేనిఁబుణ్యలో|

కమెదుగువచ్చునం ముల్లవ-గప్రభులారనిఁజుట్టియెచ్చినన్ || 3౪౬ ||

వ. దైర్యహేమవంతుండగు హనుమంతుండు వారలకిట్లనియె || 3౪౭ ||

క. మనముపరమాత్ముడగురా|

మునిమనముంబడయలేని-మూర్ఖులమనియ|

య్యినజాఁదుఁజబారుణదం|

డనిపీడులఁజేయుఁజచ్చి నంజానున్నన్ ||

3౪౮||

ఉ. కావునదైర్యముఁగిడియ-కారణమిగ్గిరిగహ్వరంబులం|

జావఁగ నేలనప్పరమ-సాధ్యనిలాసుతిఁగాంచిపోయిధా|

త్రీవరుమన్ననంబడసి-లేజమునొందఁదలంపుడిట్లసం|

భావితచిత్తవృత్తులగు-పాలసులల్లతలంక నేటికిన్ ||

3౪౯-||

వ. అనివెండియునుచితవచనంబులం చేర్చి||

3౫౦||

క. కడఁగుండుసీతవెడకిం|

గదుగుండుముఖంబులక్రమ-కలితంబులున|

న్నదుగుండుకార్యమునునెడ|

నడగుండువగిదివిహంగ-శాఘంఁదొకఁదొగిన్ ||

3౫౧||

వ. సంపాదియనునరిండు||

3౫౨||

ఉత్సాహము॥

అచటనుండివాత్రిమింగనగునదెమవాడుతఁ
ద్వచనసరణిఁజనదునుద్దుఁదమ్ముఁఢీలుటరసిప్పి
క్షచరనాథనలుఁజేరఁ జనుడునపుడుకాంచివా
నిచరితంబెఱుంగలేకనిభిలకపులుభీతులై॥

3౬౩॥

ఉ. కాలినపర్వతంబుక్రిమింగనల్లనమీశనఁగూటమోయనం
గ్రామిగుళంబునెత్తికొనిఁక్రిచ్చజనచ్చిడువొక్కభూతము
క్కలునువేరింబునందఁగనరణేచ్ఛనహించియున్నతీ
కాలిఁగ్రసింపదీపవి నామనకల్లమనోంధంబులు॥

3౬౪॥

క. అనిమనలన్ద్రింగినబో
మ్మనినిర్భీతత్తులగుమనభిలకపులుఁవా
నినచూచుమొండఁజేరం
జనుదెంచుపాదమెసఁగఁపంపాతియును॥

3౬౫॥

క. ఎక్కడిజటాయవతఁడే
చక్కటిసమరంబునేసి-సమసెచివపమి
రక్క-రణిసెట్లెఱింగితి
రక్కటచెఱుఁడేనువానియగ్రజాడఁజాడే॥

3౬౬॥

క. వారనితోపంబురనె
వ్వారలగోరణమొనర్చెవానికిబోరం
గారణముమీదురాకకుం
గారణమంజెప్పఁడీను-గారివమెసఁగన్॥

3౬౭॥

న. అనియుడిగించింపకాంతుండై॥

3౬౮॥

క. కలకులగోత్రంబులతో
క్కలగాలివిదిర్చినేయఁగలఁడుకృపఁబుడై
కలనబడవలసెయమవి
కలనుయ్యంజెఱుఁడతఁ-త్సకలపుత్రంబున్॥

3౬౯॥

కు. అనిన నప్పతంగ పుంగవున కష్టమంగ పుంగవులిట్లనిరి॥ 320॥

సీ. దశరథసుతుఁడుసీ-తానాథుఁడనుజన్మ

సహితుఁడైపితృనాజ్ఞ-సద్వృత్తంబుఁ

ఋషిపంచవటంబు-చాంతబ్రహ్మకుశీర,

మొనరించినియతినం-దుండఁబజ్జి

కంతుండఁగ్రామల-క్షణులనువంచి,

జానకీగొనిపోవు-సమయముఁజె

టాయువురానిఁబ-నాఁగిమహాహం

బొనరించియొనరించి-యుక్కుడక్కి॥

గీ. దనుజచంద్రహాస-దలితపక్షకుఁడైన

ధరణితనయుఁగొంచు-దైత్య నాథుఁ

డెక్కడజేనిఁజరియె-చక్కడ రాఘవు

లవనితనయతేమి-నలనుటె॥

321॥

కు. తదన్వేషకార్థం బరణ్యంబునం బరిభ్రమించు వారెమరం అర్వ
తోపమానుడై పడియున్న జటాయువువలన నంతవృత్తాంతంబు
ను విని యనంతరంబునం బ్రాణపరిక్షిణుండగు నప్పక్షివశేణ్య
దశరథక్షితి నాధుంబోడఁ దహించితిలోదకంబులొసంగి శబర్యా
క్రమంబును బంపాతీరంబునం గడచి ఋశ్మయూకింబున వనచ
రేశ్వరుండగు సుగ్రీవునితోడం ఒడసఖ్యుండై తద్గతింబుగా వా
లిందునిమి తత్పదంబొసంగినంగొని పుడమింగల స్థవంగ పుంగవు
లరావించి సీతాన్వేషణ నిమిత్తంబుగా నెల్లదిక్కులకుం బుచ్చిన
తేమి ద్దక్షిణంబునకుం జనుచుంచి యెందునుం జనకనాదన సంగ
ర్భింపనేరక యూరకపోదీరక ప్రియోపవేశంబునం బ్రాణం
బులు విడువనున్న వారమనిచెప్పి యప్పుడుగుఁజేనికి వెండియు
నిట్లనిరి॥

322॥

క. పక్షివరసీకనీగతిఁ

బతుఁహీనంబగుటని పక్షకృతమౌకా

పాక్షరసంకలితమౌమా

కీడుజుమనఁదెలియఁబుట్టు-మీనీపనుఁడుకా॥

323॥

ఉ. దేవయోలర్పభాసుమును-జేరఁగ నోపుదు జేనవేనయం

చావిపులాద్రికాయఁడుజ-టాయపు నేనునుఁజెప్పించునం

బోపఁగ నూర్వరత్తిమును-బొందినమహనీయజేగికి

న్దావులూపులెల్లవిక-లత్వము నొందు మువచ్చెఁజెచ్చెకా॥ 324॥

ఉ. తమ్మురిపక్షయుగ్ధము-దగ్ధమునొంటకొరవ్వులేకకి

ఘ్రుమున నెల్లుమూర్ఖలిఘ-రాపతి నోస్తుఖుఁడైనవానిమా

గ్ధమున వాత్సల్యములఁగి ప్రిసనపెనుకాక వాపతి

క్రములుగాలి వాతఁగును-రక్షితుఁడయ్యెను వాత్సవఁగఁగకా॥

ఉ. ఇల్లు చండకిరణ ప్రచండకిరణ దగ్ధగతుద్వయంబవై॥ 325॥

క. ఇక్కడరంబునఁబడికడుఁ

జిక్కినవాటుఁడగు నేవ-నేయునుచటం

దెక్కుదినములుఁడియలిం

దెక్కుడనేవిజనియన్యధేఘాపరుఁడై॥

326॥

ఉ. నాటంగోలి నాకుమాటుండు సుపార్శ్వందగు సుపార్శ్వందగు
సత్యంబు వాచారవర్తనంబు నిర్వర్తింపుమంటిం బదంపడి జటా
యువును నిస్థానంబగు జనస్థానంబు సంస్థానంబుగా నన్న వాడ
నిదింటి నొక్కసమయంబున మదీయపూర్వపంచాదిత పుణ్యార్చన
శంబునఁ బాలనఖండగు నొక్కరిపోధనంగనుంగొని సభక్తికరా
ప్రూగి దండప్రణామంబులూచురించి పార్థికిఁడనఁపదీపదకాకా
నింబుఁ దనదిన్యరిపోమహాసుభావంబున నితీంగి నావలన తె
దియంబెలసి యుక్కురుజాఁగుండు నాకుంగరుణించి పరిత్రువరా

ధరాసుతాన్వీతజాతు నెపంబుగ నచిరులు రామాజ్ఞ నెన్నండే
ని త్వనంబునకు నగుచుండు రమహర్షులకు సీతావృత్తాంతంబు
లేటవడంబెల్లి లబ్ధింజ్ఞులవు గప్పు: దీవించి వేంచేయుటయు నా
టంబెట్టి మీరా: గనిపెట్టి పొంగింబులు చికింబట్టి మున్నవా
డగ్గుత: ర్థుండునై నను పలికి తిమ్మ:ంగూర్చి యార్చి పేర్చి శోకం
బుడిపి కొని యావ్వానరోత్తముల సహాయంబునం బుణ్యనదీన్న
నంబుగావించి జటాయువునకుం దిలోదికి పిండప్రదానంబు వెక్కిరి
విత్తుండై వారలంగఁగంగొని॥ 322-1.

శ. నగచరులారయింక మర-ణవ్యవసాయముమానఁడిప్పునీ!
తిగ నావిధంబుమీకువిదితంబుగఁ దల్పినదూరదృష్టిమా!
కుంగలదులంక నున్నదియ-కుంతితనద్యృతి రాముడేవియి!
ముగ శతయోజనంబులు సముద్రముఁ దాఁటు దుకానవచ్చెడున్॥

శ. అనిమతీయఁబెస్కర్థంగును!
ననచిరులకుఁ దెల్పింక్షి-వియ్యిఁడుసంపా!
తిజపత్రేత్తములుగ!
లిసపంతి సమందివారిఁ-కిందగ ననియెన్॥ 323-1

శ. అక్కలు నాకునత్తిలపి-శ్రీలిక్ష్మిపంబ్రభవింపెసత్త్వమిం!
అక్కులు బ్రవతామణిమ-హీనుతవీఁళునఁ బెట్టిలంకతో!
నిక్కడఁ దెల్పుకోకదున-హీనజవాధ్యుమరీయపుత్రికుం!
జక్కఁగఁ దోడుసేతునోబ్ర శస్త్రగుణాస్పదులారచెప్పరే॥ 324-1

శ. అనవుఁడుసంగి నేంచికకు-నాధిపజానకియొండెలంకలో!
ననుతెలియంగఁ జెప్పినిస-హాయము గాదోకొనీవునీసుతుం!
దునుజుఁడెట్టిచిర్రనఁగ-దుంబాబుపైనసముద్రమెచ్చిధి!
బుననయినందరించిమహి-పుత్రఁగఁ గంగొన నెముచాల ము॥ 325-1

శ. అనిపుత్రుఁగుశ్రీలిఁబోవం!
బనిచికపిప్రులు నెలుఁగుఁ-బంటిదొరలును!

బృన్దనాదుమఁబాదుమఁజని|

చరిదక్షిణవార్ధితీర-శైలోత్తముఁ||

3౮3||

చ. మలయగిరింబ్రవక్షిణనమస్కృతులొప్పఁగ నెక్కివానరా|

పరిగనియెన్నముద్రమున భంగతరంగరవాతీరాద్రము|

నలితః జోగుఁ ధేవరుచిలజ్జతనిర్వలతప్రకూద్రము|

స్థలచరభద్రమున్నహిత-సారప్రవాళలతావినిద్రముఁ||

3౮౪||

క. కనితతరంగశీకర|

జనితపరమశైత్ర్యముంబ్ర-సన్నతరీలఁ|

గొనిమలయసమీరమెదు|

రొనితమూర్ధశ్రమంబుఁ గొంచెపఱపఁగఁ||

3౮౫||

క. ననుంబునిగులెట్లుకడచెడ|

రనినవ్వెదుభంగిఁ ధేవ మడరఁబోని|

త్తునెవీరలవాఁగకనను|

ననువునభంగంబులంతి కంతటఁబెరుగఁ||

3౮౬||

ప. ఘూర్ణిల్లుచున్న వారాకరంబుఁ గనుంగొని భయభ్రాంతులగు వా

రును మూర్ఖాపరవశత్వంబు నొందువారును మహానందంబువొం

దువారును తరుగుల్లలతాగ్రంబులనుండి వీక్షించువారును చిస్తి

తులగువారును, సతకుసేమక తత్తరంగంబుల నోలలాడువారు నై

రగతనలగుండు తమనాగి దెసఁగలంగనుంగొన||

3౮౭||

క. సునంద్రికాజనమృదులు

సమనదం శిదాంబు జాలుమరినిఁ|

న్నవివిశయోజనమలదా|

కవచించిస్థవగభల్ల-కప్రభుముఖ్యుల్||

3౮౮||

గీ. ఇట్లుతిమతమకొలఁగుల- నేర్పఱించి|

యభిలషనచెడులును దెల్పు- నాలకించి|

యింద్రనందనందనుం-డిట్టులనెయె|

వారలెల్లనుసంతోష-వనధిఁజేల||

3౨౯౫

చ. అసదృశవేగివాలికెన-యానధికుండగుఁగానితక్కుగా|

డసయిననీతఁడంమఁగపు-లందఱుసంస్తుతిసేయవారిరా|

శిసరభసంబునంగడచి-నీతగనుంగొనిలంఁ నుగ్రకే|

లిపలిపిమీమనంబులను-లీమసువృత్తిఁదలిర్పవచ్చెదన్|| 3౩౦౫

వ. అన్నితామశతయోజనంబులవలీలదాటె నోపుటయుగ్గడించెయొ

క్రింతవిచారించి వెండియునత్తరుచగులతో నతండు|| 3౩౦౬

క. తరుచనులానందింపఁగ|

శరనిధివెనెత్తిరించి-జనకజఁగనితి|

త్పూరిఁగాలఁజమరికిమ్మటి|

యరుదెంచుటపాకుశక్తి మానోకాదో|| 3౩౧౫

వ. సంశయంబుగలదని పలికి ధైర్యాతిరిక్తంబున వెండియు|| 3౩౧౬

చ. అదియటులండనిందుమద-మారఁగనియ్యెడనుండుఁజేనబో|

యెదనిదెప్పెలాకృంప-హింపఁబయోసధిదాఁటివాఁగనం|

గగుఁగనివారలెల్లనుస గౌరవమొప్పుఁగ నాడిరీపుచా|

లుగుదధిఁదాఁటియెల్లపను-లంబుమకూటిచిమిమ్మఁబోవఁగన్||

క. ఆయిననునీవేగినెన్నిటి|

యయినను నేమార్వఁజాల-మనయంబునమా|

నయాములుచెల్లఁగానీ|

దయినశుభి'ంగంబుగాంచి-యలరుదుమెప్పుడున్|| 3౩౨౫

క. ఈడలివెడలితగనవ|

నీకన్యంజూచిరాఁగి-నీవోపుదునీ|

పోకకపివరులయసువుల|

పోకసుమికలమెనిమ్ముఁబొమ్మనిపలుకన్|| 3౩౩౫

పీ. పవిత్రనంబునఘట భాగ్యంబునకుఁబాఁచె,
 భాను నెవ్వఁడుచేఁపట్టివడితె|
 దువ్వనర్తకులచైతులఁబట్టిపాలార్చి,
 మనులచేఁ నెవఁడుదీ. వసులువడసె|
 వివాహస్త్రిముతక సా. ధితుఁడు గాబ్రహ్మదీ,
 సురలచే నెవ్వఁడు. తరియలందె|
 నితనిచేమనపనియెల్లదీగునబంయ,
 ముద్రికన్వనికిరా. ముందొసంగ|

గీ. నెల్లవిభములజానకి- నేనకాంతుఁ|
 బ్రకటగతినియెవ్వఁడు-ప్రతిపవై|
 పట్టిపానుంతుడతికాంతుఁ-డిరిక్యతాంతుఁ|
 దుండుమనకేలనోయంగ-దుండవగతి||

3F2H

ప. ఆవియివ్విధంబున నాంజనేయుండు వినుచుండంబలికి వెండియొ
 నమ్మహావిజయబలంబు ప్రకారంబు లగ్గడించి యయ్యిం
 గడుంబురస్కరించికొని జాంబవదాదులు హనుమంతుం బ్రశంసా
 పశంబులనగ్గిం దుచుడగ్గరి||

3F3H

కా. ఖడ్గోత్తరుత్తరిత్తాత్తరుత్తరి-కపాళసత్పత్తినీ|
 తుద్యుచ్ఛ్రావ్యుగతింబయోధరణో-ద్యోగంబుగావించియా|
 పద్మక్తంబునవానకవలిబ్రలబహ్మోదావారింబుగా|
 వివాహజీవకపంసుమాజనకిజాన్వీత్యైత్యుత్తరింపురు||

3F4H

క. వనచరులివ్వనరాశిం|

గపభీతిలెదరుతమకుఁగడవఁగొలఁదిగా|

తనిపురుషోత్తమనీకి|

వ్యనధిపతిభుఁదాఁటులైతఁభరమాహింపక||

౪౦౦||

క. గురుఁడగుహరిరయముభవ|

ద్గురుఁడగుహరిరయముబడి ఘోటకుఁడు||

ధృతుడగుహరియమునీ|

గురురయమునకట్టులెనను-గున్నరివర్యా||

౪౦౧||

వ. అదియెంతగాక||

౪౦౨||

చ. ఒకనియగుంబునంబహుళ యోజనములగుపొద్దుతేరినో|

నోకనిమునెన్నుఁబాయఁత-దట్లను నోర్చినభోఁచారిత్రై|

సకలకలాదిధూతిరవి-సత్కృప సేర్పియట్టినుజౌ|

టకడలిఁవాఁటుటేపఁక టూఁటులూపురికించిమాచెదే|| ౪౦౩||

వ. అని మఱియుం బెక్కుభంగులం భ్రాగ్ధింబి యగ్నింమటయ నా

నరేశ్వరుండు వారిజ్జేనజేన్యంబు వాయంబొంగుమిట్టనియె||

మ. రయితంచిచ్చుకగుంటఁగేసరికినో-రంబెట్టులంఘించునా|

క్రియఁబాధోధిఁగడాదియొదుఁజరిప-క్షేగ్రీవులంకాపురి|

తయసాధోపనకొంకంకములనా-త్తాపురినీక్షించియా|

రయనస్తుద్రికనిత్రుఁదెత్తుముదమా-రంబ్రత్యభిజ్ఞానియె|| ౪౦౪||

క. అనిపలికివారలెలం|

దనమోయనఁజూడ్కులునిచి-తద్దయమోదం|

బునఁజూచునొండనపుడుప|

వనిజాండొప్పొకమోమ-వతసింహగతిక||

౪౦౫||

వ. మఱియును||

చ. అతులితవర్చతాగ్రమున నాహుమంతుఁడునొల్పెఁబూర్వప|

ర్వతకలితోదితోజ్వలది-వాకరిదిబసదృఢుఁడైనమా|

వృతకవీరక్రృపద్దములు-విస్ఫురితంబులుగానిజాననో|

దితరుచిభావలూపుఁగమ-హీనుభేదనోటిసుబ్బుగ|| ౪౦౬||

క. ఇప్పుడిదిన్పియెల్లరుఁ|

దప్పుకడివింపనిజపచిద్వంత్వంబుం|

గుప్పించియెప్పురంబున|

కప్పుడెగఁబెత్వతా-మవనిసమముగా||

౪౦౭||

వ ఇట్లు లీలానాలోచ్చాలనంబుఁ గావించి నిఖిలవానర మనోనయ
నానందఁ గుండును గానుకార్యపరాయత్తచిత్తుండునగు నపు నవ
ప్రియ నందమండు నక్షిణాభి ను ఖుండై సముద్ర లంఘనంబు
గావించి॥ ౪౦౯॥

క. గిరిచాపవిత్తమై |
తయగుజవనునఁ గుడుశర మొకొనయనలంకా |
పురదహవార్ధమడరెనం |
బరచగులకవిస్తయంబు-మల్లడిగొనఁగొన్ ॥ ౪౧౦॥

వ. వెండియుత్తగు చరసత్తముండు॥ ౪౧౧॥

క. ఖేటకమురీతివాలముఁ |
బాటవహనఁడెప్పికొనుమఁబలురభసనున |
నేటములఁబట్టికొనవా |
ఖేటమునకుఁజరిసయ్యున్న-కీర్తితుండయ్యెన్ ॥ ౪౧౨॥

వ. అంతి॥ ౪౧౩॥

గీ. ఘనమనోరయవాయువే-గగరుడజవ |
శరసరభసంబులనుమించి-చనుమహన్న |
హనుమఘనదేహమంతకు-నంతకక్షీ |
గోచరముగామిబ్రవగులు-జూమటుడిగి॥ ౪౧౪॥

వ. మోములవిన్నందనంబు గదురిన్నహత్తురాక వార్చితత్త్వికతాశ
లంబులం బ్రాణంబులు చిక్కఁబట్టియొండెరంత॥ ౪౧౫॥

క. ఆకార్యపరత్వమని |
ధీకత్వముగృధరయంబు-బీరమరసియ |
ట్లాకాశంబున నేగుమ |
హాకాయం గాంచిపాగడి-రంజరచరులున్ ॥ ౪౧౬॥

గీ. ఇట్లుఖచరాభిరుతగతి-నేగునవు|
హాత్తుకాయోద్ధితశ్వస-నాహతాబ్ధి|
పాయయిచ్చుటయొప్పెన-ప్పరమసాధ్య|
నందువెదకుచుజనియెనో-యనకరణి|| ౪౧౭||

వ. ఇవ్విధంబునం బరమసాహసంబున నేకచగుండై ఖచరసంస్తూయ
మానగమనంబునం జనున య్యగచరవల్య నుద్దేశించి నిజకుక్షిసు
రక్షితంబగు మేనాకక్షినిధవంబున కంబుధియట్లయె|| ౪౧౮||

ఉ. ఇమ్మసౌరుబ్బుకోర్తినుండ-హీనజవాఘ్యుడయైనవిట్టులూ|
క్కుమ్మడిసాహసిం చిత-యోజనముల్పనపప్పివుట్టుబో|
మ్మమ్మనీయవేసిభవ-దగ్రమనన్నిలువంగరామకా|
ర్యమ్మనకెప్పరేనియుప-హాయు సేయకమాననేర్తురే|| ౪౧౯||

క. ఈడలిపెడిలిమత్రియ|
మికార్థమునీర్పనోపు-చీ ప్లునుమే|
నామక్షిబుట్టివాడవు|
నాకుక్షిన్వృద్ధిబొంది-వాడవుగానన్|| ౪౨౦||

ఆ. అనుడునట్లచేతు-నశింశుమారిక|
ర్కటకశాశులూపు-ఘనవిశుద్ధ|
పాదకోభియగుచు-బాగ్గోధిమిత్రత|
బయలుమెఱుమువెడలె-బర్యతంబు|| ౪౨౧||

వ. ఇట్లు కడలిపెడిలి హనుమత్తున కభినుఖుండె|| ౪౨౨||

ఉ. ఓకపివంశసాగరప-యోగుసాశా-ననామకమృతమృతంబు|
నాకుడవార్ధిపంపునకు-నర్విరిలి-యెనెచ్చినాడెహ|
మ్యక్తతిగింతిసేపునిలు-మస్తదురూన్నతికూటకోటిని|
ల్లకరయంబునంజనగ-వేలశ్రమంబుజనింపఁ జెంపునక|| ౪౨౩||

వ. అనిపలికె వెండియొ|| ౪౨౪||

వీణావిరావత-స్వీవా, కృకః విభా,
 గమదగుదాశమా-నముకతమన|
 రమణీయదీపికా-రత్నదీపప్రభా,
 న్యమదమనోందును-స్థమి కతమున|
 చంద్రికాపాండుర-సౌధదీప్తిచ్చటా,
 తరీమజ్జోరమో-దంబుకతన|

గీ. దగ నెఱింగియుహర్నిశా-తారతమ్య|
 మశనసద్రావిహారభో-గాదికముల||
 దెలిసిభావగతింబుఁజూఁ పులన దెలిసి|
 సకలకార్యంబులనునవ-సరము దెలిసి||

౪౪౩॥

క. స్వస్త్రీసమానలగురీ
 త్వస్త్రీసహంబులుపరి-చిర్యలానర్పణ|
 వస్త్రాభరణంబులగుసు|
 మాస్త్రీశరీరప్రతిమదేహ-యాప్తివేగం గణ||

౪౪౪॥

క. ఈమేనిమిదిగాఁదగి|
 దామేలికిదానిదీని-కనుమానములే|
 దేమేనిఁబసిండికిఁగల|
 దేమేలగుదానియనును-తికిఁబాత్రంబై||

౪౪౫॥

వ. ఓం నమోమాయామన్న॥

౪౪౬॥

గీ కాంచనామీదదేహము-క్రాఫలప్ర|
 వాళరదనగదిచ్చద-వారణపతి|
 యానలసమానయసమాన-మానగుణభ|
 రితిఁగృహోదరిమండోద-రీసమాఖ్య||

౪౪౭॥

క. డబ్బాటునఁగనిజనకజ|
 నుబ్బారఁగఁగంటిననిమ-హోజ్జ్వలఁడెదలో|

- న బాష్ప కీడుదలంచితి |
 న బాష్ప లిక వేడఁగ సల్పు-నా యిబ్బంగిన్ || ౪౮౫ ||
౩. పతిఁ బాసినకితమునస |
 మృత లేమిందాల్చిఁదూలి-మగువరఘువరు |
 న్నతిఁదలఁచుచు మేలునవసు |
 మతీరజమువచ్చి పగల-మఱుంగకయున్నే || ౪౮౬ ||
౪. అని లెస్సతలంపుచేసి మఱియును రావణవిహార సానంబులగునయ్య
 యిప్రదేశతలులఁ బరిమపవిత్రచరిత్రముగు జనక పుత్రీసమన్వేషణ
 పగుండై యెందునుఁ బొడమాపకున్న చానుమంతండు నిజానిర్గ
 తఁబున || ౪౮౭ ||
౫. కడుఁబ్రయత్నమునలం-కాపురిశోధించి,
 కాంతాతిలకమును-గంగునొక్కొక్క |
 కవిరామచంద్రుఁడి-చ్చినముభిజ్ఞానమె,
 కుక్కురువేక్కెనీతచే నిడుదునొక్కొక్క |
 యిడిప్రత్యభిజ్ఞాన-మెలమిఁగైకొనికపు,
 లీర్తింపవనధిలం-ఘొంతునొక్కొక్క |
 లంఘించి శ్రీరామ-లక్ష్మణసుగ్రీవు,
 లకుశుభవార్తఁ దెల్పఁగలనొక్కొక్క |
౬. తెల్పిజలరాశిదాటిప్ప ఛీవఘాటి |
 పుత్రఁగనిక పులుబ్బన-బోటిపాటి |
 మరలరాఘవులకుఁ దెల్పె-చూచుతియను |
 పొగడునకుఁ బాత్రధూతుఁడ నగుచునొక్కొక్క || ౪౮౮ ||
౭. అనితలఁచియునితనయం |
 డనిలజవుండంతనొక్క-కార్తవ్యము నెదురం |
 గనుఁగొనితదగ్రమునకొ |
 య్యుననగమునకెగయుహరిక్రి-యం దాటితగ్గ || ౪౮౯ ||

క. రామరమణియగునీతా |

రామామణినరయునంత-రహినచ్చెంత |

నామమృతమృతాగబహుళా |

రామమృతిఁడుఁ గాంచెనంత-రంగమువొంగె ||

౪౫౩౬

చ. ఫలదశబంధురప్రసవ-బంధనచాగువలాటుమంజరి |

లలితలతామహీగుహవి-లక్ష్మితనిష్కటమట్లుగాంచియి |

వృలనికిఁజేరఁబోయిహరి-విద్యుఁడుతన్నహితాంతరంబునం |

గలయఁజరించిభాగ్యమునఁ-గామినీనొక్కతరాక్షసీవృతిన్ ||

సీ. మం ఎబొట్టులఁబస-మించనితమ్మిక్లే |

వడిమోముకన్నీట-వాఁడుదోపఁ |

దామరతూండ్లుబెం-దడిడింగువదుమాడ్కిఁ |

బుజములుదుమ్మ-బుంగుదువడ |

గెండచేనొగిలిన-యిపురునావేడిని |

ట్టూర్పుచేవాఁజి-యొప్పుఁదప్పఁ |

బొగమట్టికొనదివె-జిగివట్టినగతిమా |

పుడుఁబుట్టమునమేని-పాలుపుతూలఁ |

గీ దడిమకిలవొందినట్టియ-ద్దములకరణి |

జెక్కిఁగులఁగ్రమ్మవెనుటచే-జెన్నదొరఁగ |

మాననియులంతనొకపెను-మానినీడ |

నల్లముడుకఁబలాపించు-మన్నదాని ||

౪౫౪ ||

సీ ఆపయశంబునకుఁజో-టైతినాహాయని,

విన్నవిమోముతో-మన్నదానిఁ |

బరిధక్తిసతులకా-పద్ధాయనిరాము,

సుడుగకఁదలఁచుచు-మన్నదాని |

మనుజులుగ్రసెంతు-రనిభీతిసంగంబు,

చెన్నజవడఁకుచు-మన్నదాని |

నాథుఁజూడంగల్లు నాయనుతలపోత,

మల్లంబునులుగుచు-నున్నదాని|

గీ. దుష్టచేష్టాసురీసమా-చేష్టముః|

సిద్ధనఖకేసరీప్రతి-యధబాల|

మృగియనఁగి నెంతయుండన-హృదయమదరి|

నునులువిడువంగగనుంకించు-చున్నదాని||

౪౫౬||

క. అనశనతాంతంజంతా|

వనతపదనపిహితకృత్త-వస్త్రాంతస్సీ|

హనుమంతుడంతనంతం|

గనెనుఃఖాకాంతరాము-కాంతస్థాంతరా||

౪౫౭||

క. కనిమునికన్నెయగుటభూ|

తనయయగుటఁదెల్పినవ్విధంబునజడల|

లినకేశపాశమునను|

మృనఁబొందెడుజానకింగ-నుంగొంపంతరా||

౪౫౮||

చ. తగునెవిధాతక్రియోవి-దంబతిఁబాయఁగజేతినీతయ|

ప్పగిది నెగుంగుచున్నపతి-భక్తివిశేషముచేతనొప్పెడుం|

దగనియలంతమోమువెలి-దమ్మిగునూరమునన్దునుంపి|

నగతిమలీనుసారవసు-నసితి నెంతయునొప్పకుండియరా|| ౪౫౯||

క. క్రిక్కిరియిరక్కిరి-సులలో|

నిక్కింజదళాక్షియొప్ప-దింమకయనుబ|

లక్కిసులనాగవల్లిః|

చిక్కినక్రియయ్యెనేమి-నేనుఁగవచ్చురా||

౪౬౦||

క. మతిచెడిరాక్షసుచేనవ|

మతినిొందితినిట్లునుమ-మాలిమిగులదు|

రతిసంచుమాటుకొంచుం|

బలివ్రతాతిలకమింత-పడునెకటకటా||

౪౬౧||

గీ. మధుకరవ్యాప్తిసుపరాగ-మహితపంక|
జాతమునుఁబోలెన్మహా జాతమోయి|
మార్గకుంతలభృంగసం కీర్తనము|
భూపరాగపరాగ సం-పూర్ణమగుచి || ర౬౨||

జ. అనిపెండియో ననేకప్రకారంబుల తోకించుచు జానకీ సమాశ్రయఁజొకానొకఁడు జాభోపకాభావిలీనఁడై తనీయ లక్షణంబులిచ్చుగ వినుకొందుమందునంత|| ర౬౩||

చ. బలిమిఁగు చేసునింగలిచి-పఠమెలర్పఁగఁబెచ్చిజొన్నయో|
జ్వలరుచిపుష్పంబుసుర-వారిజనేత్రులగొల్పి నెక్కియో|
కైలనివివచ్చినీతినతి-భిన్నఁగఁగొనిమాఁసికరం|
బలమటగూనినీసుహృద-యంబుననన్దయి తొన్నఁగూడదే|| ర౬౪||

క. నీనుఁగాననివగ రాముఁడు|
ననుజన్తుఁడుఁజాకయొన్న-నబుధిఁగఁడువెం|
జను నేకడచినమహాబా|
దక్షలగఁగఁమఁజెల్లువారి-గలఁమటమగుమీ|| ర౬౫||

నీ. జగదీశ్వరండు-శత్రువాసంబునై,
లాపంబుబలిగాఁ జేసినాఁడ|
శత్రునంతివాని-సాధించికట్టితే,
విలతియొప్పు కుండు-గలుగువాఁడ|
నలకాధిపతినన్న యనకిమానంబుగోఁ,
గొఱివిమానంబు-గొన్నవాఁడ|
దేవతలకు నైనఁదేటిమాడఁగఁరాని,
పట్టనంబుజలధి-బడసినాఁడ|

గీ. బ్రహ్మచంపకుమారముఁబ్రస్తుతించి|
విశువునునజముయందఁబడచినాఁడ|

నట్టి నన్నెల్ల ద మొనర్చి-యధికభోగ|

భాగ మత్తిమపీశ్రమ- పడుటమే తె||

ర౬౬||

క. పరివీచయమననుబడు|

పరియుండినస్పతియుఁజేరిత-పరియునునంభః|

పరియునుఁగొలువఁగ నుతిఁబలి|

పరియునిపలవెంతుమొరునిఁ-బామగునరునికొ||

ర౬౭||

ఆ. పద్మహస్తకరుణఁ-బట్టి కైకొనవుమ|

నృథుఁడఁగా నెజార-నాశలకునుఁ|

దలఁపుఁదీర్చినన్న-దొవారిమనిఁగాఁగఁ|

జేసియెలరాదె-చెప్ప నేల||

ర౬౮||

వ. ఆనిమతీరణం గామోపహతుండు గావున నవివేకభానణంబు లా

డుటయుం జరించె||

ర౬౯||

క. పరిపునుఘలఁజాడనిను|

పురనుపరివ్రతిత్యులబు-బరికిం మమఁదాఁ|

బుగువచనుఁడగుచుండి|

పురుసుననాడుటయునొవ్వ బడియిట్లసియొక్కొ||

ర౭౦||

శా. సారాచారివిదూరక్రొవ్వినమన-శ్శార్దూలిగామిం మనా|

సారంగంబునుఁబెంటిపింగమును వాఁ-భుజేతనూహిం మనా|

సారంగంబునుకాతిన్నఖరవి-స్తారావతింగూలున|

స్త్రీరూడిన్న మసాధ్వీవాసపడిచా-నంతఃకృతింగోచినే||

ర౭౧||

క. ప్రభులకుండగురావ|

ప్రభుభార్యన్నన్న నాస-ఁడియొడువెన్నా|

ప్రభఁగాంచ-ఁబోవుతి|

లభివృత్తియ కంచన-లంబూహింపకొ||

ర౭౨||

క. ననుఁగారింపకదనుజాం|

గనలకు నాజ్ఞాపనంబుఁ-గావింపుముభూ|

- తనయః గసింపుఁడనుచిన్ |
తనయగిరిట్లాడటమువృత్తావచనంబుల్ || ౪౭౩ ||
౩. భోగేచ్ఛలేదుపాగిణి |
త్యాగేచ్ఛియై కాని నాకు-దనుబాధమని |
శోభేచ్ఛనన్నఁగోరక |
భోగేచ్ఛుఁడవైతిఁ గానఁ-బొమ్మరఁ ఘుపతిన్ || ౪౭౪ ||
౪. అనిపతికి తిన్న నుద్దేశించి | ౪౭౫ ||
౫. కలుషమార్గ గామిఁ-గామి గామికినీకు |
నెట్లు తెలియవచ్చు-నిపుడురామ |
చంద్రినాంపరాయ-నామసాయః ముల |
నవినిఁజగిపారెలు-నపుడు గాక || ౪౭౬ ||
౬. అనియథోపదనయ్య నవింశ బాష్ప జలపూరిత కపోలత్యుగ్గతయ్య
నై చెక్కిటఁ జెయిఁ జేర్చితలయూమమ దైవంబుఁ దిట్టుమ నిట్టూ
ర్పునిగుడించుమ నూరకుఁ గుటయ్యఁ బక్షి-గ్రీవుఁడు నీతిఁ గాచి
కొనియాన్న రాక్షసీనరేజ్జక్షణల నిరీక్షించి గూఢాక్షించవచనంబు
లనిట్లయ్యె || ౪౭౭ ||
౭. ఈకరణిఁదపింపక సా |
మ్యాకరణములెందు నెలల-కయినఁ గలుగున |
శ్లేశకణిసేనిదీనివ |
శీకరణనొనర్పఁడనుమఁ-జెప్పుమఁజనినన్ || ౪౭౮ ||
౮. పొలదిండి పొలంతులంబుడమి పట్టింబాట్టుముట్టిరావణుం జెట్టవ
ట్టుమని తిట్టుబాధలందెట్టి పెట్టియొక్కయవసరమ్మన || ౪౭౯ ||
౯. కావలివారిలుజనకజ |
కావలి నెసవిద్రనొంద-నపుడెఱింగియిశో |
కావనిత పాంబుడిగియెం |
భావనిభేదమునఁబుమ-పావనిఁజూడన్ || ౪౮౦ ||

వ యిట్లు దీగి॥

రూగ॥

మ. పినయంబెల్లంగ పిస్వరూపమననా విర్యావమైనట్టిచా॥

ద్వంద్వసామీరిననోత్తమాంకుడయి మో-ద్వంద్వం గోళ ఫలప్రదే॥

శనిబద్ధంబొనరించిభక్తియొసంగ త్వాజానకుంజేరి మో॥

క్రినవిభాగితభయాంతరంగి యగుచుం-గీకున్పమిక్షం మమక॥

క. ఇతఁడెవ్వడొక్కొక్కపగా॥

కృతివాగందోచెరాక్ష-సేవ్యరమయా॥

కృతినేలెంచినయట్టిను॥

కృతియొంబట్టిమింగి-దేయెనలక॥

రూగ॥

వ. అని బహుకృతాంబులకుంజోచ్చి తలంకుచునంత కాం

త స్వాంతుండు నానుంతుండు సాంత్వివస్వనంబున నక్కాంత

క్రినియు॥

క. మాయమ్మరాను దూతెను॥

మాయమ్మకంబుచాయు-మాపదిలెల్ల॥

వాయుమ్మగునీ ముఖకిను॥

మాయమ్మగుంకెంబ-దాసురపదకిక॥

రూగ॥

చ. అనఘంబుభాంబునూను-హత్తుండురామంబునంతసింపకా॥

జనకజన్మజూడంగెల్ల శిస్తులవానకులన్విధింపవా॥

యరిగిలెల్లకులను రోయంగెవత్తుకృతంబుజేర్చిది॥

క్రినమునకేంబచ్చిత్త-కృత్యతనొంపితింపకాంబితిక॥

క. హనుంతుండహవాడెంబ

వనపుత్తుడెనేకలొక-పంద్యుడెజగతి॥

తనయబాడంగింటినలరా॥

మునకుంజునింపంగనుట ముదితాతిలకా॥

రూగ॥

క. వినుకూరీచునిమాయ॥

స్తుంగినక్రింమలక్ష్యముననినుగోల్పో॥

యినవారలనుటలజా!

వనతపవనాలగు మనసయన-వారోక్కయెడకా॥

౪౮౮॥

ఉ. ఆయనపీఠంబునజ-టానువుఁగాంచిత్సదీయవర్తనం!

బాయనఘండుదెల్పితద-పంతరిమాత్తఁబరిత్యజింశో!

కాయతవృత్తిఁబజ్జి-రథు-పపునకున్వలపించితత్పరి!

శ్చాయకునగ్నిసంస్కృతిని-నర్చిరివాజజగన్నివాసిగాకా॥౪౮౯॥

చ. తిదవంతరంబున భవన్నిమిత్తంబుగా మనోణ్యపథంబులంబరి

భ్రమించివారు॥

౪౯౦॥

గీ. బంధురహితామబంధుఁగ-బంధుకాప!

మోక్షితునిఁగానొనర్చిలొలక్షీశభా!

శబరిభక్తిని-సంసృతాజలుగ్రహించి!

పంకపర్వతశం-న-పంపఁగడచి॥

౪౯౧॥

చ. ఋక్షవానరిచమూకంబగు ఋశ్యమూకంబునకువచ్చి భక్తివత్-గీ

త్రుండగు సుగ్రీవుతోడ నగ్నిసాక్షికింబుగా మత్స్యేంద్రం జెలిమిఁ

గావించి॥

౪౯౨॥

క. తిరిగిసుతుఁడోలియారిన!

తిరుణింగైకొన్నవారిఁ-దరుచరకాలిం!

దరిణిసుతుఁడు-శీరాముఁడు!

ధరిణిబడఁగుల్పితత్పదంబొసగెదయికా॥

౪౯౩॥

క. పేర్చినధృతివారిఁబరి!

నూర్చియతివైభవంబులన్నియుఁదన్నం!

జేర్చినవానరులన్నగు!

కూర్చియచెనాల్గుదెసల-కున్నమరొయికా॥

౪౯౪॥

చ. ఇవ్విధంబునం బ్రత్యుపకార-పరాయత్తచిత్తుండగు

త్రుండు॥

మిత్రపు

౪౯౫॥

- ఉ. పంపినవానరోత్తముల-వారబాధ్యులుమారుతత్వన|
 ల్లంపులుగట్టినుద్దెసల-కుంజనగొందఱుమేయాయ్యుడి|
 క్షంపరిశీలనార్థమునె సంజయదంబికనంగలేకమో|
 దంపున(బ్రా)ణనుల్లభి తీరమనన్విడువందలంచుదున్ || ౪౯౭ ||
- క. చావఁగలదెమిరుగఁడుం|
 జేసగలిగిజలధిదాఁటి-సీతఁగనుఁడుల|
 జావనతివదనమునుచుం|
 జావఁదవిరియుండెలంక-జానకియునుచున్ || ౪౯౮ ||
- క. ఖ. పతియొందుదెల్పిన|
 విగతప్రాయోపవేశ-వృక్షులమైనా|
 ర్థిగఁనుగొనిననుబొమ్మన|
 నగచలలకపంగదాటి-జాడఁబయోధిన్ || ౪౯౯ ||
- చ. ప్లవంగసంప్రార్థితుండనగు నేమపూర్ణశతి యోజనవిస్తీర్ణమూర్తమా
 నభువార్థ వాచితీర్థుండనై ననుయాను రూపరూపంబున లంకాపు
 రంబంతియుం బరిశోధించి రావణుండునీతోడ దుర్భాషణంబులా
 దునప్పుడివసరిజ్ఞుండనై వానిపయిందంపు నేయక నియ్యిశోకా
 నోకిహాగ్రంబున నొడిఁగియెఱుండి యద్దురొత్తుండు వోయినంబోడ
 కట్టితివని పలికియెల్లవానరులనుద్దేశించి వర్ణియ్యరవర్ణిచిట్లనియె ||
- ఉ. అ. దళుధూమధైర్యకని-కాచిలందలు గామరూపుల|
 య్యందఱుసారవేగహాసి-తాశుగులందలుశూనులైనవా|
 రందఱునిన్నుఁ గాంచిచరి-తార్థినిమైయినోందియున్నన|
 న్నందదుపుణ్యక్షేత్రలన నందదిచాకిరప్రాచారికిన్ || ౫౦౦ ||
- ఉ. అన్నలివాక్షియట్లయె-నన్నభవద్యచినోద్దగుత్సుభా|
 క్షిన్నమనస్కునయ్యఁటఁ-గృత్రిమవానఁరూపమూనిమా|
 యన్ననుఁ గారియంబుజప-వారయఁరక్కనుఁ గాఁగసంశయా|
 పన్నహృదిబ్జనైయుకఁడు-వల్కెదవేర్పడవిన్నవించెదే || ౫౦౧ ||

- క. రామునిదూతననుచునా |
 తో మొగలరబల్కితివిసు-తుండవునాకు |
 స్నీ మోముఁజూచుటంజే |
 తో మోదంబయ్యెఁబల్కుదున్నీ తోడెన్ || ౫౦౩ ||
- ఉ. రాముఁడరణ్యభూమిలకు-రాఁబనియొమితిదీయభీమసం |
 గ్రామములోననెవ్వరుప-రాజితులైరతఁజేవతంబుపైఁ |
 బ్రేకుపహించియొందునుసీ-భృద్వరుఁడేకియమేనివాఁడుత |
 త్వవిమయఁదన్తుఁడుంగడుఁబ్ర-సన్నమనస్థితిసన్నవారలే ||
- క. సామిత్రియైట్టివాఁడా |
 రామునకుఁప్రవిజనకుఁడి-రంబగుసఖ్యం |
 బేమెయిఁగల్గెఁబయోనిధి |
 నేమెయిఁదాఁటితివితెల్పు-మేర్పడనాకున్ || ౫౦౪ ||
- చ. అనవుడునన్పుట్లయె నమృభవత్పితృకవాంఛకై |
 కనలకివచ్చెఁగాలకుఁ గయ్యము సేయగవోడెభార్గవుం |
 డనితిరసాధ్యుఁడాన్యపరి-కాతనిచేన్పొలిసొందినట్టివా |
 రనయులుతెట కాదులుభ-రాదులుఘోరనరాదులంగనా || ౫౦౫ ||
- వ. మఱియు నమృహాధనుర్ధరుచే మారీచాదులనేకులు బంధత్యంబు
 నొంది రదియట్లుండనిమ్మ || ౫౦౬ ||
- క. వాలమునఁగ్రూరురావలం |
 గీలిం చించుకపయోధి-కీలాలములం |
 జేలించినమువ్వలిం |
 గూలింజనరేంద్రుడొక్క-కోఁస్థిలన్ || ౫౦౭ ||
- క. సువ్రతరామునకేడిపి |
 యువ్రతనునితొలుతనడిగి-తాలింపుముస |
 త్యవ్రతమదియొకఁడేలప |
 రివ్రత ప్రియమేకకులస-తీవ్రతముఁగడున్ || ౫౦౮ ||

క. రానుఁ గుఱుచకజలద|

కానుఁడతఁడుఁడమ్మఁడుంబ్ర సన్నహృదయఁడై|

కామినియెట్లుండునీ|

లేమినిఁగి యజితములుజలంబు మిమిమింపన్||

౫౯౯||

తే. లక్ష్మణుఁడులక్ష్మణుఁడుకృతఁలక్షణంబు|

తప్తకాంచనభాసుర భామదేహుఁ|

డన్నయెడఁభక్తిగలఁడుని న్నాత్మఁడలఁచి|

తలఁచి వగవొందువాతల్లి తల్లియనఁచు||

౫౧౦||

క. నీవునాపతితంబులు|

గావించినభూషణములు గాన్పించినను|

గ్రీవునితోబద్ధస్నే|

మావేతబుద్ధియైత్యనధిపతిమిగులన్||

౫౧౧||

వి. రామలక్ష్మణులకు గావింపఁబునంగల యనుకంపావిశేషంబునను
మజ్జనంబున జగత్ప్రభుని ప్రసాదంబుకలిమిం గడలిఁ గడచి
వచ్చితి మదీయ్యాగమనంబున కెదుగు చూచుచున్న కపినికరంబు
కరంబువానందంబునొంద న్నవదసుగ్రహంబునం బయోరాశి మా
రల నశ్రమంబునం దాఁటిపోవంగలవాడనని పలికివెండియన్.

క. భూవిభుఁడనంతుఁడనఁదగు|

వావిభుతమ్మఁడుగనంతుఁడతులితిబుద్ధి|

నీవుననంతపుత్రుకుకు|

న్నాపువనంతరమజనక నందనప్రీతిన్||

౫౧౨||

చ. వెడవిడనమ్మియిట్లయి-పీరవరామదిధికువాజుని|

జ్ఞదధిగ్రమించివచ్చినయ-సౌధ్యబలాధ్యుఁడవౌదురామభి|

ద్రుఁడిబతువచ్చిదానపులఁగ్రుంచిబలగబెసలారనమ్మన్||

ప్రభుగొనిపోగల్గనను-బోటికిఁబుఱుమపారమొందున్|| ౫౧౩||

చ. అనికదనంబునంచినపు-లాక్రమహర్షిఁగొనియొగ్గయి|

జనకజయ్యుఁ కున్న గపి-చంసుగ్గిడుతత్సతికిట్లువాఁకన్ |
 మనమునజితఁడుక్కుముక్తి-మంబునరాఘవుఁడెందువచ్చిజే |
 త్యసికరమున్వధించియడ-మారనిమంగొనిపోవునంగనా || ౫౧౫ ||
 ప అంతియేలనీవనుమతింపవు గాక వీరక నియ్యశోకపుత్ర వాటికా
 సహితంబుగా నన్నెత్తికొనిపోయి రామలక్ష్మణుల సన్నిధిఁబెట్టఁ
 బాలనేయని పలికి వెండియొ || ౫౧౬ ||

ద్వ్యక్షరకంగము.

మానుమనీమనముననక |
 మానసునకునమ్ముమిన్ను నునుమనిననక |
 వ్హనినీమేనెన్నన |
 నూనమమానమును నెమ్మి-నూనమునమ్మె || ౫౧౭ ||
 చ అనఁబాయ సంతసించిజన కాత్తజగన్లొనిమన్నజాత్యశిర |
 గనవలతేనిజూపెదన-గంబులువాటిగుక లిప్పెన్రనే |
 లినఁజిడుమంగ బాలినబ లిష్టుఁడనంచుఁగడఁగి మేనువెం |
 చెనతఁడువిశ్వరూపముఁబ్ర సద్ధయిగావారిదాఁబ్బకైపడి || ౫౧౮ ||

క. చుక్కలుతలపువ్వులుగా
 నక్కంజవిరోధితనకు-నవతింసముగా |
 చిక్కులువనంబులుగా |
 నక్కపిసర్వజ్ఞుఁడొప్పె-నతఘోర్మండై | ౫౧౯ ||
 ఊ రాగతిమేను వెంచినకి-పీత్యకుఁ గాంచుపహిజచూఁజా |
 లీగతినద్భుతాకృతివ-హింపఁగ నేరికివచ్చునీవుము |
 న్నేగతి నుండితెల్లధరి-ముంపుము సూక్తిశరీరున్నభో |
 భి గముభూమియొందసలు-బ్రద్దలగుందనువింకి బెంచినన్ || ౫౨౦ ||

క. కడుమిత్తినీరూపం |
 ఋతువీధిమింపఁబెంచు-టునుగుమింకన్నా |

పుడువిశదేహుఁడైయె|

సుగంధమోనముజనకకన్య-కుంభానరించెన్"

౧౨౧॥

వ. ఇట్లెప్పుటియట్లు నూళ్ళి శరీరుండై యమృతనయకుం బుకఃపున
ర్నందనంబునుగావించి తత్సందరి డెందంబు మహానందంబునొ
దాదగు భాషణంబులాడి యొక్కయవసరమునః

౧౨౨॥

క. హనుమప్రయత్నంబునఁదా|

చినరామనియుంగరింబు-నీతనుఁగాన్పిం|

చినఁజూచియాతఁడీప్రే|

కొనియొడలంతింతసుంగ-గుర్పొడుపంగన్॥

౧౨౩॥

ఉ. కన్నులనడమిన్ననుమొ-గంబునఁజేర్చుచుయద్దువెట్టుచుం|

గన్నులనమ్మగాంబుపున-గాలువగాఁగఁగిపీంగునెంతియు|

ప్రన్ననశియుచున్నగిని-నూటలుదెల్పుమటంబునూర్తికఁ|

గ్రన్నంపేడునున్నప్రపతిఁ-గాంచినయట్టులసంతసించుచున్॥

నీ. ఇంతాడననుఁబాసి-యెందుండినటంచు,

చిభుఁగూర్పెచ్చిత-నేనుటలమఁ|

గడలి నెవ్విధమునఁ-గడచించిచ్చితమమఁ|

నీవెట్లుపాసిశి-నృపతివంచు|

నీవున్నఁదెచ్చినే-రావలెండనుమను,

రాముండుంనుఁజూడ-రాడఁచునుచు|

రమలక్ష్మణులను-క్షేమమేనునుమనే,

నెంతిపాపపుజన్త-మెత్తితనుమఁ|

గీ. బేర్కొనిననునశరమనఁజేర్చికొనుచు|

భర్తసన్నిధివహనినఁగిసంధిఁ|

మోహనుండుచునుతీయనమ్మదికాభి|

వీక్షణమొనర్చిపల్కఁబృథ్వీతనూజ॥

౧౨౪॥

క. మేనిజిబాగ్రణముఁ బెచ్చిన|

దానవు నుద్ధిశమానకుని-దానవు గానం|

దానవుఁ గూల్చి-రేంగురిం|

దేనవునవు బాటుగల్గి-కేతేశన్నన్||

౫౨౬||

క. నీవిటపచ్చనపు గునీ|

తో విభుఁడేనుఁ యెనన్నుఁ దోడ్కొనిపోవం|

గావచ్చిని వేయనియా|

పోవనిచూ గుఱుని-ద్బుఁ నొంకుఁ జెందున్||

౫౨౭||

వ. ఇవిధంబునన శక్తి క్త హస్త రాయత్త ఉత్తయగుననుత్త కాశినియత్త

యచకోత్తమున కిట్లునియె||

౫౨౮||

క. నీవసనునుండవు నే|

నేవిధముననీరుణంబునీగురుమునిసం|

భాః తనీతి నలున|

రీవితి నేతిని దుంబ్ర-స్థిము గాఁగన్||

౫౨౯||

ఉ. నాపదుపాటులెల్లఁబవ నప్రియనందన-చూచినాఁడవ|

బూపతితోడఁ దొప్పరిఘు-శ్రుంగివుఁదోడ్కొనివచ్చిరావణు|

నూ| బ్రహ్మపక్షిగూర్చి-వ-యాశివధంబునొనర్చినన్మ సం|

పాపితిదేవ్యఁ జేయుము-పాపర ముక్తికద వేయు నేటికిన్||

వ. అనుటయు నప్పవన తనయుం బుట్టులెన్మ గ్రమ్ముదేలు నమ్మిమ్మగు

నెయ్యిమ్మ గానిట్లు యె||

౫౩౦||

క. ఖరనఖరంబునరహరి|

హిరణ్యకశిపుస్వధంబు-నేడైదోఁప|

నృరనఖరంబుల రాముఁడు|

దురాత్మురావణునిధంబు-దురమునఁ జేరుణ్||

౫౩౧||

ఉ. సందియమేల రాముఁడను-జన్మసమేతిము గాఁబ్రవంగపు|

లృందడినేయ నెటయున-పాగరము నెరిసనిరమించె||

- త్యుండునుమాడియంతఁబరి-తుప్పమనస్కృతనొందియాతఁడో |
 మందరినిన్నుఁగ్నకొనువి-శుద్ధచరిత్రవుతోకమేటికిన్ || ౫౩౩ ||
- వ. అనివెండి యందగిన పచనంబులనూఁజించి || ౫౩౪ ||
- క. వారాక కెగురునూచుచు |
 నీరాకరణీగఘామి-చిలుతురుప్లవగు |
 లోపరాకపివద్యయనుచు |
 నోరాకాచంద్రవదన-యొసఁగుమనెలవున్ || ౫౩౫ ||
- క. నాపైఁబ్రాణములిడిఁ ఘో |
 భూపతియొండననుజుండు-బూపణసుతుఁడుం |
 జూపురుకీపురుగట్టఁగ |
 భూపుత్రీమాతురీపుత్ర-పోవఁగవలయున్ || ౫౩౬ ||
- ఉ. జానకీ గాంచివచ్చితి-సాధ్యజవోన్నతిఅంకనంబుభూ |
 జానకీ దెల్పినంగడుని-జమ్మునెమ్మఁగనిమ్ముబ్రత్యభి |
 జ్ఞానమువాపుడుంజనక-కన్యకసంతసమిందియమ్మగు |
 త్సానుమొగంబుగాంచిపరి-శుద్ధపుకీస్సుటభౌవణంబులన్ || ౫౩౭ ||
- ఉ. భీసురచిత్రమాటకృతి-పర్ణశుక్లీగనునవ్వసింపఁగా |
 కాసురుఁడేగుదెంచినను-నార్తియొసర్పనశేష్యుండున్ |
 స్కాసితుఁజేసెవా-నొక-కన్ననగిల్పిగొలుఁగఁగలెవ్వరుం |
 ద్రాసవిమలయివిధము-రాఘవులిరువురునేనుఁడక్కఁగన్ || ౫౩౮ ||
- క. కావుననీకటిఁగించిన |
 యీవిధమునశేష్యుఁడను-నేర్పఱచినతో |
 నీవుననుగాంచుచున్నట్ట |
 భావిండునటంబుఁ దెలియఁబలికిముడమునన్ || ౫౩౯ ||
- క. వీడుధరానందఁగ |
 న్నాడనిరాముండుమిగుల-నమ్ముటకునతి |

చూడామణియొసఁగెన్చి

మాదామణి బ్రహ్మచారి-మాదామణికిక్ ||

୧୪୦୫

ఉ. నూత్న సరోజం యథామల-నోహితమూ రికిఃవ్యధిన్మీరీ |

రత్న మొసంగినంగొవిళి-రంజునఁజేర్చుచానమణి వ్రహా!

యత్నముతోడఁ దాఁచిపప-నాత్తజుఁడెంతయువేడఁగఁ మానినీ!

రత్నము వీడుకోల్గడని-రాత్రి ననంత పరిక్ష యార్జయె || ౪౪౧ ||

క. దుర్బరపరుషాక్షగయంతే।

నూర్జామిజినకన్య - శోరావణుడ!

భాగ్యలక్ష్మి నాడవినుట నా ।

విరూపాక్షకోటి సహస్ర వివశాత్తుండై॥

५४७॥

వి. సహింపక హింస మంటుండు అంకాపురాభినుఖింపై కేళివిసోదం

బునకుంజో ద్వి||

५२३॥

6. వోటర్లనుబూద్ (టలనటి)

తోటలును నాడనులపాను-దోటలగల్లు|

నల్లముల వాజీశాలా|

వాటమునుది నేదికాక వాటముచూడ్యుకొ॥

✕✕✕ ||

ప. వైండియంగ

४५४३॥

శ్రీ. విసారలతేపం. విస్తారములు రాల్యు,

సాలముల్కలముల్కలంగలపు|

సారములైన కా-సాఠములుగిరిమిమి,

గొమ్మ, గొమ్మ, పూల (వో) యు।

గోపురస్థాయి - గోపు - యలు వాని,

భాగములభాగములకడనుండును |

బోటుల, గుండుల బోటుల చెవరించు,

ధామముల్లామము-ల్లామముడఁచు!

గీ. దావలముగ భుతదం-తావ ము|

లున్న శాలలును గుమాడు-సుగ్ర వాల|

జవిత వాతూ-విభ్రను-జ్వలనశకల|

సంభవుండగుబహున-సంభవుండు||

౫౪౬||

క. వారసికింక నంకా|

ద్వారమధిష్ఠించెత్త-వారముదమ్మం|

దూరియఁ గాంచిసింహకి|

శోరమునుమిగులభీతిఁజొచ్చికిలంగె||

౫౪౭||

క. విహరించుమఁబ్రాణంబుల|

పహరించుమఁబున్నస్థలగ-పతిఁ గాంచిభయా|

వహనుగుమఁబ్రాణైందనుజరి|

వహముపులింగుచిగుపు వానివనువునె||

౫౪౮||

ఉ. అంతంగందఱుమాన నాదమఁగి-త్తోన్యత్తునిం గాంచియ|

త్యితంబుచ్చయవిహ్వలాత్తులగుమె-హహాభ్యుత్పన్ను||

స్సంతోషంబుగఁ బువల్కిరిద-శాస్త్రాపట్టనగ్వారనా|

శాంతంబయ్యెఁజమియొకానొక ప్లవ-ంగ స్వామిచేనెంతయు||

చ. కటకటయట్టియడ్డుత మొకప్పుడుఁ గాముబ్రహ్మచారిను|

రక్కటుఁడొకఁడీవు దచ్చినథ-రాసుతకుందగుమాటలాడియ||

దృటగతిందువచ్చును-పట్టనతోరణమెక్కిక్రవ్యభు|

గృటకమలాకరంబుఁగల-పందొడఁ గంగరివోలెనుగ్రుండె|| ౫౪౯||

క. ఉపవనములుపవహతి|

న్విపులాపతిఁబులైన విధమునమిగుల|

న్విపులతదుద్ధిత వాలవి|

నిపాతితమలయ్యెన్కొక్క-విముసలానె||

౫౫౦||

క. కపిమాత్రుఁడుగాఁడువృషా|

కపిమాత్రుఁడుగానితోక-కంటకవాని|

న్ని పుణతతిక్షయోనర్పకః |

గృహంబాచితివేనిజాలః-గీడుగుమనఃకః ||

౫౫౨॥

వ. ఆనవుఁడు ||

౫౫౩॥

ఉ. కన్నులనిష్ఠులొల్కఁదశ-కంఠుడకుంతిత బాహు సత్వసం |

పన్నులఁగామయాపులన-పారజవాధ్యులఁబల్కునర్పరా |

పన్నులచైత్యులంగ వికృ పాః రిహీనునిమర్కః తేశుని |

స్తన్నినఁగల్పిరంగుమిము-మన్ననఁజేతునటంచుఁబల్కినకః ||

క. ధృతగతిరక్షస్యేనా |

చతురంగములనుమృదంగ-శంఖాగవము |

లతురాశాఃధిరితమఁగః |

జతురతనఃపింఛిరసుర-నైన్యాధిపతుల్ ||

౫౫౪॥

వ. ఇట్లు నైన్యంబులు నడిపించుచు ||

౫౫౫॥

ఉ. దంభుఁజంభజిహ్వులు-ద్రభవివేకులవేకులన్ముడు |

తృంభవుఁజుట్టుమాట్టినిశి తప్రదరంబులనొంపఁదోరణ |

స్తంభవిజృంభితుండమిత-సత్త్వఁకువాయుకుమారుఁడాహవా |

రంభుఁడుపేచ్చివృక్షనిక-రమ్మఁగఁమ్ములఁబట్టివైచుచుకః || ౫౫౬॥

చ. దనుజులువారిదమ్ములవి-ధంబునఁబైపయఁబాణవర్షము |

న్నినిఁనఁగొండకైవడివి నశ్చలప్పత్తిపహించివాలసం |

జఃతిమరుద్ధతిందనుజ-సంఘుడుకుదతిమాన్పివెఁడియొకః |

మొనసిననుగ్రుఁడిల్లుఁగిపి మూర్తిపహించెననంగర కుండై || ౫౫౭॥

క. పదవాలకిరనఖరముల |

ననిమివిసరివ్రేసివచ్చి యుద్భుతలింకః |

మదగజతురగస్యంజన |

పదాతులహరించెఁబవన-భవుఁడొకమాత్రకః |

౫౫౮॥

వ. ఇవిధంబునం జతురంగంబులం బారిసమరి ||

౫౫౯॥

ఉ. రూఢధృతిన్విరోధులతి రోధులవాలము చుట్టిగోరణా|
 రూఢుఁడువాయునందరుఁడు-రోచిసిపిక్కటిలంగ వాఙ్ముచు|
 గాఢజంబునంజులధిఁగల్పుచుఁజేర్చుచునివ్వధిన్ను|
 త్పొడినుభేదగాలిదనుఁబ్రస్తుతిసేయఁజెలంగియాడుచున్||

ఐ. వారక వెండియొందనుజ-వారముదన్నెదిరింపనయ్యును|
 ద్వారముఁజేఁబుచ్చుచున-వార్యబలోద్ధతియైతిగన్నహి|
 ద్వారముఁజేరిఁల్వఁదన-వారలచావుగరంబుబందలె|
 వారిలచేనెటింగిపరి-వారముఁ గాంచిదశాస్యుఁడాత్తుడై|| ౫౬౨||

ఉ. బౌచిచిత్ర మిక్క-స్థల-గాఢముడిందలరాక్షసోత్తమా|
 చారులసద్విచారులచారవిరూపులఁజుపెనద్దురా|
 చారునిఁగూల్చిండస-సంభ్రమతన్నియమించెబాపవి|
 స్త్రాగిచరితులందివిజ-శత్రులనేకుర్చుమంశ్రీపుత్రులన్|| ౫౬౩||

ఉ. తప్తహృదబ్జుఁడైవిభుఁడు-చిమ్మిటువంపఁగసత్వరంబున|
 న్నప్తహయోగ్రమంశ్రీసుతి-సప్తమెంతియుఁబుచ్చువీరను|
 తప్తభుజుల్నిశాచరులు-దారుణరావులుగూడికొల్వసం|
 తప్తసువర్ణభాసుర-ధర్మిణిదాశ్వచయూసమేతమై|| ౫౬౪||

క. చనిపవనతనూజంగనుఁ|
 గొనిపొడువుండేయఁడనుచుఁ-గోల్తలసేయన్||
 హనుమంతుఁడుతనమనమున|
 ననుమానమొకింతలేక-యోమాత్రుండై|| ౫౬౫||

క. గొదగొనిమదకరిపదులు|
 జెడఁజదిపినభంగి శుక్రశిష్యబలంబు|
 జిదుగుపలుసేసిమదిమెదు|
 గదనుజమంత్రసుతసప్త-కయఁగిట్టిపెన్|| ౫౬౬||

క. వాలముకర వాలముగా|
 నాలముగావించెమర్క-టాధ్యక్షుండా|

- భీలము గాదను జాలకుం|
 గాలము గానప్పుడినుప- గాలంబగు ముక్ || ౫౬౭||
- గీ. ఇట్లుతోరాడియరువుర- నెత్తి కెలఁ|
 బట్టిశిరములనొడొండె-బగులవేసె|
 దానవామాత్యపుత్రిస- ప్రకమునొక || ౫౬౮||
 పెట్టబంచత్వ మొనరించి- చేర్చియూర్చి||
- క. పంచత్వంబొనరించెకు|
 దంచత్వరబంచభూ-హాహతులంద|
 త్వంచకిమునుతిపుత్రకి|
 పంచత్వంబెట్టిదనుజ-పతిమహావక్ || ౫౬౯||
- క. పొత్తసువాలభ్రీముణ|
 వాగ్ధ్రజగత్ప్రణమన-హాయతహామహ|
 ద్రీప్రాగ్నిమంత్రపుత్రిక|
 సప్తవనమిట్టరేర్చి-సరభన్యత్రిక్ || ౫౭౦||
- చ. కృష్ణుర నెప్పటిముట్లం దోరణస్తంభాధి రూఢుంబై విజృంభం||
 భింమిటయం || ౫౭౧||
- క. హరిశేఖులచేదనముం|
 త్రితినూజాలు దెగుటవినియ-ధికిరోషసము|
 వ్వితుడిగురాకణువానది|
 నతినిసుతుడువెడిలె-క్షయబలుండగుచుక్ || ౫౭౨||
- సీ. కాలకింకరసద్భ- || గ్రాలదేహంబులు,
 గ్రాలపార్శ్వములరా-క్షిములునడువ|
 రధవేమిహయసింధు-భురవదోద్ధత,
 రజమువాకిధుసగ-ర్దముమనేయ|
 నింతవిక్రమకాలి-కణజాడననిలిడ్రి,
 తనలోనృమితసం-తసమునొండ|

నక్షయండితఁడు పాపాత్ముని కుర్రును,

త్వస్సస్పృగ్ధి ననిను రాచలి వడంః ।

గీ. నధికి రాక్షసవంశక్షయంబుఁ దెల్పు

విరితముగఁ బ్రత్యుపపన్యసితఁడగుచు ।

నరిదయనఁ జెక్కెను నఁగ్రద్దల ముచుండఁ

శైలమిరావణనందనుఁ డిట్లు వెడలి ।

౫౭౩॥

క. ఆక్షయఁడీక్షిం చెన్న ।

రక్షసదృక్షున్వృక్షక్షయఁ డెన్నఁ

న్వృక్షచరాధ్యక్షునను

ద్రక్షశ్చిక్షానిచక్షుఁ డజితఁ డెన్నఁ ॥

౫౭౪॥

చ. కనుంగొని॥

౫౭౫॥

క. తలపడితినకంఠెన్నుచు ।

దలపడిపోరాడించిన తనయుని బాహు ।

బలజలధిగున్న మగునిజ ।

బలజలధిం గాంచిరోప భరితుండఁ పుణ్ ॥

౫౭౬॥

క. కోలలగురుఁడేయిన్విడి ।

గోలలక్రియహనుమ లేక్కఁ గొని బలువిడి ।

హస్తములు గురియననురకి ।

పాలంబులభంగి వానిఁ జక్కఁడఁ చి వెనుక ॥

౫౭౭॥

ఉ. వెండియుఁ జూడకాడఁడును ప్రేషిన వాద్యమగు మృగంపఁగా ।

మండెన్ నగ్నివోలె నాను నుంతుఁడు పేర్చిద కాన వాత్తపు ।

త్రుండరచావుచాఁ నొకఁ గొడ్డలిలందలవేయ నొచ్చియ ।

తండెవెత్తి నుండు యుండు దండెవెత్తి నుండో వాలంబునక ॥ ౫౭౮॥

చ. ముఖవిరోధతన్న నడ నూయ నువన్ని నఁగోపమెత్తియ ।

ద్వైపావిరోధయక్షియకృతి ప్రకృతుల్లన నొందనీకయ ॥

తం మెడ వాల్చి చాలక లి-తిమ్ముఁ జేసిధరిల్లి వేయును॥

గనుగ వనశ్రుధారలొలు-కన్విలపించు మఁగూలెనొక చుక్క॥

క. త్నయరహితుఁడలసుతుఁడ॥

త్నయరహిత సాక్షిణుఁడేయ-గృస్తుతీవసుజా॥

ల్భయవృత్తింబుత్తుపరి॥

త్నయ మెఱింగిం మట యుబజ్జి-కంతుండా ర్తిక్॥ ౫౮౦॥

క. ఆత్మయఁడు దెగినయపుడను॥

లక్షయనుయ్యెనిక వేగము లక్షలగిన॥

స్వృక్షచరాధ్యక్షుఁబ్రతి॥

శిక్షింపఁగలేరట మఁజింతిమునంగ॥ ౫౮౧॥

చ. అతనికుమారుఁడత్నయన-కగ్రిజుఁడెన్గ్రజివాన్వా యుండుచు॥

డిత్తలఁపునీర్తు నేనఁప-డింజతురంగ చమూపమేతుఁడై॥

విత్తతంధ్రునిదహ-యవేగము జూలలు మెచ్చుదొంగ॥

సితుగానునుంతులందొడుగు ధీరఁ బల్పడియెడుచుచ్చతిక్॥ ౫౮౨॥

ఆ. అట్లు వేడిలియక్ష-యాంతికునఁదికి॥

సద్విశుఁగాంచిపరమపాపమువఁ॥

జీవనిరిజంధ-జిజ్ఞేతుఁడిట్ల॥

పల్లెఁగ నులవిష్క-లొలుగు మండ॥ ౫౮౩॥

ఈ. ఇక్కడవచ్చుకొంచుచి-హీనపరాకి బలన్యధించినీ॥

వెక్కుడుసత్వికాలిని-యొంతియొబొగెనుచుచ్చరాహతి॥

జిక్కువయే యేరికిన-సాధ్యుఁడెవంతుఁడలంపవచ్చున॥

చిక్కుతివాత్తుఁడాత్తిచతు-రంగములంబురికొల్ప నగున్దై॥ ౫౮౪॥

నీ. గంధాంధసంధర-ఖండఖండగంధము॥

లాగిల్పఁగేసరికికో-రంబునంగ॥

బటుతఁబ్బటవీరి-భటవివాదనకేళి॥

నర్తిం చెనలయ్యగ్గ-మూర్తియనంగ॥

రథరథిపాదధి-రథ్యకోటులనీవ,

లావలఁ గావించు-హరియనంగ |

బజ్జిగఁతులదైత్య-పతులహోరకఁబిగించి,

వనధిలోబడముంచువారియనఁగ |

గీ, నటునంగరకేళిచి-హరమగ్గ |

లింపఁదమ్మ-లింపుల-గ్గింపమెఱయఁ |

చున్న పవతిసూజాతు-హరుభుజావి |

జ్యౌభణముపైపరియ్యఁద-జిత్తుడలిగి ||

౫౫౫ ||

మ, తినపెనాలచయంబువైనదియ-తంతిన్నవర్తించుయా |

తనిపైకిత్తుతశంబులేయుటయన దైత్యుఁడుభీతిల్లన |

శ్రుతికాయంబుగరువ్వ నెంతయుసరో-విన్నూర్తనవ్యావరేం |

దుర్బిలంబుజమున్నరీతిభుజం-దూటించిపెల్లొచ్చినన్ ||

ఉ, వానగుఁడొక్కఁగఁపెళిల వేచిఁజూర్చి మెన్పయెంతయుం |

బూరివేచుదివ్యశర-ముల్లమును తుడుచుటానీయన |

గ్రానపుఁడెంబుజానన-చింబులు దేవకదంబమెల్లనా |

హరినెంబునీయఁగర-యంబెసఁగఁదెగ వాపియెయఁడున్ ||

క. మంత్రసమావేశితుహను |

మంత్రంజుటికొనిబ్రాహ్మ్య-మగునయ్యప్రసంగ |

బంత్రబ్రహ్మధిచెంగిట |

బంత్రంబుబ్రహ్మయగిన-హల్లలవాఁడన్ ||

౫౫౬ ||

నగ్గరావృత్తము,

భీష్మబ్రహ్మస్త్రపాశ-పిహితుహరిసుతుం భీష్మజాలోపబర్హి |

శ్శుష్టామేయఁకాశు-స్మధిగచితున-క్షోభ్య త్కుశ్రుహద్య |

ద్రోష్టాత్యంతపు-శ్శుభమహితయశోర్ధివహబాహుదీర్ఘ |

యష్టతంత్రంబాపుడదైత్యుఁడుగనియధికో-ద్యుక్తుడైచేరియంతిన్ ||

క. పట్టికొని జరగంబునఁ

బట్టికొనియెఁగానియితఁడ-భేద్యుడెనిరికిం

బట్టువడఁడివిధంబునఁ

బట్టువడటలీలయనుచు-భావింపఁజెడన్

౫౯౦॥

వ. ఇట్లునురభిసానంబున నవ్వనచరేంద్రుని జరగంబునంబైట్టికట్టి మహానందంబున శంఖ భేరి మృదంగ ప్రమాఖనిఖిల జయధ్వనంబులు వింగి మట్టంగదలి॥

౫౯౧॥

చ. పురమున నెల్లవాగుఁదను-బోరనఁగీర్తనసేయనాకుల

బురమునఁ దేలనిట్లుకపి-పుంగువుదోడ్కొనివచ్చిరాక్షసే

శ్వసునకుఁమ్రొక్కిచూడుముఁ-తాచరనాయకకట్టితెచ్చితిం

దనుచునం మఁజూపినము-దంబునఁబుత్రకుఁగౌఁగిలింపుచున్

జ. గోఁణమెక్కిరక్కసులఁ-ద్రుంచుచునక్షయం న్వధించియా

గోఁణముఖ్యుల జదిపి దోర్బలఃకీర్తివ్రజివైననీ

గోఁరణమాచరించుటకుఁ-దోఁడనవానకుఁబట్టితెచ్చితా

రౌరకుమారనిన్నుఁగొని యాడఁగ నెరిఱింబుచెప్పమా॥

౫౯౩॥

వ. అని మఱియుం బ్రయసందను నపరిమితమధురవచనంబుల నగ్గించి రక్షోధ్యక్షుఁడు వృక్షచరాధ్యక్షుఁఁగిక్షించి యాక్షాక్షరపరమవచనంబుల నాక్షేపించి

౫౯౪॥

క. ఎవ్వఁడెవ్వఁడువుననీ

వివ్వనంశించరించి-యెఱేంచితిని

న్నెవ్వఁడిటబంపెననవుఁడ

నవ్వనచరఁడనుటతోడ నవ్వడరంగన్

౫౯౫॥

జ. రామునియజ్ఞవచ్చితిధ-రాసుతఁగి న్గోనవారిధిప్రళయ

స్వామియునుగ్రహంబునజ వంబునదాఁటితివాయుపుత్రుఁడ

న్నీమదిసోవ్వదైత్యులన-నేకులఁబట్టివధించితింగి

స్తోమము సంతిసింపనిను-జూచిధివత్పురిఁగాల్చిపోయెదన్

౫౯౬॥

న అవిపలికి వెండియు.

౫౯౭౩

క. ఆవిసీతిగడవిగుని

న్నననీతిసంహరించి-యవిసీతనయా

నననీతదేహః గొనిచను

నవశ్యుననగ్రాక్షసేమ్రుఁ-డాగ్రహుఁడగుచున్

౫౯౭౪

క. ఈతగుచరవగుఁగపటా

నీవీతునిధింపుఁడనవుఁడువిభీషణుఁడుగుని

ద్ధూతాఘ్నఁడువారించె

దూతయచఘ్నఁడనిపలుగు-డుగుబుఘ్నఁడుచున్

౫౯౭౫

క. ఈకరణిగావారింపను

హాహాపమునొందిరావ జాసుగుఁడగురా

నీకనులగాచియొకపి

తోకకునగ్గిదవులింది తోలుండునినన్

౬౦౦

మ. దహజులెలవిలిపవస్త్రవితతిం దదానరాధీశవా

లనిబద్ధంబొనరింపఘోరగతిగీ-లాఁగుబద్ధివృవా

హానగీలింపసురేంబజిప్తిహతిః బహస్త్రప్రబంధప్రమా

చనువాతాత్తజుబొమ్మపొమ్మసరిహాస్యంబుబ్రీసంగింపచున్

ఆ. ఇల్లుసోపముఁకలెలమింపువయదను

జియ్యసంతసింపజేరవాని

తోకరవులబెట్టి-తోలగిహమ్మనటయి

గాలిచాలిమిగులఁగి నరువొడమి

౬౦౧

క. కీల్పకలితవిజఘన

వాలాలాతభృగుణవిపధితవిహ్ని

జ్వాలాజాలండ్డెయ

గోలాంగూలోత్తముఁడుస-తోపుండుగుచున్

౬౦౨

క. పురమునగులమగురుగుం.

దరమందిరి వారశాయు-ధస్తలరధ్యా.

నురువిరలసత్ప్రపాసా.

ధరధంబులకొక, పెట్టె-దహనము పట్టెకొ.

౨౦౪౫

ప. ఇట్లునిజవాంగి కీలాజాలంబులనొక్కపెట్టెలంకాపురంబుభస్మ

భూతంబగునట్లు ముట్టించిన॥

౨౦౪౬

క. పొగవెడలియెల్లదిగ్గల.

భుగభుగమనునంటలెగము-బొరి-బొరిదహణా

ల్యగనొందిపజ్జికంధరుం.

దెగడిరిసహసీతకల-దెచ్చినటుంచున్॥

౨౦౪౭

ప. అంతంగ్రమక్రమంబు సప్తార్చిప్రవృద్ధార్చియైపేర్చి॥ ౨౦౪౮

క. దళమగువహ్నిజ్వాలలం.

దెళిపెళయనివెటిగిసాధ-బృందమువడఁగా

గళిగళిమంచుచుచుతుభు.

కృషియుముగానగచిమిగుల-భయపడినసురులొ॥

౨౦౪౯

తే రాముకొసాగ్నిముట్లను-గ్గుటశరీరి.

మూసలంకాపురమునెచ్చి-చున్నదనఁగి.

వాయుతియొడుగొలువీక్షే-వడినిజోరు.

వాలదండంబుద్రిప్పుచువర్తిలంగ॥

౨౦౫౦

పీ. ధామముల్నిర్భూన-ధామములేపినిజో,

కమనుపూదోటలు-గమలుజేసి.

వర్ణంబులనుగొప్ప వర్ణంబులొనరించి,

భూతియంతయునువిభూతించేసి.

కలకాలలెల్లనింగలకాలలొనరించి,

జాలంబులనుశిఖా-జాలముంచి.

యవరోధమధికధూ-మావరోధముఁజేసి,

పటురూపములువిరు-పములానప్పి|

గీ. మంటపంబు-మండెను మంటగలిపి|

గుమ్మముల నెల్లవిప్పులు-గుమ్మటింఁచి|

కాయనూనంబులుధ-గదగాయకూన|

ములుగ నొనరించెహరివాల-కలితవహ్ని ||

౬౦౦||

వ. ఇగ్లాత్తవాహాభీలవహ్నిజ్వాల జాలంబులవాతూల బాలుండులం

కాపుట భేదగంబు భస్మంబుఁగావించి మించె నట్టియెడ || ౬౦౧||

ఆ. కంటిమంటఁదోఁక-కంటింఁచికొనివచ్చి|

క్రూరుమన్నకాల-కాలుడనఁగ|

నీతిఁజొప్పెననుమ-వ్యాదయంబులుచెలింఁచి|

మించెననుమలజ్ఞ-మోర్వలే ||

౬౦౨||

చ. కొలఁకుఁజేయవారుఁడను-కుంబొగచుట్టిననశ్రువారిక|

నొలకులఁగఁజువారుఁగి-కుంజరుఁగాంచిభయాతిరేఖరై|

కలఁకులఁబారువారుఁగడు-గేలువెట్టెడువారు నెంతయు|

నెవలవెలబారువారునము-విహ్వలమందిరి రాక్షసాధముల్ || ౬౦౩||

పీ. బడబాగ్నిజడనిధి-వెడలిలంకాపురి,

వేయ్యమన్నదనియూ-హించువారు|

వదవిభీషణుండుబు-ణ్యాత్తుఁడాతనియిల్లుఁ,

జేరదగ్గిఁజూనివీ-క్షించువారు|

నీకపిలయరుదుగ్గి-దిదిఁజేయంబుగా,

శీతరంబుగాదని-యెంచువారుఁ|

గొనితెచ్చికొనినట్లు-త్రోతితోకకునగ్గిఁ,

బెట్టవేలయటంచె-దిట్టవారు|

గీ. లూరమిమండుఘనహుత-భుక్తిభాక|

లాపములఁకుందువారువి-లాపమందు|

- పారుబంధుల బేర్కొను-వారుఁ బాటు|
పారు నైరక్కనుఁగఁడు-వగులఁబొగుల|| ౬౦౮||
- క. వాయుసుతుఁడైనకొల్పఁగ|
వాయుసఖుఁడు బేర్చిపురమ-వారణ నేర్చి|
వాయుజవాశ్వమఁజేభర|
భాయత కేతననికేత-నాదులతోడకొ|| ౬౦౯||
- గీ. కపికులాధీశ్వరుఁడువాపి-కాఁడుగాఁగఁ|
బొదలుఁగూమతమంబునఁబురమసాచ్చి|
ముఖ్యధనధాన్యపరిధాన-ములుహరించె|
గాలిచెలి కాఁడుజిచ్చను-కన్నగాఁడు|| ౬౧౦||
- ఆ సమవివార్యభావి-సాగరబంధన|
సాధనోపకరణ-సవరణలను|
నధికయత్న మొప్ప-నంగారములుగాల్చి|
చందమొందెబవన-నందనుండు|| ౬౧౧||
- వ|| తదనంతరంబున నిజలాంకూల భ్రమచారణినుగన సముద్భూతాహవనీయాగ్నిం బూర్వసుధాశనరుధి రాజ్యధారాచ్చటానేకంబునం బ్రృపథ్యంబుగావించి మంత్రిసుత సప్తకాక్షయ కుమారాది పశు విశేషనంబుఁగావించి వేల్చి పురందరాది బృందారక సందోహంబు మహానంగంబునొంద రాక్షసస్త్రీవిలాప మంత్రంబులతో లంకాపురంబుఁ బూర్ణాహుతిఁ గావించి తద్దూమా స్రూణంబునఁ బుచిరకిన్నరీ కాంతాసంతానంబుఁగ వొదల సాంజనేయ సోమయాజియాజిలీఁగుఖంబు నిర్విఘ్నంబుగావానందసాగ రావ్యుభన్నానంబుగావించి కాంతిఁబొందిమరలువాఁడైతనమనంబున|| ౬౧౨||
- క. వాలాగ్నికీలమునకై|
వాలగతింజల్లనగుట-పసుధాతనయో|

ద్వైలకరుణాసుధారస|

మూలంబనితలఁచికొనిప్ర-మోగభరితుఁడై||

౬౧౯||

క. తననేనుముగోరెడుఘా|

తనయసుప్రణమిల్లిపోయె-వననితదాజం|

జనికాంచెవారిరాశిం|

జనితపరమశైత్యబురిత-జనతాక్లశిక్||

౬౨౦||

ఆ. కనికమసుగ్ధరించి-కాజేరడిఁబులు|

డగుచుఁగడలిఁదాఁటె-నశ్రనుమునఁ|

దన్నునెగురునూమ-తిరుచక్రవన్ముల|

ప్రాణవాయువనఁగ-బవనసుతుఁడు||

౬౨౧||

న. ఇట్లుమహాబలండు నిజశీర్షకర్మశ లాంగూల విత్తేప్రపభూత ప్ర
భూతే నుహాబలంబున సముద్రంబు సాయవశంజేయుచు నరుగు
చెంచు సనుయంబున నవలివలియుఖులు దమహాన. ౬౨౨||

మ. చుచెంచుంబవనాత్తిజన్మఁడదెజం ఝూమాగుతారావహె|

యనవీతెంచెడుఁడగుయోదితిరయం-బంచుం బతీక్షింపుచుం|

డనభోభాగముమామియుండెసలునిం-డంబర్వలేజఁబుతో|

ఘుఁచఁడాకీశవిభుంబువచ్చెబ్రవగో-త్కొంపంబకుంఠంబుగొ|| ౬౨౩||

ఉ. దక్షిణవార్ధిరమును-దలఁబెసలారఁగనిట్లుచేరస|

వృక్షచిరోత్తమంగనిప్ర-హృష్టమనస్కతవానరాలిబ్ర|

త్యక్షసమీరణుంశితఁడటంచునుతించితవుంగనించిదా|

రక్షితిపుత్తివార్తఁగని-యాతిఁడువచ్చుటెఱింగియుంబుమ||

ఉ. గంతులువైచిరంశఁబ్లవ-గప్రభులంగదముఖ్యులమ్మగు|

త్సంతితిఁజుట్టినుట్టికడు-సంతసనుండుమెఱిగి-రీవున|

త్సంతితిసన్నుతింపఁగఁబ-సంజలరాశిఁదరించిభాఁజీ|

సంతితిఁజూచివచ్చితివ-సాధ్యబలంఁడవటంచు వెండియు||

క. వేయవిధంబులనిన్నతి|

నేయ స్తనమునకునేడక-చేయందగన|

వాయుతినుజుండపుడుకు|

నాయతగర్జాధ్వనిప్ర-హపితిధ్వనితో॥

గీ. జలనిధిదరించిక్రమ్ము-సాగరంబు|

దాటివచ్చుటమొదలుఁచు-దయునుగాఁగ|

గలుగువృత్తాంతమెల్లన-క్కపివరులకు|

దెల్పివెండియొంట-న-ద్దీవియందు॥

౬౨౭॥

క. సతిం జహళిఁబాసె|

గతిఁబ్రాణముఁజిక్కి-బట్టి-గతిలేమినన॥

గతిసిగ్గుమిగులనీత|

సతియున్నదిరాజహళి-సన్నిధిలేమిన్॥

౬౨౮॥

క. కావునవేగెన్నన|

మీపిగమురఘూత్తమనకు-శెఱిఁగింపుటకుం|

బోవుదమనపుడువినిసం|

భావనమెసఁగంగప్ర-వరులుముదియనన్॥

౬౨౯॥

క. అడుదురుఁబాడుగురుగుమి|

నూడుగురుసమింజన్తు-గొనియాడుదురే|

ట్లాడుదురోడుదురుత్తిప|

నూడుదురుమనంబులధిక-హర్షంబులుగాన్॥

౬౩౦॥

ఐ. తదనంతరింబున॥

౬౩౧॥

ఉ. అంగదజాంబవద్ధమమదా-దులలిత్యరనిమృహోదధి|

సంగతతీరముఁవడిచి-తైలిశిలామహిరుల్భృతామహో|

త్తుంగనదీవికాలమగు-తోరపునార్గమువట్టియంతిను|

హ్మంగుమధ్యలకప్లవగ-పుంగవులెంతయుఁబాచ్చురింపఁగన్॥

ప. నిరంతరప్రయాణంబులం జని చని కిష్కిం ధాపుర సమీపగతము
ధువనంబుఁగ నుంగొని॥ ౬౩౩॥

క. ఉల్లంబులవెల్లివిఱియు॥
నుల్లాసలసల్లహరిక-నోలాడిక పు॥
ల్బలుక వరులవ్వనముం॥
భల్లనవిటువంగఁజొచ్చి-భయవిరహీతులై॥ ౬౩౪॥

సీ. ఫలములనెల్లని-ష్టలములుగా గొల్చి,
యాకులప్రాప్తివుఁజే-కాకుపఱచి॥
విరిపిండిఁగోసివా- విరిపిండిగావించి,
లవములు గాఁగఁబ-ల్లవములూడ్చి॥
మూలంబులెల్లను-న్మూలముల్లావించి,
యూడలనేలాడి-యూడఁదీసి॥
కలకంఠములనొప్ప-ఁగలకంఠములఁజోపి,
గములయివరలుభృం-గములఁదోలి॥

గీ. ఘనలతాక్షయములుబరి-క్షయమొనర్చి॥
కపివరులుడనమెల్లనుఁ-గానిచేసి॥
రవినిజావార్తఁదెచ్చిన-యట్టివారి॥
అగుటనించుక యేనిభ-యంబులేక॥ ౬౩౫॥

క. మధుపానంబొనగించుచు॥
మధుపాన మొనర్చినట్లు-మత్తులగుచున॥
మధువనముఁగాచువారల॥
విధువనముంజేసిరిసమ-విక్రిమవృత్తి॥ ౬౩౬॥

క. జనకజఁగనుఁగొనఁజనమును॥
వనరాశియకాదెయడ్డు-వచ్చెననుచున॥
వ్వనరాశిఁగానిచేసిరి॥
వనచరులనివార్యశౌర్య-వర్తనులగుచు॥ ౬౩౭॥

- ఉ. తద్వనరక్షులూక్షణమ-తాపనిఁగాంచిమస్కరించిభా|
 న్నద్వనరపుత్రచిత్రమొక-వార్తవిందగునంగదారులు|
 ద్యద్వనరదింబులొయనభ-యంబునమాత్రములేకీరియం|
 వ్నద్వనమల్లదెల్లఁగిల-సాల్పడఁజేసిరాకింతతోపలక || ౨౩౮ ||
- క. శ్రీప్రగతి నేముచనిప్లవ|
 గప్రభులం గాంచియొడుపఁ-గానుడుగకవా|
 రప్రతిహతప్రభావుల|
 గప్రతిములునగుచునవని-గలిపిరివనమున్ || ౨౩౯ ||
- క. ఇందిరిములుకుసుమమ|
 రందముఁగొనినెడనుస్థి-రతనంఘ్రులుమో|
 పందలఁకుఁటిమధువన|
 మందఱునగచరులుఁగలఁచి-యాడికిన్వచ్చన్ || ౨౪౦ ||
- చ. అనివనముంగలంచిరని-యాడినమాటకుఁబొంగిజానకిం|
 గనుఁగొనితచ్చిరట్లగుటఁ-గాదెభయంబొకయింతలేకమ|
 ద్వనమునసూచరింతురని-వార్యపరాక్రములంచురామచం|
 ద్రునకనుజన్తయుక్తునకుఁ-దోయాజమిత్రకులీశుఁడిల్లన్ || ౨౪౧ ||
- క. మనవామమస్తుఖులురా|
 మనరేశ్వరసంతిసంబు-మల్లడిగొనఁగా|
 జనుదెంచియిపుడుమన్నధు|
 వనముగలఁచియూడుచున్న-వారటవింపే || ౨౪౨ ||
- క. కృతకార్యసిద్ధినిబుడెం|
 చితిమనిసంతోషభరిత-చిత్తులగుచువా|
 రతిలోకపరాక్రములీ|
 గతివర్తింతుతనిమదికిఁ-గానఁగవచ్చెన్ || ౨౪౩ ||
- అ. అనినరామచంద్రుఁడనుజన్తసహితుఁడ|
 త్యంతహృప్తమాన-సాబుఁడగుచు|

నిజముస్వామి కార్య-నిర్వాహనులక్రిష్టే!

చనవురగునకాదె-యినశిసూజ॥

౬౪౪॥

వ. అనిపత్కెనంత ధాతీపుత్రీశక్త సుమిత్రాపుత్రులు తదాలోక
న సీతాసువార్తాకథనశ్రవణ పరామణచిత్తవృత్తులై యుండి ర
య్యపరక్షణంబున॥

౬౪౫॥

క. ఆననమివ్విధమునవీ!

తావమొనరించిపృథుర-యంబు మెఱయన!

ప్పావనియున్నిడికొనిష్టవ!

గావలిసనుచె వెధరణి-యంతయునరువన్॥

౬౪౬॥

ఉ. ఆత్మజవాపహాసితర-యంబెసలూరంగనిట్లురాసమీ!

రాత్మజుఁదాత్మజన్తవిజి-తాత్మఁడుజాంబవదంగదాదిపూ!

తాత్మలఁగూడిఁగూర్చిన-యంబులలోవన నీగికాంచెతు!

దాత్మలరామలక్ష్మణశి-మోంతికి పుత్రులసచ్చరిత్రులన్॥

౬౪౭॥

అ. కననమస్మరించి కరములుజోడించి!

తనముఖంబుఁగాంచి-తరుణిధరిణి!

తనయనితఁడుగాంచి-చనుదెంచెననురామఁ!

దాత్మబొంగనిట్లు-లనియెనతఁడు॥

౬౪౮॥

మ. కనుఁగొంటిన్సతీతనశ్రుకణము-క్తాదామసంవీతి నే!

కనికృతాంబురపూశిఘర్షిసలిలా-క్రాంతననాభౌతబా!

వనసౌశీల్యసమేతిభ్రాన్యదసురీ-వ్యాహరసంభృతనా!

త్తనిబద్ధోగ్రభవద్వియోగపరిభూ-తస్థోరలంకాపురిన్॥

౬౪౯॥

నీ. ఆతిథి ముదోల్గాస-పాద్రసంబుఁబల,

నొక్కతరోహిణి-యొన్నయట్లు!

కాతకంటకలతా-వారితాంతిరంబున,

నొకలవలీవల్లి-యొన్నయట్లు!

ప్రసవితేహామృగి-ప్రకరమధ్యంబున,

నొక్కటసారంగి-యన్నయట్లు|

బహువిధ శ్రేణీని-వహసమాపంబున,

నొక్కడుబాలకపోతి-యన్నయట్లు||

గీ. ప్రజలమార్జారికాకదం-బంబులొన|

నొంటిమెరుగీరివెళుచు-శన్నయట్లు|

కృద్దజ్జత్యాంగవాప్రతి-గుద్ధయగుచు|

శున్నయదిసీతసన్నతా-పన్నజాతె||

౬౫౦||

చ. అనివిన్నవించి ధీమంతుండగు మామమంతుడు||

౬౫౧||

క. ఏమరిగియాచ్యుగ్గత|

భూమిధరకగునికుంజ-పుంజంబులన|

బూబ్బిమిజవెదకికానక|

యేమనిపోదుమవిచిత్ర-హృదయులగుచుకొ||

౬౫౨||

ఉ. వెండికడంగిరోయుచుగు-భృద్వివరింబొకఁడెముఁగాంచిమా|

రాండమరీచికావిరహి-తబగునగువాసోచ్చయంగుచి||

దుండన వెల్లువాననము-నోడపమొప్పుఘటించుచున్నయె||

ద్దండమహానుభావనొక తంగనభిక్తినమస్కరించుడుకొ|| ౬౫౩||

చ. నిజప్రభాపటల తిరోహితగుహాతిమిరలుగు నాస్వయంప్రభమమ్ము

నాశీర్వజన సముచితాతిధేయంబులం బ్రయింబునొందించి యమ్ము

హాబిలంబు వెలువరించి నందిదు పాంతకాంతారాంతరింబున భ

వతాంతామార్గశార్థ చింతాకాత్రితులమగు మేముత్తరశిరస్కుల

మగుచుం బ్రాయోపవేశంబునొంది కుశాస్తరణంబుల శయనించి

యొంటిమ య్యవసరింబున||

౬౫౪||

క. మృత్యుస్థలమగుమాకొఱ|

కత్యర్థస్వాదువాదుండగునొక్కడుసం|

- పాత్యభిధానఁడుగోత్రా |
 పత్యసితిఁ దెలిపిచనియెఁ-బ్రముదితుఁడగుచున్ || ౬౫౫ ||
- ఉ. అవిహగేంద్రుఁడెట్లు నెన-రాగమహోదధిమధ్యమంబున |
 వ్రావణుపట్టంబునధ-రాసుతయొందుటఁ దెచ్చిపోవనే |
 మావన ౨-శిఁజూచితిమ-నంతఃమెంతయోవానరాలిసం |
 భావనసేయవార్ధిసుల-భంబునఁ దాఁటితిఁదృద్ధయాదృతిన్ || ౬౫౬ ||
- అ. ఇట్లుకడలిగడచి-యెడ నెవవిఘ్నంబు |
 లెన్నియొగలఁగ-నేమగలఁగ |
 కప్పురంబుసొచ్చి యచటలంకిణీవ్రచ్చి |
 తిరిగితిరిగియొక్క-తగువునీడ || ౬౫౭ ||
- మ. కనుగొంటిన్ననీతనశ్రుతిముక్తావాసుసంవీతనే |
 కనికృతాంబులూతఘర్జనలిలా-కాంతాననాభూతఁబా |
 వనసోకిల్యసమేతభ్రామ్యదసురీ-వ్యాహరిసంభీతనా |
 త్తనవిధోగ్రభవస్వియోగపరిధూ-తస్థిలంకాపురిన్ || ౬౫౮ ||
- కి. కనివినయంబునఁజేర |
 జనునప్పుడరావణుండు-సనుడెంచిజగ |
 జననియగునీతబగువ |
 చనగులనొప్పించియతఁడు-సనియెంబెలుచన్ || ౬౫౯ ||
- క. రక్షోధ్యక్షకుఁడెట్లుపోవుటయుసం-రక్తాక్షలైభీమకృ |
 ద్రక్షః కామినులక్షణంబునమగ-ర్జారావనుల్లిఱబ |
 ద్దాక్షిరావణుఁ శైటవట్టుమరియా త్కారలైట్టుడ |
 న్నాక్షేపింపధరామూరిపటుదై-వ్యాకాంతయైమూర్ఖులన్ || ౬౬౦ ||
- క. నీకుశుభంబుగనసురా |
 నీకాశుభకరముగాఁగ-నేఁగలఁగంటి |
 న్మోకింపనేలయనినీ |
 తాకాంతం దేచ్చిఁద్రజట-తగువాక్యములన్ || ౬౬౧ ||

వ. తత్సమయంబున॥

౬౬౨॥

క. మాయమ్మ రాచాదూతను!

మాయమ్మలికంబువాయు-మాపనలెల్ల|

స్నాయమ్మగునీయలుక ను|

మాయమ్మగునిక రావ-ణాసురపతికి॥

౬౬౩॥

క. అనుచువినీతుడనైయి|

ల్లనమొక్కడునన్నునక్క-లనతీమణిన|

మ్మనిహృదయంబునబోపా|

మ్మనిపల్కిన నేతువీత-హస్తాడనగు నుకా॥

౬౬౪॥

క. మన్ని జరూపముతో జి

గమ్మతభవదంగుళీయ-కమంజూపినవే|

డొప్పన్ననమ్మిమిగులెల్ల|

సన్నహృదయమగుచుజనక-జాతప్రియమునకా॥

౬౬౫॥

వ. భవదీయసాందర చరణారవిందంబులు డెడంబునదలంచి వందనంబుగావించి సుమిత్రాపుత్రునేవాంబడిగి మీకుం బ్రత్యభిజ్ఞానార్థంబుగాఁ జిత్రకూటచిత్రకూట కృతకృతక కాకాసుర కథాకథనంబునడిపి యప్పరిత్రాశిరోమణి శిరోమణియొసంగి నెలవొసంగి నంబ్రణామంబుగావించి నామగుడినచ్చునప్పుడు లెకాపురాభిముఖుండనై యెదిరికొనిన ఉసుజసాంతి ముతసప్తకంబులుబంచత్వంబునొందించి యత్తయం బరితీయంబుగావించి తదనంతరంబున నింద్రజిచ్చతురానన శ్రీముఖపాశపబద్ధుడనగు నుదీయవాలాగ్రంబున నద్వజపతి యగ్నిముట్టించిన నయ్యనలంబస్మతోక్రిధోదేక వాయువశంబునంబేర్చి కరంబు దన్నగరంబు భస్మీభూతంబుగావించిన కాంతుండనై తరుచర చమూపాగరమ్మున కానందంబు గ్రహ్యంగ్రహ్యుల సాగరమృగడచి యేతద్వృత్తాంతంబు నీకటింగింపం గంటింగృతార్థుండనై మంజీననివలికి నీతనన్దేశించి వెండియునిట్లనియె॥

౬౬౬॥

- క. కన్నీరుదరంబునఁబడి |
 సన్నఁగిలుంగానికాల్వ-పాగుటలేదే |
 మన్నవినుజనకతనయో |
 తన్న సమతిరిక్తవృద్ధయ-తాపముపేర్చికా || ౬౬౭ ||
- చ. అదియొకఁడేమివింతవిను-మన్నలివాయతవేత్రితంతవ |
 ట్టదములుగాంచివుప్పరస-పానమొనర్చుత గండుఁగోవెల |
 ల్లిడుమవుపల్లవంబులు ద్వి-జన్మమువా మువుఁ గోలవేమిచె |
 వృద్ధులగుర్వామ్రఫల-భిక్షుసేయవుపక్షులవ్వనికా || ౬౬౮ ||
- తే. హెచ్చిదశకంధయఁడు చెఱ-చెచ్చినట్టి |
 భవరకాంతలుదనువంతఁగట్టిపెట్టి |
 యంతరంగంబులమహిమ-కాంతలూర్చి |
 చింతనొందుదురికవేఱ-చెప్పవేల || ౬౬౯ ||
- వ. అనిపలికి రామచంద్రుంగమంగొని || ౬౭౦ ||
- క. జగతీసుతసంతోష |
 భిగమయగుచుకీమఁబ్రత్య-భిజ్ఞానార్థ |
 బుగఁజూదామణియొసఁగెం |
 జగదీశ్వరచూడుమనిపా-సఁగఁజేవిడినకా || ౬౭౧ ||
- క. మణిఁగాంచిజనకకన్యా |
 మణిఁగాంచినయట్లుపొంగి-మహివిభుఁడునభో |
 మణివంశజాండునద్దుణ |
 మణిలక్ష్మణుఁగాంచిమధుర-మందమృదూర్తికా || ౬౭౨ ||
- గీ. రత్నగచ్ఛాతనయశిరో-రత్నమిట్లు |
 బంపుటరయంగ నిజభార్య-పరమదుఃఖ |
 భరితయైయందనోప్పితె-ప్రసిద్ధిగతిన్ |
 వృద్ధయఁడవటంచుననుదూఱు-టేమొకర్థ || ౬౭౩ ||

వ. అని పలికి కన్నీకొలుక నూరకున్న యన్నంగనుంగొని మునితా
పుత్రుండు విషాదంబడర నిట్లనియె॥ ౬౭౪॥

క. అవనిజయమృత్యుంఁగి
త్యవిహీనతఁబెంపుదూలు-టదిసూచించె॥
భవదంశుఁగోపలాలిత॥
మృనిమ్మఱిహొంటియట్ల-వలరమిఁగంటె॥ ౬౭౫॥

క. పద్మభవుఁడెయిదిరక్ష॥
స్వద్యోవవనోపవాస-సంస్థితివలసెం॥
బహులయోపమకున॥
శ్చద్యధునికట్లుదిక్కు-మాలికటకటా॥ ౬౭౬॥

క. అనివగతుడన్నతమ్మనిఁ
గనుఁగొనిరాముండుశోక-గర్భదకఠం
లున నేడ్చెధరణిసుతఁబె॥
గొనితరణిసుతుండుఁగూడి-కొనిశోకింపక॥ ౬౭౭॥

వ. తదంతరంబున హనుమంతునిపలికిన శాంతవచనంబుల నండలుండె
లివిసొంది రమ్మహి విభూతు పవనపుత్రుం బ్రయవచనంబుల నభి
సందించి॥ ౬౭౮॥

మ. బహుశక్తిద్భటతుంగభంగవిచల-త్వాఘోభిలంఘించెడు॥
రవహగర్వస్థితిక్షయాదిదనుజ-వాగ్రంబుఖండించె॥
ద్వైపాసాధాదికమాత్మవాలకలితా-గ్నిశ్వాసజగ్గడియ॥
మృహిపుత్రీశుభవార్తఁబెచ్చితివిసా-మాన్యుండవేపావనీ॥ ౬౭౯॥

క. యోగీసుతవారకఁబరి॥
క్షీణీకృతమయ్యనమమఁ-జెంటించెడును॥
త్ప్రీణమనిలిపితివిజగ॥
త్ప్రీణాత్మజవశమినిన్నుఁ-బ్రస్తుతీసేయక॥ ౬౮౦॥

క. అనిమతీయఃప్రపనతనయః॥

గొనియాడెనామవిభుఁడు-గుముదరిపుజుఁడ॥

గొనియాడెలక్ష్మణుండు॥

గొనియాడెంబ్బవగతలియఁ-గొనియాడెఁగడుక॥

౬౮౧॥

మ. తనునిట్లందఱుగన్నులింపఁగజగి-త్పాత్యజన్ముండురా॥

మనరేంతాదులఁగాంచియట్లనియెనా-త్పృథ్విలంకాపురి

ప్రపదఃఖాభిమనంగియుండఁగనుపే-త్కృత్తిగాదింకనూ॥

రాక-నుడంభోధిదరింపరావణుఁగుశీ-లుంబట్టిసాలార్పఁగ॥ ౬౮౨

క. అనియట్లనిలతకయుచె॥

ప్పినపనికనుకూలులగుదుఁ-బృగుహవైభి॥

న్మునిఁగిరనిచెప్పి వెండియు॥

ననుమాదరసాద్వైపుద గుం-డైయట్లనియె॥

౬౮౩॥

ఆశ్వాసాంతము.

మత్తేధకందగర్భితసీసపద్యము.

స-జలమేఘాశ్రితి-|సాధుసోమదరతీ-|

సామాగమోద్యస్త-తిమహేశ॥

స-లితానందద-|సారపాంచితపదా-|

లాక్షణ్యనాభిన-దా-క్షితిధర॥

(ప-బలదైత్యోక్త-|పర్వతాశనికరా-|

సాపాఖ్యవర్షిక-రా-పరేశ॥

య-ఖిలకాధాపహ-|హరిసద్గుణగుహ-|

కీర్తయసౌఖ్యావ-హాశశిముఖ॥

విమలయశపండితావన-|సమరవిజయ॥

చక్రహస్త-సర్వార్థక-సారమఖట॥

10273

